

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tid: Torsdag 24 september 2026, kl 13.00

Plats: Ryttmästaren, Ordersalen

- Upprop
- Justering
- Dagordning
- Fråga om jäv

	Ärenderubrik <i>Föredragande/beredningsansvarig</i>	Dragning Tid (max)	Sidnr
1.	Information från förvaltningschefen <i>Fredrik Hedlund</i>	5 min	
2.	Ansökan om serveringstillstånd stadigvarande allmänheten – Pubsson. <i>Karin Lindmark</i>	Ingen dragning	Sid 3
3.	Ansökan om serveringstillstånd stadigvarande allmänheten – ROOH <i>Lina Lindberg</i>	Ingen dragning	Sid 9
4.	Tillstånd för försäljning av tobak – Godishuset <i>Jenny Wallin</i>	Ingen dragning	Sid 14
5.	Tillstånd för försäljning av tobak – Godishuset City <i>Jenny Wallin</i>	Ingen dragning	Sid 19
6.	Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp <i>Erik Nilsson</i>	Ingen dragning	Sid 24
7.	Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola <i>Roger Vestman, Doris Grellmann, Johan Bäckman, Emma Johansson</i>	20 min	Sid 38
8.	Yttrande med anledning av kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggskedet för Norrbotniabanan <i>William Jonsson, Sabine Olsson, Sabina Sjöström</i>	10 min	Sid 149

9.	Yttrande angående kommunalt ansvar att tillhandahålla vattentjänster (vatten och avlopp) för fastigheter i Täfteå/Lillfjärden (4616-2026) <i>Nina Stenbacka</i>	5 min	Sid 196
10.	Miljö- och hälsoskyddsnämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till augusti <i>Fredrik Hedlund</i>	15 min	Sid 258
11.	Yttrande gällande Informationssäkerhetspolicy och informationssäkerhetsriktlinjer <i>Fredrik Hedlund</i>	5 min	Sid 288
12.	Yttrande gällande Policy för integrationsarbete i Umeå kommun <i>Fredrik Hedlund</i>	5 min	Sid 306
13.	Information Ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar <i>Sara Fritzon</i>	5 min	
14.	Kurser och konferenser		
15.	Övriga frågor		
16.	Beslutsförteckning över delegerade ärenden		Sid 317
17.	Avslutning		

Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-09-09

Ärendenummer: 2023-4371

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande över fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att yttra sig enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

Under hösten 2021 genomförde kommunen en medborgardialog som underlag för arbetet med en översiktsplan för Holmsund och Obbola.

Under hösten 2023 genomfördes ett samråd om ett förslag till fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola. Det nu aktuella planförslaget utgör en revidering av förslaget från 2023 utifrån nya förutsättningar och de synpunkter som inkom under samrådet.

Förändringarna bedöms vara så stora att det motiverar ett nytt samråd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2026-09-09

Bilaga 1 till tjänsteskrivelse, daterad 2026 09 10

Missiv, Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola, daterat 2026-05-12

Översiktsplan Umeå kommun, fördjupning för Holmsund och Obbola, med miljökonsekvensbeskrivning MKB, samråd t.o.m. 6 september 2026

Samrådsredogörelse efter samråd 2023, daterad 2026-04-15

Beredningsansvariga

Doris Grellmann, miljöplanering, naturvård

Miljö- och hälsoskydd
Postadress: Umeå kommun, 901 84 Umeå
Besöksadress: Skolgatan 31A

www.umea.se
miljoochhalsoskydd@umea.se
090-16 10 00 (växel)

Johan Bäckman, miljöplanering, naturvård

Roger Vestman, miljöplanering, miljö- och hälsoskydd

Emma Johansson, miljöplanering, miljö- och hälsoskydd

Louise Franzén Ros, miljöplanering, MKN vatten

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen, ksdiarium@umea.se. Märk ämnesraden med KS-2025/00605

Bilaga

Bilaga 1 till tjänsteskrivelse, daterad 2026-09-10

Emma Maria Kristina Johansson
Miljöplanerare

Bilaga 1, Yttrande över fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Övergripande synpunkter

Planområdet är snävt avgränsat till områden som i huvudsak redan är ianspråktaga eller som av annan anledning inte exploaterats då de påverkas av buller, riskerar att begränsa utvecklingen av Umeå Hamn, inte klarar miljökvalitetsnormerna för vatten eller innehar höga naturvärden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att ett mer tilltaget planområde i anslutning till framför allt Obbola hade kunnat bidra till fler områden med färre motstående intressen och fler lämpliga områden för planläggning. Ett eventuellt utökat planområde bör dock inte ske på bekostnad av allmänhetens tillgänglighet till Obbolas kustlinje då ambitionen borde vara att Obbola halvön kan förbli attraktivt för rekreation även i framtiden.

Då det nu aktuella planområdet redan omfattas av en fördjupning för Umeå (FFU Umeå) hade det varit önskvärt om kommunen inom den nu aktuella fördjupade översiktsplanen inte hade behövde peka ut lika många utredningsområden.

Utpekade utredningsområden bör generellt inte omfatta områden med kända höga naturvärden, identifierad bullerproblematik eller annat som riskerar att medföra betydande negativ miljöpåverkan. Det riskerar att väcka fel förväntningar hos exploatörer och riskera att medföra långdragna planprocess och höga utredningskostnader.

Det vore även önskvärt om den fördjupade översiktsplanen gick att läsa som ett självständigt dokument. För den nu aktuella planen hänvisar man i samrådsunderlag och samrådsredogörelse i många fall till andra planer och strategidokument när det gäller frågor om t. ex. vattenverksamhet, riskområden för översvämning, skolskogar o.s.v.

Den fördjupade översiktsplanens vision

I offentliga dokument ska språket vara enkelt och begripligt (11 § språklagen). Den fördjupade översiktsplanens visionen har ett språk som upplevs abstrakt och svårt att översätta till vad visionen konkret kommer att innebära. Den efterkommande handlingen konkretiserar inte heller allt det som visionen utmålar så som exempelvis det som sägs om den gröna omställningen, ökade fiskebestånd och återkomst av strömmingen.

Riksintresse Umeå Hamn

Umeå hamn är utpekad som ett allmänt riksintresse för kommunikations- och transportväsendet, vilket innebär att hamnområdet och dess tillhörande farleder är av nationell betydelse för landets godstransporter, försörjning och internationella handel. Umeå kommun ska därför i sin planering värna om hamnens funktion och utvecklingsmöjligheter.

För att Umeå hamn (som ägs av Umeå Hamn AB och driftas av Kvarkenhamnar AB) ska kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet i enlighet med befintligt miljöbalkstillstånd kan planen inte föreslå ny bebyggelse närmare hamnen än att ljudnivåerna vid bostäder underskrider 40 dBA.

Inom hamnområdet finns utöver Umeå hamn även ytterligare ett antal tillståndspliktiga bolag. Dessutom ligger SCA Obbola i nära anslutning till hamnens verksamhet. Flera bullerkällor medför tillsammans en mer komplex ljudbild och ett kumulativt högre buller. Det gör att det samlade bullrets negativa påverkan på motstående intressen riskerar att bli större.

Hamnen och flera av de andra bolagen bedriver verksamhet dygnet runt. De antas därför ge upphov till buller under alla tider på dygnet vilket innebär att nattperioden, som har de striktaste riktvärdena, blir styrande (högst 40 dBA nattetid vid bostäder). Även Boverkets allmänna råd anger att ljudnivån 40 dBA bör tillämpas på ljuddämpad sida vid bostadsbyggnads fasad och vid uteplats om sådan planeras. Det i planen föreslagna riktvärdet på 45 dBA begränsar därmed möjligheten att placera attraktiva uteplatser med t ex havsutsikt vid nya bostäder.

Utöver hamnen verksamhet ger de fartyg som trafikerar hamnen upphov till lågfrekvent buller som även det kan upplevas som störande vid bostäder som lokaliseras alltför nära farleden. Av Boverkets allmänna råd för byggande av bostäder intill industri framgår att betydande förekomst av lågfrekvent ljud kan bedömas som särskilt störande och att lågfrekvent ljud bör därför beaktas vid lokalisering, placering och utformning av bostadsbyggnader.

Nya områden med bostäder och störningskänsliga verksamheter bör därför inte föreslås/planläggas där bullerberäkningarna visar på ljudnivåer över 40 dBA eller nära fartygens farled in och ut från Hamnen. Planläggning av bostäder på sådana områden riskerar annars att vara en begränsning för hamnens verksamhet. Hela avsnittet om buller i den fördjupade översiktsplanen bör omarbetas och riskerna för bullerstörning från hamnområdet bör vara styrande för var nya bostäder kan planeras.

Även bedömningen av miljökonsekvenserna av buller från Umeå hamn (på sid 67) bör justeras utifrån ovan nämnda synpunkter. Bedömningen bör rimligen vara Risk för miljöpåverkan. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att risken för störning från hamnen och övriga verksamheter i hamnområdet samt SCA Obbola har underskattats i den fördjupade planen.

Biosfärområdet Vindelälven-Juhttáahkka

Obbola och Holmsund ingår i Biosfärområdet Vindelälven-Juhttáahkka som Unesco utnämnde som ett modellområde för hållbar utveckling år 2019. Den fördjupade översiktsplanen bör därför kompletteras med uppgifter om hur planen bidrar till en hållbar utveckling av området.

Miljökvalitetsnormer för vatten

De vattenförekomster som berörs av den fördjupade översiktsplanen har i dag måttlig ekologisk status och uppnår inte god kemisk status. Gällande miljökvalitetsnorm innebär att vattenförekomsterna ska uppnå god status, med tidsfrist till 2027 respektive 2039.

Ytterligare bebyggelse i anslutning till sjön Väster-långslädan (B9 och B10), kan medföra en ökad tillförsel av näringsämnen. Sjön har redan i dag problem med övergödning, bland annat i form av algbloomningar och fiskdöd. En ökad näringsbelastning riskerar därför att påverka sjöns ekologiska status negativt och försvåra möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsnorm. Även Djupsundsviken samt Djupsundsbacken påverkas av övergödningen i sjön. Dessa frågor är svåra att hantera i respektive detaljplan och kan bli helt styrande och avgörande för planernas tillåtlighet. Åtgärder behöver sättas in innan ytterligare bebyggelse kan tillkomma vid Djupsundsudden (U2) samt områdena B9 och B10.

Våtmarksområdet norr om sjön Väster-Långslädan, strax söder om område B9, kan ha en viktig funktion för reducering av näringsämnen innan avrinning till recipienten. För att möjliggöra användning av våtmarken som reningsåtgärd bör den redovisas i översiktsplanen som ett område med bevarandevärde.

Naturvärden, grön struktur, skolskogar och ekosystemtjänster

Stora delar av planområdet angränsar mot Natura 2000-området och naturreservatet Umeås delta. Lägg gärna till gränserna för naturreservatet i plankartan för att skapa mer tydlighet.

Översiktsplanen behöver bedöma den samlade påverkan av framtida bebyggelseområden på bevarandemålen för Natura 2000 området Umedelta. Det är inte tillräckligt att hänvisa till fördjupningen för Umeås framtida tillväxtområde angående påverkan på natura 2000-området.

Under avsnittet för grönstruktur, natur och rörligt friluftsliv beaktas huvudsakligen de sociala värden för grönstruktur. Det är också viktigt att redovisar var det finns områden med höga naturvärden eller värden för ekosystemtjänster som behöver bevaras eller utvecklas. Till exempel har Ängsparken i Obbola ett stort värde för dagvattenfördröjning och en försämring av den funktionen kan få stora konsekvenser för angränsande bebyggelse.

Det nämns att tillgången till parker är begränsad i Holmsund. Som underlag för utvecklingen av grönstrukturen inom Holmsund tätort bör det därför redovisas hur stor andel av befintliga och föreslagna bostadsområden som har en park inom 250 meter. Det bör även redovisas trädäckningsdata över Holmsund.

Grönområden som är särskild viktiga för att tillhandahålla ekosystemtjänster för vattenreglering, klimatanpassning eller som har potential att utgöra barriär mot störningar från tex industriområden bör också uppmärksammas i översiktsplanen.

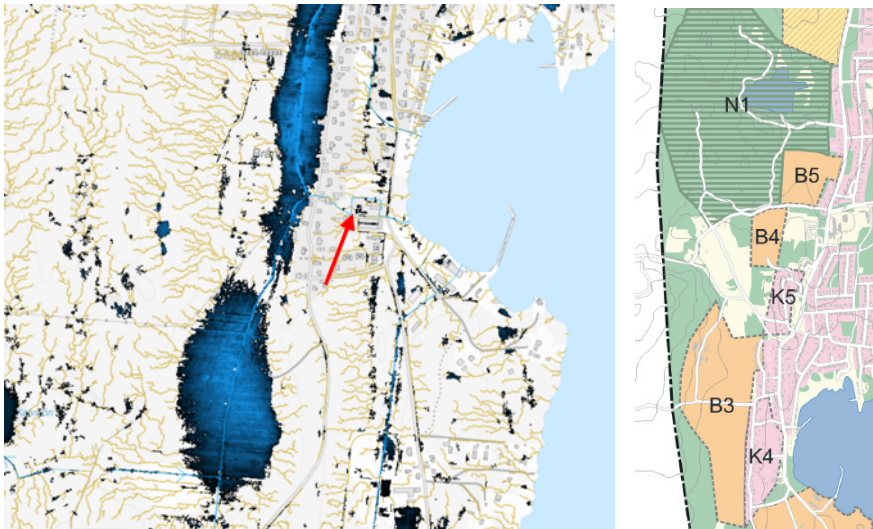
Klimatanpassning och dagvattenhantering

Flera nedan nämnda lokaliseringar för bostadsområden bedöms vara mindre lämpliga utifrån klimatanpassning. Här finns det klimatrelaterade risker för översvämning och minskad fördröjning av dagvattnet som riskerar problem med översvämningar inom avrinningsområdet. Dessa risker är svåra att avhjälpa inom framtida detaljplaneringärenden eftersom avrinningsområdet sträcker sig över flera plangränser. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser därför att det bör genomföras en övergripande dagvattenutredning för Holmsund och Obbola innan bebyggelsestrukturen läggs fast i översiktsplanen.

Obbola:

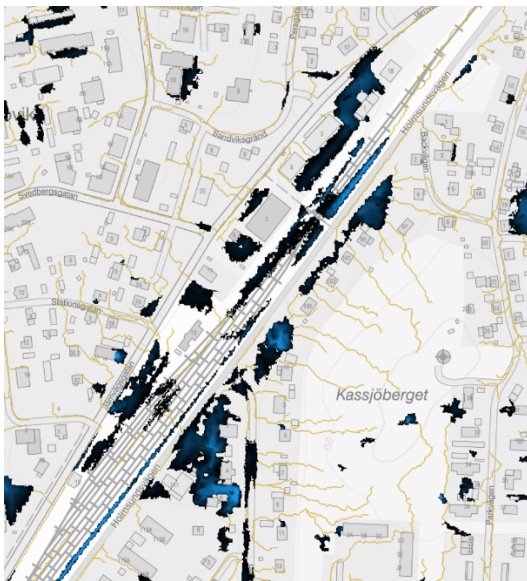
Området för bostadsbebyggelse B3 ligger mitt i det nordliga lågpunktområdet, se bilden nedan. Vattnet från området avvattnas via ett dike genom området K4 (se röda pilen) som föreslås för kompletteringar av befintlig bebyggelse. Genom lågpunktområdet finns dessutom ett reservat för en framtida ny väg för att klara trafikförsörjningen när Obbola byggs ut söderut.

Relevanta delar av B3-området bör pekas ut som ett viktigt område för dagvattenhantering samtidigt som förutsättningar för avrinning genom K4 området behöver säkerställas, se röda pilen i kartan nedan.

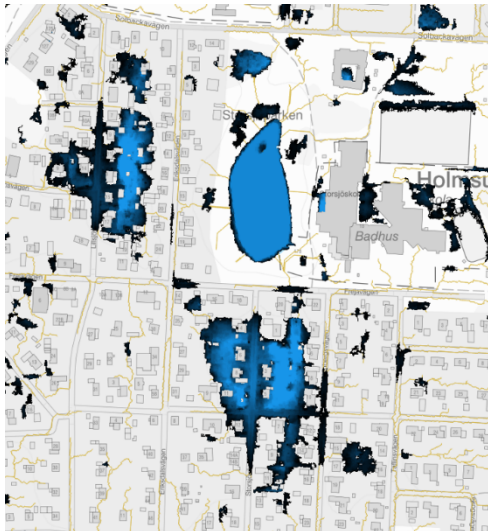

Holmsund:

En utbyggnad av Kassjöberget riskerar en ökad tillrinning av dagvatten till stationsområdet med ökad risk för översvämningar som följd, se rinnvägarna i kartan nedan.

Förtätningar kring Storsjöparken (B7) riskerar att minska Storsjöparkens potentialer för att begränsa eventuella översvämningar i lågpunktområdena väster och söder om Storsjöparken, se kartan nedan.

Kompletteringar av området kring Himmelska fridens torg på sidan 30 riskerar en ökad tillrinning till området markpojken som kan bland annat försvåra föreslag angående bygganden av viadukter under Sågverksgatan.

Metodik för miljökonsekvensbedömning

I översiktsplanen ska kommunen redovisa planens väsentliga konsekvenser.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska vara objektiv och beskriva effekterna och konsekvenserna av planförslagets påverkan i förhållande till nuläget (nuvarande miljötillstånd) och nollalternativ (miljöns sannolika utveckling i enlighet med nu gällande planer och program).

För att möjliggöra en jämförelse med nuläget behövs för några av de identifierade miljöaspekter en bättre beskrivning av det nuvarande tillståndet (11§ 6 kap MB, punkt 3b och c).

Miljökonsekvensbeskrivningen ska ge en bild över planförslagets påverkan genom direkta eller indirekta effekter som är positiva eller negativa, som är tillfälliga eller bestående, som är kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt (2§ 6 kap MB). Som exempel kan en föreslagen markanvändning teoretiskt innebära en kortsiktig negativ påverkan men vara en del av en långsiktig och kumulativ positiv åtgärd. Det är sådana effekter och konsekvenssamband som behöver redovisas inte bara i förhållande till kommunens vision om tillväxt utan även i förhållande till motstående intressen (exempelvis riksintressen, naturmiljöer, vattenförekomster osv).

Om miljökonsekvensbedömningen visar på risk för betydande negativa konsekvenser ska skyddsåtgärder utredas för att förebygga, minska eller motverka negativa miljöeffekter (11§ 6 kap MB, punkt 5). Utredningar av olika alternativa ska ingå som del av miljökonsekvensbeskrivningens redovisning (11§ 6 kap MB, punkt 2) och utgöra underlag för de efterkommande avvägningarna.

En sammanfattning av de överväganden som har gjorts och skäl för gjorda val mellan olika alternativ ska framgå. Sådana överväganden kan motiveras med resultaten från miljökonsekvensbedömningen men inte tillåtas att påverka den objektiva bedömningen av konsekvensen.

Områdesspecifika synpunkter

Sandviksudden (U1) - Uppväxande lövskogar är av värde för mindre hackspett och på sikt även för vitryggig hackspett som kräver artskyddsdispens. Värnande av lövskogen ska förtydligas. Området består till största del av utfylld mark med rester från sågverksepoken och föroreningar i utfyllnadsmaterialet kan förekomma. Den norra delen av udden bedöms inte lämpligt för bostäder utan bör redan i planförslaget pekas ut som område för natur och rekreation.

Djupsundsudden (U2) - Äldre granskog med tretåig hackspett som är en högt prioriterat fridlyst art. Naturvärdesinventering visar på höga naturvärden. Inom detta område är det inte lämpligt med bostäder.

Kassjöberget (B12) - På Kassjöberget finns det gammal tallskog med höga naturvärden som numera är mycket ovanliga i vårt landskap och som ska bevaras som en värdekärna för biologisk mångfald. Bebyggelse på Kassjöberget innebär dessutom påverkan på viktiga ekosystemtjänster som dagvattenhantering och lokalklimat varför området bör utpekas som ett naturområde. Möjligheten att bebygga områden har utretts redan 2019 där det beslutades att med hänsyn till naturvärden begränsa bebyggelsen enligt detaljplanen 2480K-P2019/16. Inom detta område är det inte lämpligt med bostäder.

Naturområdet norr om Obbola (N2) bör utvidgas i nordvästlig riktning för att ta med de granskogar som har både natur- och friluftsvärden. Förutom friluftsintressen så bör riktlinjerna för området kompletteras med en skötselplan för att utveckla både frilufts- och naturvärden inom området.

Norr om Långhalsviken finns det lövskogar och på Långhalsudden tallskogar med naturvärden. Området omfattas av ett naturvårdsavtal (KS-2023/00633) och bör pekas ut som ett naturområde i planförslaget. Den fördjupade översiktsplanen kan hänvisas till naturvårdsavtalet i riktlinjerna.

Strandområdet vid Bredviken är Obbolas havsbad med fina sandstränder och hällor omgivna av fin granskog med höga naturvärden vilka också har uppmärksammats av Länsstyrelsen. Det är ett attraktivt friluftsområde. Området U3 bör i sin helhet pekas ut som ett naturområde, särskilt med hänsyn till att tillväxten på Obbola ökar och därmed trycket på strandbadet och närrecreation.

Avsändare: elin.lindqvist@umea.se

Mottaget: 2026-05-12 07:27:20

Mottagare:

Kopia: Thomas Lundgren[thomas.lundgren@umea.se]

Ämne: Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Bifogade filer: Sändlista samråd FÖP Holmsund Obbola maj 2026.pdf

Samråd om fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola

Förslag till ny Fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola är ute på samråd fram till **6 september 2026**.

Planhandlingen samt en samrådsredogörelse från tidigare samråd 2023 kan laddas ner från webbplatsen [Holmsund och Obbola - Umeå kommun \(umea.se\)](https://www.umea.se/holmsund-obbola).

Syftet med planen är att tydliggöra hur Holmsund och Obbola bör utvecklas i enlighet med kommunens strategi för hållbar tillväxt och bidra till att nå visionen om 200 000 Umeåbor. Planen ska skapa förutsättningar för orterna att växa med attraktiva boendemiljöer och ge goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.

Planförslaget redovisar förslag på hur mark ska användas för bostäder, verksamheter, grönområden, gator, torg m.m. och ger vägledning för efterföljande beslut om hur mark- och vattenområden ska nyttjas.

2023 genomfördes ett samråd om ett tidigare förslag till översiktsplan. Efter samrådet ändrades förutsättningarna för några av de viktigaste frågorna i samrådsversionen 2023. Eftersom det har inneburit en omfattande omarbetning av planförslaget genomförs nu ett nytt samråd.

Inkomna synpunkter under samrådet 2023 finns sammanfattade i samrådsredogörelsen med en kommentar om hur de bedömts i det nya planförslaget.

Synpunkter på det nya planförslaget ska ha inkommit **senast 6 september 2026** och lämnas till

med e-post

elin.lindqvist@umea.se

eller med post

Umeå kommun

Stadsledningskontoret

Elin Lindqvist
Strategisk utveckling
Skolgatan 31A
90184 Umeå

Frågor bevaras av:

Thomas Lundgren

Samhällsplanerare

Stadsledningskontoret

Umeå kommun

thomas.lundgren@umea.se

090-16 13 56

Översiktsplan Umeå kommun

Fördjupning för Holmsund och Obbola

med miljökonsekvensbeskrivning MKB

Samråd t.o.m. 6 september 2026

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Vision och utgångspunkter	5
2.1 Vision	5
2.2 Utgångspunkter och förutsättningar	8
3. Planförslag	10
3.1 Övergripande riktlinjer för Holmsunds och Obbolas tätorter	10
3.2 Nya områden med bostäder i Holmsund	12
3.3 Nya områden med bostäder, verksamheter och natur i Obbola.....	19
Söder om Obbola	19
Väster om Obbola.....	21
Norra Obbola	22
3.4 Mark för verksamheter i Holmsund	24
3.5 Handel och service	29
3.6 Trafik och infrastruktur.....	31
3.7 Grönstruktur; natur och rörligt friluftsliv	42
3.8 Riksintressen, kommunens ställningstagande	46
3.9 Risker.....	49
4. Genomförande.....	51
4.1 Översiktsplanen som strategidokument	51
4.2 Markägande, markpolitik	51
4.3 Bostadsbyggande	51
4.4 Sektorsvisa genomförandefrågor	52
4.6 Exploateringsavtal	54
5. Planeringsförutsättningar.....	55
5.1 Befolkning och bostadsbestånd.....	55
5.2 Naturgivna förutsättningar	55
5.3 Samråd och dialog	58
6. Konsekvenser och miljöbedömning.....	60
6.1 Avgränsning	60
6.2 Nollalternativ	60
6.3 Planförslag	61
6.4 Planens överensstämmelse med miljömål	70
6.5 Miljökvalitetsnormer	71
6.6 Konsekvenser för social hållbarhet.....	71
6.7 Sammanfattande redogörelse.....	71
Plankarta Fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola, samråd 2026	72

Översiktsplan för Umeå kommun Fördjupning för Holmsund och Obbola

2026

Projektgrupp:

Thomas Lundgren, projektledare och samhällsplanerare
Pernilla Helmersson, samhällsplanerare
Sofie Granberg, planarkitekt
Sarah Lundgren, mark- och exploateringsingenjör

Expertstöd:

John Bylund, Gator och parker
Per Hänström, Miljö- och hälsoskydd
Emma Johansson, Miljö- och hälsoskydd
Roger Westman, Miljö- och hälsoskydd
John Eklund, Vakin
Tomas Savilathi, Fritid
Anna Flatholm, stadsarkitekt
Lina Samuelsson, INAB
Lars-Gunnar Helgesson, kollektivtrafik UKF
Linda Gustafsson, Statsledningskontoret
Isabelle Forsberg, Gator och parker

Bilder, kartor och illustrationer:

Flygfoton: Lars Lindh
Övriga bilder, kartor och illustrationer:
Umeå kommun där inget annat anges

Bild framsida:

Bilden visar Sandviksudden i Holmsund norrifrån, med vision om utveckling av området med ny bebyggelse, strandpromenad och bryggor.
Illustration: DetailGroup

Webbplats: www.umea.se/holmsund

© Umeå kommun Medgivande LAN 10 - 42

1. Inledning

Där den virvlande Umeälven slutligen möter det friska havet – där ligger Holmsund och Obbola, två industripräglade skärgårdssamhällen som knyts samman genom en bro över fjärden. Färjeförbindelserna över Kvarken gör området till en viktig knutpunkt och den bländande horisonten lockar både boende och besökare.

Förutom läget vid havet är det också närheten till Umeå som gör Holmsund och Obbola till attraktiva bostadsorter. SCA:s industri i Obbola och hamnen i Holmsund är verksamheter som präglar samhällena och som har en expansiv utveckling. Samtidigt finns önskemål om att tillskapa nya bostäder och att utveckla orterna som goda livsmiljöer.

Med detta som utgångspunkt är syftet att denna översiktsplan ska

- tydliggöra hur Holmsund och Obbola bör utvecklas i enlighet med kommunens strategi för hållbar tillväxt och visionen om 200 000 invånare
- skapa förutsättningar för Holmsund och Obbola att växa med en hållbar bebyggelsestruktur som ger attraktiva boendemiljöer samt goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.

Översiktsplanen visar på kommunens vision för den långsiktiga mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska nyttjas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen ska enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen beakta en rad allmänna intressen. I lagtexten nämns bland annat natur- och kulturvärden, goda miljöförhållanden, god social livsmiljö för alla samhällsgrupper, bostadsbyggande, kommunikationsleder, klimataspekter och ekonomisk tillväxt. Planläggningen ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

Översiktsplanen används när kommunen upprättar detaljplaner och områdesbestämmelser eller prövar bygglov enligt plan- och bygglagen.

Relation till andra översiktsplanedelar

Holmsund och Obbola har fram till nu ingått i Fördjupningen för Umeå som behandlar Umeås framtida tillväxtområde. Föreliggande översiktsplanedel ersätter alltså Fördjupning för Umeå för de geografiska delar som behandlas i Fördjupning för Holmsund och Obbola.

Fördjupning för Holmsund och Obbola berör även vissa delar som hittills ingått i Fördjupning för älvskapskapet och ersätter, på samma sätt, de geografiska delar som denna fördjupning berör.

Planavgränsningarna för Fördjupning för Umeå och Fördjupning för älvskapskapet kommer ändras att överensstämma med den nya översiktsplanedelen för Holmsund och Obbola.

Arbetet med en översiktsplan

Arbetsgången för att ta fram en översiktsplan är reglerad i plan- och bygglagen. Det inledande skedet inkluderar tidig dialog med verksamheter, myndigheter, organisationer, föreningar och inte minst boende i Holmsund och Obbola. Dessutom tas underlag och utredningar fram som tillsammans med resultatet av dialogen fungerar som utgångspunkt för planarbetet.

Under hösten 2021 genomförde kommunen en medborgardialog som underlag för arbetet med en översiktsplan för Holmsund och Obbola. Dialogen skedde genom en utställning på biblioteken i Holmsund och Obbola och genom kommunens webbplats. I kapitel 5, Planeringsförutsättningar, sammanfattas resultatet av medborgardialogen.

Under hösten 2023 genomfördes ett samråd om ett förslag till fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola. Det nu aktuella planförslaget utgör en revidering av förslaget från 2023 utifrån nya förutsättningar och de synpunkter som inkom under samrådet. Förändringarna bedöms vara så stora att det motiverar ett nytt samråd. Inkomna synpunkter under samrådet 2023 finns sammanfattade i en samrådsredogörelse med en kommentar om hur de bedömts i det nya planförslaget.

2. Vision och utgångspunkter

2.1 Vision

Holmsund och Obbola är avgörande för kommunens scenario för hållbar tillväxt med ambitioner om att orterna ska växa med sammanlagt 5 000 boende. Hamnen är en strategisk nod och en avgörande komponent som kopplar samman öst-väst och nord-syd och som på ett avgörande sätt bidrar till den dynamiska utvecklingen för norra Sverige.

Översiktsplanens förslag till vision:

*Ortsutveckling med gränsöverskridande internationell,
regional och lokal närhet i samklang*

Sammanfattande begrepp är **stärkande samexistens**, **närhet** samt **port och brygga**. Planen handlar om att överbrygga utmaningar, visa på modeller och lyfta potentialer där orternas tillväxt och expansiva verksamheter kan existera hand i hand.

Det handlar om att skapa en modell där befolkningstillväxt i orterna och utveckling av attraktiva livsmiljöer sker hand i hand med de expansiva verksamheterna. Holmsund och Obbola kan bli ett föredöme för attraktiva livsmiljöer – utifrån gällande förutsättningar och utmaningar.

Våra två samhällen har historiskt utvecklats parallellt, och ska så få göra, men stärker tillsammans sin gemensamma tillväxt- och attraktionskraft som bostads- och verksamhetsorter för människor samt företag. Närheten mellan orterna finns där. Andra exempel på **stärkande samexistens** är det marina, både gällande marin ekonomi och marin ekologi.

Ambitionen är att det ska kännas som ett väsentligt besöksmål inom Umeå när man kommer till Holmsund och Obbola. Samt att man ska vilja stanna och inte bara ta sig vidare. Vidare handlar visionen om relationen mellan Umeå och Vasa. Med utvecklade kommunikationer och i framtiden en bro kommer vi närmare varandra (och på mycket lång sikt bidrar även landhöjningen till detta!). Man bör därför kunna känna Vasa redan i hamnorterna samt i Umeå. Andra paralleller handlar om att vi i planområdet kombinerar en storhamn som skapar tillgänglighet för exempelvis containerfartyg med flertalet platser för småbåtshamnar med sina möjligheter liksom fiskenäring.

Visionen handlar vidare om platserna som en port för gränsöverskridande vildmarksturism - som likt fåglarna sträcker sig gränslöst i geografin via Bottniska vikens smala midja. Området utgör en ingång till rekreationsturismen från hav och fjäll med ambition att detta ska kunna förnimmas lokalt. Strax utanför planavgränsningen finns Natura 2000 och vi har också älven och havet just här. För boende i orterna handlar det om att kunna ta del av denna unikheter och det lugna samtidigt som orterna ger rika möjligheter att ha en aktiv fritid med ett stort antal anläggningar för exempelvis golf, mountainbikearena, simhall, sportfält och mycket mer. Visionen om planen som port till akademien illustreras både i flödena av studenter mellan våra två länder men också i närheten till universiteten liksom spridning av kunskap längs vårt regionala stråk.

Det handlar även om **bryggan**, inte bara praktiskt i den stora visionen om bron, utan även att möta kommande epoker av verksamhetssprång som exempelvis skiftet till den gröna omställningen. Lokalt har vi avtrycken från historien med sågverkseran, via pappersfabriken och dess satsningar på framtiden. Det fossiloberoende illustreras av vindkraftverken och sikte på havsbaserad elproduktion. Visionen berör även språnget gällande den marina situationen där vi har att hantera det historiska arvet med exempelvis giftiga fiberbankar där inriktningen för framtiden är ökade fiskebestånd, att Bottenviken är välmående samt också att strömmingen kommer tillbaka till gagn för de fiskerier som historiskt varit central för Holmsund och Obbola och som är viktig än i dag.

Planens koppling till visionen

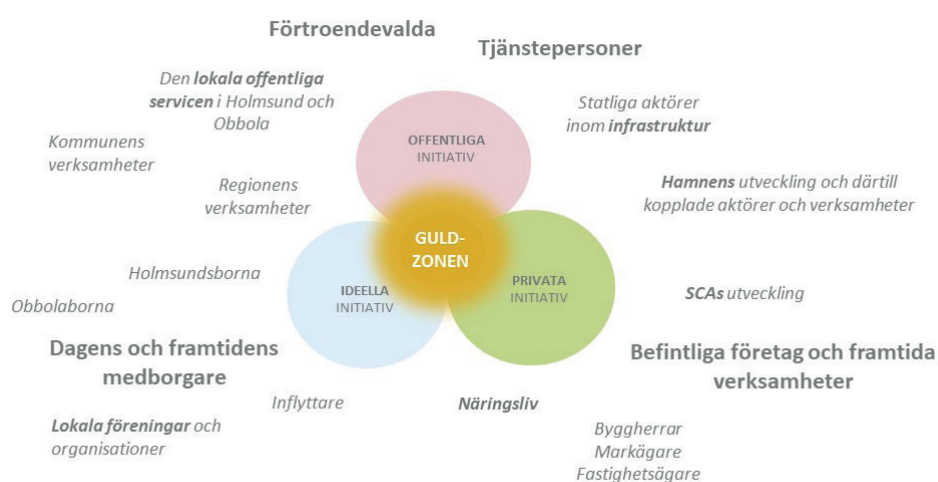
I planen presenteras initiativ som fungerar stärkande för visionen. I Holmsund och Obbola skapar översiktsplanen utrymme att förverkliga småhusdrömmar i olika områdena. Möjligheten ges till tätare bebyggelse i de centrala delarna av Holmsund och Obbola. På kort sikt är Märkpojken en resurs för hamnens och andra verksamheters behov, och på lång sikt möjligt för bostäder, arbetsplatser och verksamheter som möjliggörs med en fast förbindelse till Holmsund. Här finns också en relation till Västerbacken som tydligt minner om det gamla brukssamhället. Sida vid sida med det nya, stärkande samexistens också här.

Planen visar på en rad sammankopplande insatser lokalt på olika sätt. Att successivt utveckla strandpromenaderna bidrar liksom att lägga grund för ett centrumstråk i Holmsund som sträcker ut dagens situation, som hittills samlat sig kring Himmelska fridens torg, till ett framtida stråk för service men även vistelse. För Obbola, som länge saknat en centrumpunkt, blir visionen att bygga vidare på och stärka

det stråk som i dag innehåller spridda funktioner så att det i framtiden kan bli tydligare och vitalare. Här skapas möjligheter att lokalisera utveckling såsom kompletterande bebyggelse och verksamhet så att denna tanke om stråk kan utvecklas över tid.

Planens vision handlar också om kommunikationerna och logistiken på alla skalor. Givetvis illustrerat i kopplingen till världen med hamnen som ingången till Sverige och vidare i olika riktningar men också i den mindre skalan och en förändrad vardagslogistik där steget på lång sikt också innefattar persontrafik på tåg till Umeå och vidare. Planen har ett stort fokus på att överbrygga barriärer. Exempelvis över tung infrastruktur och genom, som nämnts, att utveckla stråken för service och vistelse.

Sammanfattningsvis handlar planen om att överbrygga, koppla samman, skapa närhet och visa på kombinationer för samexistens och stärkning som ger värden. Ambitionen är att katalysera tillsammanskraft för att få till kedjor mellan målpunkter för livskvalitet, för energi, råvaror, utbyten. Därtill att initiera kraft om hur vi kan slimma midjan i Kvarken och få till en än tydligare närhet med vår närmsta grannstad, hjälpas åt med miljösituationen, skapa ytterligare engagemang från ideella för en fantastisk livsmiljö samt att investerare vill vara med eftersom det finns närhet till stora värden.

När det finns en gemensam bild av ett områdes framtida utveckling, och när många olika aktörer drar åt samma håll, skapas förutsättningar för verklig kraft i förverkligandet. Översiktsplanen för Holmsund och Obbola syftar till att vara en långsiktig spelplan som kan bidra till tillsammanskraft bland olika aktörer, offentliga, privata liksom ideella.

2.2 Utgångspunkter och förutsättningar

Ljumviken i Holmsund

Holmsund och Obbolas utveckling

Holmsund och Obbola är båda industripräglade skärgårdssamhällen. Här möts hav och älv, båtliv och fiske. Områdena bär historik som speglar sågverkseran med flottning och träindustri. Här finns en småskalighet och bykänsla samtidigt som det är något av barriärernas samhällen med tung infrastruktur och tung industri. Vattnet är tydligt närvarande – här finns både simhall och naturbad. En av kvaliteterna ligger i tätorternas närhet till Umeå. Här kan många bo och dra nytta av goda kommunikationer.

Stegvis utveckling och tydliga avtryck av modernismen

Holmsund är ett ungt samhälle. Det bildades vid mitten av 1800-talet medan Obbola antas ha haft bostättning redan på 1300-talet. År 1947 antogs en stadsplan för Holmsund som ersatte en tidigare stadsplan från 1938. 1947 års stadsplan togs fram i samband med sammanslagning av municipalsamhällena Djupvik och Obbola. Bebyggelsen hade vuxit som följd av sågverkens etablering, samhällena var stillastående och bostäderna dåliga. Med 1947 års stadsplan antogs ambitioner om permanentbostäder istället för baracker. Tätorterna, särskilt Holmsund, är idag präglade av stora utbyggnader på 1960-talet där både industrin och bebyggelsen är storskalig. Huvudtrafiknäten i samhällena är överlag rätt oförändrade över tid även om modernismen satt sina avtryck med planskildheter, gångpassager och tunnlar. Båda samhällena är ganska svårorienterade. I Obbola är fabriken alltid nära och trots att samhället är litet kan det vara svårt att hitta i. Utmaningar för både Holmsund och Obbola gäller avsaknad av centrumfunktioner och behov av nya strukturer. Trots fina platser kan det upplevas övergivet med intryck att man inte riktigt tagit tillvara på godbitarna.

Landskapets förändring

Historiska kartor visar tydligt effekter av den pågående landhöjningen. Kuststräckan är idag starkt påverkad och uppflikad av pirar, bryggor och muddringar. Hillskär var tidigare en egen ö men som med utfyllnader nu är en del av hamnområdet. Patholmsviken är ett senare tillkommet hamnläge som inte fanns på 1960-talet. Även Patholmsviken är utfylld och utbyggd med vågbrytare. Äldre bilder tydliggör att badplatsen i Holmsund var del i ett mindre jordbruksstråk. Ett senare tillskott är Ljumviksudden. Holmsund är i huvudsak byggd på tidigare skogsmark. I Holmsund finns en skidbacke som haft den användningen sedan lång tid tillbaka. Obbola är till stor del byggd på tidigare jordbruksmark och vid en relativt samlad by där det finns gott om historiska mönster som ger det småskaliga och vindlande intrycket.

Särskilt kulturmiljöintressant

Västerbacken i Holmsund är en historisk miljö med koppling till sågverksepokerna med bland annat arbetarbostäder, skola och kyrka. Området är dock i dagsläget svårtillgängligt. Ett annat utvecklingshistoriskt intressant område i Holmsund finns mellan Storgatan, Svedbergsgatan, Nygatan och Tornbergsvägen i Holmsund. Komponenterna i miljön är en rutnätsplan samt representativa och kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Rutnätsstrukturen ligger i kuperad terräng i nordsydlig riktning med en mängd bergknallar. Denna, ofta balkongprydda, tvåvåningsbebyggelse uppfördes efter branden 1888 och har en tydlig skärgårdsprägel. Kvarteren ligger i nordsydlig riktning med brandgata i form av en 9 meters byggnadsfri zon. Precis som i Umeå stad. Kvaliteterna kopplas till topografin, det synliga berget men även gatukaraktären där Storgatan är affärgatan. Ett sätt att omsätta karaktärerna handlar om att bibehålla och bygga vidare på mångfalden i stadsdelens verksamheter och dagliga liv liksom att ta inspiration i typiska detaljer för detta område.

Morgondagens årsring tar form

En annan aspekt är att trots att både Holmsund och Obbola har sin särart av närhet till hav och älv är tillgängligheten till vattnet ganska begränsad. Detta har dock god potential att kunna utvecklas som en del av den skärgårdskaraktär också Holmsund i viss mån besitter. I samhällena visas avtryck från olika tidsperioder, dels från tiden efter branden, dels från den stora utvecklingseran där 1970-talet tydligt är representerad. Med pågående utveckling skapas alltså möjligheter till nya årsringar.

Potentialer finns inte minst där det idag är industrimark och överlag inrymmer vattnet och miljöerna med industriarvet fina potentialer. Höjdskillnaderna är en annan viktig särart för dessa tätorter. Överlag kan höjderna, framförallt i Holmsund, betraktas som potentialer i vila. Detta är kvaliteter som är unika i kommunen.

Sammanfattande utgångspunkter att tillvarata vid utvecklingen av Holmsund och Obbola

Bland Holmsunds och Obbolas många kvaliteter kan följande tre särskilt lyftas som utgångspunkter att tillvara och utveckla i planeringen av samhällena:

- *Närheten till havet och naturen* – ger fina lägen för bostäder, småbåtshamnar, badplatser m.m. Orterna har närhet till natur- och friluftsområden som ger möjlighet till vandring, skidåkning, golf m.m.
- *Topografin med utsiktspunkter och bebyggelse med skärgårdskaraktär och värdefull kulturmiljö.* Orternas särarter kopplar till höjder med bergknallar och utsikter mot samhällena och omgivande vatten samt till att det finns bebyggelse med en tydlig skärgårdsprägel samt det historiskt intressanta området Västerbacken som speglar sågverksepokerna.
- *Hamnen och färjan till Finland, närhet till Umeå samt näringslivsutveckling.* Orternas läge nära Umeå och goda kommunikationer gör Holmsund och Obbola till intressanta platser att bo på där hamnen med tillhörande verksamheter gör Holmsund till en port mot omvärlden. I orterna finns ett flertal stora företag liksom attraktiva lägen för utveckling av näringslivet. Goda möjligheter finns även för mindre aktörer där potentialer finns inom befintliga lokaler och bestånd.

3. Planförslag

3.1 Övergripande riktlinjer för Holmsunds och Obbolas tätorter

Översiktsplanen ska bidra till att utveckla Holmsund och Obbola med nya attraktiva boenden, offentliga miljöer, grönområden och möjligheter för näringslivets utveckling. Utifrån orternas kvaliteter och förutsättningar är inriktningen i denna översiktsplan följande:

- **Tillvarata möjligheterna till komplettering med fler bostäder och verksamheter inom befintliga Holmsund och Obbola.** Möjligheterna till komplettering av befintlig bebyggelsestruktur både i Holmsund och Obbola är goda, i synnerhet gällande Holmsund. Fastigheterna är stora och det finns en hel del lågutnyttjade ytor samt en hel del markparkeringar. Det är önskvärt med nya bostäder och saknade funktioner eller underrepresenterade boendeformer där behov finns. Ny bebyggelse ska berika befintliga miljöer.
- **Tillvarata karaktärsdrag i landskapet vid utveckling av nya områden för bostäder och verksamheter.** Förutom kompletteringsmöjligheterna föreslås nya områden, vars höjd- och vattenlägen ger unika boendekvaliteter i ett Umeå kommunperspektiv. I Holmsund föreslås områden med närhet till centrum lämpliga för flerfamiljshus, samt områden för småhusbebyggelse. För Obbola föreslås nya områden för tillkommande bebyggelse väster om samhället men även kring Byviken liksom söder om Byviken längs Södra Obbolavägen.
- **Trygga förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling.** Detta möjliggörs bl.a. genom att nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller riskerar att överskridas enligt prognosticerad bullernivå 2050 för hamnens verksamheter och trafik. E12:ans funktion för trafiken till hamnen tydliggörs, liksom förutsättningar för en eventuell framtida fast förbindelse till Finland. Mångfalden av verksamheter i Holmsund utgör en historisk karaktär som kan stå som inspiration för framtida utveckling.
- **Stärk och utveckla stråk och offentliga rum.** Särskilt angeläget är att pröva möjligheterna att stärka de centrala delarna av Holmsund genom av förtätning och förädling av de offentliga platserna, framför allt kring torget och anslutande stråk. Det ger förutsättningar för att bibehålla och utveckla centrum och torget för vistelse, aktiviteter och möten.

Obbola saknar en tydlig centrumpunkt och har en struktur med utspridda funktioner med olika lägen för idrottsplats, skola, affär, Folkets hus med mera. Ambitionen är likt Holmsund att bejaka komplettering av bebyggelse och verksamheter och sträva efter att stärka stråk med potentialer.

- **Tillvarata och utveckla värdefulla kulturmiljöer.** Delar av centrala Holmsund är kulturhistoriskt intressant med ett flertal värdefulla byggnader från slutet av 1800-talet och följande decennier. Här är det viktigt att att ny bebyggelse i annan skala och med andra uttryck kan tillkomma, och att värdet av nya bostäder och verksamheter i ett centralt läge avvägs mot kulturmiljövärdena.

De värdefulla kulturmiljöerna på Västerbacken och Djupvik i Holmsund är reglerad i gällande detaljplaner med syfte att bibehålla och vårda områdenas bebyggelsemiljö. Kommunens ställningstagande är att områdenas kulturvärden fortsatt säkerställs vid framtida utveckling av orten.

- **Överbrygga barriärerna.** Nya och förbättrade passager av järnvägen och på lång sikt E12 genom Holmsund föreslås för att minska barriärer, knyta ihop samhällets olika delar, skapa kortare och tryggare vägar till skolor och andra målpunkter samt förbättra orienterbarheten i samhället.
- **Förbättra tillgängligheten till vattnet och utveckla parker och rekreationsområden.** Stora delar av stränderna i både Holmsund och Obbola är ianspråktaga av industrier och hamnverksamhet. Tillgängligheten till vattnet bör förbättras, bl.a. genom en utvecklad strandpromenad i Holmsund. Parker, natur och rekreationsområden ges möjlighet att utvecklas och tillgängliggöras. Tillgängligheten till den historiska miljön Västerbacken bör eftersträvas.
- **Komplettera med träd och grönska.** Det finns relativt lite allmän platsmark i Holmsund och Obbola där ny grönska kan tillskapas. Men där möjlighet finns bör träd, blommande ängsytor och annan vegetation planteras. Dessa bidrar med biologisk mångfald, vattenrening, skugga och andra ekosystemtjänster.

Fördjupningen för Holmsund och Obbola utgår från den kommunövergripande översiktsplanen för Umeå kommun (antagen 2018) med dess övergripande strategier för hållbar tillväxt och vision om 200 000 invånare år 2050.

Översiktsplanens bebyggelsescenario mot 200 000 invånare redovisar ett tillskott på 3 000 personer i Obbola och 2 000 personer i Holmsund. Detta planförslag bedöms möjliggöra denna tillväxt tillsammans med de utbyggnadsprojekt som är kända sedan tidigare.

Att behålla handlingsfrihet

Det finns osäkerheter kring flera frågor som kan få stor betydelse för Holmsund och Obbolas utveckling, t.ex. tillkomsten av en fast förbindelse, framtida tågtrafik och utbyggnaden av de utpekade utvecklingsområdena. Det går idag inte att veta något bestämt om genomförandet och vid vilken tid samt i vilken takt och ordning dessa projekt kan bli av.

I denna situation är det viktigt att de löpande, mindre beslut om markens användning som allt eftersom kommer att tas bidrar till översiktsplanens vision och inriktning. Eller åtminstone inte väsentligt försvårar eller omöjliggör ett framtida genomförande av översiktsplanens vision och markanvändning.

Bedömningen är att översiktsplanens olika delar var för sig bidrar till de övergripande målen för planen. Utbyggnadstidpunkt och -takt vad gäller bostäder och verksamheter avgörs i första hand av de marknadsmässiga förutsättningarna, varför det är svårt peka ut någon särskild utbyggnadsordning för områdena. Kommunen skapar dock förutsättningar för de privata investeringarna genom bl.a. utbyggnad av infrastruktur och allmän platsmark.

Vision över centrala Holmsund med ny bebyggelse. Illustration: DetailGroup.

3.2 Nya områden med bostäder i Holmsund

U8 Märkpojken – resurs för Holmsund på kort och lång sikt

Området Märkpojken utgör det gamla sågverksområdet i Holmsund och avgränsas av järnvägen i söder, E12:an i öster och Österfjärden i väster. I samrådsversionen 2023 redovisades för området en större utbyggnad av en ny stadsdel med bostäder och verksamheter. Kommunen hade också 2017 lämnat ett planbesked med inriktningen att här pröva förutsättningarna för bostäder, handel, industri, vård, skola m.m.

En omfattande utbyggnad bedöms inte trolig i närtid, men handlingsfriheten för detta på lång sikt bör behållas. Det centrala läget och närheten till vattnet ger möjlighet att här skapa en attraktiv miljö med bostäder, verksamheter, offentliga platser och en allmänt tillgänglig kaj och strandpromenad. Området kan också vara intressant för verksamheter som behövs eller möjliggörs med en framtida fast förbindelse med Finland.

I närtid avsätts området för i första hand verksamheter som stöttar och bidrar till hamnen och dess utveckling eller till andra funktioner som är viktiga för Holmsunds och Umeås utveckling. I de befintliga byggnaderna kan verksamheter etableras som fungerar under de nuvarande förutsättningarna. De verksamheter och anläggningar som etableras i området bör inte förhindra eller väsentligt försvåra en utbyggnad på lång sikt av bostäder m.m. enligt ovan. I delar av området finns markföroreningar från sågverkstiden som behöver saneras vid utbyggnad av bostäder och annan känslig markanvändning. I södra delarna av området finns risk för översvämning vid 100-årsregn.

En utbyggnad av bostäder behöver sannolikt vara ganska omfattande för att ge underlag för de investeringar i infrastruktur m.m. som krävs redan i ett tidigt skede. I första hand är bostadsefterfrågan och de affärsmässiga förutsättningarna avgörande för möjligheten att bygga bostäder.

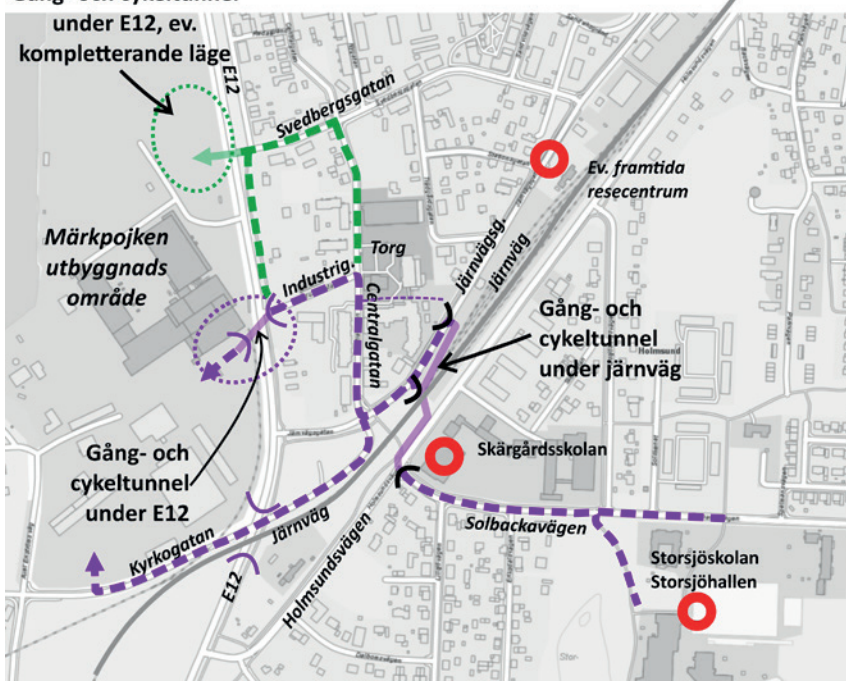
E12:an utgör en barriär mellan centrala Holmsund och Märkpojken. Vägen är en viktig transportled till hamnen och utgör riksintresse för kommunikationer, vilket innebär att vägen så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utnyttjandet av den. Det medför att det finns restriktioner vad gäller hur många korsningar, tillfarter och passager av vägen som kan tillåtas och hur de utformas och placeras, eftersom de påverkar framkomlighet och kapacitet på E12:an. De verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken får därför prövas utifrån bl.a. vilken trafik som genereras, behov av passager för oskyddade trafikanter och vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion.

Verksamheter som förväntas få ett stort antal besökande gående och cyklister bedöms mindre lämpliga i Märkpojken, om inte en planskild gång- och cykelpassage av E12:an byggs. En eventuell framtida utbyggnad av bostäder i området förutsätter också en planskild gång- och cykelpassage. Den bör placeras så att den ger en gen koppling till centrumområdet kring Himmelska fridens torg och vidare mot den gång- och cykeltunnel under järnvägen som planeras, och mot en eventuell framtida järnvägsstation vid Järnväggsgatan. Lämpligt läge för en gång- och cykeltunnel under E12 är vid Industrigatan, eller alternativt vid Svedbergsgatan.

Riktlinjer Märkpojken

- Handlingsfriheten behålls för en utbyggnad på lång sikt av bostäder och verksamheter som tillvaratar det centrala läget och närheten till vattnet.
- I närtid avsätts området i första hand för verksamheter som stöttar och bidrar till hamnen och dess utveckling eller till andra funktioner som är viktiga för Holmsunds och Umeås utveckling.
- De verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken prövas utifrån vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion och status som riksintresse.
- Bostäder och verksamheter som alstrar mycket gång- och cykeltrafik förutsätter en planskild gång- och cykelpassage av E12:an.

Gång- och cykeltunnel

- Gång- och cykelväg till skolor via tunnel vid Industrigatan
- Gång- och cykelväg till skolor via tunnel vid Svedbergsgatan

Kartan och bilden visar skolvägar och föreslagna lägen för planskilda passager av E12:an och järnvägen vid en framtida omvandling av Märkpojken med bostäder och verksamheter som skapar behov av säkra gång- och cykelvägar. Planering av en gång- och cykeltunnel under Holmsundsvägen och järnvägen pågår.

U1 Utredningsområde Sandviksudden - verksamhetsområde som på sikt kan övervägas för annan markanvändning

Visionsbild över Sandviksudden i Holmsund norrifrån, med utveckling av området med ny bebyggelse, strandpromenad och bryggor. Illustration: DetailGroup

Sandviksudden som framtidsläge!

Sandviksudden utgör en unik resurs för Holmsund med sitt vattennära läge i Umeälven, 1 km från centrala Holmsund och utan restriktioner och risk för störningar från hamn och trafik. Här finns en potential för ny bebyggelse samt strandpromenad och grönområden som gör stränderna tillgängliga för allmänheten. En breddad användning märks redan idag i områdets södra del, och natursköna vattennära ytor nyttjas av närboende sommartid. Goda förutsättningar finns för att ansluta området till befintligt gång- och cykelnät.

I denna plan illustreras ett exempel på en möjlig framtida användning av Sandviksudden. Det är en av flera tänkbara sätt att nyttja marken på. Den detaljerade användningen får provas i fortsatta utredningar och planarbeten. Inriktningen är att hitta en markanvändning som tillvaratar möjligheterna utifrån platsens förutsättningar.

En åtgärd i närtid kan vara att förbättra tillgängligheten till vattnet med en strandpromenad och park/naturområde vid udden längst i norr. På lång sikt bör möjligheterna med en omvandling av områdets markanvändning utredas, med syfte att undersöka hur det centrala och vattennära läget kan bidra till att utveckla Holmsund.

Sandviksudden. Den streckade linjen runt udden illustrerar en möjlig framtida promenadväg.

Planeringsförutsättningar

På udden anlades i mitten på 1800-talet, i samband med att Holmsund började växa fram, ett sågverk. Området präglades av sågverksverksamheten fram till nedläggning 1962. Såghuset från 1950 samt delar av byggnaderna från slutet av 1800-talet finns fortfarande kvar i södra delen av området.

Efter sågverkets nedläggning har området nyttjats för olika verksamheter som idag samlas under namnet Sandviks industripark. Byggnaderna utgörs i huvudsak av verksamhetsbyggnader i en våning och olika typer av lager- och garagebyggnader. Marken används för verksamheternas behov och som uppställningsytor. Området är planlagt som småindustri och för allmänt ändamål och präglas av de olika verksamhetslokalerna och av många delvis extensivt använda uppställningsytor m.m. En del icke nyttjad impedimentmark finns också. Det är ett område som i många avseenden fungerar väl för de verksamheter som är verksamma där idag.

Området består till största del av utfylld mark med rester från sågverksepoken, vilket kan begränsa hur marken kan användas. Även föroreningar i utfyllnadsmaterialet kan förekomma. Fördjupade utredningar behövs därför för att klarlägga markförhållandena. Eventuell förekomst av mindre hackspett behöver utredas.

Sandviksudden är låglänt med en liten höjd över omgivande vatten. Delar av marken hotas av s.k. 100-årsflöde, vilket innebär att marknivån där behöver höjas för att möjliggöra ny bebyggelse. Riskobjekt och samhällsfunktioner av betydande vikt är inte lämpligt i området. Risken för översvämning och hur mark och bebyggelse ska utformas med hänsyn till det behöver noggrannare utredas inför exploatering. Riktlinjer för prövning av ny bebyggelse inom områden med risk för höga flöden ges i översiktsplanen för Älvslandskapet (2012).

Riktlinjer Sandviksudden

- Utred förutsättningarna för en utvecklad markanvändning som tillvaratar platsens förutsättningar och bidrar till Holmsunds utveckling.
- Sträva efter att förbättra allmänhetens tillgänglighet till vattnet och möjligheter till vistelse på yttersta udden.
- Markförhållanden, eventuella föroreningar och översvämningens risk vid skyfall och högt vattenstånd i Umeälven behöver särskilt beaktas vid utredning om ändrad markanvändning. Ny bebyggelse planeras och prövas i enlighet med riktlinjerna i översiktsplan för Älvslandskapet.

U2 Utredningsområde Djupsundsudden – bebyggelse, bostäder

Området bestående av skogsmark mellan Sjöstigen/Fiskestigen/Smultronstigen och Ljumviken är på sikt intressant för ny bostadsbebyggelse, primärt småhus. Läget är mycket fint mot sydväst med möjlighet till utblickar mot Djupsundsviken och Ljumviken samt närheten till badplats.

Den omgivande bebyggelsen är av mycket gles karaktär, dels före detta fritidshusbebyggelse i strandlägen vid Djupsundsudden, dels gles småhusbebyggelse vid Fiskestigen och Smultronstigen.

Ny bebyggelse anpassas till omgivande bebyggelse samtidigt som en högre täthet bör prövas. I samband med utveckling av området kan möjligheter att länka samman gatunät prövas för att skapa tydligare stråk till samhället och målpunkter.

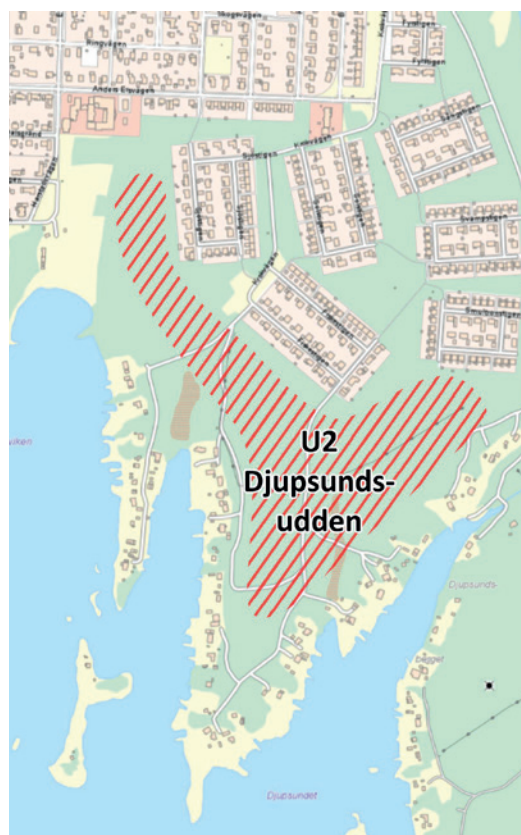
Avgränsningen av utbyggnadsområdet får göras utifrån bl.a. dokumenterade naturvärden, som i första hand berör de södra och västra delarna av Djupsundsudden. Befintliga leder och rekreationsstråk genom området behöver beaktas och vid behov ledas om. Den nordöstra delen är delvis bergigt. Avlopp för ny bebyggelse förutsätts lösas genom en utökning av nuvarande verksamhetsområden. I arbetet med utökningen får prövas om befintlig bebyggelse längs stranden ska ingå i verksamhetsområdet eller om andra avloppslösningar är möjliga för den bebyggelsen.

Hamnens utveckling och en eventuell framtida fast förbindelse med Finland kan påverka bullerförhållandena och därmed förutsättningarna för ny bebyggelse i området, varför en utbyggnad bör prövas först när dessa förutsättningar har klarnat. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

I anslutning till befintlig bebyggelse i den sydöstra delen av Holmsund finns möjligheter till komplettering med nya bostäder som bör tillvaratas.

Riktlinjer Djupsundsudden och öster om Ljumviken

- Område enligt karta för ny bostadsbebyggelse för utbyggnad på lång sikt. Primärt småhus anpassad till omgivande bebyggelse men en högre täthet kan prövas.
- Möjligheten att ansluta området till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, alternativt andra avloppslösningar, utreds inför planläggning.
- Avgränsning gentemot område med höga naturvärden utreds inför planläggning.
- Utbyggnaden prövas när förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och tillkomsten av en fast förbindelse till Finland tydliggjorts.

B12 Utvecklingsområde Kassjöberget

Planen redovisar möjligheten till bostadsbebyggelse på Kassjöberget, med möjlighet till en gång- och cykelbro över Holmsundsvägen och järnvägen till en framtida järnvägsstation/resecentrum på den nuvarande godsbangården. Det skulle möjliggöra nya bostäder i ett fint läge med utsikt över Holmsund och förbättra tillgängligheten till centrum och stationsområdet från den nordöstra delen av Holmsund. Idag är det ett grönt område på Kassjöberget men det bör vara möjligt att pröva bostäder på en del av området samtidigt som allmänheten ges fortsatt tillgång till området.

Den norra delen av grönområdet har höga naturvärden och är utpekad som en nyckelbiotop med hänvisning till förekomsten av upp till 300 år gamla tallar. Den södra delen av området planlades som naturmark 2019 och har också naturvärden men lägre som en följd av avverkningspåverkan. Marken ägs av kommunen.

Kassjöbergets är värdefullt som grönområde med höga naturvärden, men för Holmsunds utveckling i stort bedöms platsen kunna få större betydelse om den tillvaratas för bebyggelse och kopplas till en förbindelse över järnvägen och framtida järnvägsstation. Även utan en järnvägsstation är en bro över järnvägen värdefull för att minska den barriär järnvägen utgör i Holmsund, särskilt efter att den nuvarande järnvägspassagen norr om godsbangården tagits bort.

Fördjupade utredningar om markförhållanden, buller och avgränsning gentemot naturvärdena behövs för att klarlägga möjligheten att bebygga området.

Visionsbild med ny bebyggelse på Kassjöberget och gångbro över Holmsundsvägen och järnvägen, till framtida järnvägsstation på Järnvägsgatan.. Illustration: DetailGroup.

Riktlinjer Kassjöberget

- Området föreslås för bostäder som ansluter till gång- och cykelbro över Holmsundsvägen och järnvägen till eventuell framtida järnvägsstation/resecentrum på västra sidan järnvägen.

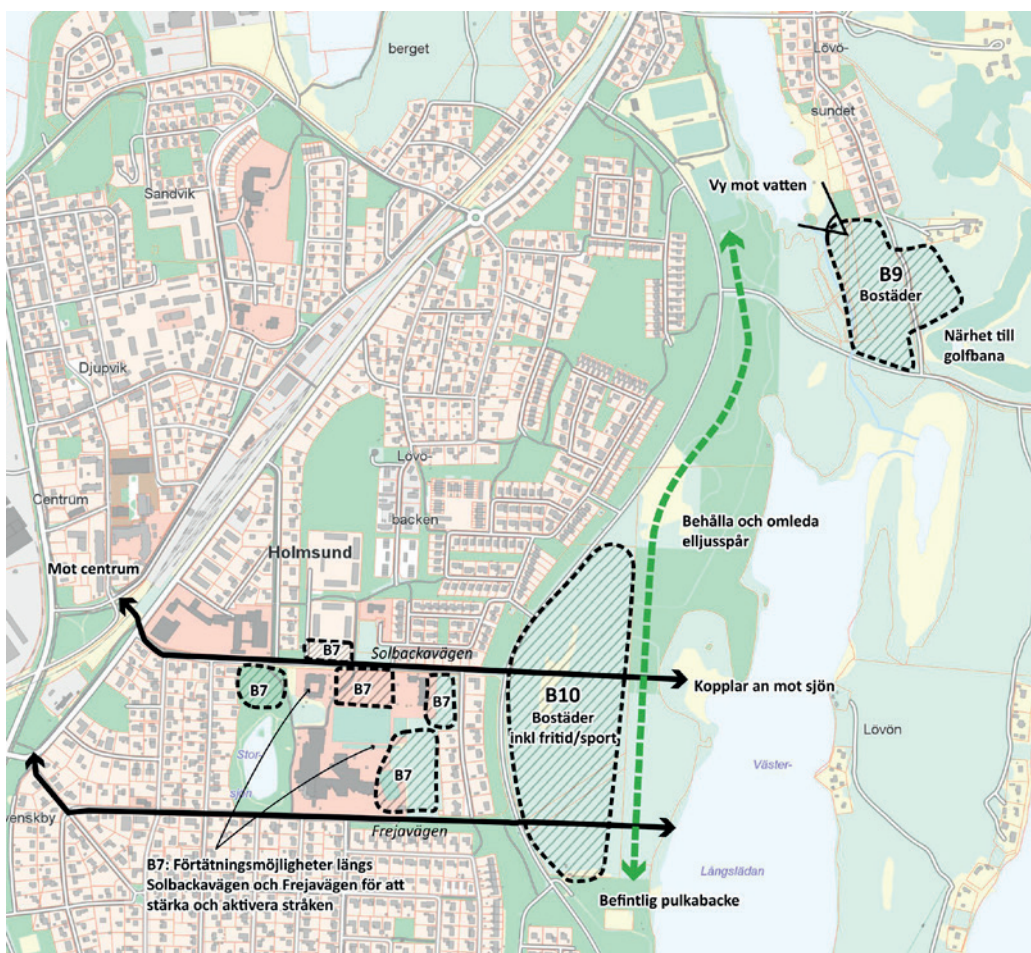
B7, B9, B10 Utvecklingsområden för nya bostäder i östra Holmsund

I östra delen av Holmsund finns möjligheter att tillskapa nya bostäder i lägen med närhet till både natur och friluftsliv kring Västerlångslådan och till skola och verksamheter i Storsjöhallen. Området rymmer både möjligheter till komplettering i anslutning till befintlig bebyggelse, och till utbyggnad på tidigare ej bebyggd mark öster om Bräntevägen. Kopplingen med centrum och samhället på västra sidan av järnvägen kommer att förbättras och bli tryggare genom den planerade gång- och cykeltunnel under Holmsundsvägen och järnvägen.

Vatten och spillvatten löses genom utökning av befintliga verksamhetsområden, men det kommer att krävas kapacitetshöjande åtgärder i det befintliga spillvattennätet innan bostäder kan etableras i områdena.

Lövösundet och Västerlångslådan har 2026 måttlig respektive ej god ekologisk och kemisk status och problem med algblooming, vilket beror på näringsläckage från omgivande markanvändning. Kommunen planerar att närmare utreda orsakerna till detta och ta fram förslag till åtgärder för att förbättra situationen.

En utgångspunkt för ny bebyggelse i området att det inte leder till att nuvarande vattenstatus försämraras, och det kommer därför att behöva ställas höga krav på dagvattenlösningar etc. Insatser för att förbättra den nuvarande situationen kan underlätta framtida ny bebyggelse i området.

B9 Bostäder i förlängning av Zakrisvägen

Kompletterande bostadsbebyggelse söderut längs Zakrisvägen kan ge ett tillskott på 20 – 30 småhus-tomter. Närheten till Lövösundet och bollplanerna vid Sundsparken samt till golfbanan är kvaliteter i området. Mindre flerbostadshus eller annan typ av bebyggelse som kan vara intressanta utifrån närheten till golfbanan kan också prövas. Ett visst skyddsavstånd mellan golfbanan och bostadsbebyggelsen kan komma att krävas.

B10 Utvecklingsområde för bostäder och friluftsliv öster om Bräntevägen

Öster om Bräntevägen finns möjligheter till både nya anläggningar för friluftslivet och mark för bostäder, i första hand småhus men även mindre flerbostadshus kan prövas. Området är i gällande översiktsplan för Umeå (antagen 2011, reviderad 2018) utpekad som rekreationsområde, och större delen av området är i gällande detaljplan (från 1967) avsatt för idrottsändamål samt parkering, men möjligheten att kombinera idrott/friluftsliv med bostäder bedöms intressant. Närheten till Västerlångslädan och verksamheterna längs Solbackavägen är kvaliteter för området. En bollplan bör kunna inrymmas i området och förstärka stråket mot Storsjöhallen. Befintliga elljusspår i området behöver dras om och anpassas till ny bebyggelse och anläggningar. Trafiksäkra passager över Bräntevägen behöver iordningställas.

Fördjupade utredningar behövs för att klargöra hur ytor kan nyttjas och därmed hur stort tillskottet av bostäder kan bli, liksom förutsättningarna för idrotts- och friluftslivsanläggningar m.m. och hur de kan samexistera med bostäder i området. I området finns fast sankmark med mindre bra markförhållanden för bebyggelse, men som kan ha betydelse för vattenregleringen i området.

B7 Kompletteringsmöjligheter längs Solbackavägen och Frejavägen

Solbackavägen och Frejavägen utgör idag stråk som förbinder Holmsunds centrum med skol- och idrottsverksamheter samt med naturområden kring Västerlångslädan. Stråken har flera målpunkter som drar många besökare under stora delar av dygnet, vilket gör det lämpligt att lokalisera handel och verksamheter hit som kan dra nytta av och stärka befintliga målpunkter. Den planerade gång- och cykeltunneln under Holmsundsvägen och järnvägen kommer att knyta samman området tydligare med centrum väster om järnvägen, vilket ökar tillgängligheten till befintliga och framtida verksamheter.

Planen redovisar mark som bör kunna prövas för nya verksamheter eller bostäder. Det är önskvärt med en något högre exploateringsgrad i dessa stråk för att tillvara närheten till verksamheterna och anläggningarna i närheten.

Innan en större utbyggnad medges i området, och arbetet med en detaljplan för ett delområde påbörjas, bör en samlad utredning för hela området kring skolorna mellan Solbackavägen och Frejavägen genomföras, med syfte att klargöra hur marken kan användas och disponeras på ett optimalt sätt för bebyggelse, parkering, skolgård etc. Skolornas och förskolornas utvecklingsmöjligheter på längre sikt behöver beaktas i ett sådant arbete. Storsjöparken ska även fortsättningsvis upplevas publikt och tillgängligt.

Riktlinjer för utvecklingsområden i östra Holmsund

- **B9 Förlängning av Zakrisvägen.** Området längs Zakrisvägens förlängning mot söder planeras för utbyggnad av småhus eller annan bostadsbebyggelse. Områdets avgränsning och väganslutning prövas i detaljplan.
- **B10 Öster om Bräntevägen.** Området öster om Bräntevägen, mellan Vokalistgränd och Bränteberget (pulkabacke), prövas för bostäder och anläggningar för idrott och friluftsliv.
- **B7 Komplettering längs Solbackavägen och Frejavägen.** Kommunen ser positivt på komplettering med bostäder och nya verksamheter längs Solbackavägen och Frejavägen öster om Erikdalsvägen. En effektiv markanvändning eftersträvas för att tillvarata det strategiska läget nära befintliga målpunkter och för att stärka stråket mot centrum. En samlad utredning om markanvändningen i området kring Storsjöskolan mellan Solbackavägen och Frejavägen bör genomföras innan större utbyggnad av ny bebyggelse medges.
- Särskild hänsyn behöver tas till vattenstatusen i Västerlångslädan och Lövösundet vid prövning av ny bebyggelse och dagvattenlösningar så att dess vattenstatus inte försämras.

3.3 Nya områden med bostäder, verksamheter och natur i Obbola

Söder om Obbola

I översiktsplan Fördjupning för Umeå är ett område söder om Obbola redovisat som ett utredningsområde för bostäder. I denna översiktsplan redovisas en fördjupad bedömning av förutsättningarna för utbyggnad av bostäder i områdets olika delar.

Ny bebyggelse i södra delen av Obbola ökar behovet av gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola tätort, samt kopplingar till befintligt cykelvägnät i Obbola. På lång sikt, om tillskottet av bostäder söder om Obbola blir betydande, kan det uppstå ett behov av att avlasta Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola med en ny väg. Handlingsfriheten för en ny väg i nord-sydlig riktning, väster om befintlig bebyggelse i Obbola by, ska därför behållas. Se 3.6 Trafik.

Standarden på Södra Obbolavägen, mellan område B1 och U3 och söderut, kan också behöva anpassas utifrån den bebyggelse som kan tillkomma i de redovisade utvecklingsområdena.

De norra utbyggnadsområdena (B1, B2 och U5) får vatten och avlopp genom utvidgning av av verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp. För kompletteringsområdena (K1-3) samt utredningsområdet U6 löses avlopp enskilt och vatten genom vattenförening.

Området norr om K3/väster om K2/söder om U5 bedöms mindre lämpligt för ny bebyggelse med hänsyn till markförhållandena.

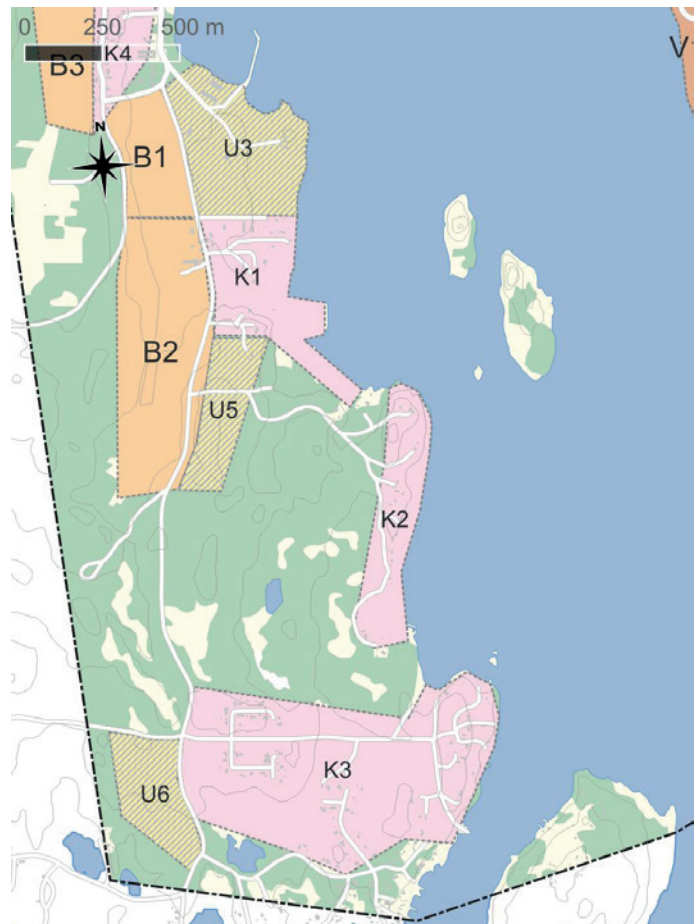
Områdena närmast vattnet ligger mot hamnen i Holmsund på andra sidan Österfjärden. Ljud från verksamheterna i hamnen kan komma höras i Obbola, dock under riktvärdena för buller enligt de bullerbedräkningar som gjorts. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

B1 + U3 Byviken

Byviken har ett fint läge med hamn och en tydlig historisk koppling, inte minst till fiske. Här finns också ett stråk med växthus, rökeri och matförädling som kopplar an till platsens historiska funktion och gör området till ett besöksmål och en plats för rekreation. Bredviks havsbad ligger också i anslutning till gästhamnen.

Det är önskvärt att områdets kvaliteter och nuvarande verksamheterna kan utvecklas. Ett tillskott av boende och verksamheter med överblick över badet och gästhamnen kan bidra till detta. En utbyggnad av ett promenadstråk vore också positivt. Marken är till största delen kommunal och har goda kopplingar till bebyggelsen i södra delen av Obbola. Goda markförhållanden i ett attraktivt läge i slutningen mot vattnet. Ansluter till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik. Det fina läget motiverar en något högre exploatering, exempelvis bostäder med mindre flerbostadshus/stadsradhus.

Hamnens utveckling kan påverka bullerförhållandena och därmed förutsättningarna för ny bebyggelse i området. I första hand bör därför en utbyggnad i områdets västra delar (B1), som inte ligger exponerad mot hamnen, kunna prövas. Genom utformning och placering av bebyggelsen kan risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras. Utbyggnad av bostäder och andra störningskänsliga verksamheter i de delar av området som ligger närmast vattnet och mot hamnen (U3) bör inte ske förrän den framtida bullerpåverkan från hamnen tydliggjorts. Se avsnitt 3.4 om Umeå hamn.

Riktlinjer utvecklingsområden söder om Obbola

- **B1 + U3, Byviken:** Området prövas för bostadsbebyggelse med effektivt markutnyttjande som tillvaratar områdets kvaliteter och intressanta läge. Kompletterande verksamheter som kan bidra till att platsen levandegörs bejakas. Området ansluts till Södra Obbolavägen men koppling till en eventuella framtida ny väg väster om Byvägen möjliggörs. Delar av området är av Länsstyrelsen utpekat som utredningsområde för naturvärden, vilket innebär att en utredning av naturvärden behöver genomföras inför en eventuell planläggning. I första hand kan en utbyggnad i områdets västra delar (B1), som inte ligger exponerade mot hamnen, prövas. Ny bebyggelse utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras. För den östra delen (U3) bedöms en utbyggnad inte aktuell förrän förutsättningar vad gäller bullerpåverkan från hamnen har tydliggjorts.
- **B2** Utvecklingsmöjligheter längs Södra Obbolavägen. Anpassning krävs till befintliga jordbruksverksamhet i norra delen av området. Kan bli en förlängning av område B1. Goda markförhållanden, privatägd mark med bostäder i norra delen. Lämpligt med friliggande småhus. Området ansluts till Södra Obbolavägen och en koppling till en eventuell framtida ny väg väster om Byvägen möjliggörs.
- **U5** Utredningsområde för bostadsbebyggelse, småhus. Eventuellt utbyggnadsområde för bostäder längs Södra Obbolavägens östra sida. Osäkra markförhållandena gör att ytterligare utredningar krävs för att klargöra lämpligheten
- **U6** Utredningsområde för bostadsbebyggelse. Eventuellt utbyggnadsområde för bostäder (småhus) söder om Storhällsvägen. Osäkra markförutsättningar med sammanhängande område med berg i dagen (utan befintlig bebyggelse) samt våtmark. Ytterligare utredningar behövs för att klargöra lämpligheten.

Riktlinjer kompletteringsområden längs kustlinjen

- **K1 + K2 Kompletteringsområden längs kuststräckan söder om Obbola,** från Granskärsviken och söderut, är till stor del bebyggd men kan rymma enstaka kompletteringar i anslutning till den befintliga bebyggelsen. Lämpligheten får prövas i bygglov.
- **K3 Kompletteringsområden i söder.** I södra delen av området, längs Bredskärsvägen, finns möjlighet till kompletteringar till befintlig bebyggelse. Höjdskillnaderna längs och utblickarna mot vattnet tillför rekreativa värden. Avståndet till tätorten och infrastruktur gör området mindre lämpligt för en mer omfattande utveckling.

Visionsbild, framtid utveckling av av Byviken i Obbola.
Illustration: Detail Group

Väster om Obbola

I översiktsplan Fördjupning för Umeå, är ett område väster om Obbola redovisat som ett utvecklingsområde för bostäder. I denna översiktsplan redovisas en fördjupad bedömning av förutsättningarna för utbyggnad av bostäder i områdets olika delar.

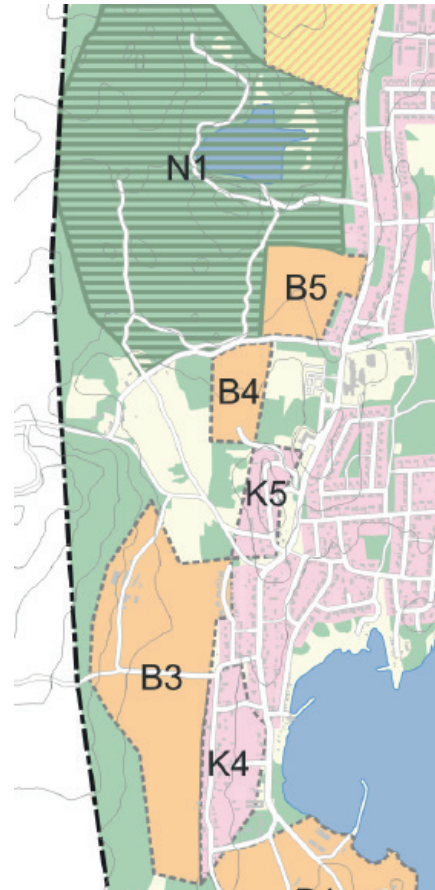
Området rymmer möjligheter till nya bostäder där närheten till befintlig service (skola m.m.) och till natur- och friluftslivsområden/anläggningar är viktiga kvaliteter, men som också ny bebyggelse behöver avgränsas och anpassas till.

Vatten och avlopp löses genom utvidgning av verksamhetsområde.

Området norr om Anderssons väg har av kommunen upplåtits till Obbola Idrottsklubb som där byggt upp en multiarena med utomhusgym och terrängcykelbanor. Planförslaget innebär att den västra delen, där arenan och banorna ligger, avsätts som natur/rekreationsområde och slås samman med rekreationsområdet kring Harpsjön i norr. Den östra delen redovisas som utbyggnadsområde för bostäder. Avgränsningen mot arenaområdet får prövas i detaljplan.

Området söder om Andersson väg utgörs till stor del av jordbruksmark med kulturhistoriska anslag. Ny bebyggelse kan prövas som enstaka kompletteringar i anslutning till befintlig bebyggelse.

Handlingsfriheten för en parallellväg till Södra Obbolavägen bör behållas, se avsnitt 3.6.

Riktlinjer utvecklingsområden väster om Obbola

- **N1** Området avsätts som natur- och rekreationsområde runt Harpsjön och SCA Arena.
- **B3** Område för bostadsutbyggnad, småhus med effektiv markanvändning, vilket innebär att möjlighet till exempelvis parhus, kedjehus eller mindre flerbostadshus bör ges. För delar av området gäller en detaljplan från 2024. Goda markförhållanden. Möjligheten till en ny väg väster om Byvägen i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr ska behållas. Genom området går vandringsleder mot Själafjärden som behöver beaktas och eventuellt ges nya sträckningar. I östra delen av området finns risk för översvämningar vid skyfall, åtgärder utreds i efterföljande planering. Befintlig jordbruksmark i östra delen av området, som också har betydelse för dagvattenhanteringen, undantas från exploateringen.
- **B4** Kommunägd mark med goda markförhållanden. Bostäder, småhus med effektiv markanvändning, exempelvis parhus, kedjehus eller mindre flerbostadshus. Möjligheten till en ny väg väster om Byvägen i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr ska behållas.
- **B5** Kommunägd mark i centralt läge i samhället med goda markförhållanden och närhet både till natur- och rekreationsområde i norr och väster, och till befintliga verksamheter (skola, affär) i öster. Det centrala läget motiverar en effektiv markanvändning med flerbostadsbebyggelse. Skogen har vissa naturvärden och ev. förekomst av mindre hackspett, vilket behöver utredas i detaljplaneskedet. Avgränsningen mot arenaområdet i väster får prövas i detaljplan.
- **K4** Äldre delar av Obbola by och verksamheter såsom salteri. Kompletteringar till den befintliga bebyggelsen kan prövas med hänsyn till områdets struktur och karaktär.
- **K5** Centralt läge längs Väntvägen med närhet både till rekreation, jordbruksområde och skola. Till största del privatägd mark, delvis med berg i dagen. Kompletteringar till den befintliga bebyggelsen kan prövas med hänsyn till områdets struktur och karaktär.

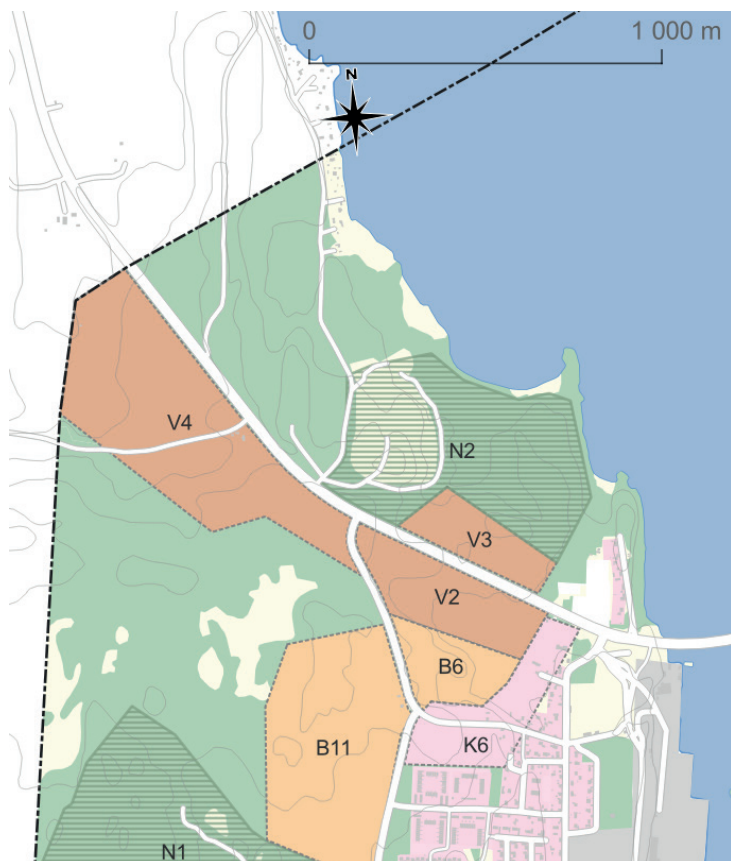
Norra Obbola

Området omfattar mark för verksamheter och bostäder norr om bebyggelsen i Obbola, på norra och södra/västra sidan av väg E12. Delar av området är i översiktsplan Fördjupning för Umeå utpekade som ett verksamhetsområde.

Området längs E12:an föreslås för verksamheter, och den södra för bostadsutbyggnad.

Vatten och avlopp löses genom utvidgning av verksamhetsområde.

Riktlinjer utvecklingsområden norra Obbola

- **B6 + K6.** Möjlighet på norra sidan Ångmanskroken med bostäder, komplettering till befintliga bostäder i öster. En blandning av boendestorlekar och byggnadstyper bör kunna prövas. En del inslag av berg i dagen kan begränsa utbyggnadsmöjligheterna. Området kan vara utsatt för buller från E12 varför en utformning som avgränsar bullret kan behövas. Det får prövas i detaljplan. Området rymmer naturvärden varför en naturvärdesinventering, liksom en artskyddsutredning (mindre hackspett), kan behöva göras i detaljplaneskedet. Delvis kommunägd mark.
- **B11** Utbyggnadsområde för bostäder. Området består till större delen av berg i dagen med ytliga skikt av morän. Eventuellt krävs en relativt omfattande exploatering för att få ekonomi i en utbyggnad med hänsyn till markförhållandena. Närhet till natur- och friluftsområdet kring Harpsjön i söder är en kvalitet. En artskyddsutredning (mindre hackspett) kan behöva göras i detaljplaneskedet. Norra delen av området är kommunägt, södra delen privatägd.
- **V2** Område för verksamheter på södra sidan E12. Fördelaktigt läge för verksamheter med skyltläge mot E12:an. Avgränsningen mot bostäder i område B6 behöver studeras noggrannare, och typen av verksamheter behöva anpassas till bostäder i område B6. Verksamheter kan också utformas så att de skärmar av bullret mot B6. Möjligheter finns att skapa ett entréområde här för Obbola med verksamheter som drar nytta av läget vid E12. God tillgänglighet till området med gång och cykel från samhället en fördel. Infart från Södra Obbolavägen. Huvuddelen av marken är kommunägd.
- **V3** Område för verksamheter på norra sidan E12. Infart och infrastruktur kan samordnas med friluftsområdet N2 i norr. För friluftsområdet kan verksamhetsområdet verka trygghetsskapande genom tillkomsten av belysta vägar och fler människor som rör sig i området. Handel och andra besöksalstrande verksamheter bör undvikas för att minska korsande trafik över E12, och i första hand lokaliseras i område V2. Vid utbyggnad av verksamheter i område V3 och aktiviteter i N2 kan tillfarten till områdena behöva ses över..
- **V4** Möjlighet till område för verksamheter nordväst om Obbola, i anslutning till E12 på västra sidan. Möjligt för mer ytkrävande verksamheter och verksamheter i behov av avskilt läge. Markförhållanden samt närheten till Natura 2000-området gör exploatering på den nordöstra sidan av E12 mindre lämplig. Huvuddelen av området är privatägd.
- **N2** Området avsätts för friluftsliv/rekreation. På den före detta industrideponin norr om Obbola har cykel-/mountainbikebanor, gångbanor och pulkabacke färdigställts i ett samverkansprojekt mellan SCA och Obbola IK. Den höga kullen bjuder också på fin utsikt över nejden. Idéer finns att utveckla områden kring kullen med exempelvis gångvägar, fika-/grillplatser o.dyl. Verksamheter i område V3 bör kunna fungera tillsammans med aktiviteterna i området och samordna infart och gator. Vid utbyggnad av verksamheter i område V3 och aktiviteter i N2 kan tillfarten till områdena behöva ses över.

3.4 Mark för verksamheter i Holmsund

Område V1 Umeå hamn

Umeå hamn redovisas i denna översiktsplan som verksamhetsområde för hamnverksamhet och verksamheter som har behov av att ligga i anslutningen till hamnen. För att möjliggöra den planerade utvecklingen i hamnen tar kommunen fram nya detaljplaner för hela verksamhetsområdet, i vilka påverkan på omgivande samhälle och berörda riksintressen beskrivs.

Kommunen har tecknat en avsiktsförklaring med Trafikverket som bl.a. innebär att den nuvarande gods-bangården i centrala Holmsund flyttas till hamnen.

Ett av syftena med den översiktsplan som nu tas fram är att skapa goda förutsättningar för hamnens och näringslivets utveckling. Enligt tidigare beslut bör en generell försiktighetsprincip tillämpas i fråga om att tillåta ny bostadsbebyggelse inom hamnverksamhetens influensområden för att inte förhindra eller försvåra ett fullt utnyttjande av hamnen.

För att bedöma den framtida bullersituationen på en viss plats används de bullerberäkningar som gjorts för hamnen. Beräkningarna visar en prognosticerad bullernivå 2050 utifrån de verksamheter som möjliggörs enligt detaljplan, och är gjorda dels för industribuller, dels för trafikbuller.

Kommunens hänsynstagande till hamnens utvecklingsmöjligheter innebär att nya bostäder och störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller överskrider enligt bullerberäkningarna för 2050. Kartan på nästa sida visar översiktligt gränsen för industribuller 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå från hamnen år 2050 enligt en prognos för framtida verksamheter i hamnen. 45 dB(A) är riktvärdet för högsta industribuller som bör kunna accepteras kvällar och nattetid för ny bostadsbebyggelse. De utbyggnadsområden som föreslås i denna översiktsplan ligger utanför denna gräns.

Därutöver bör även särskild försiktighet tas vad gäller att planlägga nya områden med bostäder och andra störningskänsliga verksamheter inom delar som ligger nära 45 dB(A)-gränsen, i spannet 40 - 45 dB(A) enligt bullerberäkningarna. Det berör delar av de redovisade utbyggnadsområdena U2 i Holmsund och U3 i Obbola, liksom kompletteringsområden längs vattnet i Obbola.

En eventuell framtida väg och/eller järnvägsbro från Finland kan också påverka bullersituationen, vars sträckning enligt den finska utredningen berör de sydöstra delarna av Holmsund, se avsnitt 3.6.

Den framtida omfattningen av och inriktningen på verksamheterna i hamnen liksom tillkomsten av en fast förbindelse är osäker, och därmed även bullersituationen på lång sikt. Men för att inte riskera att hamnens utvecklingsmöjligheter begränsas bedöms en bostadsutbyggnad i område U2 (Djupsundsudd och öster om Ljumviken) inte aktuell förrän förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och en fast förbindelse tydliggjorts. Det går idag inte att säga när detta har skett, utan det får prövas vid varje tillfälle frågan om exploatering aktualiseras. Samma förhållningssätt gäller för område U3 i Obbola. Se riktlinjer för områdena i avsnitt 3.2.

Område B1 i Obbola ligger inte exponerat mot hamnen och bör dessförinnan kunna prövas för ny bebyggelse om den utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras.

Kompletteringar med nya bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse inom Obbola och Holmsund samhällen bör normalt också kunna ske även i de delar som ligger under men nära 45 db(A)-gränsen.

För övriga utbyggnadsområden som ligger nära riktvärdena kommenteras bullerfrågan särskilt i respektive avsnitt. Ett antal bostäder nära Umeå hamn är också redan idag bullerutsatta med ljudnivåer som tangerar eller överstiger riktvärden. För Märkpojken bedöms riktvärdena klaras om bebyggelsen utformas och placeras på särskilt sätt, se nedan.

Utöver industribullret från hamnen behöver buller från andra verksamheter, bl.a. SCA i Obbola, samt från trafik på väg och järnväg beaktas vid lämplighetsprövning av ny bebyggelse. Dessa är inte redovisade på kartan på nästa sida, men de utbyggnadsområden för bostäder som redovisas i planen kommer inte utsättas för buller över riktvärdena enligt gjorda bullerberäkningar. För vissa områden kan särskilda åtgärder behövas vilket kommenteras i berörda avsnitt.

Buller från industri respektive trafik har olika riktvärden. Annat som påverkar lämpligheten för ny bebyggelse är under vilken tid på dygnet som bullret uppkommer och bullrets karaktär (exempelvis förekomst av lågfrekvent buller och framträdande toner). På sikt kan också lagstiftning och riktvärden förändras som påverkar möjligheten till ny bebyggelse i olika delar av samhället på ett sätt som idag inte kan förutses.

Samtidigt som hamnens förutsättningar för utveckling inte får riskeras är det också angeläget att Holmsund och Obbola kan utvecklas med nya bostäder, verksamheter och offentliga platser. I vissa lägen kan det innebära att anpassningar i utformning och placering av bostäder och andra störningskänsliga verksamheter behöver göras, för att bullerriktvärdena för trafik och industrier ska uppfyllas.

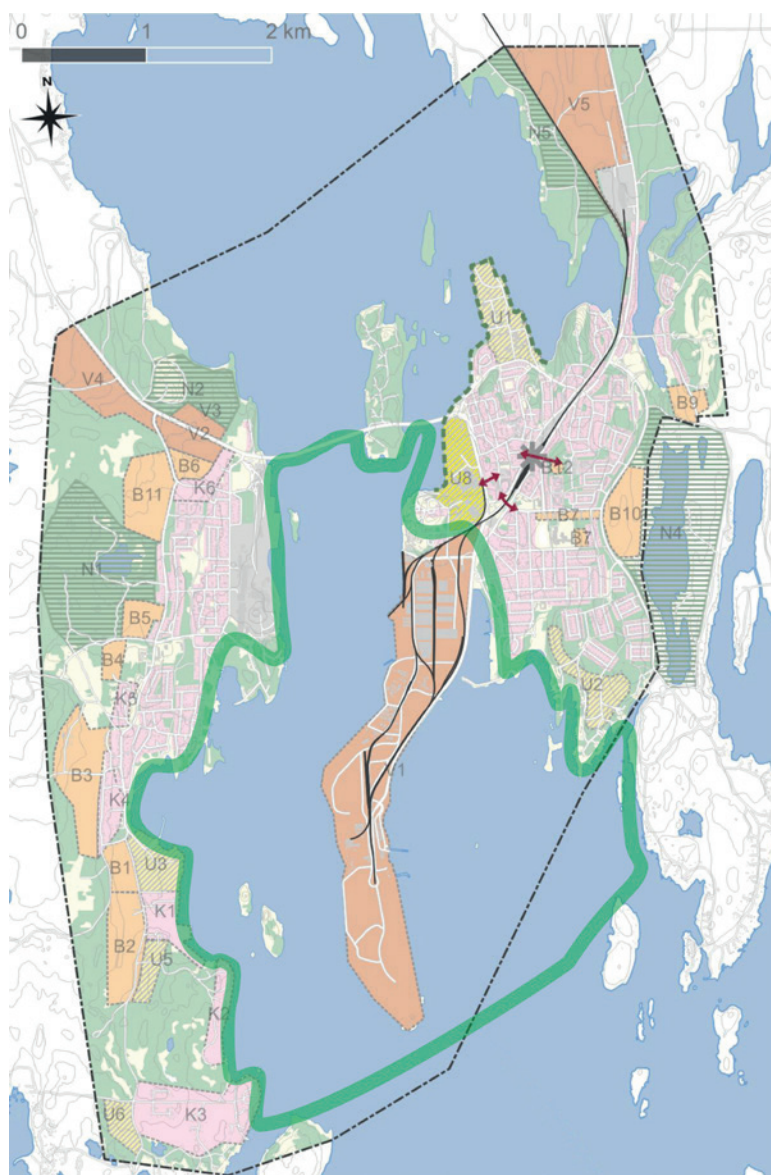
Sammanfattningsvis innebär hänsynstagandet gentemot hamnens utveckling följande:

- nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter undviks där riktvärdena för buller överskrids enligt prognosticerad bullernivå 2050 från hamnen med tillhörande trafik på väg och järnväg
- nya områden med bostäder och andra störningskänsliga verksamheter bör inte planläggas inom delar som ligger nära 45 db(A)-gränsen kring hamnen förrän förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och en fast förbindelse tydliggjorts
- område B1 i Obbola, som inte ligger exponerat mot hamnen, kan prövas för ny bebyggelse utifrån dagens förutsättningar om bebyggelse utformas och placeras så att risken för bullerpåverkan från hamnen minimeras
- i anslutning till befintlig bebyggelse i Obbola och Holmsund bör normalt kompletteringar med nya bostäder kunna ske även i de delar som ligger under men nära 45 db(A)-gränsen
- vägar och anslutande mark utformas så att framkomligheten för transporter till och från hamnen inte förhindras eller väsentligt försvåras
- byggnader och markanvändning anpassas med hänsyn till transporter av farligt gods längs utpekade vägar.

Vid förändrad markanvändning inom Märkpojken som innebär behov av fler tillfarter och passager, behöver trafiklösningar finnas som inte påtaglig försämrar E12:ans kapacitet och funktion som tillfartsväg till hamnen. Se mer i avsnittet om Märkpojken.

För att främja förutsättningarna att nå hamnen och färjeterminalen med gång och cykel bör en gång- och cykelväg till färjeterminalen tillkomma. Den bör ansluta till befintliga gång- och cykelvägar i samhället. Handlingsfriheten för en framtida fast förbindelse mellan Umeå och Vasa ska behållas genom hamnområdet, liksom möjligheten till framtida persontågtrafik till färjeterminalen. Se avsnitt 3.6 om fast förbindelse till Finland.

Från hamnen sker skrymmande transporter, vilket förväntas öka i framtiden. De mest utrymmeskrävande är frakt av delar till vindkraftverk, vilka ställer stora krav på fri höjd och hinderfrihet längs transportvägarna. Idag går dessa transporter längs med Holmsundsvägen men inriktningen är att de i framtiden ska kunna gå på E12. Se avsnitt 3.6. Även transporter av farligt gods till och från hamnen behöver kunna ske längs utpekade transportvägar.

Översiktsbild av gränsen (grön linje) för industribuller 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå från hamnen år 2050 vid maximal utbyggnad enligt en prognos för framtida verksamheter i hamnen. 45 dB(A) är riktvärdet för högsta industribuller som bör kunna accepteras kvällar och nattetid för ny bostadsbebyggelse. För en noggrannare tolkning av bullerkartan hänvisas till detaljplanens bullerutredning.

Riktlinjer för Umeå hamn

- Området avsätts som verksamhetsområde för hamnens utveckling.
- Skapa förutsättningar för hamnens utveckling genom att vid planering av bebyggelse och infrastruktur ta hänsyn till den framtida bullersituationen.
- Planera för en gång- och cykelväg till färjeterminalen.
- Behåll handlingsfriheten för en eventuell framtida fast förbindelse till Vasa/Finland.
- Behåll handlingsfriheten för en eventuell framtida persontågsförbindelse till färjeterminalen.
- Säkerställ framkomligheten för tunga och skrymmande transporter till hamnen.

Område V5, Lövön och området norrut längs Holmsundsvägen

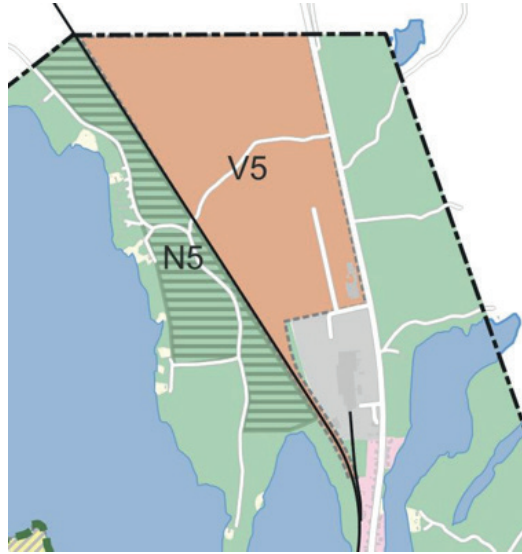
Området är utpekad i översiktsplanen Fördjupning för Umeå (2018) för industri/verksamheter och är sedan tidigare detaljplanlagt för industri. Större delen är oexploaterad, endast delen längst i söder är ianspråktagen.

För den norra, ej exploaterade, delen av området har arbetet med en ny detaljplan påbörjats. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för industri med möjlighet till spåranslutning. Förutsättningar för etablera en underhållsverkstad för persontåg för Norrtåg utreds också, vilket ställer krav på insatser på Holmsundsbanan. Syftet är också att säkerställa dagvattenhanteringen så att Natura-2000 området som ligger väster om planområdet inte blir påverkat av exploateringen. Planen var ute på samråd hösten 2021. För detaljplanens innehåll och konsekvenser hänvisas till planhandlingarna.

För kommunen är det angeläget att området kan tillvaratas eftersom behovet av ny verksamhetsmark är stort och området har ett mycket strategiskt läge:

- området kan ges spåranslutning eftersom det ligger i anslutning till järnvägen Umeå – Holmsund, vilket möjliggör transporter med järnväg till framtida verksamheter. Tillgången till sådana områden är mycket begränsad och det därför ytterst angeläget att de kan tillvaratas för att ge förutsättningar för miljövänliga transporter och effektiva logistiklösningar. Trafikverket och Umeå kommun har tecknat en avsiktsförklaring avseende effektiva godstrafik på järnväg Gimonäs-Umeå hamn, i vilken åtgärder för att möjliggöra en anslutning av området ingår
- närheten till Umeå hamn möjliggör samordning med eventuella framtida behov av verksamhetsytor med koppling till hamnverksamheten.

Norr om V5 ligger i översiktsplanen Fördjupning för Umeå ett utpekad verksamhetsområde mellan järnvägen och Holmsundsvägen (väg 531). Medan E12 föreslås som prioriterad väg för tyngre transporter får Holmsundsvägen genom Holmsund och in mot Umeå en annan funktion med cykelbana och anslutningar till de utpekade verksamhetsområdena. Se avsnitt 3.6.

Riktlinjer

- Området avsätts för verksamheter, i första hand för verksamheter som har behov av spåranslutning.

3.5 Handel och service

Tillkommande bostäder i Holmsund och Obbola ger utökat underlag till den handel och service som idag finns på orterna. För att handeln ska stärkas är det viktigt att tillgängligheten från nya områden till handeln är god med samtliga färdmedel.

Inriktningen bör vara att så långt möjligt samla tillkommande ny offentlig och kommersiell service i anslutning till befintlig service och viktigare målpunkter. I Holmsund är det önskvärt att ny handel etableras i det nuvarande centrumområdet kring Himmelska fridens torg, men handel och verksamheter kan också provas längs Solbackavägen och Frejavägen, i ett läge som kan dra nytta av närheten till Storsjöhallen och andra målpunkter i området. Den planerade gång- och cykeltunneln under järnvägen och Holmsunds-vägen i Solbackavägens förlängning kommer knyta samman området med centrumområdet. Se avsnitt 3.2 om utvecklingsområden för nya bostäder i östra Holmsund.

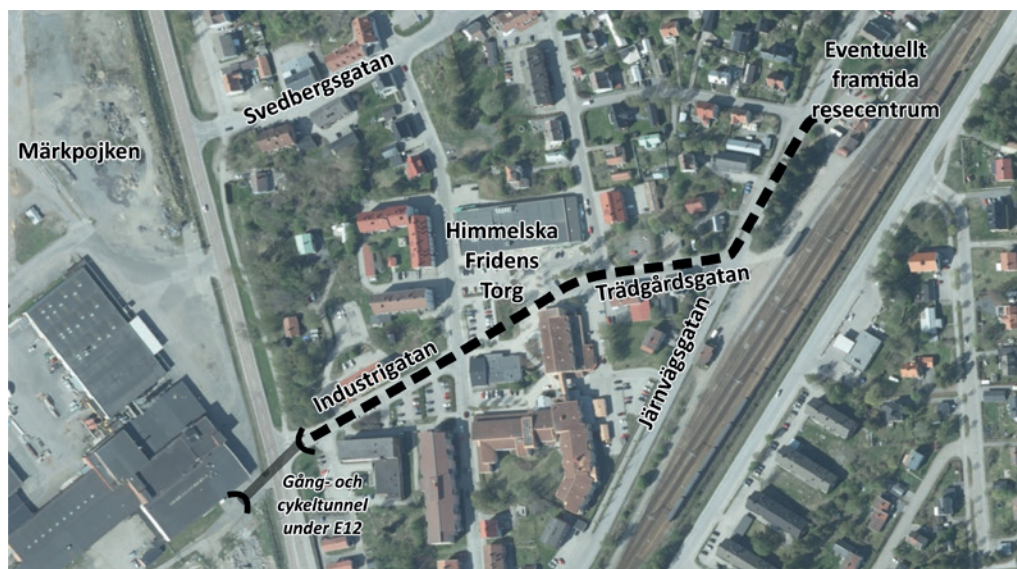
Holmsunds centrum och Himmelska fridens torg

Det finns ett behov av att stärka Himmelska fridens torg och Holmsunds centrum som en gemensam plats för handel, möten och vistelse. Den nuvarande användningen och utformningen av torget upplevs som bristfällig och i behov av upprustning. På den allmänna platsmarken på torget som kommunen har rådighet över kan det t.ex. handla om att iordningställa en park, torgyta, lekplats, scen, bänkar, utomhusgym etc.

Det är också önskvärt att komplettera centrumområdet med nya bostäder och verksamheter för att ge ett bättre underlag för både befintlig och framtida handel. Kring torget och i centrumområdet finns ett flertal fastigheter, delvis planlagda, där ny bebyggelse kan tillkomma. En högre exploatering än befintlig bebyggelse bör här kunna medges för att stärka befolkningsunderlaget för både handel och en eventuell framtida tågstation vid Järnvägsgatan.

På lång sikt kan torget bli en del i ett stråk som via Industrigatan - torget - Trädgårdsgatan knyter samman centrum med en framtida järnvägsstation/resecentrum vid Järnvägsgatan. Detta stråk bör ges en omsorgsfull gestaltning med syfte att skapa en trygg förbindelse för fotgängare och cyklister som rör sig genom centrum mot järnvägsstationen och andra målpunkter. Med ökade flöden och befolkningsunderlag förbättras förutsättningarna för utveckling av fastigheterna längs stråket med bostäder, verksamheter och handel. Kommunen är positiv till ny bebyggelse längs stråket och kring torget och närliggande kvarter.

Handlingsfriheten för att koppla stråket mot Märkpojken bör också behållas, liksom möjligheten till en planskild passage av E12 för gång och cykel mot Märkpojken. Ett annat stråk som också är intressant att stärka är Svedbergsgatan som kan komma att få en viktig roll för oskyddade trafikanter vid en eventuell framtida bostadsbebyggelse på Märkpojken. Längst Svedbergsgatan finns också potential att komplettera med fler bostäder samt verksamheter.

Stråk Märkpojken - Himmelska Fridens Torg - Trädgårdsgatan - framtida resecentrum/järnvägsstation

Riktlinjer handel och service

- Ny offentlig och kommersiell service bör i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig service och målpunkter.
- Torgets gestaltning och utveckling behöver ske med ett helhetsperspektiv tillsammans med angränsande bebyggelse och allmän platsmark.
- Ny bebyggelse med bostäder, handel och verksamheter i centrumområdet längs stråket Industrigatan - Trädgårdsgatan och kring Himmelska Fridens Torg med närliggande kvarter är önskvärd. En något högre exploatering än befintlig bebyggelse ska prövas.
- På lång sikt utvecklas stråket Industrigatan - Himmelska Fridens Torg - Trädgårdsgatan - framtida järnvägsstation till en trygg och gen förbindelse för fotgängare och cyklister.

Centrum och handel i Obbola

Obbola saknar en tydlig centumpunkt, även om det längs Nils Jansvägen centralt i samhället ligger en livsmedelsbutik och restaurang. Med fler invånare i framtiden ökar underlaget för kommersiell service. För att tydliggöra ett centrumområde är det önskvärt att eventuellt tillkommande service och andra centrumfunktioner lokaliseras i anslutning till befintlig service.

Nils-Jansvägen har potential att utvecklas som stråk genom koppling till framtida utbyggnadsområde för bostäder väster om Södra Obbolavägen, som därmed får närhet till befintlig livsmedelsbutik.

Även Linjevägen kan stärkas som stråk genom att den knyter samman Folkets hus, förskola och skola med arenaområdet och ny bebyggelse väster om Obbolavägen.

3.6 Trafik och infrastruktur

Hållbart resande

Mobility Management (MM) är ett koncept för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen genom att förändra resenärers attityder och beteenden, till exempel genom kampanjer, bättre utbud och kommunikationsinsatser. Dessa beteendepåverkansåtgärder förbättrar ofta effektiviteten hos åtgärder i infrastrukturen eftersom vi ofta reser som vi alltid har gjort av gammal vana.

Översiktsplanens strategier har sin utgångspunkt i hållbar utveckling och ett fokus på hållbart resande samt minskad klimatpåverkan. Planförslaget bidrar till öka möjligheterna till hållbart resande genom att huvuddelen av nya bostäder föreslås som komplettering till befintlig bebyggelse, eller i utbyggnadsområden med närhet till kollektivtrafik och målpunkter. En högre täthet i Holmsund och Obbola innebär förutsättningar för både möten mellan människor och att service, arbetsplatser m.m. kan nås med gång eller cykel.

Ett systematiskt och långsiktigt arbete för beteendepåverkan är också centralt för att öka andelen hållbara transporter och för att uppnå ett effektivt användande av orternas infrastruktur.

Kollektivtrafik

Den framtida förväntade befolkningsökningen i Holmsund och Obbola har potential att stärka kollektivtrafiken i form av ett större potentiellt kundunderlag som förhoppningsvis ger en högre turtäthet som gynnar det hållbara resandet. I utbyggnadsfaserna av de båda tätorterna kan det bli aktuellt att se över linjedragningar och hållplatslägen för att utifrån den nya strukturen kunna erbjuda de tätbefolkade områdena en attraktiv kollektivtrafik.

Huvuddelen av utbyggnadsområdena i Holmsund ligger inom gångavstånd (ca 5 minuters promenad) till busslinjer med bra turtäthet. Närmast Sandviksudden saknas idag närhet till kollektivtrafik vilket är önskvärt vid utbyggnad av bostäder där. Även södra delen av Djupsundsudden har långa avstånd till närmaste busshållplats.

I Obbola ligger utbyggnadsområdena i huvudsak inom gångavstånd från busshållplats. Söder om område B1/U3 i södra Obbola är dock avstånden till ändhållplatsen vid Byviken långa, och det är tveksamt om ett tillräckligt passagerarunderlag kan skapas som motiverar en förlängning av busslinjen hit.

Framtida biltrafik i Holmsund och Obbola

Den framtida utvecklingen av Holmsund kommer att innebära en ökning av fordonstrafiken som till stor del styrs av utbyggnadstakten för de nya områdena. De beräkningar av trafikallsträng som gjorts visar att de största ökningarna kommer att ske på de större vägarna; E12, Holmsundsvägen, Järnvägsgratan och Storgatan. Men även gator av mer lokal karaktär som Svedbergsgatan kan på lång sikt, beroende på hur Holmsunds utvecklas, få en betydande ökning vilket kan skapa ett behov av åtgärder för att styra trafiken mot de större vägarna som har kapacitet att klara det. Exempel på det kan vara ett genomfartsförbud för biltrafik.

I Obbola koncentreras de större trafikflödena till Södra Obbolavägen och Linjevägen. Det är också de vägarna som förväntas få de största trafikökningarna i takt med att tätorten byggs ut. Då merparten av tillkommande bebyggelse planeras ligga nära eller i direkt anslutning till Södra Obbolavägen blir trafiksäkerheten längs denna sträcka en viktig fråga att fortsätta att arbeta med. 2021 byggdes åtta nya farthinder i Obbola med fokus på platser där gång- och cykelvägnätet korsar bilvägar.

Gång- och cykelvägar

I takt med att Holmsund och Obbola byggs ut och befolkningen ökar behöver gång- och cykelvägnätet ses över och byggas ut för att skapa säkra kopplingar till de nya målpunkterna. Särskilt fokus bör ligga på trafiksäkra och gena stråk för barn och unga att färdas på till förskolor, skolor och fritidsaktiviteter.

När nya områden bebyggs i Holmsund och Obbola är det viktigt att utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet sker tidigt för att skapa förutsättningar för ett hållbart resande redan från start.

Om det på lång sikt etableras bostäder och verksamheter med många besökare i Märkpojken kan det behövas en planskild gång- och cykelpassage med E12 för att skapa säkra kopplingar mot den befintliga bebyggelsen i Holmsund.

Som ett led i utvecklingen av gång- och cykelvägnätet planeras en tunnel under järnvägen och Holmsundsvägen i höjd med Skärgårdsskolan för att skapa en tryggare passage för barn och unga som ska till och från skolorna i östra delarna av Holmsund. Tunneln bidrar också till att minska de stora barriäreffekterna av den tunga infrastrukturen i Holmsund.

Obbolabron kan upplevas som otrygg för fotgängare och cyklister eftersom mycket tung trafik också trafikerar bron. Åtgärder för att öka säkerheten är önskvärda men är mycket svåra att få till på grund av brons konstruktion.

Strandpromenad Holmsund

För att stärka tillgängligheten till vattnet redovisas möjligheten till en framtida strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till befintligt promenadstråk på Ombergets västra sida, fortsätter runt Sandviksudden ner mot E12:an. På lång sikt, beroende på den framtida användningen av Märkpojken, kan det vara intressant att där fortsätta med en strand/kajpromenad.

En möjlighet är att strandpromenad kan bli en del av en park/grönområde i norra delen av udden, se avsnitt 3.2. om Sandviksudden.

Gång- och cykelväg mellan Holmsund och Umeå

En gång- och cykelväg har färdigställts längs Holmsundsvägen mellan Umeå och Holmsund. Se avsnitt "E12:ans och Holmsundsvägens framtida funktioner" nedan.

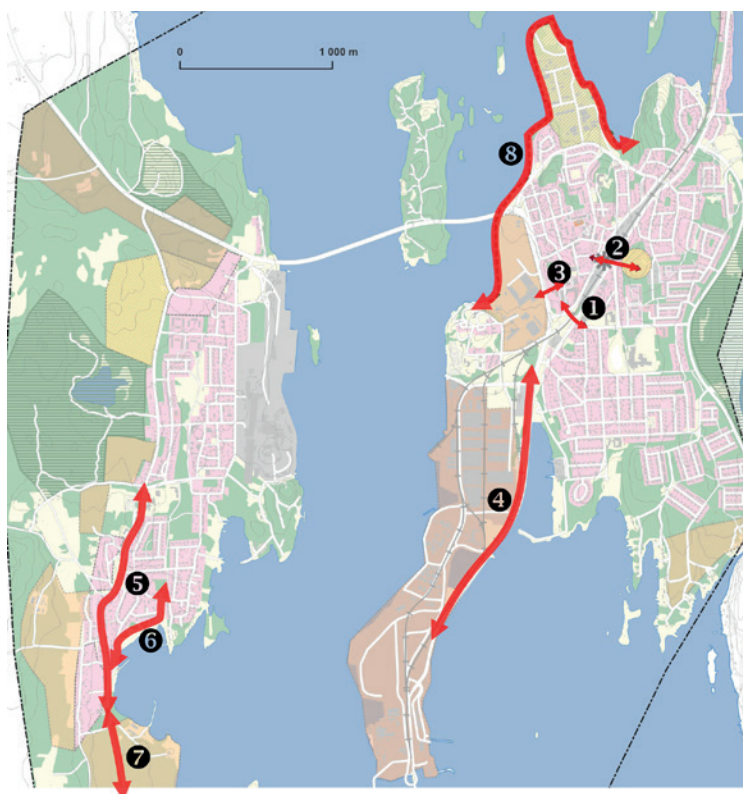
Gång- och cykelvägnät i Obbola

Gång- och cykelvägnätet i Obbola är centrerat till det gröna stråket som löper centralt genom tätorten i nord-sydlig riktning. Från detta stråk finns även kopplingar till anslutande gator. Parallellt med denna sträckning finns även separat gång- och cykelväg längs hela Linjevägen från skolan upp till väg E12 och vidare över bron mot Holmsund. Den framtida utbyggnaden av Obbola skapar ett behov av att se över den befintliga infrastrukturen och utreda vilka sträckor som behöver kompletteras med separata gång- och cykelvägar. Ett sådant stråk är Södra Obbolavägen från skolan och söderut för att skapa trygga färdvägar för barn och unga. Se avsnitt nedan om Södra Obbolavägen.

Riktlinjer gång- och cykelvägar

Siffrorna ansluter till kartan.

- (1) Bygg en gång- och cykeltunnel under järnvägen och Holmsundsvägen vid Solbackavägen.
- (2) Planera för en gång- och cykelpassage av järnvägen i norra delen av godsbangården. Behåll handlingsfriheten för en framtida gång- och cykelbro över järnvägen i motsvarande läge.
- (3) Behåll handlingsfriheten för en planskild passage av E12 vid Märkpojken för att säkerställa säker skolväg m.m.
- (4) Skapa utrymme för en säker gång- och cykelväg för oskyddade trafikanter till hamnen och färjeterminalen. Med färjeterminalen och utökade verksamheter ökar behovet av att oskyddade trafikanter (fotgängare och cyklister) ska kunna ta sig på ett tryggt sätt till hamnen. Idag får dessa färdas i blandtrafik längs vägar med smala eller inga vägrenar. Hänsyn till till anslutningen av en framtida fast förbindelse behöver tas.
- (5) En gång- och cykelbana/ökad standard för oskyddade trafikanter längs Södra Obbolavägen mellan södra Obbola och Obbola skola bör utredas utifrån tillkomsten av nya bostäder i området.
- (6) Utred en förlängning av den befintliga genomgående gång- och cykelvägen i grönstråket från Östibyvägen söderut.
- (7) En anpassning av Södra Obbolavägen för bland annat fotgängare och cyklister söder om befintligt samhälle (dvs. från B1 och söderut) bör utredas utifrån den bebyggelse som kan tillkomma i de redovisade utvecklingsområdena.
- (8) Planera för en strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till befintligt promenadstråk runt Omberget, fortsätter runt Sandviksudden med möjlighet till en framtida strand/kajpromenad på lång sikt vid Märkpojken.

Järnvägen genom Holmsund och godsbangården

Järnvägen mellan Umeå och Umeå hamn (Holmsundsbanan) är en viktig länk i transportkedjorna till hamnen och övriga verksamheter i Holmsund och Obbola. Som en följd av ökade godsvolymer i hamnen kommer järnvägens betydelse att bli än större i framtiden. Kommunen har därför tillsammans med Trafikverket tecknat en avsiktsförklaring om ett flertal åtgärder för att öka järnvägens kapacitet och driftsäkerhet.

Godsbangården i centrala Holmsund utgörs av ett drygt 600 meter långt spårområde med upp till sex järnvägsspår som nyttjas för rangering och uppställning av järnvägsvagnar. Trafikverket och kommunen har sedan 2017 en inriktning om att minska på antalet spår på bangården och flytta tågbildning, uppställning och växling till hamnområdet på Hillskär. Dessa åtgärder samt uppbyggnad och flytt av motsvarande funktioner till hamnen finns med i avsiktsförklaringen. Detta innebär att järnvägens markanspråk och bullrande verksamhet på sikt kan minska inom de centrala delarna av Holmsund.

Järnvägen är och förblir dock en barriär som skär genom hela samhället. Viktiga målpunkter finns på båda sidor av järnvägen vilket skapar behov av att korsa den. Det finns idag tre planskilda passager av järnvägen, vid E12 i söder och vid Storgatan samt vid Brogatan/Tobaksvägen i norr. Korsningar i plan finns i godsbangårdens södra och norra del, på Lövön samt på flera platser i hamnområdet, där järnvägsnätet förgrenar sig. Instängsling av bangården har gjorts för att förhindra olämpligt spring över spårområdet.

Kommunen har beslutat att den nuvarande passagen i plan i södra delen av godsbangården, mellan Solbackavägen och Järnvägsgränd, ska ersättas med en gång- och cykeltunnel under järnvägen och Holmsundsvägen.

Trafikverket har beslutat att gång- och cykelpassagen i norra delen av bangården ska stängas p.g.a. säkerhetsproblem. Kommunens uppfattning är att passagen behöver ersättas med en ny i ett liknande läge, eftersom avståndet mellan passagen i södra delen av godsbangården och den vid Storgatan är en dryg kilometer. Det innebär enligt kommunen en oacceptabelt lång sträcka som ytterligare skulle förstärka järnvägens barriäreffekt.

En vision på lång sikt är att bygga en gång- och cykelbro över järnvägen som ansluter till en framtida järnvägsstation och till eventuell framtida bebyggelse på Kassjöberget (se avsnitt 3.2).

Riktlinjer

- Planskild passage för gång och cykel planeras i södra delen av godsbangården.
- Den stängda passagen i norra delen av godsbangården behöver ersättas med en ny i motsvarande läge.
- Handlingsfriheten behålls för en gång- och cykelbro över järnvägen mellan Kassjöberget och framtida järnvägsstation.
- Flytta godsbangårdens funktioner som tågbildning, uppställning, växling m.fl. till läge utanför centrala Holmsund, och minska antalet spår på nuvarande godsbangård.

Framtida resecentrum och tågpersontrafik

Norrtåg har utrett förutsättningarna för persontrafik på tåg till Holmsund. De grundläggande förutsättningarna finns med järnvägen genom samhället och med ett möjligt stationsläge på en central plats. Dessutom fortsätter spåret ned till färjeterminalen i hamnen, vilket öppnar upp för att vissa turer kan ansluta till färjans ankomst- och avgångstider. Förutsättningarna för att iordningställa nödvändiga plattformar etc. vid färjeterminalen är dock inte utredda.

Norrtågs utredning ger en översikt av möjliga trafikupplägg och nödvändiga investeringar i infrastrukturen. Norrtågs slutsats är att det finns förutsättningar på lång sikt för persontrafik, men för att skapa en bra trafik krävs omfattande insatser i infrastrukturen. Tågparallell busstrafik behöver också reduceras för att få god trafikekonomi.

Umeå kommun ser att persontrafik på tåg kan komma att få mycket stor betydelse för Holmsunds utveckling och bedömer att det på lång sikt finns goda förutsättningar för att till skapa det. Kommunen ska därför i olika sammanhang verka för att trafiken kommer till, och i den fysiska planeringen skapa förutsättningar för det.

Underlag, förutsättningar och utmaningar

Avgörande förutsättningar för en framtida persontågstrafik till Holmsund är att det går att skapa ett trafikutbud som är attraktivt och konkurrenskraftigt vad gäller restider och turtäthet i jämförelse med alternativa transportsätt, i första hand biltrafik men även i jämförelse med dagens busstrafik.

Det är viktigt att det finns stort resandeunderlag inom gång- och cykelavstånd från järnvägsstationen. Om avstånden och tiden att ta sig till stationen är för stora minskar tågtrafikens konkurrenskraft. Som acceptabelt gång- och cykelavstånd räknas 600 m respektive 1200 meter. I Holmsund bor ca 2900 personer inom gångavstånd och ca 5200 personer inom cykelavstånd från ett framtida stationsläge. Det är jämförbart med antal boende på gångavstånd till stationen i Vännäs, men fler inom cykelavstånd. Det är också mer än dubbelt så många än dem som bor inom gång- respektive cykelavstånd från stationen i Hörnefors.

I jämförelse med andra orter i regionen med tågtrafik bör alltså ett tillräckligt underlag finnas för tågtrafik till Holmsund. Holmsund ligger dock relativt nära Umeå vilket gör att tidsvinsten med att ta tåget jämfört med bilen blir mindre jämfört med orter som ligger på större avstånd. Skillnaden i restid mellan tåg och bil är dock jämförbar med den mellan Vännäs och Holmsund. Norrtåg anger att tågresan mellan Holmsund och Umeå östra beräknas ta 13 minuter, jämfört runt 20 minuter med bil och buss.

Sävar, som kommer att få tågtrafik, ligger på ungefär samma avstånd till Umeå, men med betydligt färre boende inom gång- och cykelavstånd från den kommande stationen. På sikt förväntas dock befolkningen att öka i Sävar.

Utöver restiden är även turtätheten viktig. För att tågtrafik ska bli attraktiv bör det vara halvtimmes- trafik under högtrafiktid och timmestrafik under lågtrafiktid. Turtätheten för busstrafiken är bra idag med ca 70 turer/vardag till Holmsund. Bussarna går också runt samhället vilket innebär att många har korta avstånd till närmaste busshållplats.

En stor andel, knappt 40 procent, av Holmsundsborna har sin arbetsplats i Umeå centrum med närområde eller på universitets- och sjukhusområdet och kan alltså ha möjlighet att nå sin arbetsplats från Umeå C eller Umeå östra.

Sammanfattningsvis bedöms det finnas förutsättningar på lång sikt för persontågstrafik till Holmsund. Men det behövs ytterligare fördjupade utredningar för att klargöra förutsättningarna och därefter ställningstaganden hos olika aktörer med ansvar för infrastruktur och trafikering, innan ett beslut om trafik kan fattas. Från kommunens sida krävs ett långsiktigt och målinriktat arbete för att skapa förutsättningarna för tågtrafik, se riktlinjerna nedan.

Järnvägsstation/resecentrum

Möjlig plats för Holmsunds järnvägsstation är i mellersta eller södra delen av nuvarande godsbangård, på dess västra sida mellan spåren och Järnväggsgatan. Här ligger bl.a. den gamla stationsbyggnaden, som idag är privatägd. Tre alternativa lägen för plattformar har studerats i tidigare utredningar, mellan gamla stationsbyggnaden i norr och nära en framtida gång- och cykeltunnel i söder. I sin enklaste form utgörs stationen endast av plattformen och ett enklare väderskydd, men med tanke på Holmsunds storlek är det rimligt att planera för någon form av stationsbyggnad med tillhörande funktioner. I det fortsatta arbetet bör fördjupade skisser på området göras i dialog med berörda markägare.

Riktlinjer persontågtrafik

- Kommunen ska verka för persontrafik på tåg till Holmsund.
- Skapa förutsättningar för en framtida järnvägsstation vid nuvarande godsbangården.
- Komplettera med nya bostäder och verksamheter inom gångavstånd från framtida stationsläge. Det finns idag ett flertal fastigheter i centrala Holmsund som kan bebyggas. En högre täthet och exploateringsgrad bör eftersträvas inom centrumområdet och gångavstånd från stationsläget.
- Verka för en upprustning av Holmsundsbanan. Detta är nödvändigt för att skapa kapacitet och konkurrenskraftiga restider. Detta är också angeläget för godstrafiken till hamnen.
- Skapa god tillgänglighet för fotgängare och cyklister till en framtida station. Gena och trygga gång- och cykelvägar behövs från samhällets olika delar. Knyt ihop stationsområdet med centrum och Himmelska fridens torg så att ett sammanhållet stråk bildas. Planera för kopplingar på lång sikt till Märkpojken. Utred förutsättningarna för en planskild gång- och cykelpassage över järnvägen och Holmsundsvägen till Kassjöberget som ger god tillgänglighet till stationen från de östra delarna av Holmsund.
- Bygg ett attraktivt resecentrum med funktioner och verksamheter som underlättar för resenärerna och skapar trygghet och rörelse.
- Handlingsfriheten för tågpersontrafik till färjeterminalen i hamnen ska behållas.

E12:ans och Holmsundsvägens framtida funktioner

Holmsund och Obbola nås från Umeå via E12 respektive Holmsundsvägen (väg 531). Båda vägarna har relativt hög standard och används av såväl personbilar, lastbilar som cyklister. Trafikverket har tidigare utrett behov av åtgärder för att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet för båda vägarna, t.ex. utbyggnad av gång- och cykelbana, mitträcke och busshållplatser. Eftersom det är statliga vägar är det staten som ansvarar för finansiering och genomförande av alla åtgärder.

E12:an utgör riksintresse för kommunikationer, vilket innebär att vägen så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utnyttjandet av den. Vägen har en mycket viktig funktion som transportled till hamnen och behöver därför ha en kapacitet som klarar framtida ökade transporter.

Som underlag till statens prioritering av åtgärderna finns behov av att klarlägga vilka funktioner som är de viktigaste för respektive väg. Detta får också betydelse för kommunens planering av markanvändning och trafiklösningar i olika sammanhang.

Kommunens inriktning är att prioritera tunga och skrymmande transporter på E12 och utforma den för hög framkomlighet och kapacitet. Transporter med lägre krav på framkomlighet, inklusive gång och cykel, hänvisas till Holmsundsvägen (väg 531). Kommunen har prioriterat en gång- och cykelbana längs Holmsundsvägen med hänvisning till Holmsunds storlek och att de flesta arbetsplatserna och de största målpunkterna i Umeå ligger längs vägen (Universitets- och sjukhusområdet) och på norra sidan Umeälven. Det är också en fördel att gång- och cykeltrafiken inte sker längs samma väg som de tunga transporterna. Gång- och cykelbanan längs Holmsundsvägen färdigställdes 2025. På sikt är det dock önskvärt att det ges möjlighet att cykla även från Obbola mot Umeå på den södra sidan älven.

En särskild utmaning utgör de mycket skrymmande transporterna av vindkraftverk från hamnen. Dessa förväntas öka både i antal och storlek, vilket ställer särskilda krav utformning på gaturummet längs de vägar där transporterna sker. Idag sker transporterna via Holmsundsvägen eftersom ekipagen inte kommer under järnvägsbron över E12 vid Kyrkogatan/Centralgatan, samt under Botniabanans bro norr om Storrinneln. Mark för att lösa detta behöver avsättas utifrån de lösningar för som utretts. Innan detta har genomförts behöver de mest skrymmande transporterna ske över Holmsundsvägen. Tung transporter genom Holmsund mellan verksamhetsområdet på Lövön (område V5) och hamnen kan också förväntas i framtiden.

Riktlinjer E12 Holmsund - Obbola - Umeå

- Prioriterad väg för de tunga och skrymmande transporterna, av t.ex. vindkraftverk, generatorer och insatsvaror till industrin, från hamnen. Hög framkomlighet prioriteras, utbyggnad av mötesseparering (mitträcke) prioriteras på E12 före Holmsundsvägen
- Möjligheten till en ny passage av järnvägen för skrymmande transporter vid Kyrkogatan/Centralgatan i Holmsund enligt utredda lösningar behålls.

Riktlinjer Holmsundsvägen (väg 531) Holmsund - Umeå

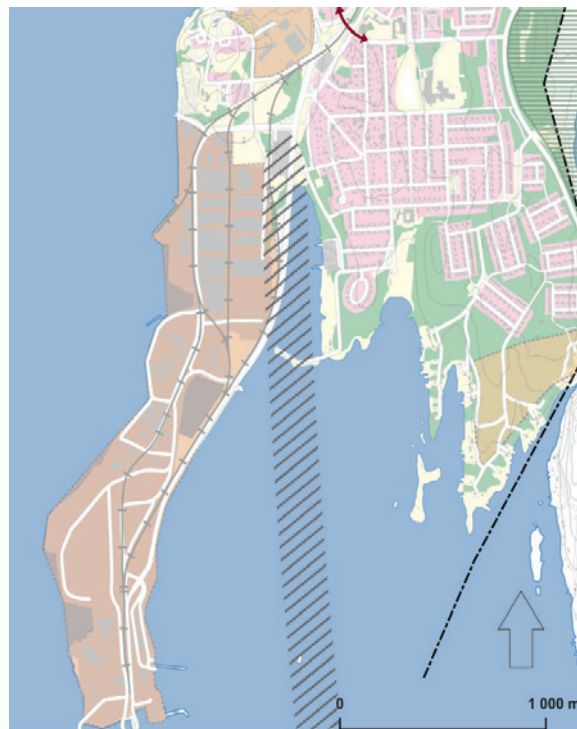
- Anslutningar/korsningar ska möjliggöras till framtida verksamhetsområden mellan Holmsund och Umeå enligt översiktsplan för Umeås framtida tillväxtområde
- Framkomlighet och hastigheter anpassas för att möjliggöra anslutningar till befintliga och framtida verksamhetsområden, samt till gång- och cykelbana.

Fast förbindelse över Kvarken till Finland

I Umeås översiktsplan 2018 redovisas en fast förbindelse över Kvarken som en långsiktig vision som skulle innebära radikalt förändrade strukturella förutsättningar för Umeå och norra Sverige. Ett antal alternativa korridorer för en fast förbindelse har studerats i olika sammanhang. Flera av dessa angör land i Umeå hamn för vidare anslutning till E12. Korridorerna utgör infrastrukturresevat vilket innebär att handlingsfriheten för en framtida fast förbindelse genom Holmsund ska behållas. Umeå kommun har en principiellt positiv syn på projektet och vill i sin planering ge förutsättningar för dess genomförande.

På uppdrag av den finska regeringen har det finska Trafikledsverket genomfört en förutredning om den fasta förbindelsen mellan Finland och Umeå. Utredningen innehåller dels en behovsanalys, dels en redogörelse för tekniska lösningar och förslag på sträckning med konsekvensbeskrivning och kostnadsuppskattning.

Utredningen är ett underlag för fortsatt hantering av berörda aktörer i Finland och Sverige. Några beslut om att genomföra projektet finns inte, men Kvarkenrådet kommer att fortsätta utreda förutsättningarna och nyttorna.

Förutredningens innehåll

I utredningen redovisas sex alternativa lösningar för en fast förbindelse över Kvarken med olika kombinationer av väg och/eller järnväg och i olika kombinationer av bro, bank och tunnel. I samtliga alternativ redovisas att förbindelsen ansluter till Patholmsvikens västra sida i norra delen av hamnen, se karta. En anslutning på hamnens sydspets har inte bedömts möjlig på grund av det höjdläge förbindelsen behöver ha över eller under farleden i havet utanför Holmsund och vilken lutning som kan medges.

Den finska utredningen beräknar att den tunga vägtrafiken skulle utgöra cirka 500 fordon per dygn och mängden personbilstrafik mellan 2000 och 3000 fordon per dygn. Antal tågpassagerare uppskattas till cirka 1 500 passagerare per dygn. Kommunens bedömning är att godstransporterna har större potential än persontrafiken.

Utredningen har inte detaljerat redovisat hur anslutningen i Holmsund ska ske, men utifrån det underlag som finns kan följande övergripande slutsatser och konsekvenser av förslaget ses:

- En fast förbindelse som ansluter till Holmsund innebär att orten blir en entrépunkt till Sverige från utlandet vilket innebär nya, stora möjligheter för Holmsunds utveckling.
- Pågående markanvändning och bebyggelse som tas i anspråk av förbindelsen berör hamnverksamhet samt trafik- och verksamhetsytor norr om hamnen. Ingen bostadsbebyggelse eller övriga verksamheter utanför hamnområdet bedöms beröras, förutsatt att riktvärden från trafikbuller inte överskrids och befintliga väg- och järnvägssträckningar genom samhället behålls.
- Väg- och järnvägsanslutning till hamnen kommer att förändras, men detaljerna kring hur anslutningen till befintliga vägar och järnväg ska göras är inte klarlagda.
- Småbåtshamnen i Patholmsviken kommer sannolikt att behöva avvecklas
- En bro och dess trafik kommer att höras och skära av utblicken mot havet från bebyggelse och grönområden i södra delen av samhället och Kroklandet.
- De vägtrafikmängder som utredningen redovisar bedöms kunna hanteras på befintligt vägnät genom samhället, primärt på E12. De ska dock adderas till den trafikökning som förväntas utifrån ökade godsvolymer i hamnen, vilket sammantaget kommer att förstärka den barriär som E12:an utgör. Kapacitetshöjande åtgärder kan behövas om trafikmängderna ökar väldigt mycket. Buller från trafiken kan ställa krav på anpassningar av tillkommande bebyggelse i anslutning till vägen.
- Den befintliga järnvägen till Umeå (Holmsundsbanan) behöver redan idag uppgraderas för att tillgodose förväntat ökade godsvolymer till Umeå hamn. Med en järnvägsförbindelse över Kvarken blir en sådan uppgradering än mer nödvändig.
- Det kan uppstå behov av mark för olika markanspråk som följer eller möjliggörs av förbindelsen, exempelvis parkering, tank-/laddningsstationer samt olika servicefunktioner som hotell och handel. Möjliga större ytor för sådana behov är kvarteret Märkpojken samt de föreslagna nya verksamhetsområdena längs E12 norr om Obbola (V2, V3 och V4). Föresättningarna för nya ytkrävande funktioner i direkt anslutning till Patholmsvikens västra sida där förbindelsen når land i norra hamnområdet är sannolikt begränsade men behöver studeras noggrannare.

Nya underlag och utredningar om den fasta förbindelsen kommer att tas fram i det fortsatta arbetet, varför nya lösningar och trafikprognoser kan komma att presenteras som kan ge andra konsekvenser för Holmsund än de ovan redovisade. Umeå kommun följer arbetet och bör därför ha en beredskap för detta i sin planering.

Riktlinjer fast förbindel över Kvarken till Finland

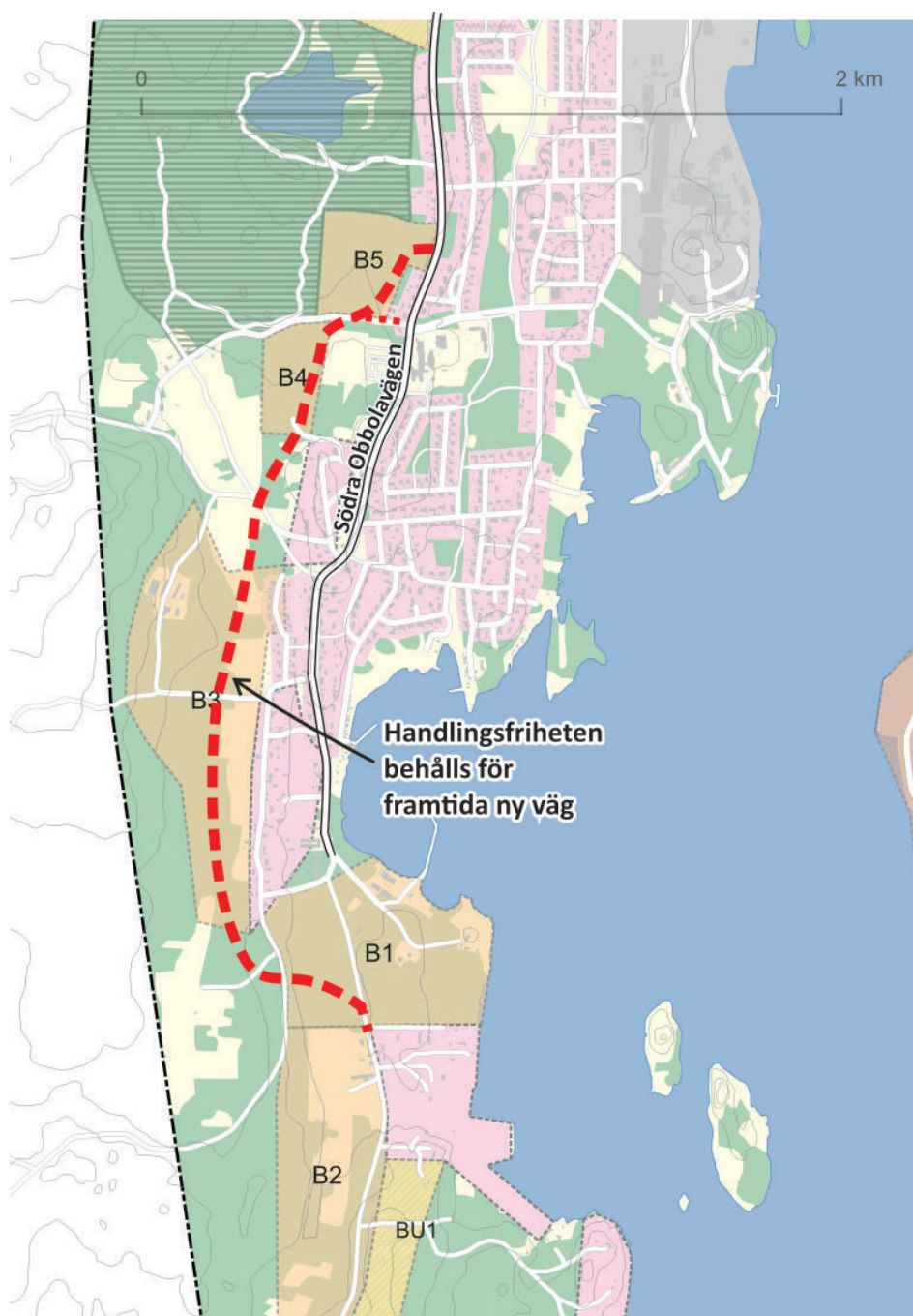
- Umeå kommun är positiv till en fast förbindelse mellan Holmsund och Finland och ska i sin planering ge förutsättningar för dess genomförande. Handlingsfriheten för redovisad sträckning enligt den finska utredningen 2025 ska behållas.
- Handlingsfriheten i kv. Märkpojken och i de föreslagna verksamhetsområdena norr om Obbola ska behållas för funktioner och verksamheter som behövs för, eller möjliggörs med, en fast förbindelse.

Södra Obbolavägen

Södra Obbolavägen är det huvudstråk som går från anslutningen vid E12:an hela vägen genom Obbola och vidare söderut mot Vitskärsudden. Den är av stor vikt både för trafik som ska till/från Obbola och för interna resor mellan norra och södra delarna av tätorten.

Kapaciteten på Södra Obbolavägen är idag mycket god. Flödena under ett vardagsdygn varierar från ca 2700 fordon i norr till ca 1600 på den södra delen. Vägen som sådan kan hantera mer trafik än så utan större konsekvenser. Det som måste studeras närmare är kapaciteten i korsningar och eventuella köbildningar, exempelvis korsningen Södra Obbolavägen/Linjevägen. Dock är trafiken på anslutande gator så pass låg att det inte är troligt att några kapacitetsproblem kan förväntas uppstå.

Allt eftersom Obbola växer kan trafiken längs vägen förväntas öka. Det är viktigt att ta med konsekvenserna för trafiken i beslutet kring utbyggnadstakten för utvecklingsområdena i södra Obbola. Eftersom en stor del av utbyggnaden kan ligga flera decennier fram i tiden är det dock svårt att göra säkra prognoser på framtida trafikmängder. Konsekvenserna kopplade till trafik och infrastruktur av utbyggnaden i Obbola blir också varierande beroende på vilket av de utpekade utvecklingsområdena som byggs ut först, och hur många bostäder och därmed vilken trafik som tillkommer.

I första hand görs åtgärder på den befintliga sträckningen av Södra Obbolavägen söder om Byviken utifrån hur trafiken utvecklas i södra Obbola. Vid en större utbyggnad på lång sikt av nya bostäder söder om befintligt samhälle skulle dock ett behov kunna uppstå av att avlasta Södra Obbolavägen genom södra delen av Obbola. Handlingsfriheten bör därför behållas för en väg i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr, se karta. Behovet får prövas i samband med att utbyggnad aktualiseras i de utpekade utbyggnadsområdena i västra och södra Obbola, utifrån vilket tillskott med bostäder som planeras och trafiksituationen på Södra Obbolavägen.

Sträckningen är inte studerad i mer detalj, utan får göras i samband med eventuell förändrad markanvändning i området som aktualiserar behovet av att lägga fast vägens sträckning. En möjlig nordlig anslutning mot Södra Obbolavägen kan vara genom område B5, eftersom Anderssons väg närmast Södra Obbolavägen är trång. Vägreservatet berör privat mark och ett genomförande kräver därför en överenskommelse om markförvärv.

Behovet av bra infrastruktur för cyklister och fotgängare kommer att öka. Skolan i Obbola är en central målpunkt för många barn och unga och det är viktigt att trygga skolvägar säkerställs i takt med att ny bebyggelse tillkommer och trafiken på vägarna ökar. För att i framtiden säkerställa att de hållbara färdssätten är ett attraktivt och tryggt alternativ för exempelvis skolbarn bör möjligheterna att bygga en gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen från skolan och söderut utredas. Där har kommunen fått synpunkter på att sträckan upplevs som otrygg för oskyddade trafikanter och en utbyggnad av Obbola kan motivera att gång- och cykelvägnätet byggs ut.

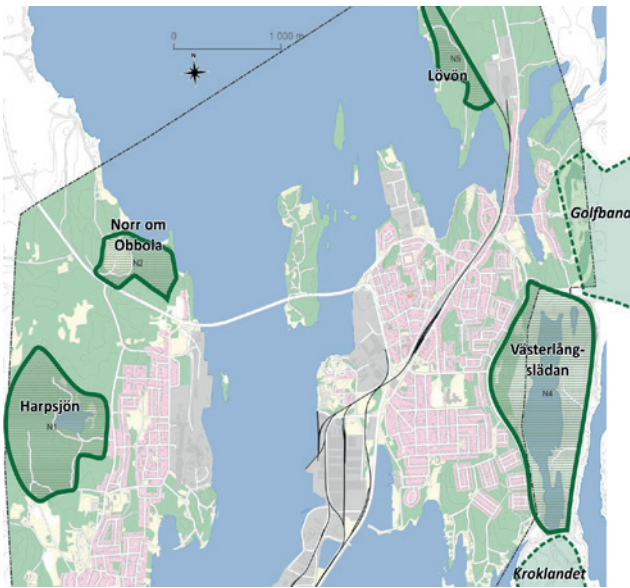
Kopplingarna mot det befintliga cykelvägnätet bör också ses över. I dagsläget slutar den befintliga genomgående cykelvägen genom Ängsparken och det nord-sydliga grönstråket vid Östibyvägen, men en förlängning av den söderut bör utredas för att koppla mot utpekade utbyggnadsområden i söder.

Riktlinjer Södra Obbolavägen

- Utred utbyggnad av gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen och förlängning av cykelvägen vid Östibyvägen i samband med bostadsutbyggnad som ökar trafiken längs Södra Obbolavägen
- Utred standarden på Södra Obbolavägen söder om Byviken i samband med bostadsutbyggnad i redovisade utvecklingsområdena söder om Obbola.
- Behåll handlingsfriheten för en ny väg i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr enligt karta.

3.7 Grönstruktur; natur och rörligt friluftsliv

Parker och rekreationsområden

Närheten till vattnet och naturen är en av de kvaliteteter som Holmsunds- och Obbolaborna uppskattar mest med sina orter, enligt den medborgardialog som kommunen genomfört. På den västra sidan av Obbola och på den östra sidan av Holmsund ligger de stora rekreationsområdena kring Harpsjön respektive Västerlångslådan, med vandringsleder, skidspår, terrängcykelbanor, utegym m.m. som är mycket värdefulla och uppskattade. Småbåtshamnar, badplatser och gångvägar ger tillgänglighet till vattnet. Runt Holmsund går Holmsundsleden som förbinder grönområden, badplatser, rastplatser m.m.

Den västra delen av Västerlångslådan föreslås som utbyggnadsområde för bostäder samt för anläggningar för friluftsliv, se avsnitt 3.2. Det innebär att befintliga eljusspår i området behöver dras om och anpassas till ny bebyggelse och anläggningar. En utbyggnad av bostäder ger möjligheter att också utveckla ytor och anläggningar för friluftslivets behov i området. Närheten till befintliga och framtida bostäder är positivt, samtidigt som anpassningar kan behöva göras för att hantera eventuella störningar mellan friluftsliv och bostäder.

När Holmsund och Obbola växer med fler invånare och delar av omgivande natur bebyggs, är det viktigt att utveckla de befintliga natur- och friluftslivsområdena och att göra dem mer tillgängliga.

Närheten till havet är en stor tillgång som bättre bör kunna tillvaratas i både Holmsund och Obbola. Idag blockerar industrier och hamnverksamheten allmänhetens tillgång till stora delar av stränderna. Förbättrade möjligheter att nå vattnet och använda vattennära lägen är önskvärda, liksom att tillvarata höjdlägen med utblickar mot havet och samhället.

I både Holmsund och Obbola ger de sammanhängande grön- och parkstråken möjlighet till rekreation, lek och motion. En stor kvalitet för Obbola är stadsdelsparken Ängsparken och det gröna nord-sydliga stråket som är tillgängligt från större delen av Obbola och som når ner mot vattnet vid Byviken (se karta nedan). Utvecklingsmöjligheter med exempelvis bollplan/samlingsplats finns i stråket, och det är önskvärt att stärka kopplingen ner mot vattnet.

De utbyggnadsområden för bostäder i Obbola som redovisas i denna plan ligger i huvudsak i anslutning till befintliga grönområden.

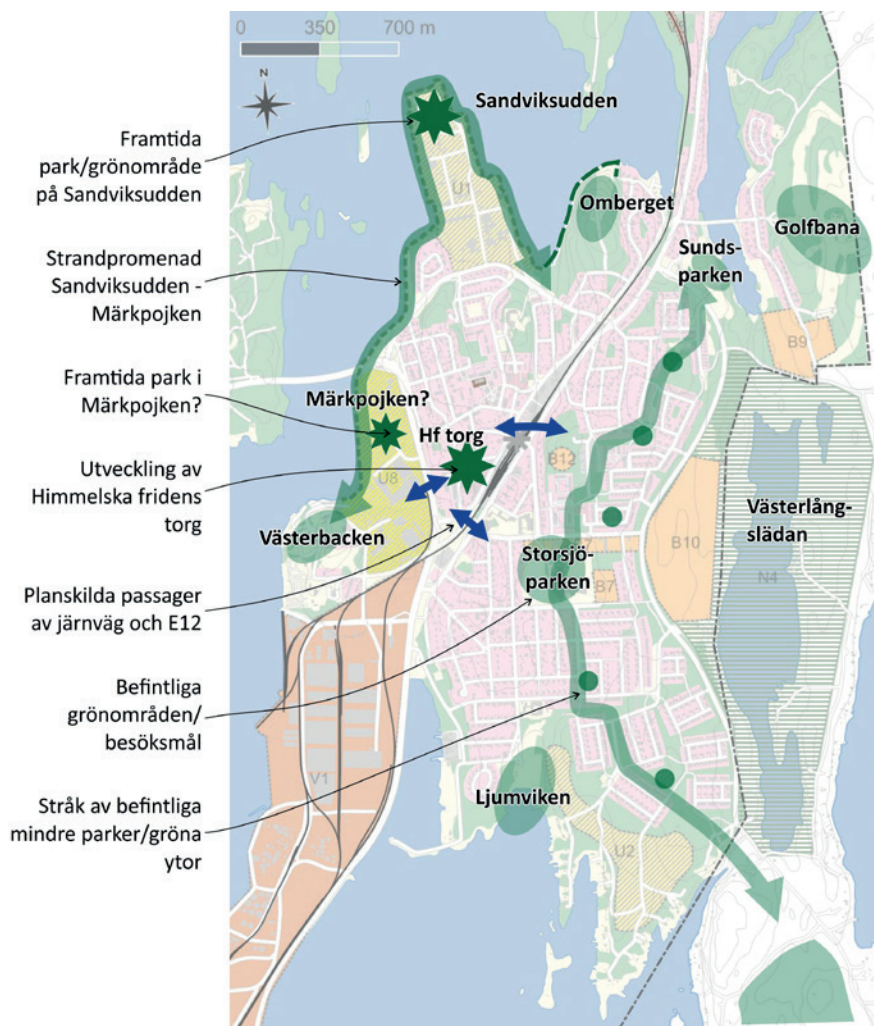
I Holmsund ligger parkerna samlade längs ett grönt stråk som förbinder flera mindre lekparkar och naturområden i östra delen av Holmsund, från Sundsparken i norr ner mot Kroklandet i söder. Stråket gör dem mer tillgängliga vid exempelvis motionsrundor och därmed mer funktionella. Parkstråket når också ned till vattnet vid Ljumviken. Storsjöparken i anslutning till Storsjöskolan och bad- och träningsanläggningen Storsjöhallen utgör Holmsunds största och mest välnyttjade park. Genom Holmsund går även Umeleden, en vandringssturistled längs Umeälven genom hela kommunen. I söder ligger Kroklandet med vandringsleder och i norr på Lövölandet Umeå golfklubbs golfbana.

Holmsund

Kartan visar befintliga och möjliga framtida gröna platser och stråk i Holmsund och de utvecklingsmöjligheter som redovisas i denna översiktplan.

Holmsund: utvecklingsmöjligheter grönområden, stråk och kopplingar

- **Sandviksudden.** Den norra udden av Sandviksudden har ett fint läge i Österfjärden, varför möjligheten till att på sikt iordningställa den som en park/grönområde tillgängligt för allmänheten bör utredas
- **Strandpromenad.** För att stärka tillgängligheten till vattnet redovisas möjligheten till en framtida strandpromenad i Holmsund, som från norr ansluter till Umeleden inom Ume Älvdal och befintligt promenadstråk runt Omberget, fortsätter runt Sandviksudden och med en möjlig framtida förlängning till en strand/kajpromenad vid Märkpojken.
- **Märkpojken.** På lång sikt i samband med ändrad markanvändning i Märkpojken kan förutsättningarna för park och andra allmänt tillgängliga offentliga platser prövas. Även kopplingen till Västerbackens kan då utvecklas.
- **Himmelska fridens torg.** Den framtida gestaltningen och användningen av Himmelska fridens torg bör utredas, se avsnitt 3.5. En möjlighet är att iordningställa torget eller en del av det som en park i någon form.
- **Planskilda passager av E12 och järnvägen.** Nya planskilda passager i södra och norra delen av godsbangården för fotgängare och cyklister, som kommer att öka tillgängligheten till parker och grönområden i Holmsund, föreslås. Handlingsfriheten för en gång- och cykelpassage av E12 vid Märkpojken bör också behållas.

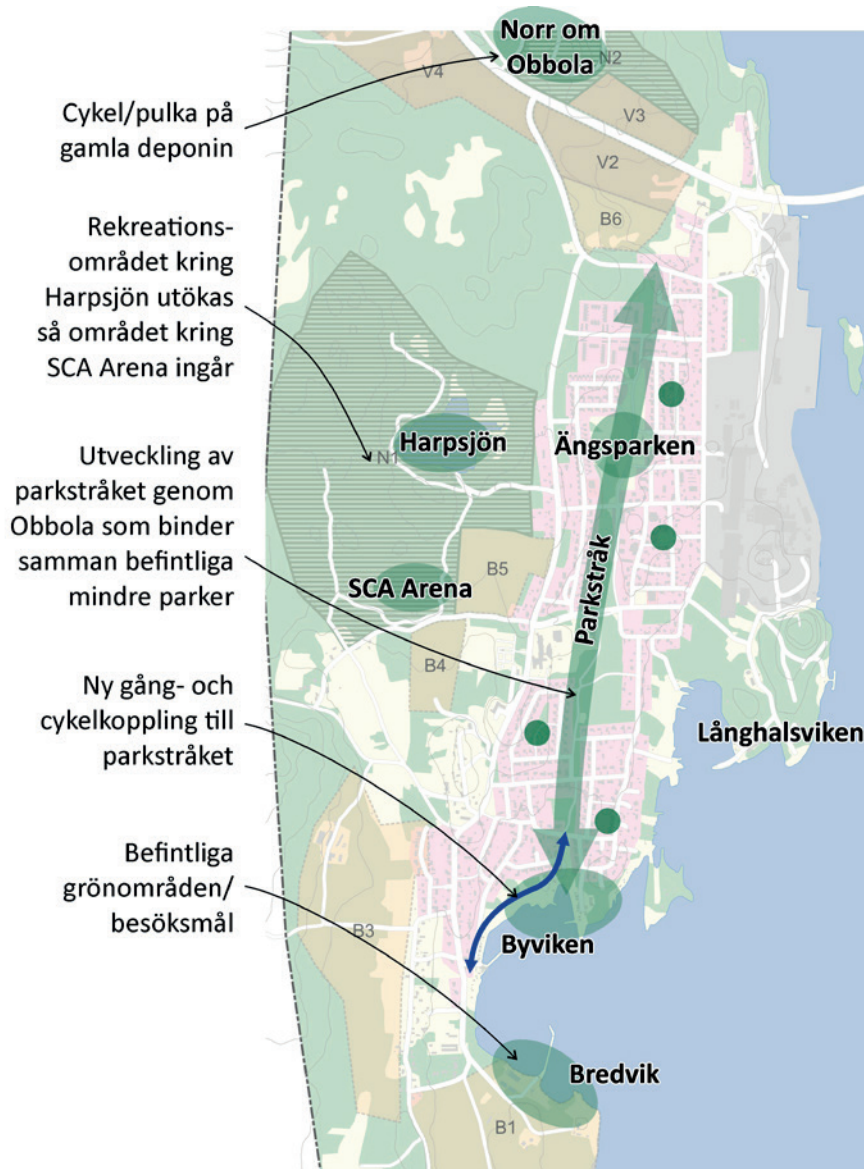

Obbola

Kartan visar befintliga och möjliga framtida gröna platser och stråk i Obbola och de utvecklingsmöjligheter som redovisas i denna översiktplan.

Obbola: utvecklingsmöjligheter grönområden, stråk och kopplingar

- **Norr om Obbola** Rekreatjonsområde kring cykel- och pulkabacken på gamla deponin norr om Obbola.
- **Harpsjön:** Rekreatjonsområdet kring Harpsjön utökas med området kring SCA Arena (terrängcykelbanor, utegym)
- **Parkstråket:** Tillvarata utvecklingsmöjligheter i parkstråket genom Obbola.
- **Ny gång- och cykelkoppling** i södra delen av Obbola som ansluter till parkstråket i söder.
- **Utbyggnadsområden för bostäder:** Anslutningar görs från de framtida utbyggnadsområdena till angränsanden rekreatjonsområden.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Kommunen har genomfört en analys av ekosystemtjänsterna i Holmsund och Obbola, som syftat till att identifiera de ekosystemtjänster som idag finns inom planområdet, vilka som saknas och vilka som är möjliga att till skapa.

Tillgångar, brister och avvägningar i översiktsplanen

En viktig struktur för att producera ekosystemtjänster är den sammanhängande skog som ligger väster om Obbola respektive öster om Holmsund. De ger ekosystemtjänster som klimatreglering, pollinering, habitat, livsmiljö och samvaro. Delar av utbyggnadsområdena i både Obbola och Holmsund berör dessa skogar.

Vad gäller Obbola utgörs i princip all mark kring befintligt samhället av skog, och det är därför svårt att utöka samhället utan att ta någon skog i anspråk och samtidigt värna jordbruksmark. Ett stor naturområde kring Harpsjön avsätts dock där ingen ny bebyggelse kommer att ske, och väster om planområdet kvarstår stora skogsområden.

Vad gäller Holmsund finns ett sammanhängande skogsområde som sträcker sig från Lövölandet i norr, via ömse sidor om Västerlångslådan till Kroklandet i söder. Planförslaget redovisar ett utvecklingsområde för bostäder och friluftsliv öster om Bräntevägen som berör denna skog. Avvägningen är att området bedöms strategiskt lämpligt för att skapa en hållbar boendemiljö med närhet till både natur och skolor m.m. längs Solbackavägen. Se även kommentarer i konsekvensanalysen, kapitel i 6.

I både Holmsund och Obbola finns bestånd av både äldre och bredkroniga träd. Dessa är viktiga för ekosystemtjänster som flödesreglering, vattenrening och biologisk mångfald. De bidrar också till att hantera dagvatten och minska uppvärmningen sommartid. Bestånd finns bl.a. inom utbyggnadsområdena på Kassjöberget (B12), Djupsundsudden (U2) och öster om Bräntevägen (B10). I detaljplan får prövas hur ny bebyggelse ska avgränsas och placeras i förhållande till dessa träd.

Ett generell förhållande för både Holmsund och Obbola är att mängden småhus är mycket stor och att den allmänna platsmarken till ytan är mycket mindre, både den utbyggda och outbyggda. Inom samhällena har därför kommunen begränsad rådighet att förbättra förmågan att producera ekosystemtjänster inom området.

Utveckling

För att till skapa ekosystemtjänster bör kommunen bevara samt plantera fler träd och blommande ängsytor längs vägar, på allmänna platser och i bryn. I nya detaljplaner ska behovet av och möjligheten till ekosystemtjänster beaktas, med utgångspunkt från ekosystemtjänstanalysen och de behov som där redovisas. Vid utbyggnad av strandpromenader bör träd och vegetation planteras och bidra till en sammanhållen grönstruktur.

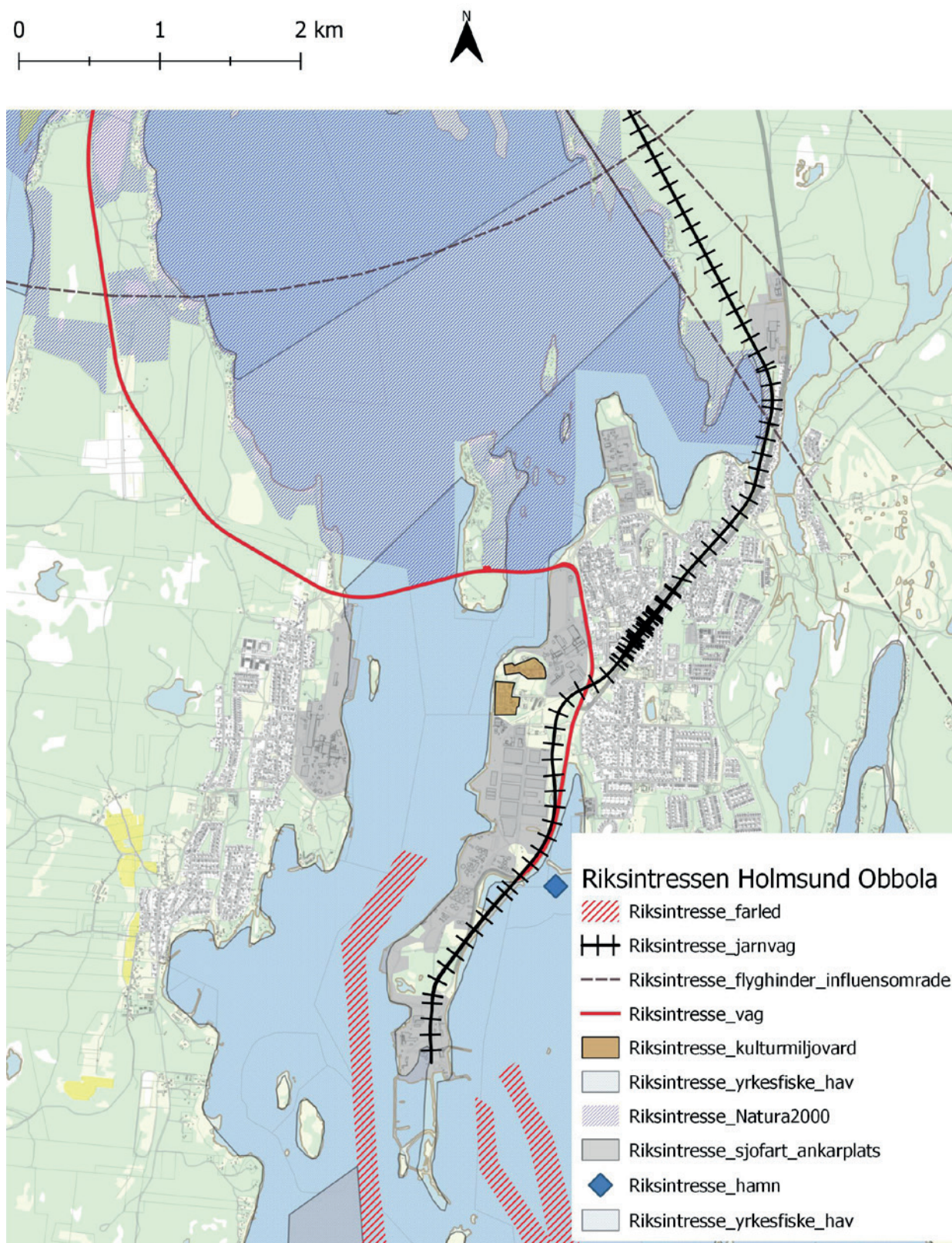
Riktlinjer ekosystemtjänster

- Bevara och utöka beståndet av äldre och bredkroniga träd i gator och bryn.
- Planera för strandpromenad i Holmsund med träd och vegetation som bidrar till en sammanhållen grönstruktur.
- I detaljplaner prövas möjligheten att till skapa ekosystemtjänster inom planområdet.

3.8 Riksintressen, kommunens ställningstagande

Riksintressen är av staten utpekade områden och funktioner som inte påtagligt får skadas. Länsstyrelsen kan överpröva detaljplaner och andra beslut om de bedöms innebära en påtalig skada på riksintresset. Inom planavgränsningen finns åtta områden av riksintresse. Flertalet berör kommunikationer så som väg E12, järnväg, farled och ankarplats. Förutom detta finns ett område av riksintresse för kulturmiljö på Västerbacken i Holmsund. Arbete med en precisering av riksintresse för hamnen och flyget pågår men har inte kunnat redovisas i detta planförslag.

Anspråk	Beskrivning	Ställningstagande
Riksintresse kulturmiljö	Västerbacken - Industrimiljö från 1850-talet vid Baggböle sågverks dåvarande lastageplats. Ett tiotal väl bibehållna timrade arbetarbostäder från 1850-talet med senare uppförda uthuslängor. Söder därom kyrka och prästgård som företaget uppförde under 1860-1880-talen.	Planförslaget innebär att området vid Västerbacken på en tydligare vis kopplas samman med Holmsunds tätort då det angränsar till utpekat bebyggelseområde. Detta medför att området tillgängliggörs för fler och möjligheten till att levandegöra kulturmiljön stärks. För området gäller detaljplan som reglerar att byggnadernas yttre form och karaktär ej förvanskas.
Riksintresse hamn	Umeå hamn - Anspråket inkluderar vid sidan av Umeå Hamnområde även närliggande vattenområde samt vattenområdet via älven upp till Kyrkbron. Från den yttre hamnområdesgränsen till Obbolabron avser anspråket i detta sammanhang sjösäkerhetsanordningar (fyrar och så vidare) som ombesörjs av Umeå Hamn.	Ett av planens delsyften är att ta vara på hamnens intressen och säkra möjligheten till en framtida expansion. Tillkommande bebyggelse planeras så att den ej inverkar på hamnens funktion. En precisering av hamnens riksintresse görs under 2026, men fanns inte presenterad inför samrådet om denna översiktsplan.
Riksintresse farled	Östra kvarken	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse sjöfart ankarplats	Måsungen-Orions grund	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse väg	Väg E12 - ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägar som binder samman anläggningar av riksintresse. Funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter, för långväga personresor samt rekommenderad färdväg för farligt gods.	Vägen löper genom Holmsund och kommer på så vis att beröras när orten utvecklas. Tillkommande bebyggelse anpassas efter skyddsavstånd samt möjligheten till skrymmande transporter på så vis att dess funktion inte påtagligt skadas. Att tillskapa säkra passager blir centralt för att planerad utveckling ska fungera i ett större sammanhang tillsammans med nuvarande tätort.
Riksintresse järnväg	Umeå- Hillskär - TEN-T övergripande nät. Järnväg som trafikeras av godstrafik och som binder samman anläggningar av riksintresse.	Inom ramen för den fördjupade översiktsplanen har utredningar gjorts som visar på åtgärder som skapar förutsättningar för persontrafik. Även hamnens utveckling innebär mer tågtrafik. I övrigt medför planen inga anspråk på riksintresset.

Karta över riksintressen som berör planområdet.

Anspraak	Beskrivning	Ställningstagande
Natura 2000	Umeälvens delta	Verksamhetsområdet V5 (Lövvön) innebär inte någon förändring i förhållande till kommunens gällande översiktsplan. Område U1, Sandviksudden, del av området föreslås utredas för park/grönområde och på sikt ändrad markanvändning, vilket inte bedöms vara negativt, snarare positivt, för Natura 2000-området. Naturområde N2 i Obbola utgör i översiktsplan 2018 ett verksamhetsområde tillsammans verksamhetsområde V3. Detta planförslags minskning av verksamhetsområdet bedöms vara positivt för Natura 2000-området. Sammantaget bedöms planförslaget vara positivt för Natura 2000-området i förhållande gällande översiktsplan. Den samlade påverkan på Natura 2000-området av framtida utbyggnadsområden för bostäder och verksamheter i dess närområde behöver bedömas i ett övergripande sammanhang inom ramen för fördjupningen av översiktsplanen för Umeå framtida tillväxtområde.
Yrkesfiske hav	Täftefjärden	Planen medför inga negativa konsekvenser för riksintresseanspråket.
Riksintresse flyg	Flyghinder kring Umeå flygplats	Norra delen av Holmsund, norr om Lövviken, berörs av influensområde/flyghinderyta kring Umeå flygplats, vilket ger höjdrestriktioner för nya byggnader och anläggningar. Planen ger inga negativa konsekvenser eftersom det inte är aktuellt med höga byggnader i berört område.

3.9 Risker

Dagvatten

Inom planområdet ligger vattenförekomsterna Österfjärden, Fjärdgrundsområdet, Västerlångslädan samt Österlångslädan, vilka är värdefulla resurser som inte ska påverkas negativt av dagvatten. En stor del av avrinningsområdet till Österfjärden är redan hårdgjord. Mot bakgrund av rådande markförutsättningar finns begränsat med möjligheter för naturlig infiltration, fördröjning och rening. Det finns därmed behov av åtgärder som förbättrar dagvattensituationen både sett till volym och rening vid bebyggelseutveckling på redan hårdgjorda ytor. Samtidigt som det finns risker med fler hårdgjorda ytor i och med att planförslaget föreslår bebyggelse på naturmark. Det är därför av stor vikt att tillkommande bebyggelse tar om hand om dagvattnet lokalt där så är möjligt, samt redan hårdgjorda ytor kan provas för mer genomsläpplighet vid utveckling. I första hand bör öppna, mångfunktionella dagvattenlösningar som även skapar andra, rekreativa värden provas.

Enligt skyfallskartering för Holmsund och Obbola är generellt riskerna för översvämning begränsade i föreslagna bebyggelseområden. Ett undantag är B3 Väster om Obbola, där det finns risk för översvämning vid skyfall i den östra delen av området, vilket behöver beaktas i efterföljande planering.

Kommunens dagvattenprogram anger riktlinjer för dagvattenhanteringen som ska följas i den efterföljande planeringen.

Riktlinjer dagvattenhantering

- Vattenkvaliteten i Österfjärden ska inte påverkas negativt av dagvatten.
- Dagvatten hanteras lokalt där så är möjligt, både utifrån rening och volym.
- I första hand bör öppna, mångfunktionella dagvattenlösningar som även skapar andra, rekreativa värden provas.

Risker för skred, erosion och översvämning

Planområdet omfattar långa sträckor av kusten, på båda sidor om Umeälvens delta. Det finns förutsättningar för skred kopplat till finkorniga jordarter längs stora delar av kusten. Kusten har även bedömd viss eroderbarhet inom vissa områden, bland annat Byviken i Obbola. I övrigt är bedömningen att risken för erosion är låg. Det finns viss befintlig bebyggelse som kan beröras av risker för skred och erosion, men riskerna bedöms som relativt små och föranleder därför inte åtgärder för stabilitet. Tillkommande bebyggelse kommer till största del att lokaliseras utanför strandskyddat område, vilket innebär att de inte kommer att påverkas av riskerna med skred och erosion.

Utveckling av U8 Märkpojken och eventuellt U1 Sandviksudden är områden som kräver att strandskyddet upphävs. Även om delar av områdena är hårdgjorda sedan tidigare krävs det i samband med bebyggelseutveckling åtgärder för att förstärka stabiliteten vid mötet med vattnet för att minska risken för skred och erosion.

Risk för översvämning vid höga flöden (100-årsregn) finns för Sandviksudden och närmast kustlinjen i delar av södra Obbola. Se även riktlinjer för Sandviksudden i avsnitt 3.2 samt i översiktsplan för Älvs-landskapet.

Kartor över översvämning och skyfall finns tillgänglig på kommunens webbplats.

Klimat

Pågående klimatförändringar kommer att medföra ökad risk för varmare och blötare perioder med värmeböljor och torka samt ökad risk för kraftigt regn. Skyfall ger en ökad risk för översvämningar, skred och erosion. Detta är förutsättningar som behöver beaktas för såväl befintlig bebyggelse som tillkommande, vilket konkretiseras i efterföljande planering. Att arbeta både med att minska klimatpåverkan och samtidigt planera för ett mer robust samhälle genom klimatanpassning är något som behöver ske genom olika skeden i planeringen, där översiktsplanen lägger grunden för efterföljande planering och åtgärder.

De utbyggnadsområden i planförslaget som kan påverkas av klimatförändringar är särskilt de delar som ligger inom riskområden för översvämning, höga flöden och erosion, se ovan. I detaljplaner får behov av klimatanpassningar i form av markanvändning samt placering och utformning av bebyggelse närmare utredas och prövas.

Buller

I Holmsund och Obbola är det i första hand buller från verksamheterna i hamnen och SCA, samt den trafik som dessa verksamheter alstrar på väg och järnväg, som påverkar den omgivande markanvändningen. I avsnitt 3.4 om Umeå hamn beskrivs bullersituationen och de hänsynstaganden som dessa kräver vid prövning av ny bebyggelse.

4. Genomförande

4.1 Översiktsplanen som strategidokument

Översiktsplanen är kommunens viktigaste strategiska planeringsinstrument. Den ger vägledning för beslut enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och annan speciallagstiftning. Kommunens myndighetsutövning i samband med planläggning och bygglov styrs till stora delar av översiktsplanen. Översiktsplanen är också vägledande för andra myndigheters beslut. Översiktsplanens ställningstaganden verkar genom de signaler som ges till marknadens aktörer om spelreglerna för bland annat lokalisering, byggande och utveckling av verksamheter i Holmsund och Obbola.

4.2 Markägande, markpolitik

Översiktsplanen har en lång tidshorisont och kommunen har inte möjlighet att på egen hand styra takten i vilken utbyggnader genomförs. Kommunen äger inte all mark inom de planerade exploateringsområdena vilket innebär att den föreslagna utvecklingen till stor del är beroende av privata fastighetsägars initiativ och genomförandeförmåga.

Kommunen har en ovillkorlig rättighet och skyldighet att lösa in mark som i detaljplan planläggs för allmän plats med kommunalt huvudmannaskap, till exempel utrymmen för gator och parker. Kommunen har även rätt att i vissa fall lösa in kvartersmark för allmänt ändamål om markens användning inte kan anses säkerställd. Den planerade utvecklingen av Holmsund och Obbola medför att åtgärder kommer behöva genomföras i det offentliga rummet. Fastighetsägare/exploatörer kommer genom samarbetsavtal eller exploateringsavtal åläggas att delta i kostnader för genomförandet i den mån det är skäligt. Rätten att ålägga en fastighetsägare/exploatör med skyldighet att bygga ut eller bekosta utbyggnad av infrastruktur inom ramen för ett exploateringsprojekt regleras i plan- och bygglagen.

4.3 Bostadsbyggande

Kommunen tar ansvar för bostadsbyggandet genom att ha en god plan- och markberedskap och genom att i bostadsförsörjningsprogram tydliggöra var och när kommunen önskar att ny bebyggelse genomförs.

Kommunen kan initiera planläggning för bostadsbyggande på mark som kommunen själv äger. När en ny detaljplan för bostadsbyggande inom kommunal mark är färdig och nödvändig infrastruktur byggts ut, bjuder kommunen i normalfallet in byggaktörer att inkomma med intresseanmälan och lämna förslag på vad de vill bygga inom detaljplaneområdet. Kommunen ställer upp krav och villkor för byggandet, och den/de aktörer som bäst uppfyller det som efterfrågats i kommunens inbjudan får teckna ett markanvisningsavtal som ger dem ensamrätt att under en viss tid förbereda för byggstart inom området, och senare förvärva det markanvisade området från kommunen.

När det handlar om kommunal mark som ska markanvisas och säljas har kommunen möjlighet att påverka vilken typ av bostäder som ska byggas, exempelvis om det ska vara hyresrätter eller äganderätter och andra aspekter som inte går att styra i en detaljplan. Kommunens tillvägagångssätt för markanvisning styrs av Umeå kommuns markanvisningspolicy som finns tillgänglig på Umeå kommun, Mark och exploaterings webbsida.

Om det handlar om mark för småhustomter säljer kommunen i normalfallet dem direkt till privatpersoner för att bygga eget hus på, när väl detaljplan är klar och infrastruktur utbyggd.

Bostadsprojekten på privat mark drivs av fastighetsägare/byggaktörer på marknadens villkor.

Kommunen kan också själv genom sitt bostadsbolag, AB Bostaden, bidra direkt till bostadsbyggandet, dock sker även det på marknadsmässiga villkor.

4.4 Sektorsvisa genomförandefrågor

Bostäder och verksamheter generellt

För att uppnå den bebyggelsestruktur som översiktsplanen siktar mot krävs ett konsekvent beaktande av översiktsplanens riktlinjer och strategier vid detaljplanläggning och bygglovgivning. Detsamma gäller övriga nämnders arbete som berör frågor som behandlas i översiktsplanen.

Teknisk infrastruktur

Tekniska försörjningssystem utreds senast i samband med detaljplanläggning. Ledningsnäten för el, IT-infrastruktur samt vatten och avlopp byggs ut i samband med områdesexploateringar.

Spillvattensystemet i Holmsund och Obbola saknar idag kapacitet för kommande planerad utbyggnad. Det är ett flertal flaskhalsar som bidrar till att kapaciteten är begränsad. Ett grundläggande problem är främst det stora inläckaget av regn- och dräneringsvatten som sker i spillvattenledningsnätet i både Holmsund och Obbola. Delar av spillvattennätet är i dåligt skick och i behov av förnyelse. Dessutom har flertalet pumpstationer samt tryckledningar från Holmsund och Obbola vidare in mot Ön begränsad kapacitet. Vakin jobbar med en åtgärdsplan för att identifiera nödvändiga kapacitetshöjande åtgärder för pumpstationer och ledningsnät.

För de flesta utpekade bebyggelseområden föreslås utvidgning av verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp. Sannolikt kommer det även att omfatta dagvatten, men bebyggelsens täthet och möjlighet till infiltration avgör behovet. När det gäller tillkommande bebyggelse i områden som försörjs via vattenföreningar löses avloppen enskilt och dricksvatten kommer från vattenförening kopplat mot det kommunala nätet. Gällande vattenföreningar sker en översyn och exempelvis kan kompletteringsområden i Obbola kan komma att beröras.

Det är angeläget att åtgärder för att säkerställa nödvändig kapacitet i vatten- och avloppsnäten görs för verksamhetsutvecklingsområdena Lövön och Umeå hamn. Hamnen ligger inte inom verksamhetsområde för vattentjänster men deras behov behöver lösas i dialog med Vakin. För Holmsund är det i övrigt i första hand viktigt att va-situationen inte förhindrar möjligheten till ny bebyggelse i centrala Holmsund och i stråket mot skolorna (område B7). Motsvarande gäller för utbyggnadsområdena i västra och norra Obbola.

Fjärrvärme finns utbyggd i Holmsund och kapacitet finns att ansluta fler kunder, både till befintlig bebyggelse och till de föreslagna utbyggnadsområdena. I översiktsplan Fördjupning för Umeå anges som riktlinje att fjärrvärme ska finnas i Holmsund.

Nya bebyggelseområden

För ett antal av de föreslagna exploateringsområdena kommer genomförandet försvåras av att markägandet idag är uppdelat på ett antal olika markägare. Det kan leda till ett komplicerat genomförande, eller att utbyggnaden som helhet dröjer. Ett alternativ är att kommunen genom markförvärv skaffar sig förfoganderätt över större områden, annars krävs det en samverkan mellan flera privata fastighetsägare inklusive kommunen inför och under genomförandet.

Även svåra markförhållanden så som inslag av berg i dagen kan begränsa utbyggnadsmöjligheterna i de olika utpekade områdena. Detta är något som behöver utredas mer i detalj i eller inför kommande detaljplan i respektive område.

Skolor, förskolor

Obbola: Totalt innehåller planförslaget möjlighet till bostäder för ca 3000 nya invånare i Obbola. Det är dock stora osäkerheter i denna bedömning eftersom tillskottet avgörs av hur de olika utbyggnadsområdena kan exploateras och vilken typ av bebyggelse som blir aktuell. Det är också osäkert i vilken takt utbyggnaden kommer att ske. En stor del av de nya bostäderna bedöms dock tillhöra barnfamiljer, vilket innebär att planen långsiktigt medför ett behov av fler förskolor och skolor i Obbola.

Utifrån nuvarande prognoser för befolkning och bostadsbyggande finns redan från 2031 ett behov av fler förskoleavdelningar i Obbola. Ytterligare utbyggnad kan, beroende på utbyggnadstakt, innebära en påtagligt ökning av detta behov och en förskola behöver planeras i samband med exploateringen.

Obbolaskolan beräknas däremot klarar ett förväntat ökat antal elever den närmaste 10-årsperioden, men kan behöva utökas på längre sikt. Det finns samordningsfördelar om en framtida ny skola byggs i anslutning till den befintliga, förutsättningar för detta behöver studeras vidare.

Holmsund: Det är svårt att beräkna antalet nya bostäder som kan tillkomma i de utpekade utbyggnadsområdena i Holmsund och som komplettering i anslutning till befintliga bostäder. Enligt prognoserna för de närmaste 10 åren finns dock ledig kapacitet både i förskolor och skolor, och även på längre sikt har förskolor och skolor i Holmsund relativt goda möjlighet att ta emot fler elever. Vid en större utbyggnad kan dock behov av nya skolor och förskolor eller utbyggnad av de befintliga uppstå. De befintliga skolornas utvecklingsmöjligheter ska beaktas vid prövning av förändrad markanvändning i dess närhet.

Behov av boenden för äldre och särskilda boendeformer

Befolkningsprognosen för Umeå 2025 - 2036 visar på en kraftig ökning av antalet personer i åldern 80 år och äldre Holmsund och Obbola, från drygt 500 personer 2024 till drygt 800 personer 2036. Åldersgruppen 65 - 79 år minskar däremot något under perioden, från knappt 1500 personer till knappt 1200 personer. Vad detta innebär i form av behov av olika former för boenden för äldre i området är inte preciserat.

Vad gäller behov av särskilda boenden så bedöms det finnas ett visst behov av nya boenden inom den närmaste 10-årsperioden i Holmsund och Obbola. Det gäller LSS-boenden samt lokaler för daglig verksamhet. Det är önskvärt att dessa placeras i lägen med bra tillgänglighet till kollektivtrafik. Det kan också behövas fler mötesplatser för medborgarnära arbete, i enlighet med nya socialtjänstlagens inriktning mot mer närvaro nära medborgarna.

4.5 Exploateringsekonomi

Investeringar

Där kommunen är fastighetsägare täcks kostnader för infrastruktur som gator, gång- och cykelvägar och grönytor som behövs för området av intäkter som uppstår då kommunen säljer mark för exploatering. Även när annan fastighetsägare exploaterar sin mark ska projektet bära kostnaderna för den infrastruktur som behövs för området och som är till nytta för exploateringen.

Fastighetsägarens deltagande i sådana kostnader regleras i exploateringsavtal. Ibland kan infrastrukturen även fylla ett syfte för det allmänna och då kan en fördelning av kostnader mellan exploatör och kommun bli aktuellt utifrån vad som är skäligt.

Övergripande infrastruktur, så kallade generalplaneinvesteringar, samt skolor och andra anläggningar med kommunal service finansieras normalt med skatteintäkter. Investeringar som berör statlig infrastruktur finansieras generellt via de nationella respektive regionala transportplanerna.

Investeringskostnader för utbyggnad av teknisk försörjning, som vatten- och avloppsledningar, fjärrvärme och el-/IT-infrastruktur finansieras med avgifter till de ledningsägande bolagen.

Driftkostnader

Kostnader för drift och underhåll av gator samt tillkommande parker och naturområden och ett ökat nyttjande av befintlig grönsstruktur kan tillkomma. Tekniska nämndens driftbudget behöver därför öka i relation till den tillkommande mängd gator, parker och naturområden som planläggs med kommunalt huvudmannaskap.

4.6 Exploateringsavtal

I samband med att privata fastighetsägare ansöker om planbesked hos kommunen och byggnadsnämnden beslutar om att påbörja planarbetet, bör en dialog mellan Umeå kommun och fastighetsägaren inledas om hur den planerade exploateringen ska genomföras. Innan ny detaljplan kan antas av byggnadsnämnden eller kommunfullmäktige ska exploateringsavtal ha träffats.

I exploateringsavtal klargörs bland annat vilka tekniska anordningar som behövs, dess standard och vem som ska betala kostnaden för utförandet. Om kommunen ska vara huvudman för gator utförs dessa av kommunen. Det innebär dock inte att kommunen svarar för kostnaden, investeringskostnader betalas av den eller de fastighetsägare som har nytta av åtgärden. I exploateringsavtalet regleras även kostnadsansvar för åtgärder utanför det aktuella planområdet, till exempel kvalitetshöjningar i grönsstrukturen eller kvalitetshöjande åtgärder i gatusystemet.

5. Planeringsförutsättningar

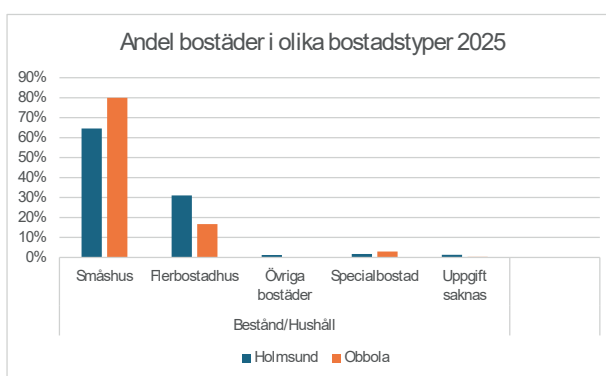
Holmsund och Obbola är två mindre tätorter som ligger vid Umeälvens mynning drygt en mil söder om Umeå stad. Det vattennära läget tillsammans med närheten till Umeå ger attraktiva boendemiljöer samt ett gynnsamt klimat för näringslivet. Hamnens lokalisering i Holmsund ger goda förutsättningar för verksamheter och båda orterna har en stark präglning av industrin, historiskt såväl som idag. I både Holmsund och Obbola är tillgången till offentlig service i form av exempelvis skola, förskola, bibliotek och badhus god.

Planeringen av Holmsund och Obbola har skett med stöd av ett omfattande underlagsmaterial där olika förutsättningar för planeringen har kartlagts. Bland annat har data om befolkning, trafik, teknisk infrastruktur och naturvärden sammanställts och en landskapsbildanalys och analys av ekosystemtjänster har tagits fram specifikt för detta projekt. Här beskrivs planeringsförutsättningar av övergripande karaktär medan de mer områdesspecifika förutsättningarna lyfts under respektive delområde.

5.1 Befolkning och bostadsbestånd

Antalet boende i Holmsund och Obbola uppgår till drygt 6000 respektive 2200 invånare. I båda orterna är andelen familjer med barn relativt hög. Andelen unga vuxna i åldern 19-24 är lägre än övriga åldersklasser medan gruppen 65+ år är förhållandevis stor.

I dagsläget utgörs majoriteten av bostäderna i båda orterna av småhus. Cirka en tredjedel av bostadsbeståndet består av lägenheter i flerbostadshus (se figur). Dessa utgörs nästan uteslutande av hyresrätter.

Sysselsättningsgraden är hög och ligger på 89 respektive 90 procent i Obbola och Holmsund. Som jämförelse ligger andelen sysselsatta i Umeå tätort på 78 procent. Arbetsresor för boende i Holmsund och Obbola görs till 82 procent med bil, 9 procent cykel och 5 procent gång.

5.2 Naturgivna förutsättningar

Orterna präglas av närheten till hav och älv. I norra delen av Obbola består markförhållandena i huvudsak av postglacial sand, berg i dagen och morän medan det i södra delarna finns inslag av torv. Kusten är relativt flack med låglänta åsryggar i nord-sydlig riktning. Ett stort område i anslutning till SCA:s fabrik består av fyllnadsmassor.

I Holmsund utgörs huvuddelen av marken av morän. Vid Omberget samt strax söder om Sandvik utgörs markförhållandena av berg i dagen. Förutom detta så utgörs områdena för de större industrierna samt hamnen av fyllnadsmassor.

Umeälven innehar i dagsläget måttlig ekologisk status enligt Vattenmyndighetens klassning. Detsamma gäller för Västerlångslädan öster om Holmsund och Själafjärden söder om Obbola. Se avsnitt 3.9 Risker där dessa förutsättningar beskrivs utförligare.

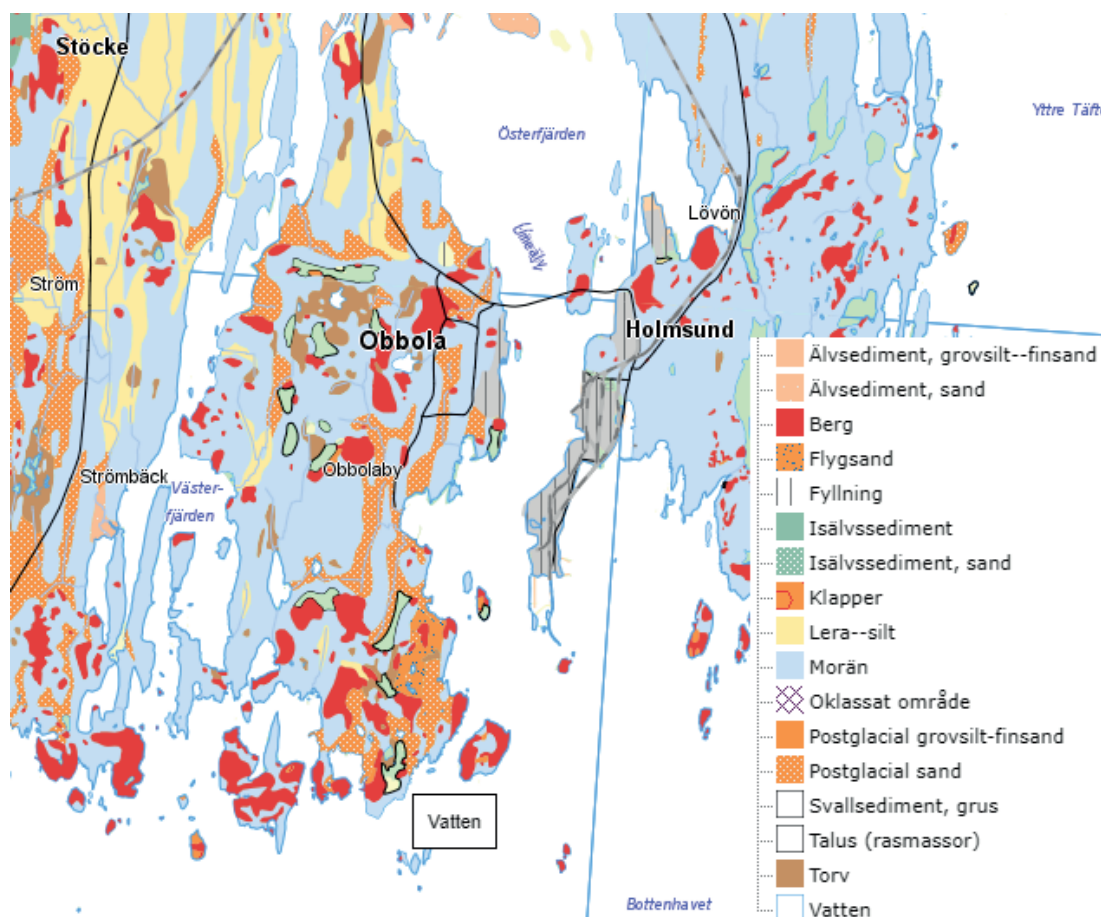
Naturvärden och ekosystemtjänster

Generellt är tillgången till allmänna parker och platser inne i både Obbola och Holmsund relativt begränsad, även om det finns många och sammanhängande stråk av naturmark inom både Holmsund och Obbola. Det finns också stora rekreationsområden i närområdet som är viktiga att tillvarata och utveckla. Norr om bebyggelsen i Obbola samt söder om Harpsjön finns skogsmarksområden med höga naturvärden. I Holmsund innehar skogen öster om Bräntevägen vissa till höga naturvärden. Dessutom finns ett område med lövskog med höga värden på udden väster om Lövöviken, som ingår i naturreservatet för Umeälvens delta. På södra delen av Obbolahalvön finns spridda våtmarksområden med höga naturvärden. Havsstranden vid Bredviken klassas som biotop med högsta naturvärde.

De sammanhängande skogsområdena i anslutning till Holmsund och Obbola (exempelvis omkring Västerlångslådan och Lövösundet) pekas i ekosystemtjänstanalysen ut då de bidrar med reglerande ekosystemtjänster till sin omgivning. Många av de områden med höga naturvärden som nämns inledningsvis återfinns även inom dessa större skogspartier.

En annan viktig struktur som tillför ekosystemtjänster är de äldre och bredkroniga träd som återfinns inom bebyggelsen och som är viktiga för flödesreglering, vattenrening och för den biologiska mångfalden. Generellt och i jämförelse med andra områden i Umeå är förmågan att producera ekosystemtjänster inom Holmsund Obbola låg med hänvisning till få skogsområden inom samhällena.

Se även avsnitt 3.7 om översiktsplanens avvägningar och utvecklingsmöjligheter vad gäller ekosystemtjänster.

Kulturmiljö och landskapsbild

Holmsund Obbola är två industripräglade skärgårdssamhällen. Områdena bär historik som speglar sågverkseran med flottning och träindustri men här finns även spår av jordbruks- och fiskerier. Orterna är småskaliga och här finns en tydlig småorts- eller bykaraktär samtidigt som de präglas av barriärer i form av tung infrastruktur och industri.

Obbola by är en av de äldre byarna i Umeå kommun. Orten omnämns i Gustav Vasas jordebok från 1559 och består då av fyra gårdar. Byn har vuxit allt eftersom, till en början med grund i jordbruks- och fiskerier och under det senaste seklet med avstamp i industrialiseringen och anläggning av industrier så som SCA. Obbola karaktäriseras av äldre gårdar, slingrande bygator och fiskeläge i syd samt nyare villabebyggelse i anslutning till fabriken i norra och nordöstra delen av samhället. Särskilt värdefulla miljöer återfinns i Byviken där fiskeläget ger en tydlig historisk koppling. Även den äldre jordbruksbebyggelsen och mosaiklandskapet sydvästra delen av byn har kulturhistoriska värden som berättar om den tidiga jordbruksbygden.

Holmsund har en relativt kort bebyggelsehistoria och tillkom först under 1800-talet i och med industrialisering och i samband med hamnens tillkomst. I Holmsund finns tydligt avläsbara årsringar där den tidiga 1800-talets träbebyggelse såväl som efterkrigstiden och miljonprogramseran sätter sin prägel.

Sågverkstiden speglas bland annat i Västerbacken där arbetarbostäder, kyrka och skola finns bevarade och utpekade som område av riksintresse. Förutom detta återfinns höga värden i rutnätsbebyggelsen längs Storgatan med sin balkongprydda träbebyggelse som har tydlig skärgårdsprägel. Även höjdskillnaderna i Holmsund är karaktärsskapande. Här finns potential att nyttja höjdlägen för ny bebyggelse.

Kopplingen till vattnet är central för båda orterna och är viktig att bibehålla och förstärka i en framtida utveckling. Orienterbarheten är relativt låg och det saknas tydliga stråk som binder samman målpunkter och älvrummet.

Den landskapsbildsanalys som tagits fram för Obbola lyfter närheten till strandlinjen och de utblickar och den vattenkontakt som detta ger. Analysen pekar även ut mosaiklandskapet av jordbruksmark och småskalig bebyggelse (i sydvästra delen av byn) eftersom detta landskap tillför rekreativa värden samtidigt som det vittnar om Obbolas ursprung som fiske- och jordbruksby. Även området kring Harpsjön med sin tallskog lyfts då detta landskapsrum och dess gröna kvaliteter bidrar med rekreativa värden till de boende i Obbola.

5.3 Samråd och dialog

Medborgardialog

Under oktober 2021 genomförde kommunen en medborgardialog inför arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Tjänstepersoner från kommunen var på plats på Holmsunds respektive Obbolas bibliotek vid fyra tillfällen för att samtala med boende i området. Som komplement till dessa träffar har det även funnits möjlighet att komma med inspel via ett webbformulär på kommunens hemsida. Sammantaget har nästan 300 personer bidragit med sina reflektioner om orternas värden och framtida utveckling.

Många inkomna synpunkter berör trafiksituationen i de båda orterna. I Obbola finns en farhåga om att en utveckling i södra delen av samhället ska medföra en ökad trafikmängd längs Obbolavägen genom byn. Dessutom lyfts önskan om en gång-och cykelväg längs E12 in mot Umeå samt en stärkning av kollektivtrafiken. Närheten till havet och skogen nämns som viktiga kvaliteter som bör värnas vid en utveckling av samhället. Många är positiva till att Obbola planeras växa och ser stora nyttor i en tillkomst av bostäder och service men är ändå måna om att bevara småskaligheten och bykänslan, speciellt kring jordbrukslandskapet vid Anderssons väg.

För Holmsund lyfter många av de boende miljön kring centrum och Himmelska fridens torg som upplevs som tråkigt och i behov av utveckling. Det finns även en oro att ytan vid centrum blir eftersatt i det fall Coop flyttar till nytt läge vid Märkpojken. I dialogen framkom även att Kroklandet, Lövölandet och Omberget utgör värdefulla naturområden som bör värnas och utvecklas när Holmsund växer. På samma sätt nämns närheten till vatten som en stor tillgång men med potential att stärkas, exempelvis genom utbyggnad av strandpromenad. Många är positiva till att Holmsund väntas växa och ser att det finns behov av tillskott av bostäder men också service och mötesplatser. Precis som i Obbola är trafikfrågan viktig. Särskilt nämns behov av gång- och cykelväg in till Umeå och inom samhället, säkerhetsåtgärder vid järnvägen samt önskemål om persontrafik på järnväg.

Platser Obbola- och Holmsundsborna trivs på

Antal svar 1 2-4 5- Platser jag inte trivs på

Medborgardialog
oktober 2021,
svar på
webbenkät

Platser Obbola- och Holmsundsborna inte trivs på

Antal svar 1 2-4 5- Platser jag inte trivs på

Medborgardialog
oktober 2021,
svar på
webbenkät

Samråd 2023

Hösten 2023 genomfördes ett samråd om ett förslag till översiktsplan för Holmsund och Obbola. Under samrådet inkom ca 100 yttranden, varav drygt 70 från privatpersoner och övriga från myndigheter, kommunala nämnder, politiska partier och föreningar. De inkomna synpunkterna är sammanfattade i en samrådsredogörelse med en kommentar om hur de bedömts i planarbetet.

Efter samrådet ändrades förutsättningarna för några av de viktigaste frågorna i samrådsversionen 2023. Eftersom det innebar en omfattande omarbetning av planförslaget, har kommunen bedömt att ett nytt samråd behöver göras.

I samrådsredogörelsen beskrivs de viktigaste förändringarna i det nya planförslaget jämfört med förslaget 2023. Där framgår också vilka ändringar som gjorts utifrån inkomna yttranden 2023.

6. Konsekvenser och miljöbedömning

En översiktsplan anger förutsättningar för kommande verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Vilka effekter på miljön som kan följa av planens genomförande jämfört med nollalternativet redogörs för i detta kapitel. Därtill görs bedömningar av planens påverkan på möjligheten att uppnå miljömål, miljö kvalitetsnormer och en hållbar utveckling.

6.1 Avgränsning

Miljöbedömningen omfattar hela planområdet som i huvudsak utgörs av tätorterna Holmsund och Obbola inom Umeå kommun. Avgränsningssamråd har hållits med Länsstyrelsen i Västerbottens län för att avgränsa de aspekter av planen som kan innebära betydande miljöpåverkan. Under planarbetet avfärdades vissa aspekter utifrån att de inte kan komma att påverkas och medföra betydande miljöpåverkan. Resterande aspekter beskrivs i avsnittet Miljöbedömning nedan.

Nuläge

Nuläget avser pågående markanvändning, det vill säga som det ser ut just nu utan att ta hänsyn till det som är planerat. Mycket är på gång och under planering inom planområdet, men i miljöbedömningen ska planförslaget och nollalternativet vägas mot nuläget.

6.2 Nollalternativ

I miljöbedömningen ska nollalternativet jämföras med nuläget. Nollalternativet avser en trolig utveckling enligt gällande översiktsplanestöd, det vill säga att Obbola och Holmsund utvecklas enligt översiktsplanedelarna Fördjupningen för Umeå (2011), Fördjupningen för kusten (2012) och Fördjupningen för Älvslandskapet (2012). Utvecklingen av Obbola och Holmsund har stöd i tre olika översiktsplanedelar **men ger** ingen samlad bild över orternas utveckling. Den framtida utvecklingen i nollalternativet har exempelvis inte utgått från lokala dialoger och med risk att mervärden missas då det varit svårare att ha ett helhetsperspektiv för respektive ort. Det har inte funnits lika stor möjlighet att knyta ihop och länka samman olika projekt och riskerat att gå miste om potentialer i bland annat stråk och koppling för att minska barriärer och stärka centumbildningar.

I nollalternativet finns även en risk att projekt tar lång tid i efterföljande processer då knäckfrågor inte hanterats på en övergripande nivå. I Obbola finns en risk att tidiga projekt följer befintlig, gles struktur och blir strukturbildande, med risk att missa potentialer i både bebyggelse och gröna värden.

I ett nollalternativ skulle utvecklingen av hamnen och dess påverkan på samhället varit mer osäker.

6.3 Planförslag

I miljöbedömningen ska planförslaget jämföras med **noll**läget. I och med planförslaget läggs en samlad grund för Holmsunds och Obbolas utveckling, en samlad vision om framtiden ger tryggade förutsättningar för utvecklingen och ökade möjligheter att alla aktörer kan bidra. Det ges större möjligheter att tätorternas särarter tas med i transformationen och med ny plan har en rad analyser genomförts som fångar och lyfter värden. En tydligare helhetsbild ges med nya underlag såsom landskapsrumsanalys, ekosystemanalys samt analys av tätorternas särarter. Genom en ny plan ges möjlighet att beskriva möjliga omvandlingsområden gällande bebyggelse i både Holmsund och Obbola vilket ger transparens till marknadens aktörer, bland annat gällande en eventuell framtida omvandling av Sandsviksudden.

När det gäller kommunikationer ger planförslaget en vision om samlade centrumfunktioner och vitaliserande stråk (som tillför liv, rörelse och upplevelser) mellan bland annat Himmelska fridens torg och ett framtida stationsläge. Vilket ger möjligheter att få till bättre koppling mellan funktioner och goda förutsättningar för hållbart resande. Genomförda utredningar liksom tillhörande dialog med myndigheter medför även förbättrade förutsättningar för framtida persontrafik på järnväg.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Bebyggelse (och bebyggelsestruktur)	Planförslaget ger förutsättningar för sammanhängande bebyggelsestrukturer både i Obbola och Holmsund. Närhetsprinciper och hållbar, effektiv markanvändning är utgångspunkter för planförslaget och föreslagna bebyggelseområden skapar förutsättningar för sammanhållna samhällen. Med planen ges förbättrade möjligheter att orterna får ett bredare utbud av bostäder och bostadsformer. Planen har stort fokus på att adressera och överbrygga barriärer, då det finns viktiga funktioner av infrastruktur i framför allt Holmsund. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan.	I gällande planer finns stöd för utveckling i Holmsund och Obbola. Dock utan analyser av stråk, centrumfunktioner, överbryggande av barriärer mm. Risk finns att ny bebyggelse till största del följer den befintliga glesstrukturen, med gleshet och långa avstånd som följd. Troligt är att utveckling sker, men att potentialer till sammanbindande strukturer missas. Bedömd miljöpåverkan Liten positiv miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Trafikstruktur och hållbara transporter	Planen ger mer konkreta förutsättningar för stationsläge, med förslag till passage mellan målpunkter och i förlängningen persontrafik på järnvägen. En utveckling enligt planförslaget innebär även ett ökat underlag för kollektivtrafik, såväl buss som framtida tågtrafik. Planen föreslår ett reservat för framtida parallellväg i Obbola, för att skapa förutsättningar för trafiksäker miljö och minska belastningen på de befintliga vägarna. Sammantaget skapar planförslaget förbättrade förutsättningar för hållbart resande. Bedömd miljöpåverkan Positiv miljöpåverkan.	Utan en ny översiktsplan finns risken att bebyggelsestrukturen blivit gles med långa avstånd mellan målpunkter, och därmed inte skapat förutsättningar för hållbart resande i samma utsträckning. Utan ny plan hade inte heller samma förutsättningar för stationsläge skapats, inte heller kopplingar kring järnvägspassagen. Det finns risk att potentialer till kopplingar och stråk inte hade tagits tillvara på. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Rekreation och friluftsliv	Planförslaget tydliggör förutsättningar för att behålla och utveckla rekreation och ekologiska stråk. Planen lyfter möjligheter hur grönområden kopplar till varandra och preciserar bebyggelseområden i framför allt Obbola, vilket skapar utrymme för grönstruktur och värden i anslutning till bebyggelseområdena. Planen tar mark för friluftsliv (vandningsleder, skidspår) i östra delen av Holmsund i anspråk för bostäder. Det kräver anpassningar av spåren, men kan också ge också förutsättningar för nya anläggningar för friluftsliv med närhet till befintliga och framtida bostäder samt till verksamheterna längs Solbackavägen. Som en del av arbetet med planeringen har en ekosystemtjänstanalys tagits fram, vilket har legat till grund för planförslaget. Den sammanhängande skogen kring Holmsund och Obbola rymmer ekosystemtjänster som kan minska när områden tas i anspråk för ny bebyggelse, men i jämförelse med gällande översiktsplan avgränsar planförslaget utbyggnadsområdena och därmed påverkan på ekosystemtjänsterna. Planförslaget bidrar till att steg tas framåt mot en sammanhängande strandpromenad. Med framtida utveckling av Märkpojken och eventuellt Sandviksudden ges därtill möjligheter att skapa ett rekreativt sammanhängande stråk längs vattnet. Planen skapar möjligheter att återskapa det befintliga samhällets kontakt med vatten, vilket bedöms positivt. Planen innebär att skogsmark tas i anspråk för bebyggelse, dock innebär det inte någon negativ skillnad jämfört med nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Positiv miljöpåverkan.	Utan ny översiktsplan finns inte lika tryggade förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Utan planen är planstödet för strandpromenad i läget vid Märkpojken svagare. Likaså gällande eventuell framtida utveckling vid Sandviksudden. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Kulturmiljöer och landskapsbild	Förbättrade förutsättningar för att utvecklingen tar stöd i och bidrar till ökad läsbarhet av orternas historiska utvecklingssteg liksom särarter utifrån landskapsbild. Dels har en översiktlig kulturmiljöanalys genomförts som identifierat särarter för orterna, dels finns ytterligare underlag i form av landskapsbildsanalys för Obbola. Med planförslaget ges på sikt möjlighet att tillgängliggöra kulturmiljöerna vid Västerbacken och minska Västerbackens avgränsning mot omgivande områden. Positivt är att området tydligare kan länkas till framtida Märkpojken vilket i sin tur kan bidra till att kulturmiljön blir mer närvarande och få en tydligare roll som resurs för Holmsund på ett nytt sätt. Finns en del fornlämningar inom planområdet, vilket behöver utredas innan exploatering. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan.	Utan ny översiktsplan finns risk att orternas läsbarhet och värden inte beskrivits lika tydligt. Med följd att värden riskerats att inte uppmärksammas i framtida utvecklingen. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.
Odlingslandskap	I planförslaget har områden utretts och hänsyn tagits till befintlig odlingsmark som i stor utsträckning har kunnat undanhållas bebyggelse. Mindre begränsade ytor tas i anspråk för bebyggelse, vilket är motiverat utifrån bebyggelsestruktur och att annan lokalisering av den föreslagna bebyggelsen inte kan ske på annan plats. Förändrad markanvändning på ytorna bedöms inte ha negativ påverkan i ett större perspektiv. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Utan ny plan och övergripande utredningar finns risk att odlingsmark tas i anspråk då stora områden varit utpekade för bebyggelseutveckling. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan.
Våtmarker	Utredningar av grönstruktur inklusive våtmarker har gjorts och lämplig bebyggelsestruktur har studerats vilket gett att våtmarker kunnat undanhållas bebyggelse. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan.	Bebyggelseområden är utpekade där våtmarker inte avgränsats. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Naturvärden	Planförslaget innebär att naturvärden och ekosystemtjänster knuten till skogsområden tas i anspråk för nyexploatering av bebyggelse exempelvis i område B6 och B5, samt utvecklingsområden i östra Holmsund (område B10). Även inom områden U3 finns några mindre områden med högsta naturvärde - nyckelbiotop. Förslaget motiveras ändå då det är strategiska områden för utveckling av en hållbar bebyggelsestruktur. I planen har dock värdena och strukturer studerats. När det gäller värden kopplat till Umedeltat och dess Natura 2000-klassning bedöms planförslaget inte ge någon störning. Skulle Sandviksområdet U1 omvandlas till att störningskänslig bebyggelse skulle snarare en positiv påverkan kunna uppnås. Bedömd miljöpåverkan Jämfört med översiktsplan Fördjupning för Umeå ger planförslaget mindre miljöpåverkan eftersom utbyggnadsområdena avgränsats och naturvärdena inom dessa tydliggjorts.	I ett nollalternativ skulle bebyggelse kunna utvecklas i enlighet med ytor utpekade i Fördjupning för Umeå och Fördjupning för kusten men utan att värdena studerats och kopplats samman såsom i utredningen av bebyggelsezoner i Obbola. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan
Trafikbuller	Som följd av att orternas utveckling kommer mängden trafik troligt att öka och därmed ökat trafikbuller. Risk finns för störningar från trafikbuller på bebyggelse i områdena B6 i Obbola, U8 i Holmsund eftersom det gränsar till E12. Med utbyggnad av hamnen och SCA i Obbola följer även ökade mängder tung trafik på E12 och Holmsundsvägen. En eventuell fast förbindelse med Finland bidrar också till mer trafik. Det kan få påverkan på befintlig bebyggelse. I efterföljande planering hanteras bullersituationen kopplat till bostäder i enlighet med gällande lagstiftning och riktvärden. I vissa lägen kan det innebära att anpassningar i utformning och placering av nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter behöver göras, för att bullerriktvärdena för trafik och industrier ska uppfyllas. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan.	Skillnaden mellan nollalternativet och planförslaget är att nollalternativet endast redovisar verksamhetszoner intill E12 i Obbola, medan planförslaget medger bostäder i delar av områdena. Detta innebär att nollalternativet kan generera mer tung trafik. Andelen bostäder som riskerar utsättas för trafikbuller är däremot mindre än planförslaget. I nollalternativet saknas även ett detaljerat förslag till sträckning för fast förbindelse. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Järnvägsbuller	Med hamnens utbyggnad följer ökad trafik på järnväg vilket kan ge påverkan på befintlig bebyggelse. Banans kapacitet genom Holmsund begränsar dock omfattningen på tågtrafiken. Planens inriktning är att godsbangården ska flyttas från den nuvarande platsen i centrala Holmsund, vilket minskar bullret där. En eventuell fast förbindelse med Finland kan bidra med mer järnvägstrafik, men omfattningen är svår att bedöma idag. I efterföljande planering hanteras bullersituationen kopplat till bostäder i enlighet med gällande lagstiftning och riktvärden. Bedömd miljöpåverkan: Liten negativ miljöpåverkan.	Ingen skillnad mot planförslaget. I nollalternativet saknas ett detaljerat förslag till sträckning för fast förbindelse. Bedömd miljöpåverkan: Liten negativ miljöpåverkan
Buller från hamnen	Inom ramen för detaljplanen för hamnen har bullerutredningar genomförts. Utvecklingen av hamnens verksamheter kommer troligtvis att innebära högre bullernivåer, men får inte överskrida riktvärdena för buller kopplat till intilliggande bebyggelse. Planförslaget möjliggör för viss bebyggelse inom influensområde för buller kopplat till hamnen, bland annat i U8 Märkpojken och U2 Djupsundsudden. Planen anger att utbyggnad av nya bostäder i dessa områden inte bör ske förrän den framtida bullerpåverkan från hamnen tydliggjorts. Bullernivåer kopplat till hamnens verksamhet regleras även i hamnens miljötillstånd. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget, då hamnen hade kunnat utvecklas, Märkpojken hade planerats och Djupsundsberget har planstöd i Föp kusten. Dock har inte nollalternativet riktlinjer kring hänsyn till hamnen vid tillkommande bostadsbebyggelse. Hamnen är viktig för kommunen, så troligtvis hade inte hamnens utvecklingsmöjligheter riskerats i nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan
Buller från SCA	Planförslaget föreslår inte någon tillkommande bebyggelse i anslutning till befintliga bullerutsatta områden kring SCA. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Risker; Seveso-verksamheter	Inom hamnens område finns Sevesoverksamheter, bland annat oljeförvaring, farligt avfallshantering och fodercentral. Med planförslaget finns förutsättningar för hamnen att utvecklas och därmed även möjlighet att det tillkommer fler sevesoverksamheter eller att befintliga utökas. Planförslaget möjliggör även för fler tillkommande bostäder i närområdet, dock inte närmare än befintlig bostadsbebyggelse. Eventuella risker och skyddsavstånd hanteras i respektive tillstånd för verksamheten. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan
Farligt gods	Med orternas utveckling och ökade flöden kan man anta att risken ökar för olyckor även om de vägar och järnvägar som påverkas är de som redan är utpekade och används för transporter av farligt gods. Genom att tillämpa riktvärden och skyddsavstånd för tillkommande bebyggelse i efterföljande planering, i enlighet med vägledning från Länsstyrelsen, bedöms de rekommenderade vägarna för farligt gods, E12 och väg 531 (Holmsundsvägen) fortsättningsvis vara lämpliga för transport av farligt gods. För farligt gods på båt finns risker kopplade till hantering i hamnen, detta hanteras inom ramen för hamnens utveckling, exempelvis i miljötillståndet. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Ingen skillnad mot planförslaget. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Områden med risk för översvämning och erosion	Planförslaget har tagits fram med analyser av höga flöden och skyfall som underlag och risker hanteras genom riktlinjer. Höga flöden i Umeåälven kan få påverkan på Sandviksudden och Märkpojken vilket behöver hanteras i efterföljande planering. Enligt skyfallskartering för Obbola och Holmsund finns några områden som riskerar att påverkas av översvämning, bland annat inom B3 Västra Obbola och U1 Sandviksudden. Eftersom det finns begränsat med platser för naturligt infiltration, fördröjning och rening är det särskilt viktigt att efterföljande planering tar hänsyn till dagvattenhanteringen, vilket regleras genom riktlinjer i planhandlingen. Det finns förutsättningar för skred kopplat till finkorniga jordarter längs stora delar av kusten. Kusten har även bedömts ha viss eroderbarhet inom vissa områden, bland annat Byviken i Obbola. I övrigt är bedömningen låg eroderbarhet. Dessa aspekter behöver beaktas i efterföljande planeringsskede. Bedömd miljöpåverkan Ingen betydande miljöpåverkan	Befintliga planer har inte haft samma underlag och därför finns risk för att framtida utveckling inte tar hänsyn till risker kring höga flöden och översvämning i samma utsträckning som en ny plan. Rutiner finns för att hantera detta i detaljplaneprocessen, dock finns risk att frågorna hanteras avgränsat i ett litet område och missar potentialer i helheten. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan

Aspekt	Planförslag	Nollalternativ
Österfjärden	Österfjärden innehar måttlig ekologisk status. För att inte försämra statusen i fjärden är dagvattenhanteringen av stor vikt. Umeå kommuns dagvattenprogram är styrande för hur dagvattenhanteringen bör ske, och konkretiseras genom riktlinjer i planförslaget. För att inte försämra statusen i fjärden finns krav på skyddsnivå för små avlopp där så eventuellt blir aktuellt. De stora delarna av planområdet föreslås anslutas till kommunalt VA. Bedömd miljöpåverkan Planen bedöms inte innebära en försämring av Österfjärdens ekologiska status, givet riktlinjerna i kommunens dagvattenprogram.	Utan sammantagen analys av tillkommande bebyggelse och riktlinjer kring dagvattenhanteringen finns risk för påverkan på fjärdens status. Bedömd miljöpåverkan Liten risk för försämrings av Österfjärdens ekologisk status
Strandskyddade områden	Områden som föreslås som bebyggelseområden och ligger delvis inom strandskydd är Märkpojken, Sandviksudden, Obbola U3. Områdena ligger strategiskt till inom respektive samhälle och har potential att stärka bebyggelsestrukturen. Utgångspunkten för utpekade områden är att stärka allmänhetens tillgänglighet till stranden. Dock kan planen få påverkan på naturvärden kring stranden i samband med exploatering. Bedömd miljöpåverkan Liten negativ miljöpåverkan	Stora delar av utvecklingen kring strandnära lägen har stöd i gällande planer, dock utan övergripande analys över tillgängligheten till stranden och åtgärder för att stärka tillgängligheten. Risk för att både naturvärden och allmänhetens tillgänglighet till stranden påverkas negativt. Bedömd miljöpåverkan Negativ miljöpåverkan
Förorenad mark	Det förekommer förorenad mark inom områden som föreslås för bostadsbebyggelse, Märkpojken och Sandviksudden (dock osäkerheter i vilken utsträckning). Innan exploatering kan ske krävs därför troligtvis sanering. En sanering av områdena bedöms positivt ur miljösynpunkt. Utöver dessa finns förorenad mark inom befintliga, pågående verksameters område (SCA och Hamnen). Planen föreslår ingen förändras markanvändning gällande dessa. Bedömd miljöpåverkan Stor positiv miljöpåverkan	Sandviksudden hade troligen inte blivit föremål för ändrad markanvändning och därmed ingen påverkan jämfört med nuläget. Märkpojken kan möjliggöras och därmed även saneras inom nollalternativet. Bedömd miljöpåverkan Liten positiv miljöpåverkan

6.4 Planens överensstämmelse med miljömål

Miljömål	Måluppfyllelse	Analys
Biologisk mångfald	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planen innebär att områden av särskild vikt för biologisk mångfald bekräftas och undanhålls bebyggelse.
God bebyggd miljö	Bidrar till måluppfyllelse	Genom planförslaget utvecklas Holmsund och Obbola med en god bebyggelsestruktur på ett miljöanpassat sätt. Den historiska kulturmiljön bildar en bas som utvecklingen tar avstamp i, vilket gör att tillkommande bebyggelse kan ske i samklang med den befintliga. Planen ger även stöd för hållbart resande med korta avstånd och möjligheter till kollektivt resande, utvecklade centrumbildningar och varierade boendeformer.
Rikt odlingslandskap	Förhindrar inte måluppfyllelse	De stora områdena med jordbruksmark undanhålls bebyggelse och bekräftas i planen, för att möjliggöra ett framtida aktivt jordbruk.
Levande skogar	Förhindrar inte måluppfyllelse	Även om viss del av skogsmarken föreslås bebyggas i planförslaget, så har avvägningar gjorts och tidigare utpekade bebyggelseytor begränsats i storlek för att behålla tätortsnära skogsmarker och samla bebyggelse i effektiv markanvändning.
Myllrande våtmarker	Förhindrar inte måluppfyllelse	Våtmarksområden inom planområdet har bekräftats och undanhållits bebyggelse.
Hav i balans	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planen innebär att förutsättningar skapas för att skapa en tydligare och förbättrad kontakt med kusten och havet.
Ingen övergödning	Förhindrar inte måluppfyllelse	Med riktlinjer kring dagvatten och VA-lösningar bedöms inte statusen i fjärden försämrats.
Levande sjöar och vattendrag	Förhindrar inte måluppfyllelse	Umeälven mynnar ut i Bottenviken inom planområdet. Planen bedöms inte påverka Umeälvens delta på ett negativt sätt.
Grundvatten av god kvalitet	Ej relevant	
Säker strålmiljö	Ej relevant	
Skyddande ozonskikt	Ej relevant	
Bara naturlig försurning	Förhindrar inte måluppfyllelse	Trafik, jordbruk och industri är de lokala faktorer som har störst risk att bidra till försurning. Genom att Holmsund och Obbola byggs ut på ett geografiskt samlat sätt minskar behovet av biltrafik. Det finns ett antal befintliga industrier inom planområdet, deras påverkan regleras inom miljötillstånden.
Frisk luft	Ej relevant	
Begränsad klimatpåverkan	Bidrar till måluppfyllelse	Planen innebär att Holmsund och Obbola utvecklas på ett samlat sätt, med korta avstånd mellan målpunkter. Det innebär att förutsättningarna för hållbart resande ökar, vilket är positivt ur ett klimatperspektiv.

6.5 Miljökvalitetsnormer

Buller

Miljökvalitetsnormen för buller är en målsättningsnorm med innebörden att det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte leder till skadliga effekter på människors hälsa. Gällande riktlinjer medför att riktvärden för buller för att säkra människors hälsa säkerställs i efterföljande planeringsskede. Planhandlingen säkerställer detta genom riktlinjer.

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft finns uttryckta både som gränsvärdesnormer för olika ämnen i luften som inte får överskridas och som målsättningsnormer för olika ämnen som ska eftersträvas. Planens inriktning mot en sammanhållen bebyggelsestruktur med korta avstånd gynnar gång, cykel och kollektivtrafik (buss samt framtida persontrafik på järnvägen) vilket ger ett minskat behov av biltrafik och därmed en mindre påverkan på luftkvaliteten från trafik. Med en utveckling av hamnen samt SCA kan dock mängden tung trafik öka jämfört med nuläget. Bedömningen är att miljökvalitetsnormerna inte överskrids.

Vatten

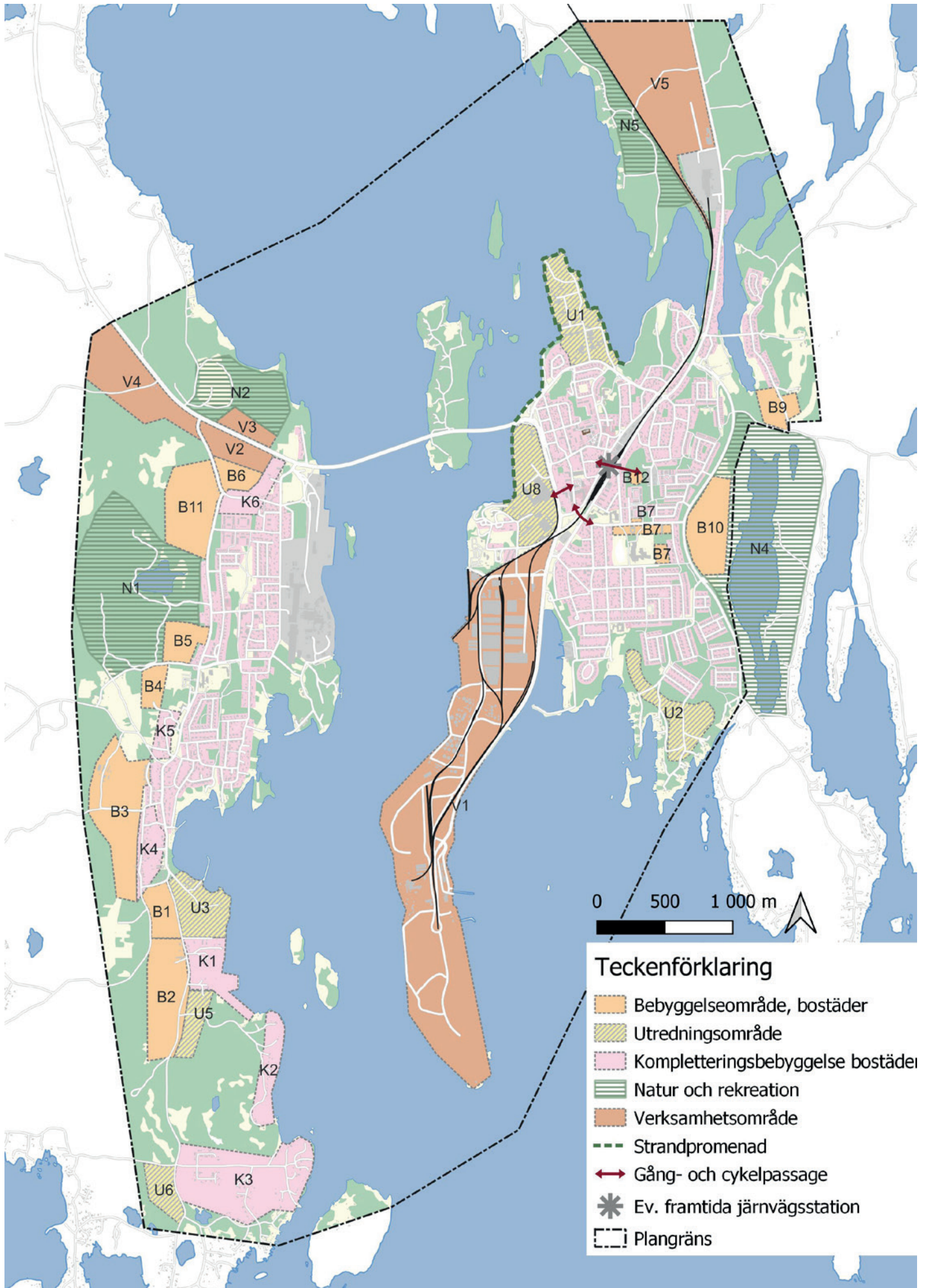
Miljökvalitetsnormer för vatten anger krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt. Vattenförekomster inom planområdet är Österfjärden, Fjärdgrundsområdet, Västerlångslädan samt Österlångslädan, vilka enligt miljökvalitetsnormen ska uppnå god ekologisk status 2027 respektive 2039 (Österfjärden) och god kemisk ytvattenstatus. Åtgärder genomförs genom kommunala preciseringar av åtgärdsprogram för vattenförvaltningen i Bottenviken, med syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. Planförslaget bedöms inte leda till att miljökvalitetsnormerna för vattenförekomsterna inom planområdet överskrids.

6.6 Konsekvenser för social hållbarhet

Genomförandet av planen bedöms innebära positiva konsekvenser för social hållbarhet. Genom samlade bebyggelsestrukturer med korta avstånd möjliggörs att ta sig fram med gång och cykel mellan målpunkter inom planområdet oavsett fysiska eller ekonomiska förutsättningar vilket bland annat gynnar barn och unga. Stärkta kopplingar och stråk mellan olika målpunkter minskar barriäreffekter kring de större infrastrukturuområdena, vilket knyter samman olika delar av samhällena. Planförslaget skapar förutsättningar för centrumutveckling, större flöden av människor och fler mötesplatser inom området, vilket är positivt ur ett socialt perspektiv. Att tillgängliggöra områden kring kusten möjliggör att återskapa samhällenas kontakt med vattnet, vilket tillsammans med andra rekreationsområden skapar förutsättningar för naturnära mötesplatser. Planen möjliggör även för ett tillskott av underrepresenterade boendeformer, vilket skapar en större variation och blandning för att tillgodose behov i livets olika skeden samt minskad risk för segregation.

6.7 Sammanfattande redogörelse

Planförslaget innehåller mark för nya bostadsområden, verksamhetsområden och utveckling av natur- och rekreationsområden. För bostadsbebyggelse innebär planen en utveckling av Holmsund och Obbola med en sammanhängande struktur med korta avstånd, med en blandning av olika sorters boenden. Det finns även förutsättningar för utvecklade centrum och mötesplatser. Planen säkerställer även en utveckling av befintlig verksamhet inom exempelvis hamnen, vilket säkrar viktiga funktioner för kommunen, men troligen innebär ökade mängder tung trafik på väg och järnväg. Planen hanterar detta genom att föreslå stråk och kopplingar för att minska barriärerna kring de stora vägarna och järnvägen. Till största del värnas områden med höga naturvärden och jordbruksmark, även om några föreslagna bostadsområden innehåller områden med höga naturvärden och jordbruksmark. För att minska de negativa konsekvenserna av detta föreslås riktlinjer inför det fortsatta planarbetet. Sammanfattningsvis väntas planförslaget övervägande bidra till positiva miljökonsekvenser och ligga i linje med miljömålen.

Stadsledningskontoret

Strategisk utveckling

Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A

Postadress: 901 80 Umeå

090-16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se

Översiktsplan Umeå kommun -
Fördjupning för Holmsund och Obbola

Samrådsredogörelse

efter samråd 2023

2026-04-15

UMEÅ
KOMMUN

Innehåll

1. Introduktion	1
Samrådets genomförande	1
Förändrade förutsättningar motiverar nytt samråd	1
Nästa steg.....	1
Sammanställning av inkomna yttranden med kommentar av stadsledningskontoret	1
2. Statliga myndigheter, region	2
Länsstyrelsen	2
Trafikverket	3
Luftfarsverket.....	3
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).....	3
Statens geotekniska institut	4
Sjöfartsverket.....	4
3. Kommunal nämnder och bolag.....	5
Fritidsnämnden	5
Individ och familjenämnden	5
Kulturnämnden	5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	6
Tekniska nämnden	7
Umeå Energi.....	7
Vakin	7
Äldrenämnden	8
Umeå hamn.....	8
Jämställdhetsutskottet	8
Bostaden	9
4. Organisationer	10
Obbolas socialdemokratiska förening.....	10
Obbola IK.....	10
Naturskyddsföreningen i Umeå med omnejd.....	10
Obbola Hembygdsförening.....	10
Holmsunds socialdemokratiska förening	11
5. Kommentarer till frågor med många synpunkter.....	12
Bygg inte i södra Obbola p.g.a. ökad trafik längs Södra Obbolavägen.....	12
Bygg inte för mycket i Obbola, bevara by-känslan.....	13
Synpunkter på utbyggnads- och naturområden södra Obbola	13
Synpunkter på utbyggnads- och naturområden västra Obbola	14
Synpunkter på utbyggnads- och naturområden i Holmsund.....	16
Behov av samlingslokaler o.dyl. Föreningsliv	18
Säkerhet för gående och cyklister på Obbolabron	18
Behov av gång- och cykelväg längs E12 mellan Obbola och Umeå.....	18
Service och centrumbildning, kulturmiljö	19
Kollektivtrafik, hållbara transporter, trafiksäkerhet, gång- och cykelbanor	19
Natur- och rekreationsområden, anläggningar för idrott, etc.....	20
6. Sammanfattning av större förändringar jämfört med samråd 2023.....	21
Planhandlingen.....	21
Redaktionella ändringar.....	21
Bilaga: Plankarta i samråd 2023	22

1. Introduktion

Inkomna synpunkter

Ett förslag till fördjupad översiktsplan för Holmsund och Obbola har varit föremål för samråd under september och oktober 2023. Samrådet syftade till att ge möjlighet för kommunala verksamheter, organisationer och privatpersoner att yttra sig över ett första planförslag samt för att kommunen ska få lokalkunskap, information och idéer som bidrar till att förbättra planen. I denna samrådsredogörelse presenteras referat av inkomna synpunkter. Samtliga yttranden är allmän handling och finns i sin helhet att tillgå i kommunens diarium.

Totalt har det under samrådstiden inkommit 100 yttranden enligt följande:

- Statliga myndigheter och region - 6 yttranden
- Kommunala nämnder och bolag - 11 yttranden
- Organisationer - 5 yttranden
- Privatpersoner - 78 yttranden

Samrådets genomförande

Samrådet annonserades på kommunens webbplats, i sociala medier samt i VK och Folkbladet. Samrådshandlingarna fanns tillgängliga på kommunens webbplats samt på biblioteken i Holmsund och Obbola där också en utställning fanns under samrådstiden. Ett "Öppet hus" anordnades på respektive bibliotek med tjänstepersoner på plats. Dessa blev mycket välbesökta och även uppmärksammade i media. Planhandlingarna fanns också tillgängliga i Väven. Synpunkter på planförslaget kunde lämnas via mejl, webbformulär och papperspost.

Förändrade förutsättningar motiverar nytt samråd

Efter samrådet ändrades förutsättningarna för några av de viktigaste frågorna i samrådsversionen 2023. Eftersom det har inneburit en omfattande omarbetning av planförslaget, har kommunen bedömt att ett nytt samråd behöver göras. De nya förutsättningar som motiverar det nya samrådet är i första hand

- ändrad inriktning i närtid för kvarteret Märkpojken
- finska myndigheter har presenterat utredning om fast förbindelse mellan Finland och Sverige, som tydliggör en möjlig sträckning och konsekvenserna för Holmsund.
- nya prognoser för framtida godsolymer i hamnen med beräkning av buller.

Nästa steg

Efter nytt samråd 2026 tas en ny samrådsredogörelse fram med inkomna synpunkter. Utifrån dessa görs en bearbetning av planen, som skickas på granskning under minst två månader. Därefter förs översiktsplanen till kommunfullmäktige för antagande.

Sammanställning av inkomna yttranden med kommentar av stadsledningskontoret

Nedan redovisas de viktigaste synpunkterna som inkommit under samrådet 2023, uppdelade efter avsändare. Privatpersoners yttranden finns sammanställda under rubriken "Kommentarer till frågor med många synpunkter".

Vid varje fråga kommenteras de motiv och bedömningar som ligger till grund för planen, samt eventuella ändringar och kompletteringar som gjorts i det nya samrådsförslaget jämfört med förslaget 2023.

Många synpunkter från privatpersoner rör frågor som inte kan hanteras i en översiktsplan. Flertalet av dessa är inte kommenterade i samrådsredogörelsen, men de viktigaste vidareförmedlas till berörda verksamheter inom kommunen. För ytterligare dialog om dessa frågor hänvisas till respektive verksamhet.

I flera yttranden hänvisas till utbyggnadsområden med beteckningar enligt plankartan 2023. Eftersom flera områden har fått nya beteckningar i detta planförslag biläggs plankartan 2023 för att underlätta läsningen.

2. Statliga myndigheter, region

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen kommer sannolikt föreslå att riksintresset Västerbacken utökas, vilket innebär att riksintresset kommer att omfatta ett fåtal äldre byggnader i området. Hänsyn till detta behöver tas i den fortsatta planeringen.

Planskild passage av E12 behövs i tidigt skede även med endast handel i kv. Märkpojken. För att säkerställa E12:s funktion och säkerställa att tillkomst eller nyttjande av vägen inte påtagligt försvåras behöver kommunen klargöra hur passager ska utföras och hur eventuella tillkommande anslutningar till Märkpojken planeras. Tillkomst eller nyttjande av E12 får inte försvåras, gäller även norra Obbola där verksamhetsområden planeras.

Kommunen behöver förtydliga hur dagvatten ska hanteras, dagvattenhanteringen behöver utredas i ett större avrinningsperspektiv. Där enskilda lösningar för avlopp kan bli aktuella anser Länsstyrelsen att det behöver klargöras hur det ska hanteras i efterföljande planering och när gemensamma anläggningar ska skapas. Dricksvattenhanteringen bör tydligare beskrivas. Riktlinjer om att enskilda anläggningar för båtar eller muddringar ska undvikas bör infogas. Länsstyrelsen delar inte kommunens bedömning att planförslaget inte leder till någon betydande miljöpåverkan på Österfjärden, och anser även att formuleringen om att planförslaget inte leder till att miljö kvalitetsnormen för vatten över-skrids behöver ses över. Kommunen kan på ett tydligare sätt kan redogöra för klimatrelaterade risker och hur de kan minska eller upphöra. Risker för översvämningar bör uppmärksammas i riktlinjer. Risker för erosion bör framgå. Anspråk på jordbruksmark för bebyggelse bör motiveras.

Kommunen bör bedöma hur tillväxten med 5000 invånare påverkar beredskapen och möjligheten att genomföra räddningsinsatser.

Kommentarer och ändringar

- Kommunen kan inte förhålla sig till annat än beslutade riksintressen, och något formellt förslag till ändrad avgränsning har inte heller presenterats för kommunen.
- Som riktlinje i planen anges nu: "De verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken prövas utifrån vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion och status som riksintresse".
- Hänvisning görs till kommunens dagvattenprogram, där kommunens hantering av dagvatten tydliggörs.
- Riktlinjer om muddring finns i översiktsplanen för Älvslandskapet.
- Bedömningen är att planen inte medför försämring av statusen för MKN vatten. Kommunen instämmer i att dagvattenhanteringen är av stor vikt för att inte försämrast statusen i Österfjärden. Därför har Umeå kommuns upprättat ett dagvattenprogram som är styrande för hur dagvattenhanteringen bör ske, vilka konkretiseras genom riktlinjer i planförslaget. Det är inte rimligt att i översiktsplanen utreda exakt vilka lösningar som ska tillämpas i framtida utbyggnadsområden; detta görs bättre i efterföljande detaljplaneskeden när bebyggelsens omfattning, placering, utformning etc. är känd. För att inte försämrast statusen i fjärden finns krav på skyddsnivå för små avlopp där så eventuellt blir aktuellt. De stora delarna av planområdet föreslås anslutas till kommunalt VA. Att hävda att planen leder till betydande miljöpåverkan innebär att man utgår från att riktlinjerna i dagvattenprogrammet inte kommer att följas. Utgångspunkten är förstås att dessa ska tillämpas i den efterföljande planeringen. Ny formulering i planförslagets miljöbedömning: "Planen bedöms inte innebära en försämring av Österfjärdens ekologiska status, givet riktlinjerna i kommunens dagvattenprogram."
- Riskområden för översvämning och erosion redovisas i plantexten.
- Planen kompletteras med en hänvisning till riktlinjerna för byggande inom riskområde för översvämning/höga flöden (översiktsplan för Älvslandskapet).

- Motiven till byggande på jordbruksmark framgår av konsekvens/miljöbedömningen.
- Några synpunkter på planförslaget utifrån perspektivet beredskap och räddningsinsatser har inte framkommit. I översiktsplaneskedet bedöms det inte meningsfullt att utreda frågor om beredskap och räddningsinsatser vid en befolkningsökning på lång sikt.

Trafikverket

Att försämbra framkomligheten på E12 är inte acceptabelt. Skrivningen bör omformuleras till "riksintressen för anläggningar för kommunikationer ska enligt 3 kap 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna." Funktionen hos transportsystemet ska säkerställas vilket innebär att ny bebyggelse inte påtagligt får försvåra nyttjandet eller tillkomsten av anläggningen. E12:s funktion som transportväg till hamnen är av så stor betydelse att samtliga kopplingar mellan Märkpojken och övriga Holmsund ska ske planskilt för oskyddade trafikanter, och detta behövs även i ett tidigt skede med endast handel i området.

Gång- och cykelstråken i översiktsplanen mellan Märkpojken och centrum överensstämmer inte med de huvudstråk i kommunens cykeltrafikprogram anges som prioriterade stråk. Trafikverket är restriktiv till nya anslutningar, de ska som långt som möjligt samordnas.

Trafiklösningar för områdena V3 och N2, som ligger på motsatt sidan E12 i förhållande till Obbola, samt V4, måste säkerställas för alla trafikslag så att E12:s funktion inte påverkas negativt.

Förtydliga att det är godsbangårdens funktioner som ska flyttas. Beskrivningen av riksintresset väg E12 bör utvecklas så att den överensstämmer med funktionsbeskrivningen för väg E12. Det bör framgå av riktlinje att passager för oskyddade trafikanter ska ske planskilt.

Kommentarer och ändringar

- Planen kompletteras så att innebörden av riksintresset kommunikationer tydliggörs. Som riktlinjer för Märkpojken anges nu att de verksamheter och funktioner som etableras i Märkpojken ska prövas utifrån vilka trafiklösningar som är möjliga med hänsyn till E12:ans funktion och status som riksintresse. Lämpliga lösningar och behov av planskilda passager avgörs av vilka verksamheter som kommer att etableras på området och vilka trafikflöden de ger upphov till.
- Om nya målpunkter tillkommer i samhället efter att cykeltrafikprogrammet togs fram är det naturligt att gång- och cykelvägnätet uppdateras efter de nya förutsättningarna.
- Texten kompletteras om behov av översyn av trafiklösningar mot E12 i norra Obbola.
- Riktlinjer om riksintresse E12 och oskyddade trafikanter förtydligas.

Luftfarsverket

Flyghinder för luftfarten bör nämnas i översiktsplanen, alla högre objekt ska remitteras till LVF.

Kommentarer och ändringar

- Kartan över riksintressen uppdateras med influensområde/flyghinderyta kring Umeå flygplats. Dessa bedöms inte ha någon betydelse för planförslaget då endast norra delen av Lövn berörs.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Planen bör redovisa en samlad bild över risker och hur dessa ska hanteras. Redovisar underlag för risk- och krishantering för kommunernas planering.

Kommentarer och ändringar

- Mindre komplettering görs.

Statens geotekniska institut

Kommunen behöver arbeta vidare med ett konkret ställningstagande för hur ras, skred, erosion och översvämningar ska hanteras för att minska riskerna, som grund för efterföljande planering och åtgärder. Det gäller både för befintlig och ny bebyggelse. Om översvämningsförebyggande åtgärder krävs kan dessa medföra geotekniska konsekvenser vilket bör framgå av planen. Områden med förutsättningar för ras, skred eller erosion bör tydligt redovisas, förslagsvis på kartor.

Kommentarer och ändringar:

- Områden med risk för skred, erosion och översvämning är beskrivna i planen. Kartunderlag finns tillgänglig i kommunens kartsystem. Bedömningen är att risken för erosion är låg inom planområdet.

Sjöfartsverket

Positivt att det av planförslaget framgår att översiktsplanen ska skapa goda förutsättningar för hamnens utveckling, bl.a. vid lokalisering av ny bebyggelse och för framkomligheten för tunga transporter.

Kommentarer och ändringar

- Yttrandet föranleder inga förändringar av planförslaget.

Västerbottens museum AB

Kulturmiljöanalysen och landskapsanalysen kan utgöra bilagor till planen. Saknar en mer fullständig redogörelse för de bebyggelse- och kulturmiljöer som i dagsläget är lagskyddade eller utpekade i tidigare kulturmiljöunderlag. Föreslår att ett utkikstorn uppförs på Tornberget.

Kommentarer och ändringar:

- Att redovisa detaljerade underlag för kulturmiljövärdena bedöms ej nödvändigt för översiktsplanens syften. Befintliga kulturmiljöunderlag utgör underlag för kommande detaljplaner.

3. Kommunala nämnder och bolag

Fritidsnämnden

Hänsyn behöver tas till anläggningsfunktionerna för området vid SCA Arena. Konsekvensen av planförslaget med bostadetablering (B4 och B5) får inte medföra framtida begränsningar i nyttjande och/eller minska tillgängligheten till arenaområdet. Verksamheten på arenan kan i framtiden komma att medföra buller- och ljusbesvär för närboende beroende på utformningen av bostäderna.

Kommentarer och ändringar

- Avgränsningarna mot arenaområdet får prövas i detaljplanen.

För- och grundskolenämnden

Den redovisade befolkningsökningen innebär ett behov av att genomföra en kompletterande utredning om behov och storlek på kommande förskolor och grundskolor och var de ska förläggas i befintliga skolenheter. Jämför med behoven som Tomtebos utbyggnad gett. Det är av stor vikt att i ett tidigt skede avsätta mark för förskolor och skolor, med placering prioriterad utifrån verksamhetens behov, närhet till natur och sol samt hänsyn till trafik och buller.

Trafiksäkra gång- och cykelvägar bör prioriteras, särskilt en trafiksäker passage av järnvägen och Holmsundsvägen.

Kommentarer och ändringar

- Planen kompletteras med text om behov av skolor och förskolor. Behov och lämpliga placering av ev. nya förskolor och grundskolor får studeras i det fortsatta arbetet och kan prövas i kommande detaljplaner. Planen kompletteras med att de befintliga skolornas utvecklingsmöjligheter ska beaktas vid prövning av förändrad markanvändning i dess närhet.

Individ och familjenämnden

Boendeformerna LSS och SoL bör vara integrerade i staden och erbjuda möjlighet att leva på samma villkor som andra människor med närhet till service, lokaltrafik, trygg utemiljö, gång- och cykelvägar. Ökade behov av administrativa lokaler som bör vara lättillgängliga.

Kommentarer och ändringar

- Planen kompletteras med en beskrivning av behoven av särskilda boendeformer.

Kulturnämnden

Översiktsplanen borde i högre grad visa på kulturens betydelse för ett attraktivt liv i centralorterna utanför Umeå. Har tidigare påtalat att kulturella mötesplatser och andra faciliteter för kulturutövare saknas i översiktsplanerna, trots detta saknas fortfarande förutsättningar för kulturutövare i planförslaget. Föreningslokaler, kulturella mötesplatser och bibliotek bör beredas utrymme i planförslaget. Behovet av nya närbibliotek och kulturella mötesplatser i Holmsund och Obbola aktualiseras genom översiktsplanen.

Kommentarer och ändringar

- Att utreda och lägga fast lokaler för kulturella aktiviteter och dess placering är inte rimligt i ett översiktsplanearbete. Planen redovisar övergripande strukturer som centrumområden och stråk dit det är önskvärt att sådana verksamheter lokaliseras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ser behov av förtydliganden om ekosystemtjänster och en utökad och sammanhängande grönstruktur som främjar både närrekreation och rörelserikedom och bidrar till ekosystemtjänster. Miljöbedömningen lyfter positiva åtgärder men bortser från negativa effekter, tydligare motiv behövs. Beskriv huruvida planen lyckas med att stärka samverkan mellan verksamheter och attraktiva livsmiljöer. Saknar avsnitt angående skolskogar, bör finnas riktlinje om att alla skolor ska ha tillgång till skolskog. Förtydliga vad som avses med komplettering, karaktärsdrag och berikande i riktlinjerna för bebyggelse. Vid planeringen av ny bebyggelse behöver hänsyn tas till gällande miljötillstånd, verksamhetsbullen från SCA samt hamnens utveckling. Hamnens verksamhetsområde V1 bör utökas söderut.

Komplettera Märkpojken med de ekosystemtjänster som kan ge mervärden för området. Sandviksuddens bör pekas ut som rekreation/park och lövskogen bevaras. Justera gräns för Djupsundsuddens utifrån naturvårdsinventering, inte lämpligt med bostäder inom området med höga naturvärden. Kassjöberget bör tas bort som utredningsområde för bebyggelse och bevaras som naturområde utifrån naturvärden och att skogen redan är avvägd i befintlig detaljplan.

Ta höjd för bullerfrågan vid ökad verksamhet vid hamnen för områdena K1-3. B1 bör utvecklas till ett större natur- och rekreationsområde, förtydliga hur boende och verksamheter bidrar stärkande. Luckor mellan bebyggelsen längs stränderna kan vara viktiga att bevara för tillgänglighet till stränderna. Områden berörs av rödlistade arter. Utvidga N2 mot stranden.

Förslag till formulering: den bullernivå som inte bör överskridas är 40 dBA (Naturvårdsverkets riktvärde för externt buller nattetid. Det är också hamnens nuvarande bullervilkor och därför viktig för att inte begränsa hamnens möjligheter till utveckling. Skogen mellan järnvägen och stranden väster om Lövön bör tas in som ett N-område i översiktsplanen. Förtydliga hur anpassning till klimat- och erosionsrisker har tillvaratagits.

Bedömd påverkan på rekreation bör ändras till Negativ för planförslaget samt Betydande för nollalternativet. Trafikbuller; negativ påverkan av planförslaget, järnvägsbuller; negativ påverkan, buller från hamnen; betydande påverkan.

Kommentarer och ändringar

- Planen möjliggör en samexistens mellan verksamheter med miljöpåverkan och attraktiva boendemiljöer genom att ange en försiktig hållning till nya bostäder inom områden som riskerar bli bullerutsatta, samt redovisa utvecklingsområden i icke utsatta lägen.
- Planen redovisar den grönstruktur som identifierats i planarbetet och som bedöms möjlig att bevara och utveckla inom det befintliga samhället. Planen kompletteras med utförligare beskrivning av den ekosystemtjänstanalys som genomförts. I detaljplan prövas om och hur ekosystemtjänster kan skapas inom planområdet.
- Hamnens verksamhetsområde utökas söderut i enlighet med tidigare översiktsplaner.
- Riktlinjer för skolskogar finns i miljömålen. Delar av utpekade utbyggnadsområden i Holmsund berör naturområden som används i undervisningen enligt inventering 2024. Avgränsningen av utbyggnadsområdena gentemot skolans behov får prövas i detaljplanearbete.
- Den framtida användningen av Sandviksuddens behöver utredas vidare med inriktningen att så långt möjligt tillvarata områdets potential. Förutsättningarna för ny bebyggelse får prövas men bör inte uteslutas i en framtidsvision.
- Planen anger att avgränsningen av Djupsundsuddens utvecklingsområde får prövas mot dokumenterade naturvärden.
- Kassjöberget föreslås som en strategisk plats med hänvisning till behovet att skapa underlag för framtida tågstation samt möjliggöra en passage av järnvägen och Holmsundsvägen med koppling till stationsläget. Denna aspekt fanns inte i med avvägningen när befintlig detaljplan togs fram.
- Naturområde N2 utvidgas mot vattnet. Planen kompletteras med rekreationsområde vid Lövön enligt översiktsplan Älvslandskapet. Södra delen av udden ingår i naturreservat Umeälvens delta.
- B1 i Obbola förelås som utbyggnadsområde med hänvisning till lägets kvaliteter för bostäder. Utbyggnaden får prövas med hänsyn till naturvärden i detaljplanearbeten men bedöms möjlig, framför allt i områdets västra delar. Planen ändras med nya riktlinjer som anger försiktighet i de potentiellt bullerutsatta delarna närmast vattnet (U3).

- Lagstiftningen medger att bullerriktvärden och inte miljötillstånd tillämpas vid prövning av ny bebyggelse, utan att det riskerar leda till påföljder för verksamhetsutövaren. För att inte äventyra hamnens utvecklingsmöjligheter kompletteras översiktsplanen med en riktlinje att nya områden med bostäder och andra störningskänsliga verksamheter inte bör planläggas inom delar som ligger under men nära 45 db(A)-gränsen kring hamnen (enligt prognos för 2050) förrän förutsättningarna vad gäller hamnens utveckling och en fast förbindelse tydliggjorts.
- Vissa kompletteringar av miljöbedömningen görs. Se även kommentar till Länsstyrelsen.

Tekniska nämnden

En del justeringar föreslås. GC-väg längs Södra Obbolavägen bör säkerställas. Verka för GC-väg mellan Holmsund och Obbola och till Umeå samt tåg till Holmsund. Det är av stor vikt att tillkommande gator i kommundelarna planläggs så att problemen med snöbortforsling blir hanterbart och vägnätet robust. Förutom stora kostnader för bortlastning av snö kan trånga gator medföra att gångvägar tidvis inte är farbara. Viktigt att grönytor kan användas som snöupplag. Planen lyfter fram parker och rekreation på ett positivt sätt.

Nya bostadsområden genererar ökat behov av platser i förskola och skola. Särskilda boenden, LSS och gruppboenden bör beskrivas i planen liksom markytor för olika verksamhetsbehov, t.ex. bibliotek, idrottshallar etc.

Kommentarer och ändringar

- Planen redovisar behov av gc-väg längs Södra Obbolavägen, tekniska nämnden får bedöma hur åtgärder ska prioriteras.
- Utformning och planläggning av gator är en principiell fråga som bör hanteras för hela kommunen generellt, frågan kan inte avgöras i denna plan. Översiktsplanen reglerar inte gatuutformningen i de föreslagna utbyggnadsområdena.
- Planen kompletteras med en redovisning av vilka behov av boende och kommunal service som planförslaget skapar, samt riktlinje om att offentlig service i första hand bör lokaliseras i anslutning till befintlig service och målpunkter. Det finns inte underlag att peka ut specifika tomter/platser för sådana verksamheter.

Umeå Energi

Inget att ernira avseende el- eller fjärrvärmeledningar. Söker vi plats för fristående teknikbyggnad för fiberanslutningar i Obbola, förslag längs Linjevägen på kommunal tomt.

Kommentarer och ändringar

- Yttrandet föranleder inga förändringar av planförslaget.

Vakin

Plats för fastighetsnära insamling av förpackningsmaterial bör tas med tidigt i planeringen. Planprogram bör upprättas för områdena B1, B2, B3, B4, B5, K3, K4 och K5 i Obbola för att kunna planera infrastrukturlösningar med prioritetsordning för vatten och avlopp. Viktigt att bedöma behovet av allmänt VA i kompletteringsområdena i Obbola så att ev. utbyggnad kan synkas med övriga behov. Allmän spillvattenhantering kan bli aktuell för närliggande bebyggelse om verksamhetsområde bildas för område B7 (Djupsundsudden).

Planen saknar ett övergripande tänk för dagvattenhantering. För att säkerställa en fungerande och hållbar dagvattenhantering bör lågstråk, ytvattendelare samt anrinningsområden identifieras och analyseras med syfte att undvika bebyggelse på olämplig mark och att vatten inte leds till nedströms liggande fastigheter. Aktiva och vilande dikesföretag kan behöva nyttjas för att klara dagvattenhanteringen varför det behöver säkerställas att dessa går att nyttja.

Kommentarer och ändringar

- Plats för fastighetsnära insamling hanteras inte i översiktsplanen.
- Utbyggnaden av områdena i Obbola och därmed behov av detaljplan/planprogram är beroende de privata fastighetsägarnas initiativ, och därmed svåra att samordna tidsmässigt. Prioriteringsordningen för vatten- och avloppsutbyggnaden kan därför inte hanteras i ett planprogram.
- Behovet av allmän VA i kompletteringsområdena prövas inte i översiktsplanen.
- Lågstråk är identifierade i utbyggnadsområdena i västra Obbola och undantagna eller noterade i planförslaget för hantering i kommande detaljplaner. Va-förutsättningarna för område B3 är utredda i detaljplan för Obbola 22:60 m.fl.
- Nyttjande av dikesföretag hanteras i efterföljande planering.

Äldrenämnden

Många äldre i villa önskar bo kvar i Holmsund och Obbola, flerbostadshus med hanterbara hyresnivåer behövs för dem. Översiktsplanen bör möjliggöra för ett praktiskt och självständigt liv för seniorer, med närhet till service och kollektivtrafik och trygga gång- och cykelvägar. Fler seniorer ökar behov av hemtjänst som behöver goda parkeringsmöjligheter vid brukarna. Behövs även väl utformade lokaler för vård- och omsorgsverksamhet samt samlingslokal för äldre.

Kommentarer och ändringar

- Planen kompletteras med behovet av särskilda boenden i olika former inom den närmaste 10-årsperioden, med inriktningen att de ska placeras i centrala lägen med god tillgänglighet till kollektivtrafik. Parkeringslösningar hanteras i efterkommande planering.

Umeå hamn

Det är av yttersta vikt att planen tydligt tryggar förutsättningarna för hamnens långsiktiga utveckling. Utvidga V1 på plankartan så att lagunen och norra delen inbegrips. En känslighetsanalys har gjorts med fördubblade volymer i förhållande till tidigare utredningar, som underlag för att bedöma framtida buller från hamnen och ställningstaganden kring nya bostadsområden i översiktsplanen. E12 är långsiktigt huvudtransportväg till hamnen varför framkomligheten längs E12 bör förbättras och nya bostäder planeras med hänsyn till detta, vilket tydligare bör framgå av översiktsplanen. Planeringen av Märkpojken måste säkerställa framkomligheten för skrymmande transporter på E12. Den lösning som finns bör redovisas i översiktsplanen.

Kommentarer och ändringar

- Område V1 utökas.
- Planens inriktning syftar till att säkra hamnens utvecklingsmöjligheter. Planen kompletteras med att nya bostäder undviks inom eller i närheten av potentiellt bullerutsatta områden enligt känslighetsanalysen med fördubblade volymer i hamnen.
- E12:s betydelse för hamnen framgår av planförslaget. Texten kompletteras med att möjligheten till en ny passage av järnvägen för skrymmande transporter vid Kyrkogatan/Centralgatan enligt utredda lösningar ska behållas.

Jämställdhetsutskottet

Planens inriktning mot samlad bebyggelsestruktur, miskade barriärer, centrumutveckling, ökad kontakt med vatten och rekreatiomsområden samt blandade boendeformer är positivt för den sociala hållbarheten. Särskilt viktigt att det ger möjligheter till hållbar mobilitet med tillgång till kollektivtrafik och cykelvägar, liksom att skapa mötesplatser som fungerar och är läsbara för olika målgrupper. Planens positiva konsekvenser för den sociala hållbarheten behöver löpa som en röd tråd i det fortsatta genomförandet. Jämställdhetsutskottet vill även lyfta vikten av trygghetsskapande åtgärder för den sociala hållbarheten genom hela planeringsprocessen.

Kommentarer och ändringar

- Yttrandet föranleder inga förändringar av planförslaget.

Bostaden

Angivelsen som verksamhetsområde för kv. Maskinisten behöver tas bort eftersom Bostaden tänker ansöka om planändring för bostäder och riva den f.d. förskolan.

Kommentarer och ändringar

- Kvarteret är inte utpekad som verksamhetsområde, färgsättningen i plankartan ändras för att det ska bli tydligare.

4. Organisationer

Obbolas socialdemokratiska förening

Välkomnar den inriktning som beskrivs i förslaget. Viktigt att grönstruktur och naturområden behålls och utvecklas och fortsätter att utgöra ett mervärde för Obbola. Obbola skulle behöva en strandpromenad, i första hand längs Byvikens stränder mot segelbåtshamnen och Bredviks havsbad. Tydligare centrumbildning önskvärt, förslags vis längs Kyrkvägen med anslutande vägar. Välkomnar både flebostadshus och radhus. Behov av seniorlägenheter finns, kan lokaliseras i anslutning till kv. Trappan. Gång- och cykelväg längs Södra Obbolavägen bör prioriteras i närtid. Behov av utökade direktbussturer till Umeå liksom pendlarparkering. Välkomnar reservat för en kompletterande väg väster om Byvägen. Viktigt att behålla fastighetsmark i centrala lägen för att möjliggöra kommunala verksamheter som skola och förskola. Område B5 torde vara lämpligt för ändamålet

Kommentarer och ändringar

- Yttrandet föranleder inga förändringar av planförslaget. Planen kompletteras med en visionsskiss som illustreras möjligheten till en strandpromenad vid Byviken.

Obbola IK

Förutsättningarna för idrotts- och friluftsliv bör flyttas upp på agendan för översiktsplanen. Finns behov av fotbollsplaner, innabandy/futsal. Har planer på att utveckla SCA Arena och friluftsområdet vid Harpsjön, därav vikt att freda ett något större område kring fritidsområdet än vad som framgår av plankartan. Det berör västra delen av B5 samt hela B4. Behövs för utökning av aktivitetsområdet samt framtida servicehus och ev. platser för husvagnar/husbilar i norra delen av B4. Behov av en trygg cykelväg till friluftsområdet på norra sidan E12.

Kommentarer och ändringar

- Avgränsningen av B5 mot aktivitetsområdet får prövas i detaljplan i en avvägning mellan möjligheterna att skapa nya bostäder och friluftsområdets behov. Det är inte rimligt att avsätta hela B4 för parkering. Se även kommentar i avsnitt 5 om område B5.

Naturskyddsföreningen i Umeå med omnejd

Hela B7 Djupsundsudden bör undantas från exploatering sett både till de höga naturvärdena och bevarandet av ett viktigt rekreationsområde när Holmsund och Obbola förtätas. Västra delen av området består av fullskiktad naturskog av landhöjningskaraktär med träd upp mot 200 år. Begär att kommunen gör en utförlig inventering av området för att utesluta att exempelvis tretåig hackspett häckar där.

Kommentarer och ändringar

- En naturinventering har genomförts inför tidigare påbörjad detaljplan. Se kommentar i avsnitt 5 om område B7 (Djupsundsudden).

Obbola Hembygdsförening

Marken lika viktig kvalitet som havet för Obbola. Vi som bor i Obbola vill gärna ha fler grannar, men vi vill också fortsätta bo i ett socialt hållbart samhälle med nära tillgång till naturen. Avsnittet 2.2. Utgångspunkter och förutsättningar har stora brister, den historiska utvecklingen bör beskrivas. Planområdets avgränsning bör utvidgas för att inrymma ny bebyggelse vid bland annat Västerfjärden, Själafjärden, Djupviken och Vitskärsområdet. Finns också betydande potential för bostäder norr om planområdet.

Planförslaget har en obalans med bostäder långt från centrum och verksamheter mer centralt. Kräver stora insatser för infrastruktur som inte redovisas i planen. Saknar tankar om behov av service och mötesplatser, bl.a. i södra delen av samhället där merparten av ny bebyggelse planeras. Planen tar föga hänsyn till Obbolas kulturmiljövärden, värdefulla miljöer måste tas upp. Det är viktigt att det finns skogsområden som sköts med hänsyn till friluftsliv och rekreation; område B1 och skogen kring Långhalsviken samt Ängessjön bör avsättas som kommunalt reservat. Obbola behöver en utvecklad strandpromenad, kommunen bör ta över och förlänga befintligt promenadstråk.

Trafiksituationen i Obbola och särskilt Södra Obbolavägen söder om Bodviksvägen är ohållbar, åtgärder behövs redan nu, säker skolväg saknas. Saknar förslag för hållbart resande, utbyggd kollektivtrafik och pendlarparkering behövs. Framtida parallellväg genom Obbola går över värdefulla betesmarker som också har värde för promenader och kontakt med skogen, även svårt att kombinera med nyligen planlagt område vid Byvägen och område B2. Separat cykelväg behövs längs E12.

Saknar konkreta åtgärder för Obbolas centrum och hur tillkommande service ska kunna lokaliseras vid befintligt centrum - lokaler saknas. Skogen i B1 behövs för rekreation, föreslagen exploatering oacceptabel - en tidigare slutavverkning stoppades efter protester. Obbolas karaktär av jordbruksbygd förändras betydligt om det öppna landskapet i B3 exploateras, och området är också värdefullt för friluftslivet. Konflikt kan finnas med hästgård och tidigare minkfarm. B5 inskränker friluftsområdet kring Harpsjön på ett olyckligt sätt. B6 bör utökas norrut mot V2. BU2 brukas hänsynsfullt för allmänheten med stigar m.m., synd med bostäder där. Delar av BU3 bör kunna användas för att utvidga friluftsområdet kring Harpsjön. K5 Vantberget med sin relativt välbevarade kulturmiljö är inte lämpligt för kompletterande bebyggelse.

Finns behov av de tre föreslagna verksamhetsområdena? Bra lägen för bostäder och kanske handel. Norra delen av V4 bör ändras till bostäder (bebyggelse). Säker trafiklösning till friluftsområdet vid N1 behövs.

Kommentarer och ändringar

- För att få en rimlig omfattning på planen så behöver avsnitt 2.2 hållas relativt kort.
- Se kommentarer i avsnitt 5 om övriga frågor.
- Översiktsplanen utgör ett tydliggörande av de ställningstaganden som redovisas i översiktsplanen för Umeås framtida tillväxtområden (FFU). Planen för Holmsund och Obbola är avgränsad så att områden som omfattas av de angränsande översiktsplanerna för Älvslandskapet och Kusten inte ingår, dvs. den mark- och vattenanvändning som redovisas i dessa översiktsplaner förändras inte genom översiktsplanen för Holmsund och Obbola. I norr har planen avgränsats till tätorternas tätområden. Plangränsen justeras något norr om Lövön (område V5) så att hela det påbörjade detaljplanområdet ingår i översiktsplanen.

Holmsunds socialdemokratiska förening

Är överlag mycket positiva till översiktsplanen och de förändringar som nu är planerade för orten. Föreslagna bostadsområden är bra, men det finns fler, som Blåbärsbacken. I U1 (Sandviksudden) kan bostäder etableras, befintliga företag kan erbjudas mark i V5 (Lövn). B7 (Djupsundsudden) bra, Märkpojken (B8) bör omedelbart komma igång. Seniorboende i närheten av Himmelska fridens torg av yttersta vikt. Bra att gamla Armstron och SCA tillgängliggörs för handel, möjliga tillfarter finns. V5 (Lövn) kan utvidgas åt nordväst.

Holmsund behöver tågförbindelse till Umeå och Vännäs. Obbolabron behöver buller- och trafiksäkras. Cykelväg till Holmsund angelägen. Holmsund behöver lokaler för att mötas i. Gamla Coop på Himmelska fridens torg bör därför göras om till ett Föreningarnas hus. Ytterligare behov; boulbana, garage för EPA-ungdomar, skatepark, basketbana, scen vid Himmelska fridens torg, anslagstavlor, julpynt. Kommunala kontaktpersoner på plats i Holmsund och Obbola.

Behov av utbyggnad av Storsjöskolan, se över dess skolgård liksom Skärgårdsskolans.

Kommentarer och ändringar

- Lövn utvidgas i enlighet med pågående planarbete.
- Översiktsplanen hanterar inte enskilda lokalbehov, dessa frågor behöver drivas i andra sammanhang.
- I det reviderade planförslaget anges att skolornas utvecklingsbehov behöver beaktas vid prövning av ny bebyggelse i dess närhet.
- Planen kompletteras med önskemålet om ökad säkerhet för fotgängare och cyklister på Obbolabron.

5. Kommentarer till frågor med många synpunkter

Här sammanställs och kommenteras frågor som många privatpersoner lämnat synpunkter på.

Bygg inte i södra Obbola p.g.a. ökad trafik längs Södra Obbolavägen

Ett stort antal yttranden lyfter de förväntade problemen med ökad trafik på den problemfyllda Södra Obbolavägen, om det byggs nya bostäder i södra delen av samhället. De trafikmätningar som gjorts ifrågasätts. De boende upplever problem redan idag och att trafiken ökat under många år och särskilt sommartid. Hastighetsbegränsningen efterlevs dåligt och det finns behov av utbyggd gång- och cykelväg. De fartgupp som finns är inte tillräckliga. Särskilt kritiskt är det med trafik förbi skolan. Behov av bullerplank finns.

Synpunkter ges på att planen borde ha en tydligare tyngdpunkt på exploatering i norra Obbola, för att inte tillskapa ytterligare problem med trafik genom samhället och för att bibehålla den mer lantliga och pittoreska karaktären i södra delen av Obbola. Byggnad i norra delen kräver också mindre investeringar i vägar och annan infrastruktur.

Olika synpunkter ges på förslaget att behålla handlingsfriheten för en ny väg i nord-sydlig riktning mellan Byvägen i söder och Anderssons väg i norr. Den ses av vissa som absolut nödvändig vid exploatering i södra delen av samhället, och bör börja redan vid E12 och ledas utanför tätorten. Andra anser att vägen kommer att bli en barriär som försvårar skogsskötseln och innebär att markägarna behöver dela upp sina skiften. Berörda markägare för vägreservatet motsätter sig vägen, den är oförenlig med pågående och nyligen utökad verksamhet.

Södra Obbolavägen söder om busshållplatsen har brister, här bor flera barn och trafiken ökar, det är värst på vintern. Behövs belyst gc från ändhållplatsen. Även Fritidsvägen (förlängningen av Södra Obbolavägen) är smal och dåligt underhållen. Den är ej barnvänlig, det behövs trottoar/cykelbana.

Kommentarer och ändringar

- Kapaciteten är idag god på Södra Obbolavägen och den klarar dagens och även utökade trafikmängder, men en utredning har gjorts om hur en gång- och cykelväg kan lösas. Ytterligare utredningar krävs dock innan ett beslut om utbyggnad kan tas. Sedan samrådet 2023 har hastigheten förbi skolan sänkts till 30 km/h. Planen tydliggör att framtida exploatering måste prövas mot trafiksituationen längs Södra Obbolavägen.
- Ca en 1/4 av av det uppskattade möjliga tillskottet av bostäder i Obbola ligger i den södra delen av samhället, 1/3 i västra delen och övrigt tillskott i den i norra delen (norr om skolan). Utbyggnadsmöjligheterna i norr kan delvis begränsas av markförhållandena. En stor del av utbyggnadsområdena ligger på privat mark och genomförandet och dess tidpunkt avgörs därför av markägaren. Vid prövning av planläggning kommer behovet av investeringar i infrastruktur beaktas. Se även kommentar nedan angående ”bygg inte för mycket”.
- Det bedöms motiverat att behålla handlingsfriheten för en eventuell framtida ny väg för att säkra möjligheten att på lång sikt avlasta Södra Obbolavägen om behovet uppstår. Vägen kommer att ingå i en framtida exploatering av område B3 varför dess barriäreffekt bedöms bli begränsad. Planen kompletteras med att reservatet berör privat mark och att ett genomförande därför kräver överenskommelse av markförvärv. Om vägen inte blir genomförd kan det påverka möjligheterna till exploatering i södra Obbola, vilket får prövas inför eller i arbete med detaljplan. Det bedöms inte motiverat med en ny parallellväg längs Södra Obbolavägen norr om Obbolaskolan med hänvisning till vägens standard och kapacitet.
- Fritidsvägen är enskild väg och behov av standardförbättringar behöver hanteras av berörd vägförening.

Bygg inte för mycket i Obbola, bevara by-känslan

Några yttranden vill begränsa utbyggnad av nya bostäder i Obbola med syftet att bevara den särskilda "byakänsla" som finns i samhället, med stora gårdar och relativt glest mellan husen samt med närhet till natur och hav. Det är den som gör att många valt att bosätta sig i Obbola. Viktigt att Obbolas kulturella bebyggelse med den gamla fiske- och jordbruksmiljön ska bevaras. Med en kraftig utbyggnation i de angivna områden i södra delen av Obbola by kommer den att bli påverkad och bykänslan trasas sönder. En dubblerad befolkning kan också kraftigt öka konfliktytorna med byborna då grönområden och fornlämningar får ge vika. Dessutom kommer bilåkandet kraftigt att öka - kommer Obbola verkligen att utvecklas på ett hållbart sätt?

Kommentarer och ändringar

- En utveckling med nya bostäder och verksamheter bör kunna ske i alla kommunens orter utifrån den befolkningstillväxt som sker och den efterfråga som finns, givetvis utifrån de ortsspecifika förutsättningarna. Det finns också ett behov av fler småhus i Umeå som inte kan tillgodoses inom Umeå tätort, men som Obbola kan bidra till att täcka.
- Fler invånare i Obbola skapar underlag till livsmedelsbutik, kollektivtrafik, skola och annan kommersiell och offentlig service vilket är positivt även för den befintliga befolkningen.
- När man tar fram en detaljplan provas hur hänsyn till befintlig bebyggelse och karaktär ska tas. Hänsyn kan till exempel innebära att bebyggelsen inte tillåts bli för hög eller för tät för att passa in i omgivningen. Förutsättningarna ser olika ut i olika delar av samhället med olika krav på hänsynstagande. Planen lyfter kopplingen till fiske och hamn (område B1) och att hänsyn ska tas till struktur och karaktär i de äldre delarna av Obbolas by (område K4 och K5). För andra områden finns det mindre i omgivningen att relatera till i utformningen av ny bebyggelse.
- All tillväxt kan inte ske i centrala Umeå för att begränsa bilåkandet. Däremot är det bra att ge förutsättningar för utveckling av befintliga samhällen så att ett ökat underlag till bättre kollektivtrafik och service skapas. Detta kan på sikt minska bilåkandet och transportbehoven för att klara vardagen för dem som bor på orten.

Synpunkter på utbyggnads- och naturområden södra Obbola

Område B1

- Området bör ej bebyggas, det behövs för rekreation i södra delarna av Obbola.
- Särskilt den östra delen utgör värdefullt grönområde. Västra delen mer lämpligt för bostäder.
- All skog i anslutning till badplatsen Bredvik bör sparas (den i början huserar en tennisbana). Områdets karaktär förstörs om skogen skövlas, en av få äldre fina skogar på Obbolaön - exploatera mitt på ön istället eller nära E12.
- Låt området runt Bredviken behålla sin karaktär av gammal skog, attraktion
- Boende strax söder om B1 önskar behålla grönområde mot deras hus, samt enplanshus för att slippa insyn.

Kommentarer och ändringar

- Planen ändras så att det framgår att utbyggnad i den östra delen av område B1 (har getts beteckningen U3 i nya planförslaget) inte bedöms aktuell förrän förutsättningar vad gäller bullerpåverkan från hamnen har tydliggjorts.
- Vid planläggning av området avgränsas mark för ny bebyggelse med hänsyn till badplatsen och andra verksamheter vid vattnet, samt till befintlig bebyggelse. 100 meter strandskydd gäller.
- I den östra delen finns inga dokumenterade naturvärden. I den västra delen finns två mindre nyckelbiotoper, delvis inom strandskyddet, som får beaktas vid planläggning. Det östra området är utpekad som utredningsområde för naturvärden. En naturinventering får göras i samband med planläggning.
- Tillgången till skog och mark för rekreation bedöms god i södra Obbola, även efter utbyggnad i område B1/U3.

Område B2

Området innehåller fredare arter, fladdermöss, rovfåglar, fakta som ej beaktats i planförslaget. Finns inventeringar, avrådet från ytterligare exploatering. Även trafiksituationen längs S Obbolavägen bidrar till det.

Kommentarer och ändringar

- I området finns förekomst av några arter dokumenterade, i övrigt saknas dokumenterade naturvärden. Behov av naturinventering prövas inför planläggning.
- Beträffande trafiksituation, se kommentar ovan om trafik längs Södra Obbolavägen.

BU2

Utgörs av skog som sköts bra med tillgänglighet för allmänheten.

Kommentarer och ändringar

- Förutsättningarna för bostäder är osäkra och behöver därför studeras noggrannare, vilket kräver initiativ av markägaren.

BU3

Bra område, behöver inte vara utredningsområde.

Kommentarer och ändringar

- Området redovisas nu som utbyggnadsområde, område B11.

Synpunkter på utbyggnads- och naturområden västra Obbola

Område B3

- Värdefullt område, gräns mot skogen. Området har betesmarker, cykelleder, stigar m.m.
- Undvik bygga på åkrarna eller intill dem.
- Hänvisar till miljöbalken 3:4 som argument för att inte bygga på jordbruksmark. Även betesmark omfattas av skyddet.
- Viktigt att den bebyggelse som kan bli aktuell på område B3 bör präglas av att området är gammal jordbruksbygd!
- Bullerbykänsla med gamla jordbruksfastigheter förstörs om man bebygger med moderna parhus och kedjehus samt att en sådan bebyggelse skär av förbindelse till vandringleder och historisk mark.
- Berörda privata fastighetsägare motsätter sig bostadsutbyggnad på den egna marken, berör pågående verksamheter.
- Gamla Byvägen består av gamla jordbruksfastigheter och kulturhistoriska värden som bör bevaras.

Kommentarer och ändringar

- Planförslaget kompletteras med att den östra delen av området, med jordbruksmark, undantas från exploatering, i enlighet med detaljplan antagen 2024 (Obbola 22:60 m.fl.). I övrigt utgörs inte området av jordbruksmark.
- Anpassning i skala och utformning till omgivande miljö och bebyggelse bedöms kunna ske utifrån samma avvägningar som gör i detaljplanen från 2024.
- Området är i sin helhet privatägt (förutom de gator som ingår i detaljplan 2024). Översiktsplanens förslag innebär att området bedöms lämpligt för utbyggnad av bostäder, men en utbyggnad kräver initiativ av berörda fastighetsägare.
- Se även kommentarer ovan om byggande i södra Obbola och föreslagen parallellväg.

Område B4 och B5

- Områdena begränsar friluftsområdet kring SCA arena med dess cykel- och gångstigar som används flitigt av såväl Obbolabor som tillresta motionärer.
- Bostadetablering får inte medföra framtida begränsningar i nyttjande och/eller minska tillgängligheten till arenaområdet. Verksamheten på arenan kan i framtiden komma att medföra buller- och ljusbesvär för närboende beroende på utformningen av bostäderna.

- Obbola IK vill freda hela B4 som del av fritidsområdet. Framtida service och uppställning av husvagnar och husbilar i norra delen av B4.
- B4 olämpligt att exploatera med hänsyn till kapaciteten för Anderssons väg, är underdimensionerad utifrån ökad trafik till SCA Arena. Skulle även förstöra den lantliga karaktären, kulturmiljö.
- Korsningen mellan Anderssons väg och Södra Obbolavägen är farlig.

Kommentarer och ändringar

- Områdena ligger mycket centralt och strategiskt i samhället med närhet till skolan, varför det inte bedöms rimligt att avsätta B4 för uppställning av fordon. Andra lösningar för det behöver hittas inom det utpekade friluftslivsområdet. Vid framtida planläggning av området provas hur bebyggelse och gator kan placeras och hur arenans behov kan tillgodoses.
- Område N1 redovisas som stort friluftslivsområde där det finns möjligheter att utveckla aktiviteter och anläggningar i anslutning till arenan.
- Tillfarten till området behöver utredas. Planen kompletteras med att en möjlig lösning är att den kan ske via ny väg genom område B5 i norr, för att undvika den nuvarande smala delen av Anderssons väg och möjliggöra en eventuell annan utformning av den nuvarande korsningen med Södra Obbolavägen.

Område k5: Väntberget används som strövområde, skulle kunna bli mer använt och utvecklas med grillplatser m.m. Skyddat av lagen?

Kommentarer och ändringar

- Vissa kompletteringar till den befintliga bebyggelsen bedöms möjliga i område K4 och K5 längs Byvägen och Väntbägen. Områdena är utpekade som skyddsvärda kulturmiljöer varför ny bebyggelse bör anpassas till områdets struktur och karaktär. Huvuddelen av marken är privatägd.

Område K3:

Synpunkter på att området bör avsättas som rekreationsområde.

Kommentarer och ändringar

- Planen föreslår enstaka kompletteringar till befintlig bebyggelse vilket har liten påverkan på rekreationsmöjligheterna i området.

Synpunkter på utbyggnads- och naturområden i norra Obbola

Område N2

- Området bör utökas mot stranden.
- Det behövs en bättre tillfart till området, passage av E12.

Kommentarer och ändringar

- Planen ändras så att området utökas mot stranden enligt förslaget.
- Planen kompletteras med att tillfarten till områdena kan behöva ses över vid en utbyggnad av verksamheter i område V3 och aktiviteter i N2.

Område B6

- Den del av Obbola ni tänker bebygga norr om Ångmanskroken innehåller många fina aspkluster som bör bevaras!
- Området bör utökas norrut mot V2.

Kommentarer och ändringar

- Hänsynstagande till naturvärden och avgränsningen mot V2 får provas i detaljplan.

Område V4 verksamhetsområde nordväst om Obbola

Ifrågasätter behovet av denna mark för verksamheter, borde vara bostäder.

Kommentarer och ändringar

- Långsiktigt finns behov av verksamhetsmark. Läget i anslutning till E12 är lämpligt för detta.
- Det bedöms inte lämpligt med bostäder i området med hänsyn till avstånden till befintlig bebyggelse och service.

Synpunkter på utbyggnads- och naturområden i Holmsund

Område B7 Djupsundsudden

- Området har stort värde som natur- och rekreationsområde för boende i närområdet. Värdefull landhöjningsskog (västra delen) med sällsynta arter och hällar och klappervallar som ej utsatts för modernt skogsbruk. Inventera fauna och flora, gör naturreservat med tillgänglighet till bad m.m. Finns även fornminnen här. Holmsundsleden genom området får ej brytas.
- Dyrt och svårt att bygga i områdets östra del p.g.a. höjdskillnader, svårt att lösa vatten och avlopp. Befintlig vattenledning som förvaltas av vattenförening omöjliggör byggande i dess närhet.
- Infarten från Bräntevägen skulle skära av rekreationsområdet och ge ökad, störande trafik. Förordar tillfartsväg väster om Fisketigen, alternativt bryta ny väg från Erikdalsvägen.
- Allmän spillvattenhantering kan bli aktuell för närliggande bebyggelse om verksamhetsområde bildas för område B7.

Kommentarer och ändringar

- All mark i en detaljplan läggs inte ut för ny bebyggelse, även mark som bör sparas som natur kan planläggas.
- En naturvårdsinventering har genomförts i samband med tidigare påbörjad detaljplan. Den redovisar ett område med högt naturvärde i västra delen om av området, mellan Fiskestigen och södra delen av udden. I detaljplan får prövas hur framtida ny bebyggelse kan anpassas till dessa värden, liksom till fornminnen samt terräng och markförhållandena i området. Holmsundsledens sträckning bör vid behov kunna anpassas så att den inte bryts.
- Den icke bebyggda marken som idag nyttjas för promenader m.m. minskar för de närboende, men genom genomtänkt utformning kan områdets värde för rekreation ändå behållas. Gator och ny bebyggelse i området bör placeras så att gröna släpp lämnas, med syfte att göra det möjligt att röra sig i natur i området och nå vatten och de grönområden som lämnas med hänsyn till naturvärden m.m.
- Gatunät och tillfartsvägar till området utreds i detaljplanearbetet. Initialt har det bedömts lämpligt att använda Bräntevägen som tillfartsväg till området för bilar, för att den har hög kapacitet och för att inte belasta befintligt gatunät med mer trafik. Trafikmängderna bedöms inte blir så stora att vägen kommer att upplevas som en barriär mot söder. För gång och cykel behövs gena vägar mot skolor, centrum samt kollektivtrafiken på Anders Ersvägen.
- Vatten och avlopp behöver utredas i detaljplanearbetet. Översiktligt har det bedömts möjligt att lösa det genom utvidgning av verksamhetsområdet för vatten och avlopp, och med hänsyn till vattenföreningens befintliga ledningar. Det behöver också studeras om befintliga bostäder närmast vattnet ska ingå i det utökade verksamhetsområdet, eller om det finns andra lösningar för dessa.
- Beteckningen på området ändras till Utredningsområde (U2) med hänvisning till att hamnens utveckling och en eventuell framtida fast förbindelse med Finland kan påverka bullerförhållandena och därmed förutsättningarna för ny bebyggelse i området. En utbyggnad bör prövas först när dessa förutsättningar har klarnat.

B8 Märkpojken

- Synpunkter om att området har goda förutsättningar och att det uppfyller kriterier för en hållbar stadsutveckling. Bygg evenemangshotell i Märkpojken, utveckla en minigalleria med service samlad.
- Viktigt med planskilda gång- och cykelpassager, fler kopplingar till området och mellan samhällets olika delar behövs. Använd ej ord som "eventuellt kompletterande" och "i ett inledande skede"
- Andra namnförslag på området lämnas.

Kommentarer och ändringar

- Inriktningen för Märkpojken har omformulerats i det nya planförslaget; i närtid avsätts området för i första hand för verksamheter som stöttar och bidrar till hamnen och dess utveckling eller till andra funktioner som är viktiga för Holmsunds och Umeås utveckling. På längre sikt bör dock handlingsfriheten behållas för en utbyggnad av bostäder och verksamheter som tillvaratar det centrala läget och närheten till vattnet.
- Planen ändras så att det tydliggör behovet av planskilda gång- och cykelpassager vid utbyggnad av bostäder och verksamheter som alstrar mycket gång- och cykeltrafik.

U1 Sandviksudden Holmsund

- Området bör pekas ut som rekreation/park och lövskogen bevaras.
- Utred om grusytan mellan Sandviksudden och Omberget skulle kunna blir skatepark, finns stort intresse för sporten.

Kommentarer och ändringar

- Områdets användning får prövas i fortsatta utredningar och detaljplanearbete. Det nya planförslaget föreslår en inriktning som tillvaratar platsens förutsättningar och bidrar till Holmsunds utveckling, vilket innebär att även bostäder och verksamheter bör kunna prövas. Det bör dock gå att kombinera med en utveckling av grönområden som besöksmål och rekreation/park.
- I nya planförslaget illustreras en framtida tänkbar användning av området. Några beslut om områdets framtida användning är dock inte fattade.

BU4 Kassjöberget Holmsund

- Kassjöberget bör tas bort som utredningsområde för bebyggelse och bevaras som naturområde utifrån naturvärden och att skogen redan är avvägd i befintlig detaljplan.

Kommentarer och ändringar

- Områdets naturvärden och kvaliteter som grönområde för boende i närområdet har tidigare inte avvägts mot de värden som ny bebyggelse, med möjlighet till en passage över Holmsundsvägen och järnvägen, tillför Holmsund. Bostäder med en gångbro bidrar här till fler boende inom gångavstånd till en framtida tågstation vid Järnvägsgatan, samtidigt som den barriär som järnvägen innebär minskar, vilket gör det lättare för boende på den östra sidan järnvägen att nå en framtida station och andra målpunkter i centrala Holmsund.
- Planen anger att fördjupade utredningar om markförhållanden, buller och avgränsning gentemot naturvärdena behövs för att klarlägga möjligheten att bebygga området. Planen kompletteras med att den norra delen av grönområdet har höga naturvärden och är utpekad som en nyckelbiotop med hänvisning till förekomsten av upp till 300 år gamla tallar. Den södra delen av området planlades som naturmark 2019 och har också naturvärden men lägre som en följd av avverkning-spåverkan.

Område V1 Umeå hamn

- Hamnens verksamhetsområde V1 bör utökas söderut och norrut.
- En analys av buller vid en framtida med ökade godsolymer i hamnen ska tas fram.

Kommentarer och ändringar

- Avgränsningen av område V1 utökas i det nya planförslaget söderut i enlighet med översiktsplanen Fördjupning för Umeå, samt norrut enligt detaljplan (avgränsas i norr av järnvägen).
- Bullerkartläggning med hänsyn till en framtida utökning av godsvolymer är beaktad i det nya planförslaget.

Område V5 Lövön

- V5 kan utvidgas åt nordväst.
- Skogen mellan järnvägen och stranden väster om Lövön bör tas in som ett N-område i översiktsplanen.

Kommentarer och ändringar

- Området samt plangränsen ändras norrut så att hela det område som nu planläggs ingår i planen.
- Planen kompletteras med det i översiktsplanen för Älvslandskapet redovisade rekreatiomsområdet väster om järnvägen. Området söder om detta område ingår i naturreservatet för Umeälvens delta.

Behov av samlingslokaler o.dyl. Föreningsliv

- Holmsund behöver lokaler för att mötas i. Gamla Coop på Himmelska fridens torg bör därför göras om till ett Föreningarnas hus.
- Ungdomsgård för äldre ungdomar saknas, Folkets hus borde kunna användas mer av ungdomar. Värdet av föreningsliv viktigt, nämns inte i planen. Stort behov av samlingslokaler.
- En lokal för Holmsunds föreningar skulle vara önskvärt för styrelsemöten, studiecirklar m.m.

Kommentarer och ändringar

- Översiktsplanen hanterar inte specifika lokalbehov, men redovisar stråk och platser/områden dit det är önskvärt att service och andra offentliga verksamheter lokaliseras.

Säkerhet för gående och cyklister på Obbolabron

Synpunkter på att bron behöver göras säkrare för fotgängare och cyklister. Gång/cykelbanan upplevs smal vilket ger litet utrymme mellan fotgängare/cyklister och den tunga fordonstrafiken. Det är önskvärt att kommunens alla anläggningar kan nyttjas av alla boende, oavsett vilken ort man bor på, vilket underlättas om bron upplevs säker. Fler barn kommer nyttja den framgent.

Kommentarer och ändringar

- Planen kompletteras med att önskemålet finns men att brons konstruktion gör det svårt att tillgodos. Synpunkterna är också framförda till Trafikverket.

Behov av gång- och cykelväg längs E12 mellan Obbola och Umeå

Av samrådsunderlaget går det inte att utläsa hur kommunen kommit fram till att prioritera gc längs Holmsundsvägen före E12. Planen bör därför kompletteras med tydliga uppgifter om vilket beslutsunderlag som har använts och vilka aspekter som har beaktats då beslutet att inte prioritera en gång- och cykelväg mellan Obbola och Umeå centrum fattades från kommunens sida.

Att förordna cykelväg på Holmsundssidan till Umeå istället för längs med E12 som ska prioriteras för tungtrafik av trafikverket är en fel prioritering och fel fokus. Att säga att de flesta målpunkter ligger på norra sidan av älven är inte en rättvisande bild och ganska ointressant i ett cykelperspektiv. För Obbolaborna och många i Holmsund är det kortare väg att cykla via E12 till många målpunkter såsom Flyget, Volvo lastvagnar, Teg, Söderslätt handelsområde, Sjukhuset, centrum etc dvs. många arbetsplatser.

Flera yttranden lyfter också behovet av en gång- och cykelväg mellan Holmsund och Umeå.

Kommentarer och ändringar

- Av planen framgår att det finns ett behov av en gång- och cykelväg både längs E12 och Holmsundsvägen, och båda är också rekommenderade åtgärder i Trafikverkets åtgärdsvalsstudie. Kommunen instämmer alltså i de motiv för en cykelväg längs sträckan som framförs i yttranden. Men eftersom resurserna är begränsade har kommunen ombetts prioritera längs vilken sträcka en gång- och cykelväg i första hand bör byggas.
- Av knappt 50 000 arbetsplatser i tätortens arbetsplatsområden ligger ca 45 000 på norra sidan älven, där också huvuddelen av kommersiell och offentlig service ligger. Holmsund har också tre gånger så många invånare Obbola (ca 6100 jämfört med ca 2100).
- E12 utgör europaväg och riksintresse och som sådan huvudsaklig tillfartsväg för tung trafik till verksamheter och hamnen i Holmsund. Holmsundsvägen har inte samma funktion, även om tung trafik också använder den vägen.
- E12 och Holmsundsvägen har likartade trafikmängder (5300 respl. 5000 fordon/dygn) (2023). Hastigheten är 80 km/h på båda vägarna
- E12:an är bredare och har avgränsade körfält för gång, cykel och långsamtgående fordon. Detta saknades på Holmsundsvägen innan gång- och cykelvägen färdigställdes 2025.

Service och centrumbildning, kulturmiljö

- Himmelska fridens torg bör beskrivas mer utifrån sin potential än som en risk. En visionsskiss för torget bör tas fram.
- Ett torg i Märkpojken får inte gå ut över Himmelska fridens torg
- Svårt att utläsa kommunens strategi för området kring riksintresset Västerbacken.

Kommentarer och ändringar

- Planen beskriver en inriktning mot att stärka Himmelska fridens torg och centrumområdet i Holmsund, i syfte att tillvarata dess potential men också för att möta de brister som framförts av Holmsundsborna. Det är önskvärt att befintliga verksamheter i området utvecklas.
- I närtid planeras inget torg i Märkpojken, vilket framgår av det nya planförslaget.
- De värdefulla kulturmiljöerna på Västerbacken och Djupvik i Holmsund är reglerad i detaljplaner med syfte att bibehålla och vårda områdenas bebyggelsemiljö.

Kollektivtrafik, hållbara transporter, trafiksäkerhet, gång- och cykelbanor

- Flera synpunkter som framhåller vikten av god kollektivtrafik och det positiva med tågtrafik till Holmsund. Planera för plattformar vid färjeläget. Även älven en möjlighet för persontransporter, snabbt och hållbart.
- Tunnel under järnvägen bör även gå under Holmsundsvägen.
- Begreppet hållbart resande behöver definieras, hållbara transporter bättre. Elbilar är hållbara, bilåkande ska främjas.

Kommentarer och ändringar

- Omfattning på och utformning av kollektivtrafiken hanteras inte i översiktsplanen. Däremot redovisar planen en inriktning för orternas utveckling som syftar till att stärka förutsättningarna för kollektivtrafik.
- Gång- och cykeltunneln kommer att gå under både järnvägen och Holmsundsvägen.
- Planen anger att kommunen ska verka för tågtrafik. Planens beskrivning av förutsättningarna för detta har utökats.
- Synpunkter på trafiksäkerhetsproblem delges Tekniska förvaltningen som får bedöma dem. Vissa är hanterade i översiktsplanen och/eller kommenterade i denna samrådsredogörelse.
- Begreppet hållbara resor kan diskuteras men är etablerat och används därför i planen. Bilresor ingår vanligtvis inte med hänvisning till bl.a. de miljöstörningar och trängselproblem som de ger upphov till, oavsett drivmedel.
- Ett antal synpunkter som tar upp trafiksäkerhetsproblem på olika platser. Dessa delges Tekniska förvaltningen för bedömning.

Natur- och rekreationsområden, anläggningar för idrott, etc.

Önskemål om insatser för att utveckla friluftslivet i Holmsund och Obbola

- Renovera badplatsen Lövösundet.
- Bygg en gästhamn för båtar i Ombergsviken.
- Upprustning av i Ljumviken behövs.
- Utveckla SCA Arena/Harpsjön, behövs när Obbola växer.
- Grusyta mellan Sandviksudden och Omberget, utred om den skulle kunna bli skatepark, stort intresse för sporten.
- Omberget bör klassas som viktigt "Natur- och rekreationsområde", här finns möjlighet för olika aktiviteter, backe och närhet till vattnet ger möjligheter. Tillsammans med SCA Arena kan Holmsund och Obbola bli ett cykelmekka. Vintermöjligheter med isvägar.
- Behövs avsättas mark för att vidareutveckla befintliga idrotts och evenemangsanläggningar. Ökad befolkning kräver sannolikt nya anläggningar. Planen bör kompletteras med ett resonemang och förslag om detta. Kamratvallen ska ersättas.
- Utveckla bad mellan K2 och K3, med stigar in i ön.
- Sjöräddningssällskapet behöver brygga med stationshus, båthus, förråd och anslutningsväg. Vägen bör inte ligga kring bostäder/skola/omsorg.

Kommentarer och ändringar

- Översiktsplanen hanterar inte investeringar i enskilda anläggningar. Synpunkterna vidareförmedlas till beröda verksamheter i kommunen. För flera av förslagen kan initiativ behöva tas av andra än kommunen.
- Huvuddeln av Omberget är planlagt som rekreationsområde och nyttjas idag för friluftsliv (skidbacke). Marken ägs av kommunen. Förutsättningarna för fortsatt nyttjande för friluftslivsaktiviteter kan därmed anses vara säkrat.
- Planen anger att mark för idrott/friluftsliv öster om Bräntevägen (område B10) bör prövas tillsammans med bostadsbebyggelse.

Skoterleder

- Planförslaget har stor inverkan på vinterleder för skoter i sydvästra delen av Obbola, utbyggnadsområdena i västra delen av Obbola. Yrkar på att möjlighet ska kvarstå att köra snöskoter från Själafjärden/Västerfjärden till Obbola samhälle samt Byviken/Österfjärden. Möjlighet ska kvarstå att behålla vinterleden från Harpsjön, förbi gamla Minkfarmen via Fornstigen till Själafjärden. Norra delen av område B1 bör avsättas som grönområde med möjlighet till vinterled, så att en passage kan ske från Byvikens vatten västerut mot Västerfjärden utan att trafiken efter leden passerar nära bebyggelse.

Kommentarer och ändringar

- Ambitionen är att hitta nya sträckningar för skoterleder vid utbyggnad av redovisade utbyggnadsområden. Det får studeras i samband med att detaljplan upprättas.

Behov av rekreationsområden och skydd av natur

- Saknas rekreationsområde i södra Obbola, även lekplatser.
- Västerlångslådan mår inte bra, behövs åtgärdsplan.
- Östra och Västra Klubben bör vara rekreationsområde, bör skyddas och vara öppna för allmänheten.
- Skydda våtmarkerna runt Harpsjön.
- Stoppa planerna på en ny bergtäkt. BU3 och B6 kommer att bli bullerstörda.

Kommentarer och ändringar

- Det finns möjligheter att röra sig i skog och mark i södra Obbola, med bl.a. vandringsleder. All mark söder och väster om föreslagna utbyggnadsområden är privatägd.
- Behov av åtgärder för Västerlång slådan utreds av miljö och hälsoskydd.
- Våtmarkerna runt Harpsjön ligger inom utpekat naturområde.
- Bergtäkten hanteras ej i översiktsplanen.

6. Sammanfattning av större förändringar jämfört med samråd 2023

Större förändringar i planförslaget 2026 jämfört med planförslaget 2023.

Planhandlingen

- 3.1. Övergripande riktlinjer. Utvecklad text.
- 3.2. Märkpojken. Ny inriktning i närtid för områdets användning. Redovisas nu som utredningsområde.
- 3.2 Sandviksudden. Reviderad text, ny visionsbild.
- 3.2 Djupsundsudden. Reviderad text. Redovisas nu som utredningsområde.
- 3.2. Kassjöberget. Reviderad text och plankarta. Redovisas nu som utvecklingsområde (ej utredningsområdet).
- 3.2 Utvecklingsområden för nya bostäder i östra Holmsund. Nytt avsnitt, ej redovisad i samråd 2023.
- 3.2. Söder om Obbola, område B1 + U3. Reviderad text. Östra delen av området redovisas nu som utredningsområde U3 med hänsyn till osäkerhet kring buller från hamnen.
- 3.4 Umeå hamn. Reviderad text och uppdaterad bullerkarta kring hamnen.
- 3.5 Holmsunds centrum och Himmelska fridens torg. Reviderad text.
- 3.6 Kollektivtrafik. Utökad text.
- 3.6 Gång- och cykelvägar. Texten kompletterad om Obbolabron.
- 3.6 Framtida resecentrum och tågpersontrafik. Reviderad och utökad text som tydliggör förutsättningarna för persontågtrafik till Holmsund.
- 3.6 Fast förbindelse över Kvarken till Finland. Ny text som beskriver förslaget i den finska utredningen och dess konsekvenser för Holmsund.
- 3.6 Södra Obbolavägen. Reviderad text.
- 3.7 Parker och rekreationsområde. Ny text om Västerlångslädan.
- 3.7 Ekosystemtjänster. Reviderad och utökad text.
- 4 Genomförande. Reviderade texter. Nya avsnitt om Skolor, förskolor samt om behov av boenden för äldre och särskilda boendeformer.
- 6 Konsekvenser och miljöbedömning. Revideringar och kompletteringar.

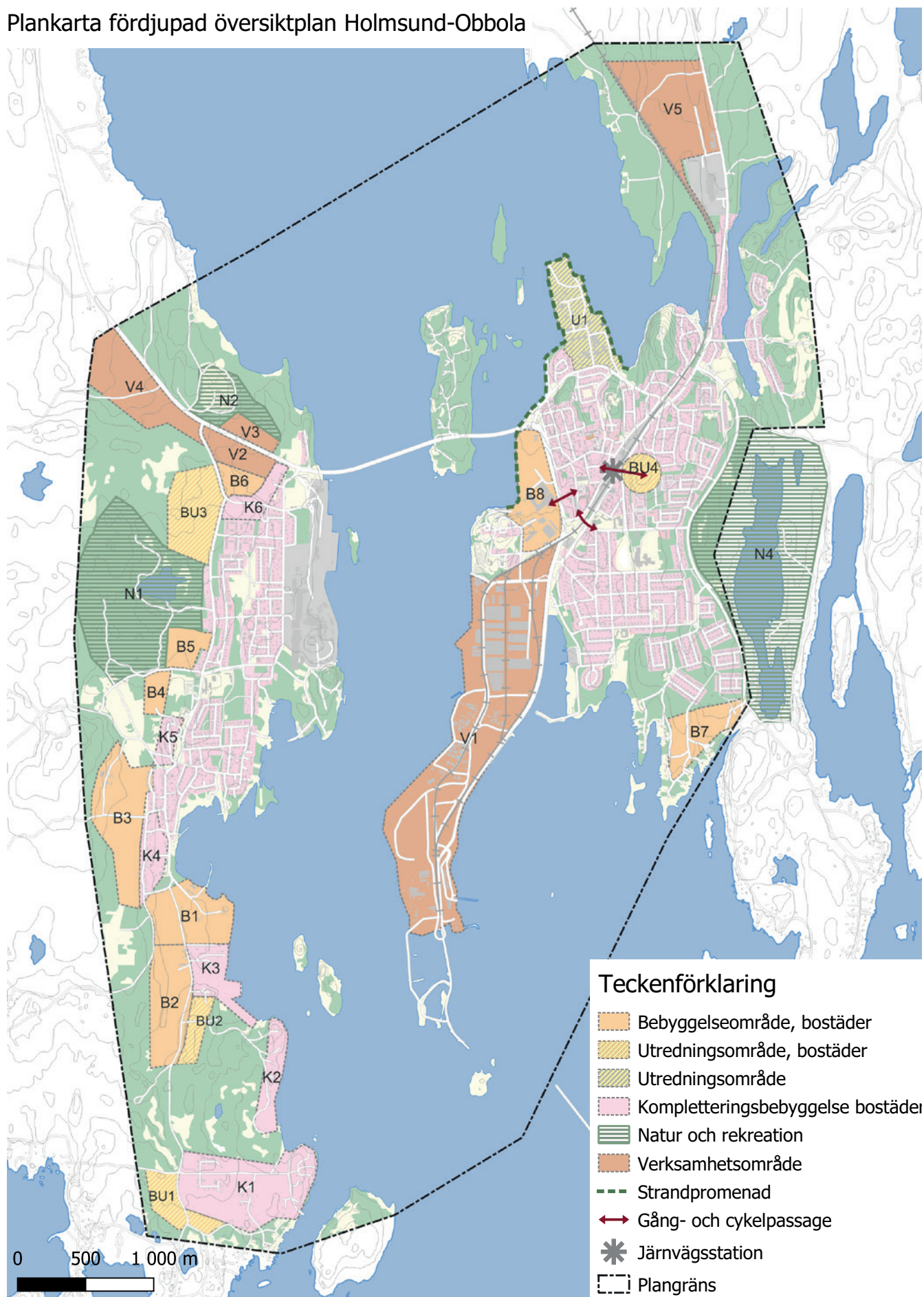
Plankartan

- Plangränsen i norr vid Lövön har förskjutits något åt norr så att hela pågående detaljplan för verksamhetsområdet ingår.
- Ändrade beteckningar på flera områden jämfört med plankartan 2023. Vissa tidigare B-områden redovisas nu som U-områden.
- N2 norr om Obbola utökad mot vattnet
- V1 verksamhetsområdet hamnen utökat söderut enligt FFU, samt norrut enligt detaljplan (avgränsas i norr av järnvägen)
- Halva B1, delen mot vattnet i öster, har blivit U3
- B7, B9 och B10 nya områden
- B7 Djupsundsudden har ändrad gräns samt blivit U2
- N5 vid Lövön nytt område, i enlighet med översiktsplan för Älvslandskapet
- N4 Västerlångslädan, gränsen har ändrats utifrån nya område B10

Redaktionella ändringar

- Utöver redovisade förändringar har även redaktionella och layoutmässiga förändringar gjorts, liksom uppdateringar av kartor, befolkningsstatistik etc.

Plankarta fördjupad översiktplan Holmsund-Obbola

Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-09-09

Ärendenummer: 2026-4857

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande med anledning av kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggskedet för Norrbotniabanan

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna synpunkter över kontrollprogrammet enligt bilaga 1

Ärendebeskrivning

Trafikverket har tagit fram ett frivilligt kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggskedet i syfte att tydliggöra för tillsynsmyndigheterna hur uppföljning och efterlevnad av ställda miljökrav ska säkerställas inom projektet. Något lagkrav på ett gemensamt kontrollprogram för hela sträckan finns inte. Kontrollprogrammet ska ge en översiktlig bild av hur projektet arbetar med omgivningspåverkan under byggskedet.

Kontrollprogrammet består av en övergripande del som behandlar administrativa frågor, rapportering och kommunikation samt ämnesspecifika bilagor för buller, vibrationer och luftkvalitet, natur och kultur, masshantering samt vatten.

Trafikverket har gett Umeå kommun möjlighet att lämna synpunkter på det övergripande kontrollprogrammet samt ämnesspecifika bilagorna för buller, vibrationer och luftkvalitet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-09-09

Bilaga 1, yttrande 2026-09-14

Följebrev remiss, 2026-06-26

Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet, 2026-05-25

Kontrollprogram omgivningspåverkan byggskede för buller, vibrationer och luftkvalitet,
2026-06-29

Beredningsansvariga

Sabina Sjöström, miljöinspektör

Sabine Olsson, miljöinspektör

William Jonsson, miljöinspektör

Beslutet ska skickas till

Trafikverket, ida.b.eriksson@trafikverket.se

Kommunstyrelsen, ksdiarium@umea.se

Bilagor

Bilaga 1 – Synpunkter över kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet för
Norrbotniabanan (version 2)

William Jonsson

Miljöinspektör

Bilaga 1 – Synpunkter över kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet för Norrbotniabanan

Övergripande kontrollprogrammet

Allmänna synpunkter

Miljö och hälsoskyddsnämnden tycker att det är positivt att Trafikverket tagit fram detta frivilliga kontrollprogram. För att tydligare förstå syftet med frivilla kontrollprogrammet bör det tydligare beskriva hur Trafikverket på en övergripande nivå ska arbeta för att identifiera, följa upp och begränsa omgivningspåverkan under byggskedet samt säkerställa att tillämpliga krav, villkor och bestämmelser efterlevs.

För att tydligare förstå syftet med kontrollprogrammet bör det tydligare framgå vilka kontroller som omfattas av kontrollprogrammet och hur dessa skiljer sig från de kontroller som genomförs inom ramen för tillståndsspecifika kontrollprogram och entreprenörernas egenkontroll.

Kommunikation, möten och samråd

Nämnden ser positivt på en god dialog mellan Trafikverket och tillsynsmyndigheterna, som det beskrivs i kontrollprogrammet. Nämnden anser dock att det behöver förtydligas avseende mötesfrekvens och ambitionsnivå. Formuleringen att möten ska hållas "*regelbundet enligt överenskommelse*" ger begränsad vägledning om hur dialogen ska upprätthållas under byggskedet. Nämnden anser att det bör framgå vilken miniminivå Trafikverket avser att ha för samverkan med tillsynsmyndigheterna, exempelvis genom en angiven mötesfrekvens eller andra former av återkommande avstämningar. Detta är särskilt viktigt eftersom en väl fungerande dialog utgör en förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska kunna följa projektets miljöpåverkan och hanteringen av eventuella avvikelser i ett tidigt steg.

Nämnden anser vidare att det bör framgå vilket syfte olika typer av möten har samt vilka frågor som förväntas behandlas. En sådan struktur skapar bättre förutsättningar för att

deltagande parter kan representeras av personer med rätt kompetens med hänsyn till de aktuella frågeställningarna. För att skapa en förutsägbar och effektiv samverkan bör Trafikverket överväga att fastställa gemensamma principer för möteshanteringen. Exempelvis kan det framgå hur långt i förväg, möten normalt ska bokas, vilken information som ska ingå i möteskallelsen, hur dagordningen ska utformas samt hur underlag ska distribueras inför möten. En sådan struktur underlättar för tillsynsmyndigheterna att avsätta nödvändiga resurser och säkerställa att rätt kompetenser deltar på möten.

Nämnden saknar också en beskrivning av hur Trafikverket avser att hantera samråd och informationsutbyte i frågor som berör flera kommuner eller tillsynsmyndigheter. Exempelvis gemensamma frågor eller frågor som går över kommungränser. För att undvika otydlighet kring ansvarsfördelning och informationsspridning bör det framgå hur sådan samordning ska ske och vilken roll Trafikverket avser att ta i detta arbete.

Nämnden saknar en beskrivning av hur tillsynsmyndigheterna ska komma i kontakt med Trafikverket och relevanta funktioner inom projektorganisationen. För att underlätta tillsynen bör kontrollprogrammet tydliggöra vilka kontaktvägar som gäller för tillsynsmyndigheterna, exempelvis avseende miljöfrågor eller klagomål. Det bör även framgå hur tillsynsmyndigheten snabbt kan komma i kontakt med rätt funktion vid brådskande ärenden eller händelser som kan innebära risk för människors hälsa eller miljön.

Nämnden anser även att det bör övervägas att utse särskilda kontaktpersoner eller kontaktfunktioner för tillsynsmyndigheterna samt att hålla kontaktuppgifter och ansvarsfördelning uppdaterade under projektets gång.

Underrättelse av driftstörning, incidenter eller likande händelser

Gällande underrättelser till tillsynsmyndigheten anser nämnden att detta behöver utvecklas och förtydligas. Nämnden ser positivt på att Trafikverket kommer informera tillsynsmyndigheten vid olika typer av händelser, överskridanden av riktvärden och större driftstörningar. Det bör dock tydligare framgå hur Trafikverket säkerställer att sådana händelser identifieras, dokumenteras och kommuniceras till berörd tillsynsmyndighet utan dröjsmål.

Nämnden anser vidare att det bör förtydligas hur ansvarsfördelningen ser ut mellan Trafikverket och entreprenörerna när det gäller att uppmärksamma, rapportera och följa upp händelser som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön. Även om entreprenörerna kan ha en central roll i det praktiska arbetet är det viktigt att det framgår vem som ansvarar för att underrättelser faktiskt lämnas till tillsynsmyndigheten.

Hantering av ändringar och uppdatering

Kontrollprogrammet beskrivs som ett levande dokument, som kommer att revideras kontinuerligt. Nämnden anser att det behöver förtydligas hur ändringar av kontrollprogrammet ska hanteras och kommuniceras. Det bör till exempel framgå vilka typer av ändringar som kan genomföras, hur berörda parter informeras om revideringar samt i vilka fall tillsynsmyndigheterna ges möjlighet att lämna synpunkter innan förändringar genomförs. Frågan är särskilt viktig eftersom kontrollprogrammet bland annat beskriver hur informationsutbyte och dialog mellan Trafikverket, tillsynsmyndigheter och övriga parter ska fungera. Om dessa rutiner förändras bör det tydligt framgå hur parterna informeras om ändringen.

Övriga frågor

Nämnden efterfrågar ett förtydligande av hur frågor rörande lagring och hantering av kemiska produkter, drivmedel och avfall samt förebyggande och hantering av oavsiktliga utsläpp till mark och vatten omfattas av kontrollprogrammet. Flera av dessa frågor har stor betydelse för att förebygga påverkan på människors hälsa och miljön under byggskedet. Det är dock oklart om de avses behandlas i någon av de ämnesspecifika kontrollprogrammen eller om hanteringen uteslutande hänvisas till entreprenörernas egenkontroll och interna rutiner.

Nämnden anser att kontrollprogrammet bör tydliggöra hur Trafikverket säkerställer att krav avseende lagring och hantering av kemiska produkter, cisterner, tankning, spillberedskap samt hantering av olyckor och spill efterlevs inom projektet. Detta är särskilt viktigt eftersom arbete kommer att bedrivas inom ett stort geografiskt område och av flera olika entreprenörer. Om dessa frågor avses hanteras i kommande ämnesspecifika kontrollprogram bör detta framgå tydligare av det övergripande kontrollprogrammet.

Kontrollprogram omgivningspåverkan byggskede för buller, vibrationer och luftkvalitet

Allmänna synpunkter

Nämnden bedömer, även i detta fall, att syftet med det ämnesspecifika kontrollprogrammet för buller, vibrationer och luftkvalitet, nedan endast kallat kontrollprogrammet, är otydligt. Nämnden uppfattar att kontrollprogrammet syftar till att redovisa hur Trafikverket ska arbeta för att identifiera, följa upp och begränsa omgivningspåverkan från buller, vibrationer och luftföroreningar under byggskedet samt säkerställa att tillämpliga krav, villkor och bestämmelser efterlevs. Detta framgår dock inte tydligt av kontrollprogrammet.

Om nämndens tolkning av syftet är korrekt bedömer nämnden att kontrollprogrammet bör kompletteras med en redovisning av de krav, riktvärden eller nivåer och bedömningsgrunder som gäller för buller, vibrationer och luftkvalitet. Det bör särskilt framgå vilka nivåer som ska innehållas för att förebygga olägenhet för människors hälsa eller otillåten påverkan på miljön samt hur uppföljning och bedömning av dessa parametrar ska ske. I det fall det förekommer larmvärden eller likande bör dessa redovisas och motiveras.

Nivåer och bedömningsgrunder

Om det saknas nationella riktvärden, gränsvärden eller annan vedertagen nivå anser nämnden att Trafikverket bör redovisa vilka bedömningsgrunder och åtgärdsnivåer som kommer att tillämpas inom projektet. Detta kan exempelvis vara aktuellt för damning och andra luftburna störningar där det kan vara svårt att avgöra när dammbindande eller andra skadeförebyggande åtgärder ska vidtas. Nämnden anser därför att kontrollprogrammet bör tydliggöra vilka kriterier som används för att avgöra när åtgärder ska sättas in och hur behovet av sådana åtgärder följs upp under byggskedet.

Ansvarsfördelning

Nämnden anser vidare att kontrollprogrammet i delar påvisar otydlighet avseende ansvarsfördelningen mellan Trafikverket och entreprenörerna. I ett antal fall anges att entreprenören ska utföra utredningar, bedömningar eller vidta åtgärder, men det framgår inte vem som ansvarar för att kontrollera att dessa faktiskt genomförs, vem som granskar resultaten eller vem som fattar beslut om eventuella åtgärder och undantag. Det framgår inte heller vilka kriterier som ligger till grund för att kunna meddela undantag.

Ärendenummer
[Ärendenummer]
Motpartens ärendenummer
[Motpartens ärendenummer]

Dokumentdatum
2026-06-26

Konfidentialitetsnivå
1

Mottagare
[Mottagare]

Kopia till
[Kopia till]

Följebrev remiss övergripande kontrollprogram

Under 2026 fortsätter arbetet med Norrbotniabanan och byggstart planeras för flertalet entreprenader inom Umeå, Robertsfors respektive Skellefteå kommun. Trafikverket vill tydliggöra för tillsynsmyndigheterna hur uppföljning och efterlevnad av ställda miljökrav under byggskedet ska säkerställas inom Norrbotniabanan. Med anledning av detta har vi sammanställt ett frivilligt övergripande kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggskedet, detta eftersom det inte finns ett lagkrav för kontrollprogram för hela sträckan. Kontrollprogrammet ska ge en översiktlig bild av hur projektet arbetar med omgivningspåverkan under byggskedet och ersätter inte kontrollprogram kopplade till befintliga tillståndsärenden längs med sträckan.

Till det övergripande kontrollprogrammet följer ämnesspecifika bilagor för:

- Buller, vibrationer och luftkvalitet
- Natur och kultur
- Masshantering
- Vatten

Buller, vibrationer och luftkvalitet är färdigställt och bifogas tillsammans med det övergripande kontrollprogrammet. De andra ämnesspecifika bilagorna är under framtagande och kommer att remissas så snart de är färdigställda.

Kontrollprogrammet samt de tillhörande bilagorna är levande dokument som revideras kontinuerligt. Något som kan noteras är att dokumenten i nuläget är av högre relevans för de tillsynsmyndigheter som är involverade för sträckan Umeå-Skellefteå. När det blir aktuellt för sträckan Skellefteå-Luleå kommer en reviderad version att kommuniceras med samtliga tillsynsmyndigheter.

Sista datum för att lämna synpunkter på kontrollprogrammet med tillhörande bilagor är 31 augusti 2026. Synpunkter lämnas till ida.b.eriksson@trafikverket.se. Eventuella frågor ställs till samma e-post eller på telefonnummer 073-6448541, med uppehåll för sommarsemester under v.29-32.

Ärendenummer
[Ärendenummer]
Motpartens ärendenummer
[Motpartens ärendenummer]

Dokumentdatum
2026-06-26

Dokumentegenskaper, Ärendenummer [Ärendenummer], Motpartens ärendenummer [Motpartens ärendenummer], Dokumentdatum 2026-06-26, Dokumenttyp BREV. Konfidentialitetsnivå.1

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan
under byggskedet

Norrbotniabanan

Umeå, Robertsfors, Skellefteå, Piteå och Luleå
kommun, Västerbotten och Norrbottens län

Trafikverket

Postadress: Kungsgatan 31, 972 41 Luleå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Dokumenttitel: REMISSVERSION Övergripande kontrollprogram
omgivningspåverkan under byggskedet 260519

Författare: Johanna Lindgren, PRnnt

Dokumentdatum: 2026-05-26

Ärendenummer: TRV 2025/134519

Kontaktperson: Linda Olofsson, PRnnt

Foto: Trafikverket

Kartor: © Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Innehåll

Administrativa uppgifter	4
1 Inledning	5
1.1 Syfte och avgränsning	6
1.2 Tillsynsmyndigheter	7
2 Kontroll	9
2.1 Entreprenadverksamhet	9
3 Dialog med tillsynsmyndigheterna	10
4 Kommunikation	11
4.1 Kanaler ut från projektet	11
4.2 Kanaler in till Norrbotten	12
4.3 Åtgärder och uppföljning	12
Versionslogg	14
Bilagor.....	15
Ämnesspecifika bilagor.....	15
Övriga bilagor	15

Administrativa uppgifter

<i>Huvudman</i>	Trafikverket, Stora projekt, Norrbottenbanan
<i>Postadress</i>	972 41 Luleå
<i>Besöksadress</i>	Kungsgatan 31
<i>Telefon</i>	0771-921 921
<i>Organisationsnummer</i>	202100-6297
<i>Programchef</i>	Lars Bergdahl
<i>Kontaktperson</i>	Linda Olofsson, funktionsledare miljö Tel 070-421 91 32
<i>Kommun</i>	Umeå, Robertsfors, Skellefteå, Piteå och Luleå
<i>Län</i>	Västerbottens län och Norrbottens län
<i>Tillsynsmyndigheter</i>	Länsstyrelsen i Västerbottens län Växel: 010-225 40 00 E-post: vasterbotten@lansstyrelsen.se Länsstyrelsen i Norrbottens län Växel: 010-225 50 00 E-post: norrbotten@lansstyrelsen.se Umeå kommun, Miljö- och hälsoskydd Växel: 090-16 10 00 E-post: miljoochhalsoskydd@umea.se Robertsfors kommun, Samhällsbyggnad Växel: 0934-140 00 E-post: kommun@robertsfors.se Skellefteå kommun, Samhällsbyggnad Växel: 0910-73 50 00 E-post: kundtjanst@skelleftea.se Piteå kommun, Samhällsbyggnad Växel: 0911-69 60 00 E-post: samhallsbyggnad@pitea.se Luleå kommun, Miljö- och bygg Växel: 0920-45 30 00 E-post: lulea.kommun@lulea.se

1 Inledning

Norrbotniabanan är en 27 mil ny kustnära järnväg mellan Umeå och Luleå för snabbare, säkrare och mer miljövänliga resor och transporter som stärker samhällsutvecklingen och näringslivets konkurrenskraft i hela Sverige. När Norrbotniabanan står färdig kommer den att knyta samman det som idag är Sveriges mest tätbefolkade region utan dagtågtrafik. Uppförandet av Norrbotniabanan sker i etapper med separata järnvägsplaner för olika delsträckor som sedan byggs genom flertalet entreprenader.

Detta är ett övergripande kontrollprogram som är framtaget i syfte att tydliggöra för tillsynsmyndigheterna hur Trafikverket avser att säkerställa uppföljning och efterlevnad av ställda miljökrav under byggskedet för Norrbotniabanan. Trafikverket har det övergripande ansvaret för att kontrollprogrammet följs.

För att förenkla hantering vid bl.a. samråd och ändringar har kontrollprogrammet strukturerats i en övergripande del, *Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet*. Den delen hanterar administrativ information samt övergripande delar om rapportering och kommunikation. I ämnesspecifika bilagor beskrivs sedan krav, kontroll och åtgärder separat för att tydliggöra detaljer för respektive miljöaspekt.

Till detta övergripande kontrollprogram finns ämnesspecifika bilagor för:

- Buller, vibrationer och luftkvalitet
- Natur och kultur
- Masshantering
- Vatten

Norrbotniabanans tillståndsärenden är samlade i bilaga 1.

Detta kontrollprogram är ett levande dokument som revideras kontinuerligt med hänsyn till vilka arbeten som pågår och utifrån erfarenheter från byggskedet. Förändringar noteras i versionslogg. I

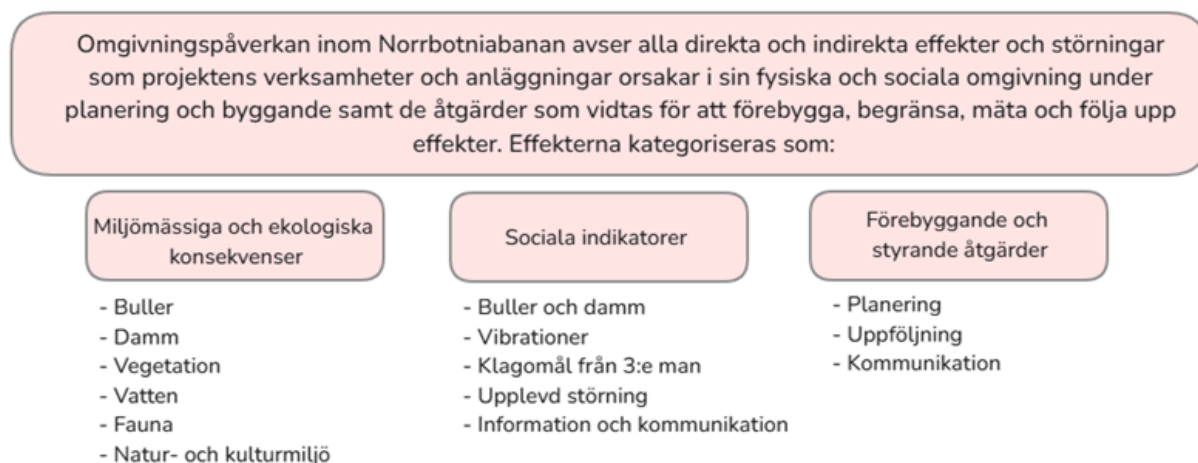
samband med att byggnationen av Norrbottenbanan avslutats kommer detta kontrollprogram avslutas.

Figur 1. Norrbottenbanans sträckning mellan Umeå och Luleå.

1.1 Syfte och avgränsning

Kontrollprogrammet bidrar till att säkerställa en tidig identifiering, uppföljning och styrning av projekt Norrbottenbanans påverkan på omgivning och miljö. Projektets definition av omgivningspåverkan avser de direkta och indirekta effekter och störningar som projektets verksamheter medför på sin fysiska och sociala omgivning. De har delats in i tre underkategorier, se figur 2.

Figur 2. Norrbotten länens definition av omgivningspåverkan.

Genom att strukturerat arbeta med att identifiera, förebygga och begränsa påverkan, säkerställs att lagstiftning, tillstånd, villkor och Trafikverkets krav uppfylls samt att projektets påverkan på omgivningen hålls så liten som möjligt.

Verksamhetsutövarens skyldighet att bedriva en egenkontroll regleras i de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap 2 § samt 26 kap 19 § miljöbalken.

Trafikverket ansvarar för kontroller enligt detta program. Entreprenörens egenkontroller och kontrollplaner kan även utgöra ett underlag för Trafikverkets uppföljning. Trafikverkets kontrollprogram innehåller därför inga detaljerade uppgifter om hur entreprenörer avser utföra arbetet.

Längs Norrbotten län genomförs flertalet tillståndsprövningar, se bilaga 1, där kontrollprogram tas fram i enlighet med villkoren i respektive miljödom. Kontrollprogrammen kopplade till tillståndsärendena är självständiga handlingar.

1.2 Tillsynsmyndigheter

Tillsynsmyndigheter är dels länsstyrelserna i Norrbottens län och Västerbottens län, dels kommunerna Umeå, Robertsfors, Skellefteå, Piteå respektive Luleå.

Länsstyrelserna har tillsyn över 11 kapitlet miljöbalken, vattenverksamhet. Länsstyrelsen i Västerbotten har valt att delegera tillsynen av anmälningspliktiga vattenverksamheter till Umeå och Skellefteå kommun.

För övrig verksamhet är länsstyrelsen alternativt kommunen tillsynsmyndighet beroende på typ av verksamhet eller störning.

Se kontaktuppgifter till respektive tillsynsmyndighet på sida 4.

2 Kontroll

Kontroller under byggskedet genomförs i syfte att säkerställa att byggnationen uppfyller de villkor och krav som gäller för verksamheten samt för att begränsa påverkan på människors hälsa och miljö.

Entreprenörens egenkontroller och kontrollplaner kan utgöra ett underlag för Trafikverkets uppföljning. Uppföljning av entreprenörens åtaganden och kontraktets efterlevnad sker genom planerade miljöronder på arbetsplatsen samt genom återkommande kvalitets- och miljörevisioner.

2.1 Entreprenadverksamhet

För varje entreprenad införlivas miljökrav i kontraktet som beskriver hur miljöarbetet ska bedrivas utifrån entreprenadens förutsättningar. Entreprenören svarar upp mot kraven i kontraktet via sin miljöplan samt kontrollplan/kontrollprogram som beskriver hur kontroll, rutiner, tillvägagångssätt och ansvarsfördelning ska genomföras under entreprenadtiden. Miljöplanen ska godkännas av Trafikverket.

Generellt ska transporter på lokalgator undvikas och snarast ledas ut på huvudvägnätet och Europavägar för vidare transport till målpunkt. Entreprenören ska genom sin produktionsplanering tillse att störningar för den allmänna trafiken minimeras.

Anmälningsskyldig verksamhet som uppkommer under produktion som gäller själva entreprenaden är entreprenörens ansvar. Det kan till exempel gälla uppställning av mobil kross, ej sedan tidigare planerade vattenpassager m.m.

3 Dialog med tillsynsmyndigheterna

Möten med tillsynsmyndigheterna hålls regelbundet enligt överenskommelse. Frekvensen för dessa möten kan komma att förändras på initiativ av Trafikverket eller tillsynsmyndigheterna. Agendan omfattar bland annat organisationsförändringar, läget i produktionen, eventuella avvikelser samt åtgärder kopplat till dessa. Kontakter med tillsynsmyndighet mellan möten sker efter behov och inkluderar e-post, telefon eller besök på plats.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas direkt i följande fall:

- En underrättelse ska ske vid sådan miljöhändelse som kan leda till olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- Överskridande av riktvärden som inte är tillfälliga.
- Större driftstörning som kan medföra skada eller olägenhet för hälsa eller miljö.¹

Vid inträffande av en incident eller situation som skulle kunna vara eller leda till avbrott, förlust, nödläge eller kris och som inte omfattas av punkterna ovan rapporteras i Trafikverkets och/eller entreprenörens avvikelssystem.²

¹ Rapportering sker enligt TDOK 2021:050.

² Rapportering sker enligt TDOK 2016:0035.

4 Kommunikation

Norrbotniabanan berör många boende, organisationer och verksamheter. Trafikverket ska därför under genomförandet av Norrbotniabanan i god tid informera de som kan komma att påverkas av anläggningsarbeten kopplade till järnvägen. Berörda boende, näringsidkare m.fl. (dvs tredje man) ska få ta del av information om hur länge samt på vilket sätt de kan komma att påverkas. Det ska också framgå information om hur de kan kontakta projektet vid eventuella frågor eller klagomål.

4.1 Kanaler ut från projektet

För att nå ut med information till berörda arbetar projektet med en rad olika kommunikationskanaler som anpassas efter målgruppens behov.

Aktuell information om Norrbotniabanan kan främst erhållas på projektets sida på Trafikverkets hemsida: [Norrbotniabanan - www.trafikverket.se](http://www.trafikverket.se) . Webbplatsen samlar all extern kommunikation och har specifika sidor med uppdaterad information för pågående och kommande arbeten indelat per område.

På denna sida kommer det att finnas aktuell information om störningar <https://www.trafikverket.se/vara-projekt/projekt-som-stracker-sig-over-flera-lan/norrbotniabanan/#storningar-nar-vi-bygger>.

Kommunikationen kan även ske med bland annat webbnyheter, informationsmöten, annonser, anslag, utskick och byggskyltar.

Trafikverket ansvarar för information om projektet samt framdrift till samtliga målgrupper. Vid akut störande aktiviteter är det entreprenören som är ansvarig att informera, men de ska använda Trafikverkets grafiska profil.

De som berörs av sprängningar kan ansluta till projektets sms-tjänst för allmänheten som förvarnar om när sprängning ska ske. Ett SMS skickas via tjänsten cirka 30 min innan sprängning så att alla som önskar kan få information om när sprängningen sker.

4.2 Kanaler in till Norrbotniabanan

Till projektets gemensamma e-post norrbotniabanan@trafikverket.se kan allmänheten skicka frågor, funderingar och synpunkter. Frågorna fördelas till rätt sakkunnig och hanteras skyndsamt.

På hemsidan med information om störningar kan allmänheten lämna klagomål till Trafikverket genom att fylla i ett formulär [”Meddela att du blivit störd av bygget av Norrbotniabanan”](#). När ett klagomål kommer in hanteras det internt på Norrbotniabanan så att berörda personer tar emot det. Återkoppling ska ske skyndsamt till den som lämnat in synpunkten eller klagomålet.

Norrbotniabanans kommunikatörer samordnar projektets kommunikationsåtgärder. Kommunikationsorganisationen kan nås via e-post norrbotniabanan@trafikverket.se.

Norrbotniabanans markförhandlare är kontaktpersoner för de som har mark, byggnad, anläggning eller verksamhet som påverkas direkt av projektet. Markförhandlarna hanterar ersättningsanspråk, intrångsfrågor, övriga fastighetsrättsliga frågor samt lantmäteriförrättningsfrågor och kan nås via ett kontaktformulär på hemsidan [Norrbotniabanan - www.trafikverket.se](#)

Allmänna frågor och önskemål om information gällande Norrbotniabanan och projektets framdrift samt frågor om framkomlighet och trafik hanteras även genom Trafikverkets kundtjänst. Trafikverkets kundtjänst nås dygnet runt på telefonnummer 0771-921 921. Kundtjänst hanterar även eventuella klagomål och förmedlar ärenden vidare till respektive sakkunnig inom projektet som hanterar dessa.

4.3 Åtgärder och uppföljning

Projektet tar emot, hanterar och bemöter huvudsakligen följande typer av ärenden från tredje man:

- Klagomål rörande buller, vibrationer m.m.
- Anmälan om skador på material och byggnader

Vid anmälan om skada på byggnad utförs i förekommande fall en skadeutredning. Ersättning kan även ges till andra ersättningsgilla skador på en fastighet. Skada som orsakats av byggnationen ersätts av Trafikverket enligt vedertagna ersättningsprinciper. Projektets markförhandlare svarar för ersättningsfrågor i samråd med Trafikverkets centrala juridiska funktion.

Mer information om hantering av klagomål eller skador finns i respektive ämnesspecifik bilaga.

Versionslogg

rev	Revidering avser	Datum	Godkänns av

Bilagor

Ämnesspecifika bilagor

Kontrollprogram omgivningspåverkan byggskede för buller, vibrationer och luftkvalitet

Kontrollprogram omgivningspåverkan byggskede för natur och kultur

Masshanteringsstrategi

Vatten

Övriga bilagor

Bilaga 1 Tillståndsärenden

Bilaga 1 Tillståndsärenden

Tabell 1. Tillståndsprövningar inom Norrbotten län uppdelat utifrån järnvägsplan och kommun för sträckan Umeå-Luleå. Tabellen kommer att uppdateras allteftersom nya tillstånd erhålls.

JP01 Umeå-Dåva (Umeå kommun)		
<u>Vattenverksamhet</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Målnummer MMD</i>
Broar över Tavleån	TRV 2020/37558	M 1170-20
Ersmarkstunneln	TRV 2017/90201	M 2009-20
Skärning I-20	TRV 2017/90204	M 1260-20
<u>Återvinning av avfall för anläggningsändamål</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Diarenummer Lst</i>
Ersmarksberget (T1 & T2)	TRV 2025/36659	
Bullervall Ersforsen	TRV 2020/62989	4019-2025

JP02 Dåva-Gryssjön (Umeå kommun)		
<u>Vattenverksamhet</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Målnummer MMD</i>
Bro över Täfteån	TRV 2025/60536	M 2628-25
Skärning Sävar Syd	TRV 2024/18621	M 767-24
Broar över Sävarån	TRV 2024/110402	M 2412-25
Skärning Sävar Nord	TRV 2024/52705	M 1829-24
<u>Deponier</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Diarienummer Lst</i>
Sulfidjordsdeponi Sävar	TRV 2024/72017	10169-2025
<u>Natura 2000</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Diarienummer Lst</i>
Sävarån	TRV 2021/138111	12350-2021

JP03 Gryssjön-Robertsfors (Robertsfors kommun)		
<u>Vattenverksamhet</u>		

<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Målnummer MMD</i>
Bro över Dalkarlsån	TRV 2024/133475	M 748-25
Bro över Rickleån	TRV 2025/30868	M 1367-26
Skärning Stantorsberget	TRV 2023/12690	M 644-26
JP04 Robertsfors-Ytterbyn (Robertsfors kommun)		
<u>Vattenverksamhet</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Målnummer MMD</i>
Bro över Hertsånger-älven	TRV 2026/58901	
Broar över Granån	TRV 2026/56828	
Broar över Lillån	TRV 2026/47679	M 1462-26
<u>Deponier</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Diarienummer Lst</i>
Sulfidjordsdeponi Römosan	TRV 2024/120142	2135-2026
Sulfidjordsdeponi Rismyran	TRV 2025/40871	2099-2026
Sulfidjordsdeponi Båtsjömyran	TRV 2025/40872	
JP05 Ytterbyn-Grandbodarna (Skellefteå kommun)		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	
-	-	
JP06 Grandbodarna-Södra Tuvan (Skellefteå kommun)		
<u>Vattenverksamhet</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Målnummer MMD</i>
Bro över Bureälv	TRV 2025/60545	M 2638-25
Bro över Kvarnbäcken och utfyllnad Båtvikstjärn	TRV 2025/3270	M 749-25
Bro över Tjärnbäcken	TRV 2024/66854	M 2408-24
<u>Deponier</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Diarienummer Lst</i>

Sulfidjordsdeponi Getingmyran	TRV 2024/90192	8365-2025
JPo7 Södra Tuvan-Skellefteå C (Skellefteå kommun)		
<u>Vattenverksamhet</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Målnummer MMD</i>
Bro över Skellefteälven	TRV 2024/7825	M 2415-24
JPo8 Skellefteå C-Degerbyn (Skellefteå kommun)		
<u>Vattenverksamhet</u>		
<i>Tillstånd</i>	<i>Ärendenummer</i>	<i>Målnummer MMD</i>
Broar över Klintforsån	TRV 2025/73796	M 3252-25

Kontrollprogram omgivningspåverkan byggskede för buller, vibrationer och luftkvalitet.

Norrbotniabanan

Umeå, Robertsfors, Skellefteå, Piteå och Luleå kommun; Västerbotten och Norrbottens län.

Trafikverket

Postadress: Kungsgatan 31, 972 41 Luleå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Dokumenttitel: REMISSVERSION Kontrollprogram omgivningspåverkan byggskede för buller, vibrationer och luftkvalitet

Författare: Ann Nilsson IVtm8, Magnus Källman IVtm2

Dokumentdatum: 2026-06-29

Ärendenummer: TRV 2025/134519

Kontaktperson: Ann Nilsson IVtm8, Magnus Källman IVtm2

Foto: Trafikverket

Innehåll

1 Inledning omfattning och upplägg	4
2 Tillsyn tillstånd och villkor.....	5
3 Kontroll och utförande – Buller	6
3.1 Riktvärden	6
3.2 Planering	8
3.3 Kontroll	9
3.4 Risk för överskridande av riktvärden alternativt villkor	10
3.5 Tillfällig vistelse	11
3.6 Åtgärder vid överskridande av riktvärden eller villkor	12
3.7 Händelsehantering	12
4 Kontroll och utförande – Vibrationer	14
4.1 Riskanalys	14
4.2 Kulturhistoriska värden	16
4.3 Kontroll	16
4.4 Åtgärder vid överskridande av riktvärde alternativt larmvärde.....	17
4.5 Händelsehantering	17
5 Kontroll och utförande – Luftkvalitet	18
5.1 Krav	18
5.2 Kontroll	18
5.3 Åtgärder	19
5.4 Händelsehantering	19
6 Kommunikation	20
6.1 Sms-tjänst	20
6.2 Klagomål	20
Versionslogg	21

1 Inledning, omfattning och upplägg

Norrbotniabanan är en 27 mil ny kustnära järnväg mellan Umeå och Luleå för snabbare, säkrare och mer miljövänliga resor och transporter som stärker samhällsutvecklingen och näringslivets konkurrenskraft i hela Sverige. När Norrbotniabanan står färdig kommer den att knyta samman det som idag är Sveriges mest tätbefolkade region utan dagtågtrafik.

Det finns andra planerade projekt i anslutning till bygget av Norrbotniabanan där kumulativa effekter kan uppstå. Om något av dessa projekt sker parallellt med byggnationen av Norrbotniabanan kan det medföra ökade störningar samt ökad trafik på kringliggande vägnät. Detta kan leda till additiva effekter kopplat till människors hälsa med avseende på bland annat buller och luftkvalitet samt ökade risker och aspekter avseende säkerhet.

För att förenkla hantering vid bl a samråd och ändringar har kontrollprogrammet strukturerats i en övergripande del *Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet*. Den delen hanterar administrativa samt övergripande delar om rapportering, och kommunikation. I ämnesspecifika bilagor beskrivs sedan krav, kontroll och åtgärder separat för att tydliggöra detaljer för respektive miljöaspekt. Detta kontrollprogram är en ämnesspecifik bilaga som beskriver hantering avseende buller, vibrationer, utsläpp till luft och luftkvalitet under anläggningsskedet.

Detta kontrollprogram är ett levande dokument som revideras kontinuerligt med hänsyn till vilka arbeten som pågår samt utifrån erfarenheter från anläggandet. Förändringar noteras i versionslogg. I samband med att byggnationen av Norrbotniabanan avslutats kommer detta kontrollprogram avslutas.

2 Tillsyn, tillstånd och villkor

Tillsynsmyndigheter är dels länsstyrelserna i Norrbottens län och Västerbottens län samt dels kommunerna Umeå, Robertsfors, Skellefteå, Piteå respektive Luleå. Kommunerna har tillsyn av störning och olägenhet som uppstår under byggskedet. Tillsyn enligt villkor i tillstånd och anmälningar kan antingen vara hos länsstyrelsen eller kommunen. För de anmälningspliktiga vattenverksamheterna har tillsynen delegerats till Umeå och Skellefteå kommun.

Trafikverket har och kommer att erhålla ett flertal tillstånd bland annat för vattenverksamhet från mark- och miljödomstolen. Inom ramen för respektive tillstånd tas förslag till kontrollprogram fram.

Förteckning över tillstånd med tillhörande kontrollprogram redovisas i bilaga 1 till *Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet*. I villkoren för tillstånd regleras ibland även byggbuller. Villkor kan även beröra annan omgivningspåverkan samt tidsrestriktioner.

3 Kontroll och utförande – Buller

Under anläggningsskedet uppkommer buller från aktiviteter så som schaktning, spontning, pålning, borrar och sprängning samt transport och eventuell omlastning av massor.

Buller uppkommer i första hand som luftburet buller. Vid arbete i berg kan ljudvågor som fortplantar sig i form av vibrationer i berg ge stomljud som kan upplevas som ett lågfrekvent mullrande ljud. Stomljud antas ej uppkomma i någon betydande omfattning vid anläggandet av Norrbotniabanan eftersom närboende vid anläggande av tunnel är få.

Normalt bedöms allt buller inom en byggarbetsplats som byggbuller, men det förekommer undantag när bullret bedöms som industribuller. Fläktar som nyttjas under ett flertal år kan komma att bedömas som industribuller då de har mer permanent karaktär. Riktvärde för industribuller är striktare än för byggbuller. Bedömningen är att byggandet av Norrbotniabanan inte kommer att innebära något industribuller.

3.1 Riktvärden

För Norrbotniabanan tillämpas Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15).

Ordinarie arbetstid för bullrande arbeten är främst helgfri måndag - fredag klockan 07.00 till 19.00. Arbeten förekommer även andra tider.

I första hand ska riktvärden utomhus enligt tabell 1 i rådet gälla, men om det inte går att uppfylla dessa med tekniskt möjliga och/eller ekonomiska rimliga åtgärder bör målet vara att åtminstone uppfylla riktvärdena för luftburet buller inomhus.

Värdena för ekvivalent ljudnivå (LAeq) är angivna som frifältsvärden under dag, kväll respektive natt. För permanentbostäder, fritidshus och vårdlokaler anges även ett värde för maximal ljudnivå (tidsvägning; Fast) (LAFmax) nattetid under tiden 22.00-07.00.

Tabell 1. Riktvärden för buller utifrån det allmänna rådet. Riktvärden för bostadsrum gäller även vårdlokaler och hotellrum.

Område	Helgfri måndag-fredag		Lördag, söndag och helgdag		Samtliga dagar	
	Dag	Kväll	Dag	Kväll	Natt	
	07-19	19-22	07-19	19-22	22-07	
	L_{Aeq}	L_{Aeq}	L_{Aeq}	L_{Aeq}	L_{Aeq}	L_{AFmax}
Bostäder för permanent boende och fritidshus						
<i>Utomhus (vid fasad)</i>	60 dBA	50 dBA	50 dBA	45 dBA	45 dBA	70 dBA
<i>Inomhus (bostadsrum)</i>	45 dBA	35 dBA	35 dBA	30 dBA	30 dBA	45 dBA
Vårdlokaler						
<i>Utomhus (vid fasad)</i>	60 dBA	50 dBA	50 dBA	45 dBA	45 dBA	-
<i>Inomhus</i>	45 dBA	35 dBA	35 dBA	30 dBA	30 dBA	45 dBA
Undervisningslokaler						
<i>Utomhus (vid fasad)</i>	60 dBA	-	-	-	-	-
<i>Inomhus</i>	40 dBA	-	-	-	-	-
Arbetslokaler för tyst verksamhet¹⁾						
<i>Utomhus (vid fasad)</i>	70 dBA	-	-	-	-	-
<i>Inomhus</i>	45 dBA	-	-	-	-	-
¹⁾ Med arbetslokaler menas lokaler för ej bullrande verksamhet med krav på stadigvarande koncentration eller behov att kunna föra samtal obesvärat, exempelvis kontor.						

I Naturvårdsverkets skrift framgår även följande:

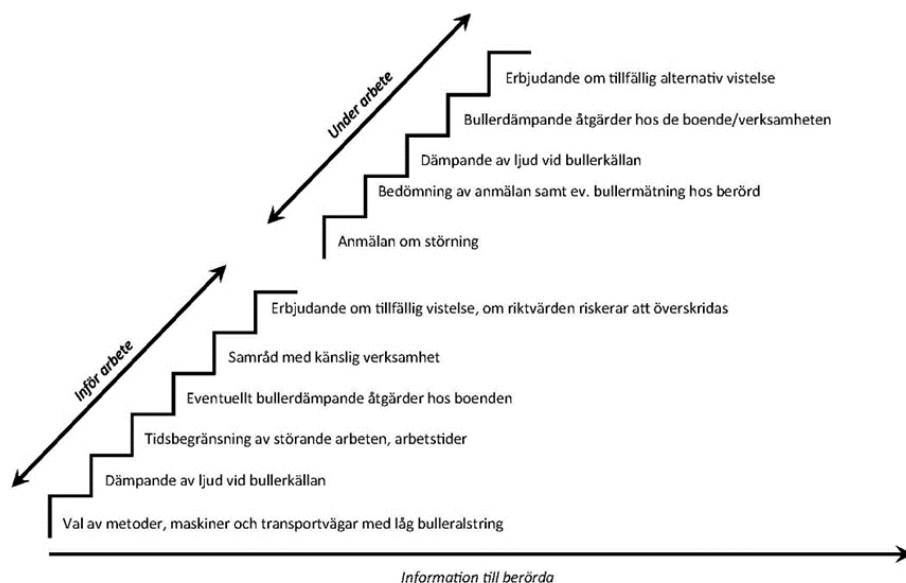
- I de fall verksamhet pågår endast del av period bör den ekvivalenta ljudnivån beräknas för den tid under vilken verksamheten pågår - t.ex. under en sekvens/cykel för byggaktiviteter med oregelbundet buller (pålning, spontning, borrar etc).

- För verksamhet med begränsad varaktighet, högst två månader, bör 5 dBA högre värden kunna tillåtas.
- Vid enstaka kortvariga händelser, högst 5 minuter per timme, bör upp till 10 dBA högre nivåer kunna accepteras. Detta bör dock inte gälla kvälls- och nattetid.
- I de fall verksamheten är av begränsad art och även innehåller kortvariga händelser bör höjningen av riktvärdet få uppgå till sammanlagt högst 10 dBA.
- Om riktvärdena för buller utomhus inte kan innehållas med tekniskt möjliga och/eller ekonomiska rimliga åtgärder bör målsättningen vara att åtminstone riktvärdena för buller inomhus kan innehållas.
- I det fall riktvärden för buller utomhus kan innehållas behöver man normalt inte kontrollera riktvärdena för buller inomhus då normal fasadisolering bör innebära att dessa bullerriktvärden kan innehållas.
- Buller från trafik till och från arbetsområdet bör bedömas efter de riktvärden som gäller för trafikbuller. Trafik inom byggplatsen bör bedömas som byggbuller.

3.2 Planering

Innan arbeten utförs är en faktor i planeringen att undvika störningar. För att minska störningen väljs metoder, maskiner och transportvägar med en strävan att ge minsta möjliga bulleralstring. Vid val av metod görs också avvägning gällande metodens rimlighet i förhållande till möjlig teknik, ekonomi och miljö.

Projekts arbete med att minska bullerolägenheter både innan och under byggtiden, kan sammanfattas i åtgärdstrappan, se Figur 1.

Figur 1. Åtgärdsstrappa för Trafikverkets arbeten med reducering av bullerolägenheter.

3.3 Kontroll

Uppföljning av buller sker i första hand genom att entreprenör gör en utredning med beräkning av byggbuller innan bullrande arbeten påbörjas i tätbebyggt eller på annat sätt känsligt område. I kontraktet krävs utredning och beräkningar i teknisk beskrivning (TB) och bullernivåer i administrativa föreskrifter (AF).

Beräkningarna ligger till grund för bedömning om riktvärdena överskrids eller inte samt behov av eventuella skyddsåtgärder och kontrollmätning. Utredningen med beräkningar ska hållas aktuell under hela byggskedet och ska omfatta:

- Vilka arbetsmoment som anses vara bullrande
- Vilka skyddsåtgärder som planeras
- Varaktighet, plats och tidpunkt
- Arbetssätt och metodik för bullerberäkningar under entreprenaden

Arbetena följs upp vid utförande så det säkerställs att arbetena utförs i enlighet med hur de beskrivits i underlagen, exempelvis att omfattning och metod stämmer, att bullerskydd utförs enligt plan och att tider efterlevs.

Kontrollmätningar kan utföras för att verifiera beräkningar. Exempel på kontrollmätning:

- Genom närfältsmätning vid arbetet för att verifiera indata för beräkningarna. Aktuellt vid nya arbetsmoment eller misstanke om att källstyrkan avviker från nivåerna i beräkningen.
- Vid anmälan om störande bullernivåer inomhus kan en bullermätning för aktuell bostad genomföras för att kontrollera och vid behov korrigera både utförd beräkning. Vid behov kan mätning genomföras inne i bostad för att bestämma aktuell fasaddämpning.

Trafikverket kan för vissa entreprenader ha fasta mätpunkter för luftburet buller på platser i närheten av arbetsområdena. Mätningar utförs främst som kvalitetssäkring av bullerberäkningarna men kan även nyttjas som underlag vid klagomål.

Beskrivning av mätmetoder och redovisning finns i Naturvårdsverkets rapport Metod för immissionsmätning av externt Industribuller Rapport 5417.

Resultat från närfältsmätningar och motsvarande kontroller tas med som underlag för motsvarande framtida arbeten och kontinuerliga förbättringar.

Potentiellt bullerkänsliga verksamheter identifieras i respektive projekt. Dessa hanteras från fall till fall beroende på typ av verksamhet och störningskänslighet.

3.4 Risk för överskridande av riktvärden alternativt villkor

Vid risk för överskridande av riktvärden ska bullerbegränsande åtgärder utredas. Utredningen dokumenteras.

Vid risk för överskridande ska entreprenören ta fram ett underlag där bullerberäkning som redovisar vilka fastigheter som förväntas bli berörda ingår. Underlaget ska även omfatta beskrivning av vilka bullerbegränsande åtgärder som kan vidtas och varför riktvärdena inte kan innehållas. I de fall överskridande av riktvärdena riskerar att ske under andra tider än helgfri

måndag till fredag kl. 07.00-19.00 anges också vilka särskilda skäl som åberopas. Särskilda skäl som exempelvis kan vara aktuella är:

- fördyrande kostnader
- längre byggtid
- störningar för resenärer
- minska störningens varaktighet genom att tillfälligt tillåta högre buller

För arbeten som trots åtgärder riskerar att överskrida riktvärden för buller tas kontakt med tillsynsmyndigheten. Underlaget samråds med tillsynsmyndigheten innan bulleröverskridandet kan genomföras.

Buller som regleras i villkor enligt tillstånd hanteras inom ramen för respektive kontrollprogram, se bilaga 1 till *Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet*.

3.5 Tillfällig vistelse

Om riktvärden för boende enligt NFS 2004:15 inte kan innehållas inomhus under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod, trots vidtagna skyddsåtgärder, erbjuds möjlighet till tillfällig vistelse. Erbjudandet skickas till berörda i god tid innan arbetet påbörjas, dock om möjligt senast 3 veckor före det att arbetet påbörjas.

Trafikverket erbjuder normalt enbart tillfällig vistelse för bostäder, inte verksamheter. Vid särskilda skäl, exempelvis sjukskrivning eller nattarbete, kan det vara aktuellt att erbjuda tillfällig vistelse även om riktvärdena inte överskrids.

Dessa erbjudanden dokumenteras och kan lämnas ut till tillsynsmyndigheten om behov eller önskemål om detta uppkommer.

Personer med nattarbete, små barn, äldre eller sjukskrivna kan ha särskilda behov av tillfällig vistelse även om riktvärden inte överskrids. När riktvärden för buller inomhus inte överskrids, men personer med särskilda behovs ändå störs, bedöms behovet av erbjudande om tillfällig vistelse för dessa personer från fall till fall. Boende som önskar åberopa särskilda behov

uppmånas kontrakta Trafikverket då det inte finns möjlighet att föra register över enskilda personer.

3.6 Åtgärder vid överskridande av riktvärden eller villkor

Om det finns orsak att misstänka att nivåerna överskrider de bullernivåer som beräknats görs en första bedömning om arbetena utförs i enlighet med beräkning, exempelvis att maskinerna motsvarar antagen källstyrka och relevanta skyddsåtgärder innehålls. Bedömning och eventuell kontroll dokumenteras.

Om bedömningen är att arbetena utförs enligt beräkning men att nivåerna är för höga genomförs följande steg:

1. Kontrollmätning vid källa och eventuellt hos närboende för att bedöma om beräkningar varit korrekta
2. Om kontrollmätningar visar på att riktvärden överskrids vidtas åtgärder för att sänka bullret
3. Om det trots åtgärder inte går att komma ned i avsedda nivåer erbjuds tillfälligt boende om varaktighet enligt avsnitt *Tillfällig vistelse*.

Buller som regleras i villkor enligt tillstånd hanteras inom ramen för respektive kontrollprogram, se bilaga till *Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet*.

Vid överskridanden av riktvärden kan det bli aktuellt att upprätta rapport.

3.7 Händelsehantering

Följande situationer analyseras och dokumenteras

- Överskridande av riktvärde (nivå eller tid) uppmäts. Om den uppmätta bullernivån bedöms kvarstå utreds händelsen vidare för att se om åtgärder kan genomföras eller samråd med tillsynen behöver genomföras.
- Avsteg från beskriven arbetsmetodik i bullerberäkning som skulle kunna misstänkas påverka bullersituationen.

- Ersättningsboende har inte erbjudits trots att bullernivån innebär att det skulle ha gjorts.
- I de fall ett villkor enligt tillstånd har påverkats.

4 Kontroll och utförande – Vibrationer

Projektets ingående markarbeten ska planeras och genomföras med så stor varsamhet och på sådant sätt att närliggande byggnader, anläggningar och installationer inte skadas eller att driftstörningar för tredje mans verksamhet uppstår genom markvibrationer eller markrörelser.

4.1 Riskanalys

Planerade anläggningarbeten som kan medföra markvibrationer är:

- Schaktning, fyllning och packning. Utförs till exempel vid anläggande av ny järnvägsbank, ny vägbank och vid grundläggning av nya konstruktioner.
- Spontning. Tillfälliga sponter kommer behöva installeras i samband med ett flertal anläggningarbeten.
- Installation av borrade pålar. Borrade stålrörspålar som installeras till fast botten eller berg.
- Installation av slagna pålar. Installation av slagna betongpålar i lera.
- Installation av kalk-cementpelare (kc-pelare). Installation av kc-pelare i lera.
- Sprängning. Bergschakt som krävs för terrassering och skärningar samt tunneldrivning.
- Rivning. Avser bland annat bilning av fundament till broar som rivs och dragning av pålar som annars kommer i konflikt med nya konstruktionspålar.
- Byggtrafik. Tunga fordon och maskiner kan, främst i byggnader grundlagda på lera, orsaka markvibrationer i anslutning till arbetsplatser och transportvägar.

De vibrationsalstrande arbetsmomenten ska planeras och genomföras på sådant sätt att närliggande bebyggelse, anläggningar, installationer, ledningar och utrustning inte skadas av markvibrationer orsakade av entreprenaden.

Vibrationer kan kännas vid låga nivåer men är vanligtvis inte skadliga för byggnader och anläggningar vid dessa låga nivåer. Känsltröskeln för vibrationer motsvarar den vibrationsnivå då man kan känna vibrationen och varierar från person till person.

Riktvärden för vibrationer under byggtiden utgår från att undvika skadliga vibrationsnivåer.

Trafikverket arbetar i enlighet med de svenska standarder som finns framtagna för vibrationsalstrande arbeten. Dessa är:

- SS 460 48 60:2022 "Vibration och stöt – Syneförrättning - Arbetsmetod för besiktning av byggnader och anläggningar i samband med vibrationsalstrande verksamhet"
- SS 460 48 66:2011 "Vibration och stöt – Riktvärden för sprängningsinducerade vibrationer i byggnader"
- SS 02 52 11 "Vibration och stöt – Riktvärden och mätmetod för vibrationer i byggnader orsakade av pålning, spontning, schaktning och packning"
- SS 02 52 10 "Vibration och stöt – Sprängningsinducerade luftstöt vågor – Riktvärden för byggnader"

Arbetet enligt svensk standard innebär framtagande av en riskanalys med avseende på känslighet för vibrationer för närliggande byggnader, anläggningar, ledningar och installationer. Riskanalysen ligger till grund för framtagandet av riktvärden för vibrationsnivåer.

Byggandet av Norrbottenbanan är uppdelat i olika entreprenader. Omfattningen av riskanalysen beaktas inom ramen för varje enskild entreprenad och är beroende på avgränsningar samt arbetsmoment i respektive entreprenad.

Om skada skulle uppstå trots att standarderna följts hanteras detta som ett skadeärende mellan Trafikverket och berörd fastighetsägare. Trafikverket

ersätter skador orsakade av verksamheten. Oenighet mellan Trafikverket och berörd fastighetsägare hanteras genom civilrättsligt skadeståndsärende.

4.2 Kulturhistoriska värden

För byggnader och anläggningar som bedömts innehålla kulturhistoriska värden ska dessa särskilt hanteras i riskanalys och syneförrättning beroende på känslighet. Arbetssättet följer svensk standard tillsammans med inventeringar och utredningar gällande det kulturhistoriska värdet och utökade kontroller kopplade till specifika larmvärden, riktvärden och risker i dessa byggnader.

4.3 Kontroll

Byggnader och anläggningar som identifierats i riskanalysen för- och efterbesiktigas vid så kallad syneförrättning. Riskanalyser genomförs inom respektive delprojekt.

Trafikverket hanterar och ansvarar för genomförande av syneförrättningar och vibrationsmätning. Entreprenör ska tillse att syneförrättning är genomförd samt att vibrationsmätare är uppsatta och i drift innan vibrationsalstrande arbeten påbörjas.

Besiktningar och inventeringar (syneförrättningar). Besiktningar genomförs innan arbetena påbörjas samt efter att arbetena avslutats. Eventuella förändringar dokumenteras och regleras i de fall skadan kan härledas till Trafikverkets arbeten.

Dokumentation av syneförrättning och valda riktvärden för vibration är offentligt material som hålls tillgänglig för berörda fastighetsägare vid önskemål från dessa.

Mätning av vibrationer. Vibrationsmätare monteras/ demonteras löpande genom dialog mellan beställare, konsult och entreprenör, allt eftersom arbetet framskrider. Information går ut till fastighetsägare när givare ska installeras.

Vibrationsnivåerna som anges i respektive riskanalys har beräknats med hänsyn till grundförhållanden, konstruktions- och materialfaktorer.

Det är entreprenörens skyldighet att anpassa vibrationsalstrande arbeten så att angivna vibrationsnivåer kan innehållas.

Entreprenören ska säkerställa att de får kontinuerlig, löpande information utan tidsfördröjning om erhållet mätresultat.

4.4 Åtgärder vid överskridande av riktvärde alternativt larmvärde

Avvikelse från angivna riktvärden eller larmvärden ska utan dröjsmål meddelas beställaren. Entreprenören ska innan arbetet fortsätter inlämna avvikelserapport till beställaren där entreprenören redogör för överskridandet samt beskriver vilka åtgärder som vidtas för att undvika ytterligare överskridanden.

Vid överskridanden kan det bli aktuellt med mellanbesiktning för att bedöma eventuella uppkomna skador och eventuella justeringar av riktvärden beroende på skadeomfattning.

Om det uppstår synliga skador på byggnader oavsett om riktvärden eller larmvärden har överskridits ska det utan dröjsmål meddelas beställaren.

4.5 Händelsehantering

Följande situationer analyseras och dokumenteras

- Vibrationsalstrande arbeten utförs utan att standarder/riktvärden/larmvärden följs.
- Skador uppstår på byggnader och anläggningar.

5 Kontroll och utförande – Luftkvalitet

Under anläggningsskedet kan luftkvaliteten påverkas i projektens närområde:

- Utsläpp av avgaser med mera från exempelvis användande av arbetsmaskiner inom etableringsområdena, transporter till och från arbetsområden samt genom omledning av trafik.
- Damning från exempelvis öppna grusytor, lastning av massor och andra transporter, partiklar som sprids från hjul eller vägbana.

5.1 Krav

För att minimera och följa upp påverkan har krav på luftkvalitet samt kontroller kopplade till dessa ställts upp. Kraven kan delas in i: krav på de fordon och maskiner som nyttjas, krav på damning samt eventuell uppföljning av luftkvaliteten i närområdet.

Fordon och arbetsmaskiner. Krav på utsläppsprestanda ställs i upphandling av entreprenörer och maskiner och beskrivs i kontraktets Administrativa föreskrifter.

Damning. Damning från verksamheten ska begränsas. Beredskap för att vidta dammbegränsande åtgärder ska finnas. Krav på åtgärder att minska effekter av dammande aktiviteter ställs i upphandling av entreprenörer och beskrivs i kontraktets Administrativa föreskrifter.

5.2 Kontroll

Fordon och arbetsmaskiner. Kontroll av lastbilar och arbetsmaskiners utsläppsprestanda görs genom uppföljning och ronder under entreprenadskedet.

Damning. Kontroll att entreprenören genomför åtgärder för att begränsa damning.

5.3 Åtgärder

Fordon och arbetsmaskiner. Om en maskin som inte uppfyller kraven upptäcks på arbetsområdet utvärderas om maskinen ska ersättas eller om det krävs ett undantag. Arbetena återupptas när antingen godkänd maskin finns eller undantag meddelats.

Damning. Åtgärder för att minimera damningen hanteras inom respektive entreprenad. Åtgärderna utförs i första hand av Trafikverkets entreprenörer. Trafikverket följer löpande upp att de utför de åtgärder som beskrivs. Vid avvikelser vidtar entreprenören korrigerande åtgärder alternativt redovisar underlag för att ändra arbetssätten.

5.4 Händelsehantering

Följande situationer analyseras och dokumenteras

- Ej godkända maskiner/fordon nyttjas utan undantag
- Åtgärder för att minimera damning följs inte och störning uppstår

6 Kommunikation

Rutiner för hur information samordnas finns i det övergripande kontrollprogrammet.

Fortlöpande kommunikation sker med boende och verksamheter i närområdet för att tillgodose att berörda hålls informerade och uppdaterade om aktuella arbeten. Boende och verksamheter informeras innan arbeten för att de ska veta vad, varför och under vilken tid som störningar kan uppstå och hur Trafikverket försöker begränsa dessa.

Trafikverket har även löpande informationsutbyte och kontakter med känsliga verksamheter för att diskutera specifika projektanpassningar vid respektive verksamhet.

6.1 Sms-tjänst

De som berörs av sprängningar kan ansluta till en tjänst som förvarnar om att sprängning sker inom exempelvis 30 minuter. Projektet har en SMS-baserad tjänst för sprängtider för allmänheten. Ett SMS skickas via tjänsten cirka 30 min innan sprängning så att alla som önskar kan få information om när sprängningen sker.

6.2 Klagomål

Vid inkomna klagomål under pågående entreprenader utreds orsak och lämpliga åtgärder att vidta.

En utsedd person hanterar klagomål och i de fall svar inte kan ges direkt kommer ärendet förmedlas till de som kan svara. Rutiner för ärenden in, återkoppling och dokumentation kommer tas fram men beskrivs översiktligt i *Övergripande kontrollprogram omgivningspåverkan under byggskedet*. Vid tidigare entreprenadarbeten har de flesta synpunkter berört byggbuller, damning, vibrationer samt trafikomledning.

Är klagande inte nöjd med projektets svar eller hantering av frågan kan de vända sig till tillsynsmyndigheten.

Versionslogg

rev	Revidering avser	Datum	Godkänns av

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

trafikverket.se

Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-09-11

Ärendenummer: 2026-4784

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande angående kommunalt ansvar att tillhandahålla vattentjänster (vatten och avlopp) för fastigheter i Täfteå/Lillfjärden (4616-2026)

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna synpunkter på remissen enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen har fått en begäran om att pröva Umeå kommuns skyldighet att enligt lagen om allmänna vattentjänster tillhandahålla vatten och avlopp till Täfteå/Lillfjärden.

Länsstyrelsen önskar att miljö- och hälsoskydd yttrar sig i ärendet.

I lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) anges i 6 § sammanfattningsvis att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang så är det ett kommunalt ansvar att ordna detta. Med stöd av 51 § utövar Länsstyrelsen tillsynen över att kommunen fullgör denna skyldighet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-09-11

Remiss 2026-06-26

Bilaga 1. Yttrande, 2026-09-11

Bilaga 2. Redovisning över avloppssituationen i Lillfjärden

Bilaga 3. VA- och dagvattenutredning - Sigma

Beredningsansvarig

Nina Stenbacka, miljöinspektör

Angelica Frykholm, enhetschef Små avlopp

Beslutet ska skickas till

Länsstyrelsen Västerbotten

Bilagor

Bilaga 1. Yttrande

Bilaga 2. Redovisning över avloppssituationen i Lillfjärden

Bilaga 3. VA- och dagvattenutredning - Sigma

Nina Stenbacka

Miljöinspektör

Bilaga 1 - Yttrande över remiss angående kommunalt ansvar att tillhandahålla vattentjänster (vatten och avlopp) för fastigheter i Täfteå/Lillfjärden (4616-2026)

Länsstyrelsen önskar att yttrandet innehåller svar på följande:

- 1. Vad är er uppfattning om statusen, ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv, på de små avloppen respektive dricksvattnet som finns i aktuellt område?**

Nämnden kan inte uttala sig generellt för området då de enskilda avloppsanläggningarna i aktuellt område har olika status (bilaga 2).

Provtagning på badvattenkvalitet med avseende på tarmbakterier tas av Umeå kommun tre gånger varje sommar på badplatsen Täfteå närbad. Sedan juni 2022 har provtagningen visat på tjänligt förutom vid två tillfällen (juli och augusti 2022) då provtagningen har visat tjänligt med anmärkning. Ingen förekomst av alger har påvisats vid provtagningen. Badplatsen ligger i anslutning till bebyggelse och avloppsanläggningarna i närområdet uppfyller inte hög skyddsnivå med avseende på hälsoskydd. En del av avloppsanläggningarna uppfyller kravet på hög skyddsnivå med avseende på fosfor.

Det är kommunalt vatten i området genom en vattenförening. Nämnden har ingen information om det finns vattenbrunnar i området som används till dricksvatten.

- 2. Om avloppssituationen idag anses vara undermålig, på vilket sätt är den det och har ni agerat på något sätt?**

Den senaste tillsynen på små avlopp i aktuellt område genomfördes år 2011 och inriktades på små avloppsanläggningar äldre än 10 år.

Inom området finns idag 42 bebyggda fastigheter fördelat på fritidsboende och permanentboende samt en verksamhet. Utöver detta finns idag sju obebyggda fastigheter och av dessa ligger fem i eller i anslutning till befintligt verksamhetsområde.

Av de 42 fastigheterna har 17 tillstånd enligt miljöbalken och 11 fastigheter har kommunalt avlopp. Resterande 14 fastigheter har en enskild avloppslösning där merparten har ett WC-utsläpp och ett flertal av dessa anläggningar behöver förbättras så att de uppnår dagens krav på rening.

Nämnden har ett pågående tillsynsprojekt där alla små avloppsanläggningar ska uppfylla dagens krav på rening senast år 2032 och om det inte blir kommunalt vatten och avlopp (VA) i det här området kommer nämnden att bedriva tillsyn under kommande år.

3. Hur har kommunen bedömt området när det gäller hög/normal skyddsnivå för små avlopp?

Innan tillsyn genomförs i ett område sker en översyn av skyddsnivån och vid behov ändras den. I dagsläget är det normal skyddsnivå, men en bedömning sker alltid i det enskilda fallet.

4. Hur anser ni att, ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv, en framtida lösning ska se ut? Går det att ordna egna avloppsanläggningar på respektive fastighet eller krävs det en samlad lösning för några eller alla fastigheter i området?

Till hänsyn för miljö och natur är den kommunala anslutningen den mest effektiva då den har en högre reningsgrad än de enskilda lösningarna. Vid kommunal anslutning sker även utsläppet i Umeälven vilket är en recipient som tål högre belastning jämfört med Lillfjärden/Täftefjärden. Alternativet med gemensam avloppslösning anses vara det näst bästa då en hög rening kan uppnås och endast två utsläppspunkter behövs jämfört med alternativet med enskilda lösningar där många utsläppspunkter finns. Alternativet att samtliga fastigheter ska anlägga enskilda anläggningar går ej i linje med miljö kvalitetsnormen för Lillfjärden/Täftefjärden.

Aktuellt område är utpekad för bebyggelseutveckling i gällande Översiktsplan (Översiktsplan Umeå kommun- fördjupning för kusten) och föreslås utredas för eventuell anslutning till kommunalt avlopp i samband med utveckling av området.

Det finns ett miljömässigt behov kopplat till recipienten Lillfjärdens vattenstatus men bebyggelsen bedöms inte vara i "ett större sammanhang" enligt LAV §6 och grund för ansvar för utbyggnad saknas därmed. Utifrån att området föreslås för bebyggelse och att miljöbehovet är stort utreder kommunen bebyggelse inklusive lämpligaste VA-lösning.

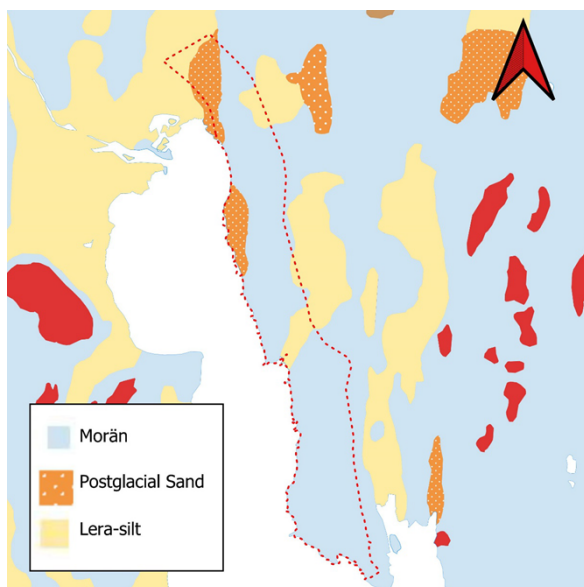
5. Finns det risk att avloppen förorenar område som är viktigt för vattenförsörjningen?

Det är kommunalt vatten i området genom vattenförening och nämnden har ingen information om det finns vattenbrunnar i området som används för dricksvatten så nämnden kan inte uttala sig om risker kopplat till detta.

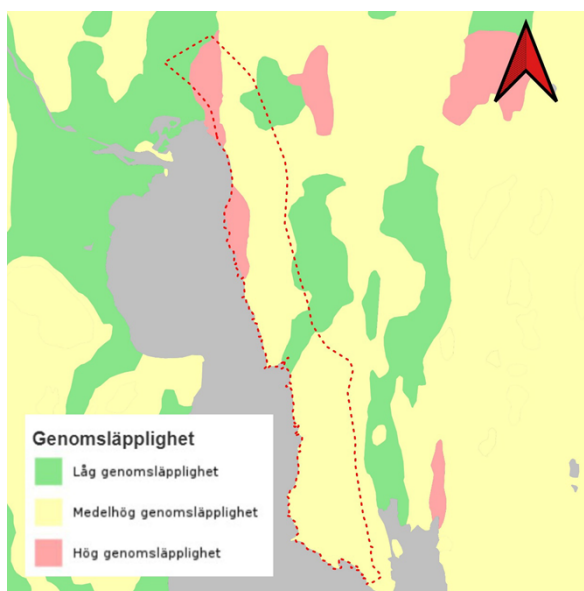
6. Hur ser de fysiska omständigheterna ut på platsen med tanke på berg, jordmån, sluttning, avstånd till recipient och eventuellt storlek på fastigheter?

Området ligger nära recipienten Lillfjärden och fastigheterna med små avlopp ligger mellan 10-250 meter från ytvatten. I området som ligger nära havsnivån väntas höga grundvattennivåer, grundvattennivån bedöms ligga mellan 0,5–1,5 m för de fastigheter som ligger närmare strandlinjen. I dagsläget är storleken på fastigheterna ganska typiska för landsbygd, de minsta ligger på ca 1000 m². Om det pågående planprogrammet för Skäret slutförs och antas så kommer tillkommande bebyggelse bestå av mindre fastigheter.

Marken i området är relativt flack och varierar mellan +0 till ca +10. Jordarterna i området består till större delen av morän med inslag av lera, silt och postglacial sand, se Figur 1. Det finns även inslag av berg. I Figur 2 redovisas uppskattad genomsläpplighet med data från Sveriges Geologiska undersökning. Jorddjupet varierar mellan 1 m i norra delen till 18 m i den södra delen.

Figur 1. Jordartskarta, (Sveriges Geologiska undersökning, 2022).

Figur 2. Genomsläpplighetskarta, (Sveriges Geologiska undersökning, 2022).

7. Bedömer ni att de små avloppen kan påverka Lillfjärden negativt?

Statusen för Lillfjärden i nuvarande förvaltningscykel är måttlig. Huvudregeln inom svensk vattenförvaltning är att alla vattendrag ska uppnå minst god status (ekologisk och kemisk status) och att statusen inte får försämrats.

Enligt SMHIs vattenweb står de små avloppen för 55 % av den antropogena belastningen. För att uppnå god status är det viktigt att åtgärda de befintliga avloppen. Utifrån att området föreslås för ökad bebyggelse är det mest logiskt att invänta planprogrammet för att hålla samman en eventuell utbyggnad av kommunalt avlopp.

8. Finns det problem med dagvatten inom området? (t ex översvämningar, svårt att avleda)

Nämnden har ingen information om problem med dagvatten i aktuellt område. Det finns mer information kring dagvatten i Sigmas VA- och dagvattenutredning (bilaga 3).

9. Finns det avloppsinventering, dricksvattenprov, andra undersökningar som kan vara aktuella för området önskar Länsstyrelsen gärna att ta del av dem.

Det finns en VA- och dagvattenutredning som Sigma tagit fram gällande eventuell detaljplan Skäret (bilaga 3).

VA OCH DAGVATTENUTREDNING

VA- OCH DAGVATTENUTREDNING SKÄRET TÄFTEÅ, UMEÅ
KOMMUN

VA och dagvattenutredning

Projektnummer 195329

VA OCH DAGVATTENUTREDNING

Kund: Umeå kommun

Organisation Sigma Civil

Projektansvarig: Emil Sundin
Upprättad av: Emil Sundin, Lorenz Lindberg
Granskad av: Lars Nilsson
Godkänd av: Emil Sundin

Projektnummer: 195329
Upprättad:
Dokumentnummer: RAPPORT-140550
Version: 1.6

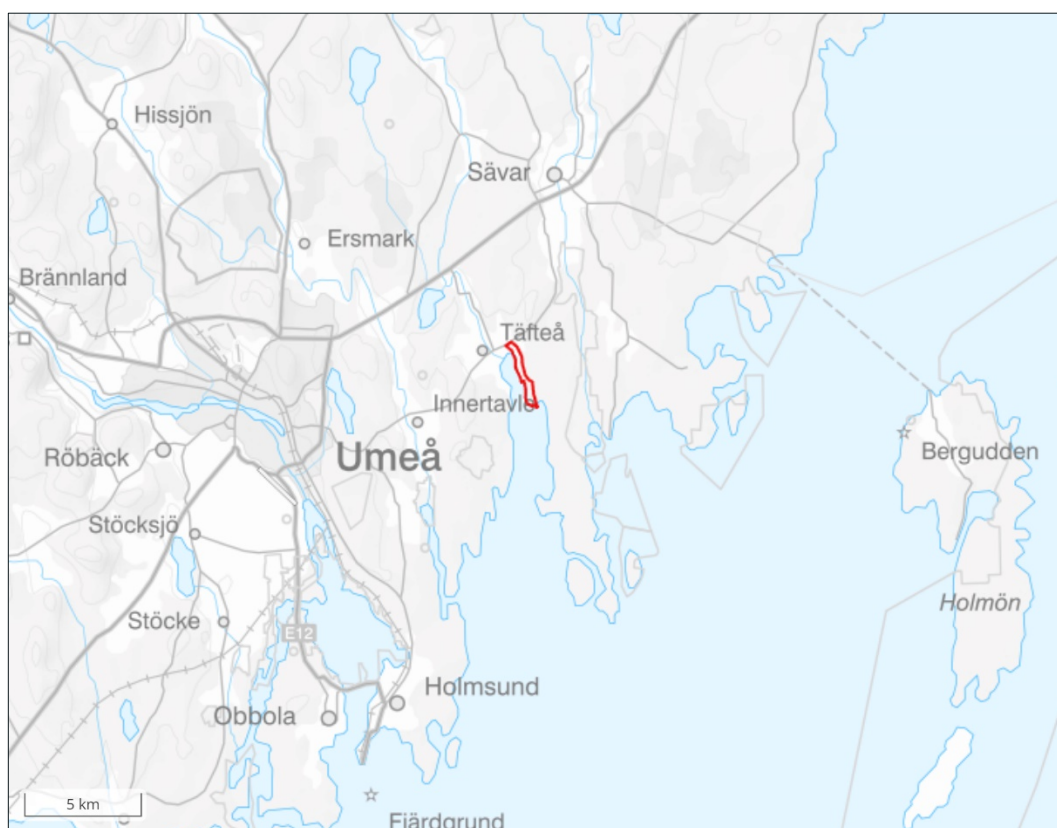
INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUND	2
1.2	SYFTE OCH MÅL	2
2	FÖRUTSÄTTNINGAR	3
2.1	TOPOGRAFI & MARKFÖRHÅLLANDEN	3
2.2	PLANERAD EXPLOATERING	5
2.3	NUVARANDE VA-ANLÄGGNINGAR	5
2.4	RECIPIENT	6
2.5	MILJÖPÅVERKAN	9
2.6	LAGSTIFTNING & KRAV	10
2.7	RENINGSTEKNIK	11
2.8	NATIONELLA SKYDDSFORMER	11
2.9	MILJÖFARLIG VERKSAMHET	11
3	EXPLOATERING	12
3.1	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÅTGÄRDER	12
3.2	ALTERNATIV 1 – NOLLALTERNATIV	12
3.3	ALTERNATIV 2 – FORTSATT ENSKILDA AVLOPP	13
3.4	ALTERNATIV 3 – GEMENSAMMA ANLÄGGNINGAR	14
3.5	ALTERNATIV 4 – KOMMUNAL ANLÄGGNING	15
4	KOSTNADSKALKYL	17
4.1	KALKYLFÖRUTSÄTTNINGAR	17
4.2	INVESTERINGSKOSTNAD	17
5	ETAPPINDELNING	19
6	SLUTSATS / DISKUSSION	20
6.2	KONSEKVENSANALYS BEFINTLIGA FASTIGHETER	21
7	FÖRUTSÄTTNINGAR DAGVATTEN	22
7.1	HUVUDMANNASKAP	22
7.2	BEFINTLIG AVVATTNING	22
7.3	DIMENSIONERANDE FLÖDEN	23
7.4	GRUNDVATTENNIVÅER	24
7.5	HÖGA HAVSNIVÅER	24
8	SKYFALL	25
8.1	SKYFALLSFLÖDEN	26
8.2	SKYFALLS ANALYS	26

9	FÖRDRÖJNING OCH RENING AV DAGVATTEN	28
9.1	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DAGVATTENRENING	28
9.2	DIMENSIONERADE FLÖDEN	28
9.3	ÅTGÄRDER FÖR FÖRDRÖJNING OCH RENING	31
9.4	SYSTEMLÖSNINGAR	36
10	FÖRORENINGSMODELLERING	37
10.2	MILJÖKVALITETSNORMER	39
10.3	RENING AV SMÄLTVATTEN	40
11	DRIFT OCH UNDERHÅLL	40
11.1	MAKADAMDIKEN	40
11.2	SVACKDIKEN	40
11.3	TORRA DAMMAR	40
	BILAGOR	42

1 INLEDNING

Umeå kommun arbetar med ett planprogram för kuststräckan öster om Lillfjärden ned mot Skäret söder om Täfteå. Ett förslag till planprogrammet var under sommaren 2021 på samråd. Efter inkomna yttranden beslutade Umeå kommun att en komplettering av en befintliga VA-utredningen från 2012 ska utföras innan arbetet med planprogrammet fortsätter. Sigma Civil har i och med detta fått i uppdrag att utföra en kompletterande VA-utredning samt övergripande dagvattenutredning för utredningsområdet Skäret i Täfteå. Denna rapport presenterar resultatet av utredningen för planområdets framtida VA-anläggning. Rapporten har tagits fram med utgångspunkt i tidigare utförd VA-utredning för området. Fyra alternativa inriktningar har jämförts med hänsyn till miljöpåverkan, anläggningskostnad och lagstiftning. Planområdets placering syns i Figur 1.

Figur 1. Planområdet Täfteå Skär markerat med röd linje.

1.1 BAKGRUND

Umeå är i en expansiv fas där tillväxten utgörs av både förtätning och en övergång till permanentboende i tidigare fritidshusområden. Kommunen är ansvarig för att planläggning sker på sådant sätt att mark- och vattenförekomster inte belastas ytterligare av föroreningar. Vattenförsörjning och spillhantering är viktiga frågor att behandla och ta hänsyn till tidigt i planprocessen. I åtgärdsprogrammet från Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt anges de åtgärder som bedöms behöva vidtas för att kvalitetskraven, formulerade som miljökvalitetsnormer, ska uppnås i distriktet. Täfteåfjärdens östra sida, längs Rovågersvägen, är högt exploaterad med bebyggelse främst mellan vägen och strandzonen. Bebyggelsestrycket är relativt högt och delen närmast Täfteå och ner till Skäret är utpekad som utvecklingsområde för förtätad bebyggelse. En av förutsättningarna för detaljplaneläggandet av området är att en spillvattenutredning tas fram i syfte att finna den eller de lämpligaste lösningarna för att långsiktigt klara miljökvalitetsnormen för vatten i fjärden.

1.2 SYFTE OCH MÅL

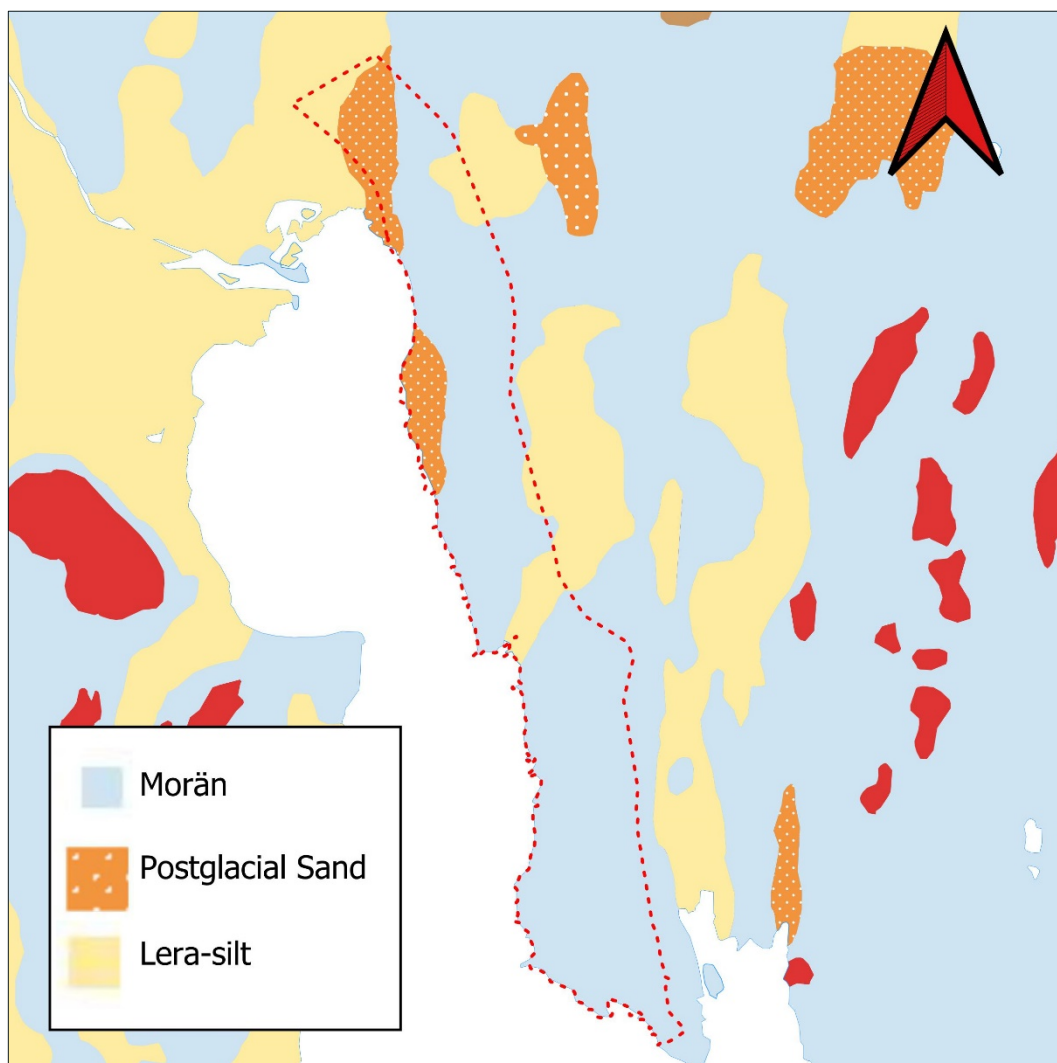
Syftet med denna rapport är att ta fram jämföra alternativ för hur vatten och avlopp kan hanteras inom planområdet vid en utökning av verksamhetsområdet för VA. Detta ska ligga till grund för vidare arbete med planprocessen i området.

Målbilden för utredningen är tre förslag till VA-hantering för programområdet med hänsyn till befintliga fastigheter, miljöpåverkan, lagstiftning och ekonomi. Även en övergripande etappindelning för utbyggnaden av området ska tas fram.

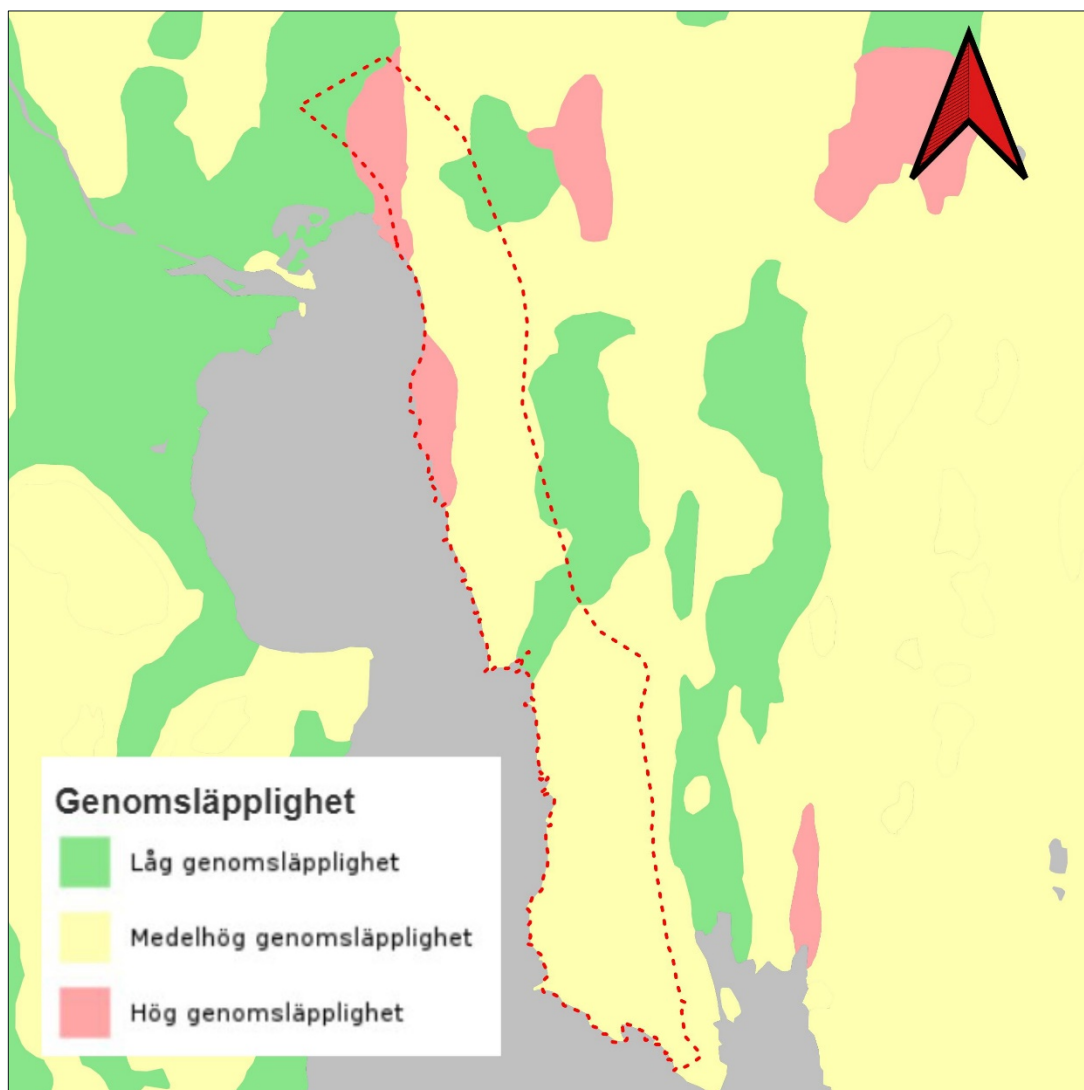
2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 TOPOGRAFI & MARKFÖRHÅLLANDEN

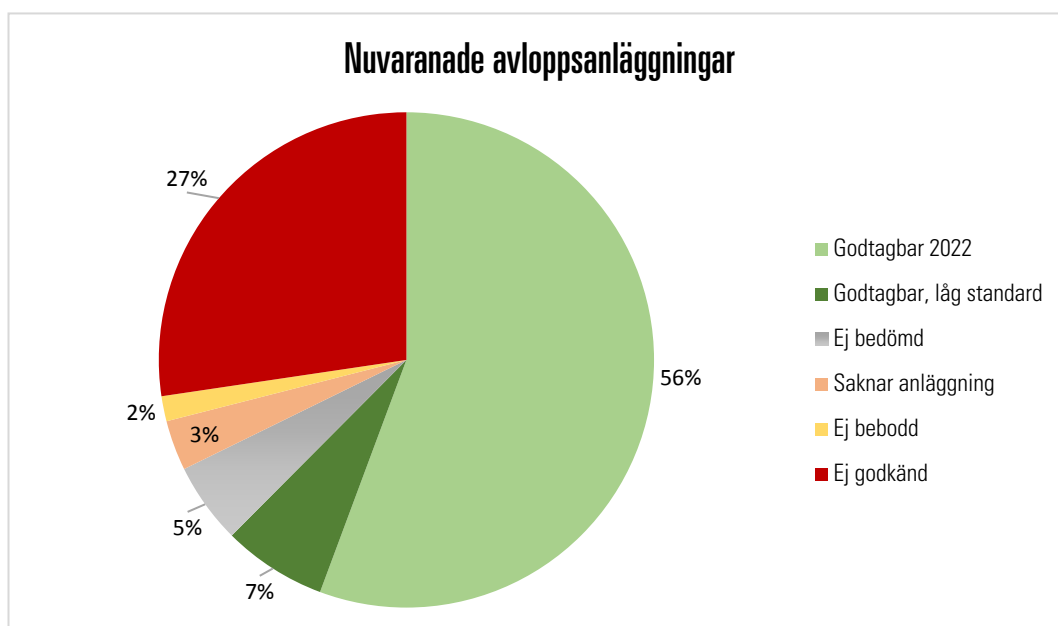
Marken i området är relativt flack och varierar mellan +0 till ca +10. Jordarterna i området består till större delen av morän med inslag av lera, silt och postglacial sand, se Figur 2. I Figur 3 redovisas uppskattad genomsläpplighet med data från (Svergies Geologiska undersökning, 2022). Jorddjupet varierar mellan 1m i norra delen till 18m i den södra delen.

Figur 2. Jordartskarta, (Svergies Geologiska undersökning, 2022).

Figur 3. Genomsläpplighetskarta, (Svergies Geologiska undersökning, 2022).

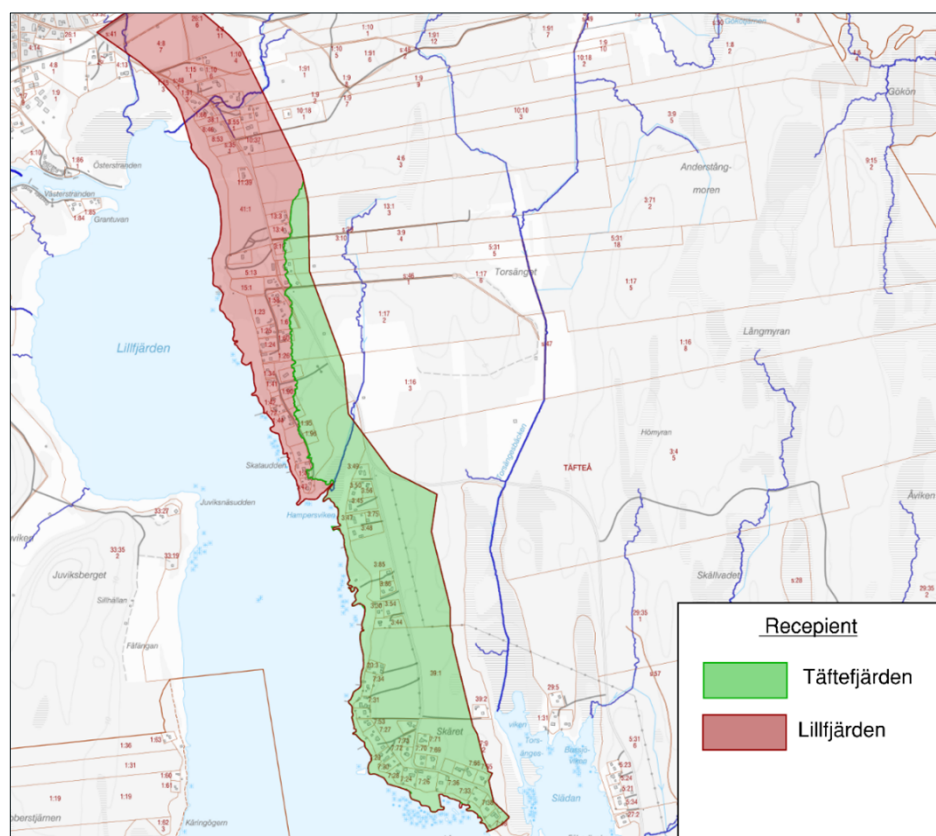
Figur 5. Uppskattad fördelning av avloppsanläggningar 2022.

Vattenförsörjningen för fastigheterna utgörs av en vattenförening som äger och sköter driften av en ledning som är ansluten till det kommunala vattenledningsnätet. Dimensionen på ledningen är för utredningen ej känd. Enligt uppgift ifrån UMEVA (numera VAKIN) ska denna ledning ha begränsad kapacitet. Hur många av de befintliga fastigheterna som är anslutna till denna är för utredningen ej känt, därför antas att samtliga fastigheter är anslutna.

2.4 RECIPIENT

Ytvattenrecipient för spillvatten från enskilda hushåll i området är Täftefjärden. Fjärden är den största av alla fjärdar utmed Umeås kust. Den sträcker sig mer än en mil i nordsydlig riktning från Täfteå och Täfteåns mynning till Täftehalv-öns yttersta udde Tavastögern. Vattenmyndigheten har delat in Täftefjärden i tre vattenförekomster: Lillfjärden, Täftefjärden och Yttre Täftefjärden. De två förstnämnda berörs av denna utredning.

Ungefär hälften av fastigheterna i utredningsområdet ligger inom Lillfjärdens avrinningsområde och hälften inom Täftefjärdens avrinningsområde. Det gäller såväl befintliga fastigheter som fastigheterna den tänkta exploateringen.

Figur 6. Planområdet uppdelat i Lillfjärdens och Täftefjärdens avrinningsområden.

2.4.1 Lillfjärden

Lillfjärden och Täftefjärden belastas av avrinnande vatten från omgivande mark och av verksamheter inom avrinningsområdet. Lillfjärden är mycket grund (<1m) med undantag för en muddrad kanal från Täfteå hamn på den östra sidan ut mot Täftefjärden. Bottenlevande kransalger har konkurrerats ut av vass. Vassruggarna blir allt fler och större. Kvalitetsfaktorn växtplankton har bedömts till måttlig medan total biomassa är otillfredsställande.

Den pågående igenväxningen av Lillfjärden beror delvis på den pågående landhöjningen, men närsaltsbelastningen och sedimenttransporten från Täfteån bidrar också. År 2019 klassificerade Vattenmyndigheten den ekologiska ytvattenstatusen till måttlig med tillförlitlighet 3 – hög på en skala från 0-3. Detsamma gäller för Täfteån som rinner till Lillfjärdens norra del.

Vattenförekomsten klassas som "Risk" på grund av belastningen av näringsämnen och plankton. Övergödning pekas ut som ett miljöproblem, baserat på kvalitetsfaktorerna Växtplankton och Näringsämnen. Med Växtplankton avses biomassa, uttryckt som biovolym, samt klorofyll a. Med Näringsämnen avses generellt både fosfor och kväve, men i detta fall är det fosfor som avses. Fosfor antas nämligen vara begränsande för algproduktionen i Lillfjärden och Täftefjärden. Data sammanställda av Länsstyrelsen i Norrbottens län indikerar att det råder kväveöverskott i Lillfjärden (Tideström, Nilsson, Örberg, & Åström Annika, 2012, s. 20), vilket även gäller i Bottenviken generellt.

Den kemiska ytvattenstatusen klassas som "uppnår ej god" vilket beror på att gränsvärden för kvicksilver och PBDE överskrids i alla Sveriges undersökta ytvattenförekomster; sjöar, vattendrag och kustvatten. Utsläpp av kvicksilver och PBDE har under lång tid skett i både Sverige och utomlands vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition av dessa ämnen. Bedömningen är att problemet med dessa ämnen har en sådan omfattning och karaktär att det i

dagsläget saknas tekniska förutsättningar att lösa det. Därför har det beslutats om att dessa ämnen omfattas av ett undantag. De nuvarande halterna av PBDE och Hg (dec 2021) får dock inte öka.

Tabell 1. Ekologisk och kemisk status för recipient Lillfjärdens

Ekologisk status		
<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Status 2021</i>	<i>Utslagsgivande kvalitetsfaktorer</i>
God ekologisk status 2039	Måttlig ekologisk status	Näringsämnen och växtplankton
Kemisk ytvattenstatus		
<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Status 2021</i>	<i>Utslagsgivande kvalitetsfaktorer</i>
God kemisk ytvattenstatus 2027	Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus	Hg (hg-föreningar) och PBDE, TEQ

2.4.2 Täftefjärden

Vattenförekomsten Täftefjärden är grund (<2m). Vattenmyndigheten har bedömt att Täftefjärden har god ekologisk status. Kvalitetskravet är god ekologisk status år 2027. Den biologiska kvalitetsfaktorn Växtplankton visar på hög status medan kvalitetsfaktorn näringsämnen visar på god status. (<https://viss.lansstyrelsen.se>)

Den kemiska statusen är densamma som Lillfjärden med sammautslagsgivande faktorer.

Tabell 2. Ekologisk och kemisk status för recipient Lillfjärdens

Ekologisk status		
<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Status 2021</i>	<i>Utslagsgivande kvalitetsfaktorer</i>
God ekologisk status 2027	God Ekologisk status	Ingen betydande påverkan har identifierats
Kemisk ytvattenstatus		
<i>Kvalitetskrav</i>	<i>Status 2021</i>	<i>Utslagsgivande kvalitetsfaktorer</i>
God kemisk ytvattenstatus 2027	Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus	Hg (hg-föreningar) och PBDE,

2.5 MILJÖPÅVERKAN

Ett antagande om 3pe/fastighet har gjorts utifrån kommunens anvisning. Varje person producerar omkring 170l spillvatten per person och dygn. Detta orenade avloppsvatten belastar sedan aktuell avloppsanläggning med föroreningar enligt tabell nedan. (Naturvårdsverket, 2008)

Tabell 3. Föroreningar i avloppsvatten.

	Urin [g/p,d]	Fek.+ papper [g/p,d]	BDT [g/p,d]	Totalt per PE [g/p,d]
BOD ₇	5	15	28	48
Totalfosfor	1	1	0,5 (0,15-0,6)	2
Totalkväve	11	2	1	14

2.5.1 Utsläpp

Avlopp från hushåll påverkar vattenmiljön i sin omgivning genom sitt innehåll av fosfor, kväve och syreförbrukande ämnen (BOD), vilka är de som i denna rapport tas hänsyn till. Utöver detta innehåller avloppsvattnet även metaller och organiska ämnen som är svårnedbrytbara. Dessa är till stor del partikelbundna och avskiljs därför till större delen i avloppsanläggningarnas slamavskiljning.

Avloppets innehåll av kväve, fosfor och BOD orsakar syreförbrukning i ytvattenrecipientens bottenvattnet. Syreförbrukningen kan vara primär eller sekundär, där den primära innebär att syre förbrukas direkt när ammoniumkväve och BOD släpps ut i ytvattenrecipienten. Med den sekundära menas syre som förbrukas efter att alger tagit upp ämnena och sedan brutits ned biologiskt. Den sekundära syreförbrukningen är vanligtvis större än den primära.

För att kunna bedöma de olika föroreningarnas bidrag till syreförbrukningen i ytvattenrecipienten finns värden framtagna enligt en modell utvecklad av Halvar Ødegaard vid Norges tekniska institut i Trondheim.

OCP (Syreförbrukningspotential) vid sekundär syreförbrukning:

1 kg totalfosfor förbrukar 100 kg syre (om fosfor är ensamt begränsande för växtplanktonproduktionen och om allt fosfor utnyttjas)

1 kg totalkväve förbrukar 4 kg syre (om kväve är ensamt begränsande för växtplanktonproduktionen)

OCP (Syreförbrukningspotential) vid primär syreförbrukning:

1 kg ammoniumkväve förbrukar 4,6 kg syre*

1 kg BOD₇ förbrukar 1 kg syre.

*) Om det bara finns tillgång till totalkväveanalyser kan det räknas med att den primära syreförbrukningen av 1 kg totalkväve är 4 kg syre.

Värdena är lämpliga för jämförelser mellan olika alternativ, men inte för beräkningar av faktisk syreförbrukning i recipienter (Ødegaard, 1995).

2.6 LAGSTIFTNING & KRAV

Bestämmelser kring kommunal planläggning av områden som dessa styrs i Plan- och bygglagen. Denna anger hänsyn ska tas till både allmänna och enskilda intressen både vad det gäller att förebygga vatten- och luftföroreningar samt god ekonomisk tillväxt. Hur kommunen planerar och bygger ut verksamhetsområdet för vattentjänster styrs av [§6 Lagen om allmänna vattentjänster \(2006:412\)](#).

Ett tillägg till paragrafen som att trädde i kraft 2023.01.01. Då inget prejudikat finns är bedömningen hur den kommer att användas fortfarande svårbedömd. En enskild anläggning ska uppfylla kraven med hänsyn till människors hälsa och miljön. En tolkning av texten är att kommunens bevisbörda för att kraven ej uppfylls har stärkts.

I praktiken innebär det att ett sammanvägande där lämpligheten av planens genomförande kopplat till det kommunalekonomiska perspektivet, Kap 2 PBL som utgör en motvikt till §6 LAV behöver antas. Om det inte anses rimligt att bygga ut kommunalt VA pga. bristfällig ekonomisk täckning bör alternativet att ordna enskilt VA övervägas.

Miljöbalken ställer krav på att avloppsvatten ska genomgå längre gående rening än slamavskiljning, såvida det inte är uppenbart att vattnet kan släppas ut utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Naturvårdsverket har allmänna råd och anvisningar för småavlopps funktion. Umeå Kommun har i enlighet med dessa råd beslutat att det i vissa områden ska ställas hårdare krav på rening, sk hög skyddsnivå ur miljösynpunkt. Hela det aktuella planområdet omfattas av kravet på hög skyddsnivå vilket innebär:

- Minst 90 procent reduktion av organiska ämnen
- Minst 90 procent reduktion av fosfor
- Risk för smitta eller annan olägenhet ska minimeras

Utöver reningsgrad ställer Umeå Kommun krav på att infiltrationsanläggningars spridarledning ska ligga minst 1m ovan grundvattenytan.

2.7 RENINGSTEKNIK

Vad det gäller olika tekniker för rening av avloppsvatten från enskilda avlopp finns en uppsjö av alternativ. I (Naturvårdsverket, 2008), listas många alternativ med dess för- och nackdelar. För utredningen har alternativen till enskilda avlopp begränsats till markbäddar, infiltrationsbädd, och mini-reningsverk. Dessa kan även kompletteras med olika typer av efterbehandling. I delar av området med höga grundvattennivåer måste infiltrationsanläggningar och markbäddar utföras som upphöjda ovan mark.

Tabell 4. Reningsgraden vid enskild avloppsanläggning

Avloppsanläggning	Reduktion i % av total mängd i hushållsavlopp		
	Totalkväve	Totalfosfor	BOD ₇
Markbädd	10 – 40	25 – 75	>90
Infiltrationsanläggning	20 – 40	25 – 90	90 – 95
Minireningsverk	30 – 60	90	>90

För att kunna uppnå kravet på hög skyddsnivå måste alternativet markbädd och infiltrationsanläggning kompletteras med extra steg fosforrening.

Vad det gäller minireningsverk har tekniken gått framåt främst vad det gäller reduktionen av totalkväve och många leverantörer kan visa produktdeklarationer på upp till 60% reduktion.

2.8 NATIONELLA SKYDDSFORMER

Inga nationella skyddsformer har identifierats i anslutning till planområdet, (Naturvårdsverket, 2022)

2.9 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Norr om planområdet inne i Täfteå har det med hjälp av EBH-kartan (Länsstyrelsen, 2022) identifierats en verksamhet med bransch drivmedelshandling. Statusen för verksamheten är "ej riskklassad". Verksamheten berör inte programområdets dagvattenavrinning i befintligt eller exploaterat skede.

Figur 7. Identifierad miljöfarlig verksamhet norr om planområdet, (Länsstyrelsen, 2022)

3 EXPLOATERING

3.1 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÅTGÄRDER

I utredningen görs antagandet att samtliga fastigheter inom programområdet i framtiden kommer att bebos året om. Detta trots att flertalet av dagens fastigheter endast bebos under delar av året. För att alternativen ska vara jämförbara räknas det med att samtliga alternativ ska klara av de krav som ställs. För att uppfylla kraven måste infiltrationsanläggningar kompletteras med ett steg, fosforrening.

Vattenförsörjningen till området sker idag via en vattenförening, i samtliga alternativ förutom nollalternativet görs bedömningen att vattenledningsnätet måste byggas ut eller bytas ut. Detta då den befintliga vattenledningen in till området inte skulle klara av att uppfylla de tekniska kraven för vattenförsörjning vid det framtida scenariot som tas upp i planprogrammet. Detta innebär att en ny vattenledning kommer att behöva anläggas från de kommunala ledningarna i Rovågersvägen vid alternativen 2–4. Skillnaden mellan vattenledningen i de alternativen blir då huvudmannaskapet och huruvida den befintliga vattenledningen ska ersättas eller ej. För att nå samtliga framtida fastigheter krävs en vattenledning om 6700m med varierande dimension. Då ingen färdig fastighetsindelning finns i nuläget sätts dimensionen i samtliga alternativ till 90pe längs hela sträckan. Delar av området kan eventuellt anslutas till den befintliga dricksvattenledningen om kapacitet finns, därför rekommenderas att tillgänglig kapacitet på denna utreds vidare.

3.2 ALTERNATIV 1 – NOLLALTERNATIV

Nollalternativet beskriver en situation där ingen ytterligare exploatering har skett jämfört med idag och där spillvatten fortfarande behandlas i enskilda anläggningar. De som idag har bristfälliga anläggningar ska bytas ut enligt Miljö och hälsoskydds råd och förelägganden för att uppfylla reningskraven.

Nollalternativet innebär att antalet fastigheter även fortsättningsvis är 78st. Idag bebos bara vissa fastigheter under delar av året, men i nollalternativet räknas det med att samtliga fastigheter är bebyggda och bebodda året runt.

I området antas flertalet fastigheter behöva byta ut sina avloppsanläggningar för att uppfylla de utsläppskrav som miljö och hälsoskydd identifierat som en del i att kunna nå god ekologisk status i Lillfjärden.

Som utgångspunkt för nollalternativet antas, utifrån den avloppsinventering som gjordes 2011 och inkomna ansökningar tom 2022 att ca 21st av dagens fastigheter har ej godtagbara anläggningar och måste till med stora åtgärder för att uppnå reduceringskraven.

Av de anläggningar som 2011 ej bedömdes, saknade anläggning eller var obebodd räknas med att 8st nya avloppsanläggningar måste anläggas.

För de fem fastigheter med Godtagbar men låg standard räknas med att mindre åtgärder är behövliga. Fastigheter med nya eller 2011 godtagbara anläggningar krävs ingen åtgärd.

Utifrån dagsläget betyder detta att ca 8st fastigheter kommer att behöva anlägga nytt avlopp, 21st kommer behöva stora åtgärder och 5st fastigheter små åtgärder. Resterande 44 fastigheter bedöms klarar kraven med sin nuvarande anläggning.

Då en stor del av den befintliga bebyggelsen i området ligger nära havet på södra sidan av Rovågersvägen finns risk med infiltrationsanläggningar m.h.t. avståndskravet mellan spridarledningar och grundvattennivåer. För fastigheter norr om Rovågersvägen är den risken avsevärt lägre.

3.2.1 Miljöpåverkan

Miljöbelastningen från anläggningarna görs utifrån ett antagande att de enskilda anläggningarnas funktion kommer att variera med skötsel, tid på året, grundvattennivåer och därför sänks avskiljningsgraden på totalfosfor till 80 % och totalkväve 14%. Vilket även styrks av inventeringen 2011.

Tabell 5. Utsläpp av syreförbrukande ämnen för nollalternativet.

Förorening [g/d]	BDT	WC	Total	Syreförbrukningspotential
<i>BOD</i>	655	304	959	959
<i>Totalkväve</i>	278	1616	1895	7578
<i>Totalfosfor</i>	9	46	55	5499
				14 036

3.3 ALTERNATIV 2 – FORTSATT ENSKILDA AVLOPP

Alternativet bygger på att samtliga fastigheter, befintliga och nya, har sina egna avloppsanläggningar. Detta innebär att de fastigheter som idag saknar eller har underkända anläggningar rustar upp eller att reningskravet uppfylls likt nollalternativet. De 126 nya fastigheterna samt de 8st som ej har avlopp anlägger nya godkända anläggningar. Fördelningen mellan minireningsverk och infiltrationsanläggningar sätts för bedömning av miljöpåverkan till 35 / 65 likt de inkomna ansökningarna från 2011 och framåt. Ett minireningsverk bedöms ha en livslängd på omkring 30 år (Kingspan Baga AB, 2022). För drift och underhåll antas att slamtömning ska ske 1–2 gånger per år samt att fällningskemikalie ska fyllas på i intervall (VAguiden, 2022).

För alternativet krävs förläggning av 6800m dricksvattenledning, förutsatt att befintlig ledning inte klarar av några ytterligare anslutna fastigheter. Alternativet till att förlägga dricksvattenledningen är enskilda borrhade vattenbrunnar, vilket inte ses rimligt med den tänkta andelen nya fastigheter.

3.3.1 Miljöpåverkan

Miljöbelastningen från anläggningarna görs utifrån ett antagande att de enskilda anläggningarnas funktion kommer att variera med skötsel, tid på året, grundvattennivåer och därför sätts avskiljningsgraden på totalfosfor till 80 % och totalkväve 14%. Vilket även styrks av inventeringen 2011.

Tabell 6. Utsläpp av syreförbrukande ämnen för enskilt avlopp.

Förorening [g/d]	BDT	WC	Total	Syreförbrukningspotential
<i>BOD</i>	1714	796	2509	2509
<i>Totalkväve</i>	728	4227	4955	19 820
<i>Totalfosfor</i>	24	119	144	14 382
				36 711

3.4 ALTERNATIV 3 – GEMENSAMMA ANLÄGGNINGAR

Alternativet innebär att avloppsvattnet samlas från flertalet hushåll och leder det till en gemensam avloppsanläggning.

Gemensamma anläggningen skulle kunna utformas som de ovan nämnda enskilda anläggningarna men i större dimensioner och kapacitet. För att en gemensam avloppsanläggning ska vara godkänd ska samma krav för hög skyddsnivå uppfyllas. Med hänsyn till områdets känslighet och grundvattennivåer väljs minireningsverk då denna typ av lösning ger bäst marginaler mot reduktionskraven och dess funktion är ej lika känslig för högt grundvatten. Nackdelen med minireningsverk kopplas till investerings och driftkostnader. Ett scenario för alternativet skulle kunna vara att flera spillvattenföreningar bildas. Detta skulle minska andelen ledningslängd i området. Nackdelen med flera reningsanläggningar är att det innebär fler utsläppspunkter till recipienten, vilket höjer riskerna med den typen av lösning.

En gemensam anläggning antas stabilare drift och underhåll, vilket även är anledningen till att reningsgraden antas högre än för de enskilda anläggningarna. Reningsverksanläggningen kräver tillsyn en till två gånger per år och beräknas ha en livslängd på ca 50-75år (WSB Clean, 2022). Tillsyn kan utföras av utsedd entreprenör alternativt kan ett serviceavtal ingås med leverantör. Ett alternativ är att anlägga två gemensamma avloppsanläggningar, det skulle minska behovet av en pumpstation vid den södra delen av området. Den avvägning som gjorts mellan alternativen två pumpstationer eller två avloppsanläggningar kopplas till att underhållet för en reningsanläggning är större och mer omfattande än för en mindre pumpstation. En bristande reningsanläggning skulle även innebära större konsekvenser och större kostnader att åtgärda än en bristande pumpstation.

En förutsättning för utredningen av alternativet är att alla nya fastigheter samt fastigheter utan eller med underkänd anläggning inom området ansluts till den gemensamma anläggningen. Det betyder att de 126 nya fastigheterna samt 29 av de befintliga ansluter sig till den gemensamma anläggningen. Detta innebär en anläggning som är dimensionerad för omkring 150 hushåll med 3pe i varje.

3.4.1 Utformning

Vid ledningsdragningen för alternativet har utredningen utgått från att tre mindre pumpstationer kommer krävas vid detta alternativ. Utöver denna måste fastigheter inom lågt belägna områden anslutas med s.k. lågtrycksavlopp (LTA), vilket är en mindre pumpanordning som kan ansluta till ett självfallssystem. Då de befintliga fastigheterna över lag är placerade närmare Tätfjörden än de befintliga krävs LTA pumpar i större utsträckning till dessa.

Med ovan nämnda förutsättningar skulle en lösning med gemensamma avloppsanläggningar kunna utformas enligt bilaga 1. Förslaget innebär att hela området ansluter till två gemensamma reningsanläggningar i form av minireningsverk. Storleken på ett sådant reningsverk skulle kräva att omkring 500m² behöver tas i anspråk i allmän platsmark för två e-områden. Utöver e-område för reningsverken behöver man säkra placeringar för pumpstationer i lågpunkter.

Minireningsverken förses med ett utlopp med självfall ner till fjörden. Bräddavlopp måste även finnas tillgängligt. Detta föreslås utformas som ett bräddningsdike i anslutning till reningsverket.

Vattenförsörjningen utförs likt alternativ 2, genom att en ny parallell ledning genom hela området till samtliga nya fastigheter. Vattenledningen kan i detta alternativ samföräggas med spillvattenledningar i större delen av området.

För alternativet krävs förläggning av 6800m dricksvattenledning, 5800m spillvatten självfall, 800m tryckspill. Vattenledningar samförläggs med spillvatten större delen av sträckningarna.

3.4.2 Miljöpåverkan

Anläggningarna finns i dimensioner upp till omkring 350 pe. Reningsgraden för en anläggning i denna storlek sätts till 90% för BOD och Totalfosfor medan totalkvävet reduceras med 45%.

Tabell 7. Utsläpp av syreförbrukande ämnen för gemensamt avlopp.

Förorening [g/d]	BDT	WC	Total	Syreförbrukningspotential
<i>BOD</i>	1714	796	2509	2509
<i>Andel Totalkväve</i>	471	2735	3206	12 824
<i>Andel Totalfosfor</i>	12	60	72	7191
				22 525

3.5 ALTERNATIV 4 – KOMMUNAL ANLÄGGNING

Alternativ 4 innebär att kommunen beslutar om att programområdet ska ingå i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Detta innebär att VA-huvudmannen ska säkerställa försörjningen av vatten samt omhändertagandet av spillvattnet i området. Tvångsanslutning till va-nätet innebär att fastighetsägare tvingas ansluta sig till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Tvångsanslutning till va-nätet kan ibland möta kritik från fastighetsägare som anser att de inte behöver ansluta sig till det kommunala nätet, till exempel om de har egna brunnar eller avloppsanläggningar. Dock kan det vara så att enskilda lösningar inte alltid är lika effektiva eller säkra som en anslutning till det kommunala va-nätet.

Detta innebär inte att alla befintliga fastigheter i området har som krav att ansluta till den allmänna va-anläggningen. Utan endast i det fall deras enskilda anläggning kan godkännas med hänsyn till människors hälsa och miljön samt visa sig bättre ur dessa hänseenden än en kommunal anslutning. Se avsnitt 2.6 above. Avloppsanläggningar som visar sig kunna godkännas och uteslutas ifrån s.k tvångsanslutning till det kommunala nätet bidrar i sin tur till sämre investeringsunderlag för VA-huvudmannen. Detta på grund av uteblivna intäkter i form av anslutningsavgifter.

En avvägning för alternativet skulle vara att inte ansluta de fastigheter som idag har godkänt avlopp. Dessa fastigheter skulle kunna hanteras i senare skeden, ifall man anser att den enskilda anläggningen inte sköts eller fungerar godtyckligt.

Dock för alternativet räknas med att samtliga nya och befintliga fastigheter ansluter sig till den kommunala anläggningen. Vilket anses mest troligt då privata anläggningar alltid kommer att belasta den mer känsliga recipienten Täfteå fjärden, vilket den kommunala anläggningen inte kommer att göra. För alternativet krävs att markanspråk tas för s.k. E-områden där pumpstationer föreslås.

3.5.1 Utformning

Vattenförsörjningen säkras upp med en ny ledning längs hela planområdet. Spillvattenledningar samförläggs med vattenledningen så långt detta är möjligt. Planområdets topografi begränsar möjligheterna till självfallssystem i området. För att minimera drift och skötsel av anläggningen har alternativet begränsats till 3 mindre pumpstationer och en större för hela området. Delar av ledningsnätet måste trots dessa anläggas som LTA-system. Ledningsnätet för ett kommunalt alternativ beräknas ha en teknisk livslängd på omkring 100 år (Malm, o.a., 2011).

För alternativet krävs förläggning av 6725m dricksvattenledning, 6400m spillvatten självfall, 1400m tryckspill.

3.5.2 Miljöpåverkan

Vid en kommunal va-anläggning kommer allt spillvatten att tas via ledningsnät till reningsverket på Ön. Reningen för alternativet bedöms som det mest effektiva. Öns reningsverk har en reducering på 96% för totalfosfor och BOD₇ medan reningsgraden av totalkväve ligger på omkring 17%.

Utsläppen till Täfteåfjärden från denna typ av lösning kopplas till bräddning vid driftstopp och överbelastning av pumpstationer. Dessa är dock att ses som avvikande händelser vilka även ska förebyggas av va-huvudmannen. Det förekommer även flödestoppar in till avloppsreningsverket på Ön som resulterar i bräddning efter försedimentering. Andelen avloppsvatten från planområdet som eventuellt skulle bidra med till bräddning vid Ön antas försumbart.

Belastningen på Lillfjärden för kommunal anläggning är i normalfallet att se som noll. Belastande syreförbrukningspotential sker i stället mot Umeälven vilken bedöms som mindre känslig recipient.

Tabell 8. Utsläpp av syreförbrukande ämnen för kommunalt avlopp.

Förorening [g/d]	BDT	WC	Total	Syreförbrukningspotential
<i>BOD</i>	685	318	1004	1004
<i>Andel Totalkväve</i>	600	3481	4081	16 322
<i>Andel Totalfosfor</i>	5	24	29	2876
				20 202

4 KOSTNADSKALKYL

Kostnaden har beräknats för samtliga alteternativ. Jämförbarheten mellan dem ligger främst i det samhällsekonomiska perspektivet, då andelen för var och en av kostnadsbärarna varierar i samtliga alternativ. Hur stor kostnad var och en fastighetsägarna kommer att stå för varierar

4.1 KALKYLFÖRUTSÄTTNINGAR

Prisuppgifter för de olika åtgärderna som krävs i förslagen har bestämts utifrån KP-fakta, avvägningar mellan verkliga prissatta mångdförteckningar och uppgifter från VAKIN. I kostnader för ledningsgrav ingår kostnaderna för material, schakt, rörläggning och återställning. Återställning är beräknad för ej belagd väg. Servisledningar är kalkylerade som V-32 och S-110 med tillhörande ventil och rensbrunn med en genomsnittlig servislängd om 6m. Kostnaden för en gemensam avloppsanläggning är kalkylerad från ett referensprojekt med likvärdig storlek som den aktuella anläggningen. I kostnaden för den gemensamma anläggningen ingår leverans, installation samt utbildning för drift och skötsel.

För kalkylen har följande å-priser använts:

- Pumpstation – 3 000 000kr
- Pumpstation, liten – 1 500 000kr
- LTA-pump (ett hushåll) – 20 000kr
- LTA-pump (flera hushåll) – 38 000kr
- Ledningsgrav 2-ledningar (S-självfäll + V-Tryck) – 3953 kr/m
- Ledningsgrav 1-ledning (V&S - Tryck) – 3026 kr/m
- Servisledning (S & V) – 24 000kr
- Servisledning (V) – 18 000kr
- Enskilt avlopp (Minireningsverk/Infiltration): 130 000kr
- Gemensamt avlopp (Minireningsverk) – 5 500 000kr

4.2 INVESTERINGSKOSTNAD

4.2.1 Nollalternativ

Nollalternativets kostnader består endast av upprustning / utbyte av idag ej godtagbara avloppsanläggningar.

För kalkylen används Minireningsverk som referens för de fastigheter som antagits sakna eller ha bristfälliga anläggningar. Utöver nyanläggning av anläggningar kommer en kostnad för upprustning av en del av de befintliga.

Tabell 9, Kostnadskalkyl för nollalternativet.

Investeringskostnad nollalternativ				
Anläggningsdel	Enhet	Mängd	Å-pris	Kostnad
Minireningsverk	st	8	130 000	1 040 000
Stor åtgärd	st	21	90 000	1 890 000
Liten åtgärd	st	5	35 000	175 000
Total				3 105 000,00 kr

4.2.2 Fortsatt enskilda avlopp

Alternativ 2 står med investeringskostnader för avloppsanläggningar för samtliga 126 nya fastigheter samt de åtgärder som ingår i nollalternativet för de befintliga. Vattenföreningen måste utökas med ytterligare en huvudledning samt servisavsättningar till samtliga av de nya fastigheterna, vars längd kalkyleras 6500m.

Tabell 10, Kostnadskalkyl för enskilt avlopp.

Investeringskostnad, Enskilt avlopp				
Anläggningsdel	Enhet	Mängd	Å-pris	Kostnad
Minireningsverk	st	134	130 000	17 420 000,00 kr
Stor åtgärd	st	21	90 000	1 890 000,00 kr
Liten åtgärd	st	5	35 000	175 000,00 kr
Ledningsgrav 1-ledning	m	6800	3 026 kr	20 578 919,33 kr
Servis V	st	134	18 000 kr	2 412 000,00 kr
Totalt				42 475 919,33 kr

4.2.3 Gemensamt avlopp

För att bygga ut området med gemensamma lösningar för avlopp byggs ett större mini-reningsverk. En del fastigheter i området kräver för denna lösning LTA-system. Avloppssystemet måste utöver detta byggas om i sin helhet. Vattenledningsnätet måste kompletteras likt alternativ 2.

Tabell 11, Kostnadskalkyl för gemensamt avlopp.

Investeringskostnad, Gemensamt avlopp				
Anläggningsdel	Enhet	Mängd	Å-pris	Kostnad
Reningsverk	st	2	5 500 000 kr	11 000 000,00 kr
Små åtgärder	st	6	35 000 kr	210 000,00 kr
Ledningsgrav 2-ledningar	m	6400	3 953 kr	25 297 600,00 kr
Ledningsgrav 1-ledning	m	400	3 026 kr	1 210 524,67 kr
Servis S & V	st	134	24 000 kr	3 216 000,00 kr
Servis S	st	19	18 000 kr	342 000,00 kr
LTA-pump (flera hushåll)	st	3	50 000	150 000,00 kr
LTA-pump (ett hushåll)	st	15	20 000 kr	300 000,00 kr
Pumpstation, liten	st	2	1 500 000 kr	3 000 000,00 kr
Totalt				44 726 124,67 kr

4.2.4 Kommunalt avlopp

En kommunal utbyggnad av VA-systemet innebär ny förläggning av spill och vattenledningar genom hela området. Två pumpstationer måste anläggas och en antal fastigheter måste förses med LTA-stationer. Vid anläggning av kommunalt avlopp så kommer fastighetsägarna att debiteras en anslutningsavgift vid anslutning till det kommunala nätet. Det innebär att kostnaden för VA-huvudmannen till stor del kommer att täckas upp av anslutningsavgifterna.

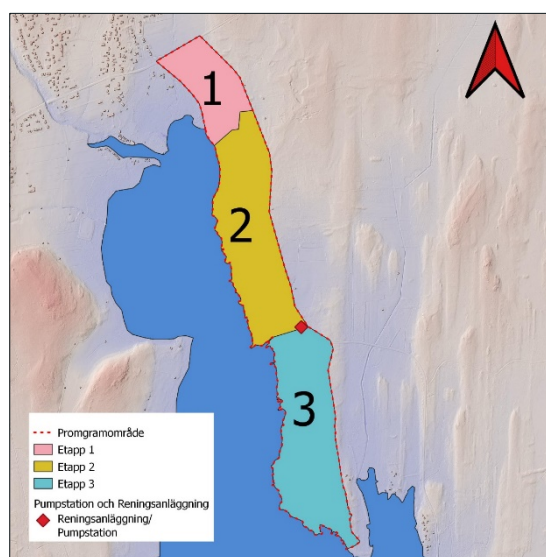
Tabell 12, Kostnadskalkyl för kommunalt avlopp.

Investeringskostnad, Kommunalt avlopp				
Anläggningsdel	Enhet	Mängd	Å-pris	Kostnad
Ledningsgrav 2-ledningar	m	6800	3 953,00 kr	26 880 400,00 kr
Servis S	st	44	18 000,00 kr	792 000,00 kr
Servis S & V	st	160	24 000,00 kr	3 840 000,00 kr
LTA-pump (flera hushåll)	st	3	50 000,00 kr	150 000,00 kr
LTA-pump (ett hushåll)	st	15	20 000,00 kr	300 000,00 kr
Pumpstation	st	1	3 000 000,00 kr	3 000 000,00 kr
Pumpstation, liten	st	3	1 500 000,00 kr	4 500 000,00 kr
Totalt				39 462 400,00 kr

5 ETAPPINDELNING

En etappindelning föreslås där utbyggnad kan ske i tre steg med samma indelning för både gemensamhetsanläggning och kommunalt alternativ. Etapp ett föreslås vara från den norra delen som i båda alternativen föreslås anslutas till det befintliga kommunala nätet. Ett tapp två blir sedan från första etappens södra del fram till den plats där reningsverk eller pumpstation kan placeras beroende på alternativ och etapp tre blir därefter hela det södra området, se

Figur 8. Alternativet enskilda avlopp är mindre känsligt för att delas in i etapper och utgörs mest utifrån frågan hur man vill byta ut vattenledning. Ska en etappindelning ske av detta alternativ föreslås att det sker från norr till söder med stopp på lämpliga platser.

Figur 8. Föreslagen etappindelning

6 SLUTSATS / DISKUSSION

En jämförelse mellan alternativen har gjorts utifrån ett antal parametrar och redovisas i Tabell 13 där en enklare översikt kan ses. I följande underrubriker redovisas jämförelsen ytterligare. Den samlade bedömningen blir efter jämförelsen att en kommunal anslutning till programområdet har flest positiva aspekter i jämförelse med de övriga alternativen.

Tabell 13. Jämförelse mellan olika anläggningar

	Bättre	Okej	Sämre	
<i>Aspekt</i>	Enskilt avlopp	Gemensamt avlopp	Kommunalt avlopp	Kommentar
<i>Investeringskostnad</i>				Alternativen bedöms likvärdiga.
<i>Miljö / Natur</i>				Påverkan på miljön är minst med en kommunal lösning och störst med enskilda avlopp.
<i>Anläggning</i>				Enskilda avlopp innebär ett mindre ingrepp för omgivningen.
<i>Drift & underhåll</i>				Kommunal anläggning kräver minst underhåll.
<i>Livslängd</i>				En kommunal anläggningen bedöms ha längst livslängd.
<i>Risk</i>				Enskilda avlopp innebär många utsläppspunkter och omfattande övervakning.

6.1.1 Investeringskostnad

Investeringskostnaden för samtliga alternativ ligger nära varandra vilket beror på att samtliga alternativ har stora kostnader för VA-schakt eftersom vattenledningen i samtliga alternativt måste utföras efter hela området. Till alternativet enskilda avlopp och gemensamt avlopp kommer större delar av investeringskostnaderna ligga hos fastighetsägarna. Alternativet gemensam anläggning har kalkylerats med 2st minireningsverk. En möjlig lösning för minskad investeringskostnad är att man anlägger ett större reningsverk, med kapacitet för samtliga fastigheter. Detta kräver vidare utredning för en bedömning av kostnad.

6.1.2 Miljö/Natur

Till hänsyn för miljö och natur är den kommunala anslutningen den mest effektiva. Då den högsta reningsgraden och minst utsläpp sker för denna lösning, och framför allt att belastningen sker i Umeälven och inte i Täftefjärden. Där utsläppen inte påverkar lika mycket. Alternativet med gemensam avloppslösning anses vara det näst bästa då en hög rening kan uppnås och endast två utsläppspunkter behövs jämfört med alternativet för enskilda avlopp där många utsläppspunkter finns. Alternativet att samtliga fastigheter skulle anlägga enskilda anläggningar i form av markbäddar och infiltrationsbäddar går ej i linje med miljö kvalitetsnormen för Täftefjärden. Det på grund av den minskade reningsgraden med bristfällig skötsel och anläggningens ålder.

6.1.3 Anläggning

Det enskilda avloppet antas innebära ett något mindre ingrepp för omgivningen än övriga alternativ då mindre schakt och färre anläggningsdelar behöver utföras. Därefter antas det kommunala alternativet komma med anledning av att det gemensamma alternativet innebär att en större och mer komplex anläggning kommer anläggas inom området.

6.1.4 Drift och underhåll

Scenariot att samtliga fastigheter inom planområdet har sin egen avloppsanläggning blir sammantaget det alternativ som kräver mest skötsel. Slamtömningar och spolningar blir omfattande i området. En gemensam lösning kräver drift och skötsel på färre anläggningar, dock en mer omfattande sådan. Utöver skötsel av ett gemensamt reningsverk så tillkommer drift av pumpstation och lta-pumpar. Vid en kommunal anslutning så kommer drift och underhåll att begränsas till pumpstationer och lta-pumpar.

6.1.5 Livslängd

Livslängden för det kommunala alternativet beräknas vara högst och lägst för de enskilda avloppen där livslängden för ett minireningsverk är omkring 30 år medan en gemensamhetslösning med tankar av betong beräknas ha livslängd på 50–75 år. Livslängden på de enskilda avloppen påverkas även av hur de sköts och underhålls av respektive fastighetsägare. För både det kommunala alternativet och gemensamhetslösningen tillkommer punkterna för LTA-pumpar och pumpstationer som generellt har kortare livslängd än det övriga systemet.

6.1.6 Risk

För egna anläggningar finns risk gällande drift och skötsel då det är fler anläggningar som ska fungera och underhållas jämfört med de två andra alternativen. Det åligger dessutom den privata fastighetsägaren att sköta om den enskilda anläggningen.

Risk för driftstopp bedöms högre för gemensamhetsanläggningen än det kommunala alternativet som anses som det mest säkra alternativet med minst risker.

6.2 KONSEKVENSANALYS BEFINTLIGA FASTIGHETER

Vid en kommunal anläggning av VA i området så kommer befintliga fastigheter att påverkas. Fastigheter med (av kommunen) godkända avloppsanläggningar kommer att stå inför valet att ansluta eller bibehålla sitt enskilda avlopp. De med (av kommunen) ej godkända anläggningar kommer en kommunal anslutning att krävas. Detta innebär att kommunen måste bevisa att anläggningen påverkar Lillfjärden negativt sett till näringspåverkan och smittorisk. Vilket i detta scenario är ofrånkomligt, då den enskild anläggning alltid kommer att belasta Täftefjärden.

Vattenföreningen i området kommer vid en kommunal utbyggnad att stå inför alternativen, att övertas eller bestå. Övertas föreningens vattenledning av VA-huvudmannen finns ingen anledning att låta ledningen ligga kvar, då utbyggnad av en ny vattenledning ändå kommer att krävas. Ifall vattenföreningen består kommer två parallella ledningar att finnas i området, en kommunal och en privat. Alla nyanslutningar sker i detta fall till den kommunala vattenledningen.

7 FÖRUTSÄTTNINGAR DAGVATTEN

7.1 HUVUDMANNASKAP

Eftersom området inte planeras ingå i verksamhetsområdet för dagvatten fördelas ansvarig aktör mellan fastighetsägare, väghållare och Umeå kommun beroende på områden, se Tabell 14.

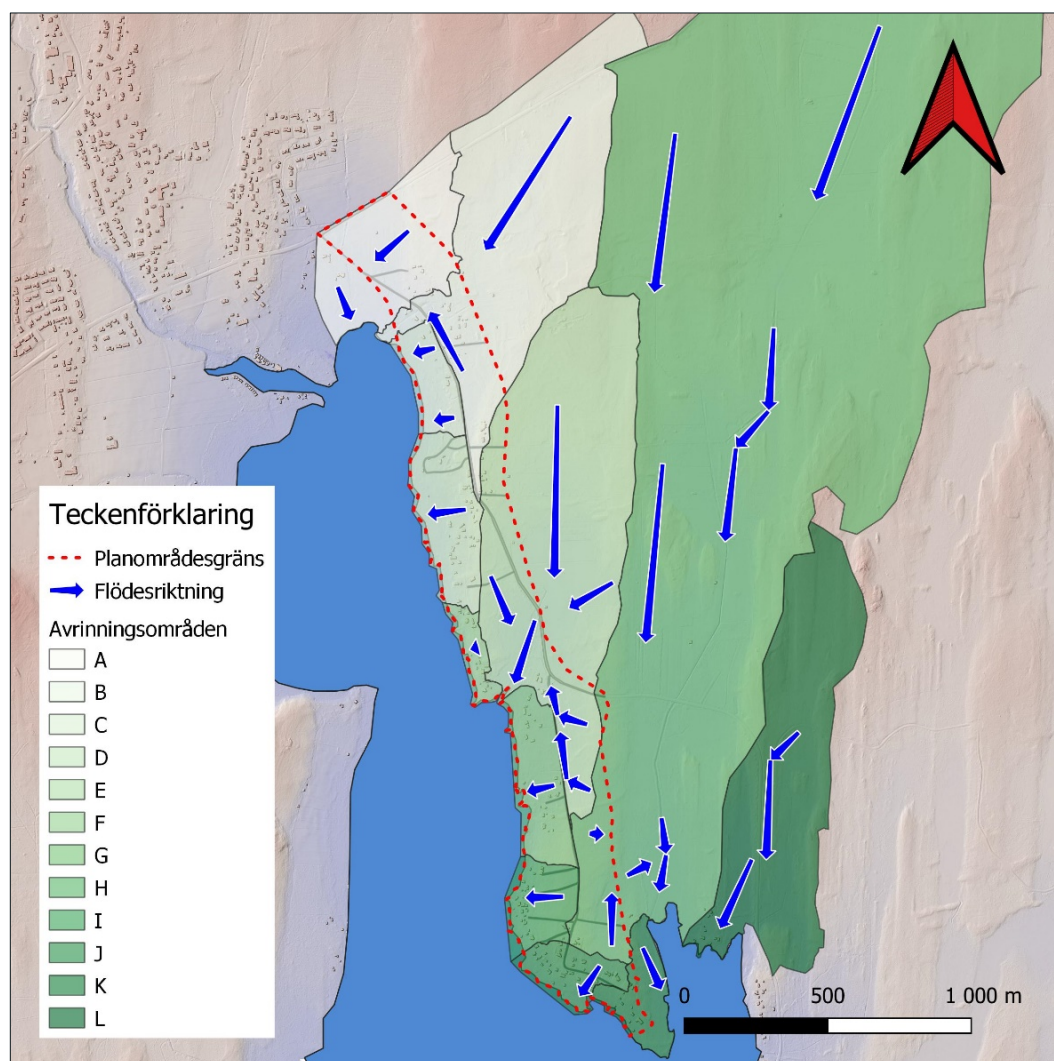
Tabell 14. Umeå kommuns generella principer för ansvarsfördelning.

Funktion	Markslag	Område	Ansvarig Aktör
Avvattning	Kvartersmark	Alla områden	Fastighetsägaren
	Vägar	Alla områden	Väghållaren
	Park- och naturmark	Inom detaljplanelagt område	Kommunen- ansvarig allmän platsmark park och natur
	Naturområde	Alla områden	Fastighetsägaren
Markavvattning	All mark	Alla områden	Markavvattningsföretag
Avledning dagvatten -stora regn	All mark	Utanför verksamhetsområdet för dagvatten	Verksamhetsutövaren/ fastighetsägaren/ samfälligheten
Fördröjning dagvatten -stora regn (vid behov)	All mark	Utanför verksamhetsområdet för dagvatten	Verksamhetsutövaren/ fastighetsägaren/ samfälligheten
Hantering dagvatten -extrema regn (skydda bebyggelsen)	All mark	Inom detaljplanelagt område	Kommunen- ansvarig allmän platsmark park och natur
Rening dagvatten (vid behov)	All mark	Utanför verksamhetsområdet för dagvatten	Verksamhetsutövaren/ fastighetsägaren

Inom kvartersmark är fastighetsägaren ansvarig för avvattning och avledning av dagvatten från stora regn. För vägar ansvarar väghållare för avvattning och stora regn. Inom allmän platsmark, naturmark och för skyfall är kommunen ansvarig. Eftersom området inte planeras ingå i verksamhetsområdet för dagvatten faller inte VA-huvudmannen som ansvarig för dagvatten.

7.2 BEFINTLIG AVVATTNING

Befintlig avvattning sker genom ytavrinning och har delats in i delområden med avseende på höjdryggar i terrängen, se **Figur 9**. Ett större avrinningsområde genererar generellt ett större dagvattenflöde. Avrinningen sker till största del i sydvästlig riktning och rinner mot recipienterna via vägdiken och trummor.

Figur 9. Simulerade flödesriktningar för dagvattenflöden med bidragande avrinningsområden till programområdet.

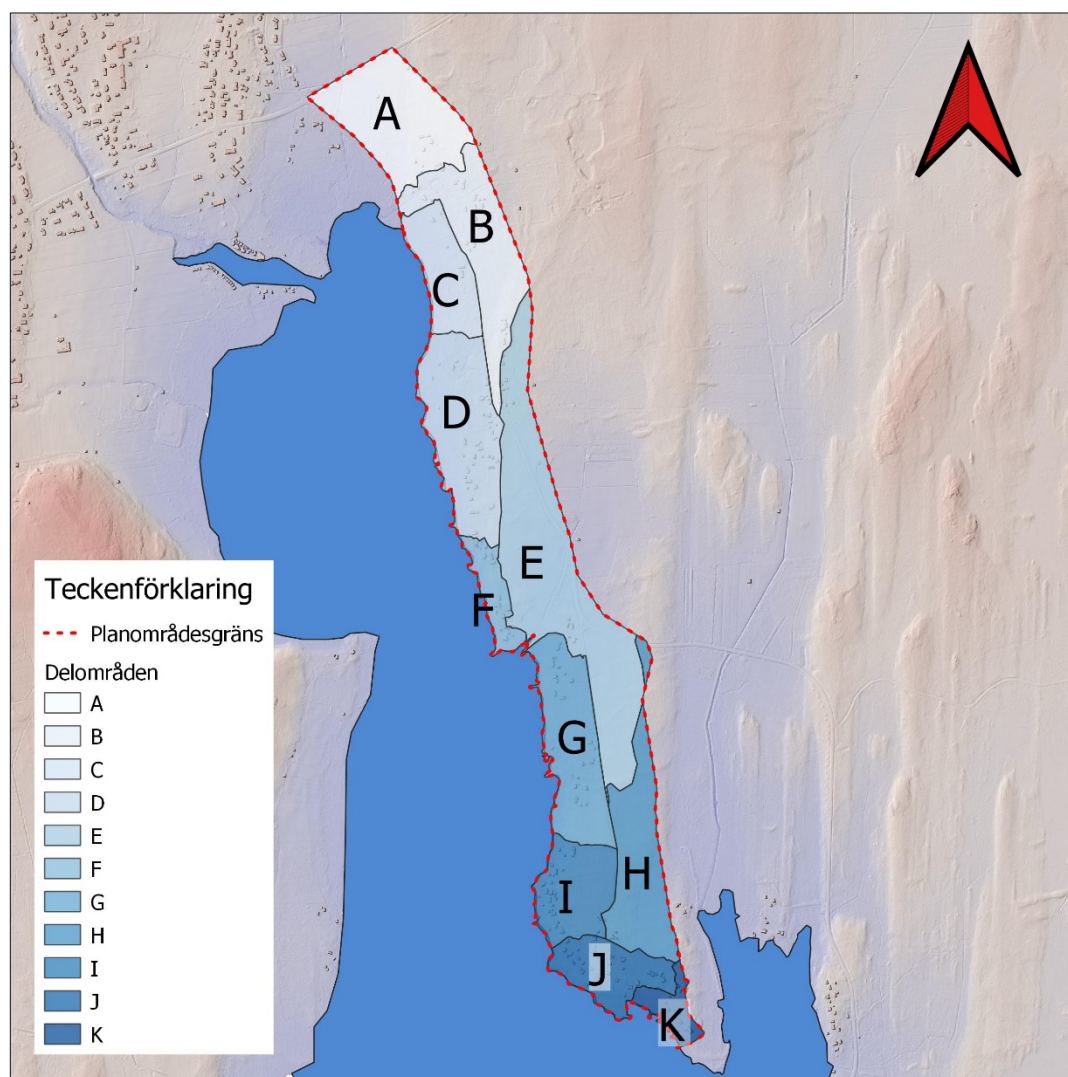
7.3 DIMENSIONERANDE FLÖDEN

Vid beräkning har följande parametrar antagits och följts:

Beräkning av dimensionerat regn sker i enlighet med Svenskt vatten P110.

- Regnintensitet har bestämts utifrån Svenskt Vatten P110, figur 1.25.
- 10-årsregn är dimensionerande (område med gles bostadsbebyggelse och dämning i marknivå) med en rinntid på 20 min. (hänsyn till att området inte ingår i verksamhetsområdet för dagvatten).
- Klimatfaktorn är satt till 1,25 enligt Svenskt Vatten P110 avsnitt 1.8.3 "Bedömning av ökad nederbörd fram till år 2100".

Planerad exploatering har delats in i delområden (A till K) med avseende på avrinningsvägar enligt Figur 10.

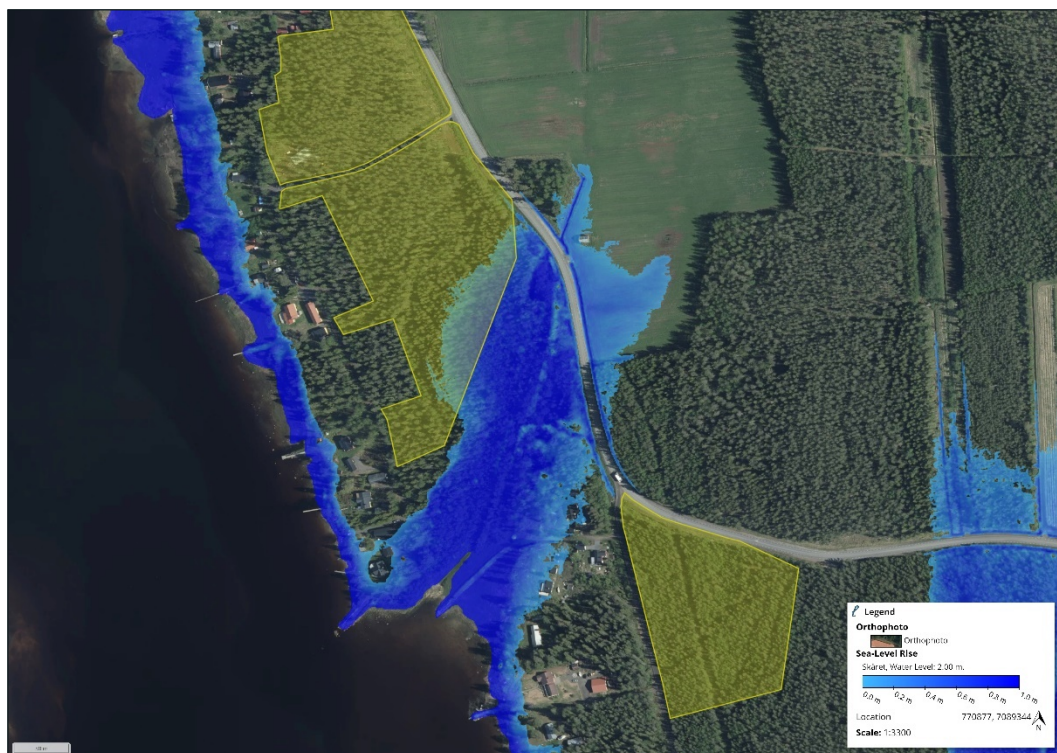
Figur 10. Planområdet indelat i delområden.

7.4 GRUNDVATTENNIVÅER

I området som ligger nära havsnivån väntas höga grundvattennivåer. I (Tideström, Nilsson, Örberg, & Åström Annika, 2012) bedöms grundvattennivån närmare strandlinjen ligga mellan 0,5–1,5m medan i högre partier uppskattas nivåerna uppgå till över 1,5m. För bostäder bör därmed källare undvikas inom hela programområdet om inte vidare grundvattenundersökningar utförs på de högre belägna partierna.

7.5 HÖGA HAVSNIVÅER

Eftersom området ligger mycket nära strandlinjen finns risk för påverkan av höga havsnivåer. Högsta uppmätta havsnivå från SMHI:s mätstation i Ratan är på +142cm (SMHI, 2022). Landhöjning beräknas i området runt Umeå vara ca 0,951cm/år medan klimatpåverkan bedöms kunna medföra stigande havsnivåer. Enligt (SMHI, 2022) bedöms medelvattenståndet utifrån olika troliga utsläppsscenarioer som baserats på IPCC:s samanställning. I scenario SSP5-8,5 bedöms medelvattenståndet öka med 8cm år 2100 med hänsyn till landhöjning. Utredningen har utfört en simulering där vattenståndet höjts med 2m. Av de planerade exploateringarna sker endast påverkan av en yta, se Figur 11. Vid denna plats bör tomter planeras på ett sådant sätt att inte bebyggelse sker mot riskområde, alternativt kan marken höjas till +2m så att husgrund kommer över denna nivå.

Figur 11. Havsnivå ökad med 2m. Planerad exploatering i gula ytor.

8 SKYFALL

Extrema regn innebär alltid en risk för att lågpunkter och instängda områden översvämmas. Vid extrema regntillfällen, dvs. korta och intensiva regn (t.ex. 100- och 200-årsregn) eller långa regn med låg intensitet, riskerar diken och trummors kapacitet att överskridas och dagvatten bör då kunna avrinna på markytan utan att orsaka skador på byggnader. 100-årsflöden är dimensionerade med en klimatkfaktor på 1,3 utifrån kommunens dagvattenprogram.

Grundprinciper skyfallshantering:

- Ny bebyggelse planeras så att den inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från minst ett 100-årsregn.
- Grundregeln är att instängda områden ska undvikas för bebyggelse.
- Stora översvämningsytor och ytliga avledningsstråk som kan hantera stora dagvattenvolymer behöver identifieras. Dessa ytor ska hållas fria från bebyggelse.
- En mycket robust åtgärd för att skapa högre säkerhet mot skyfall är att skapa en höjddifferens mellan husgrund och gata.

8.1 SKYFALLSFLÖDEN

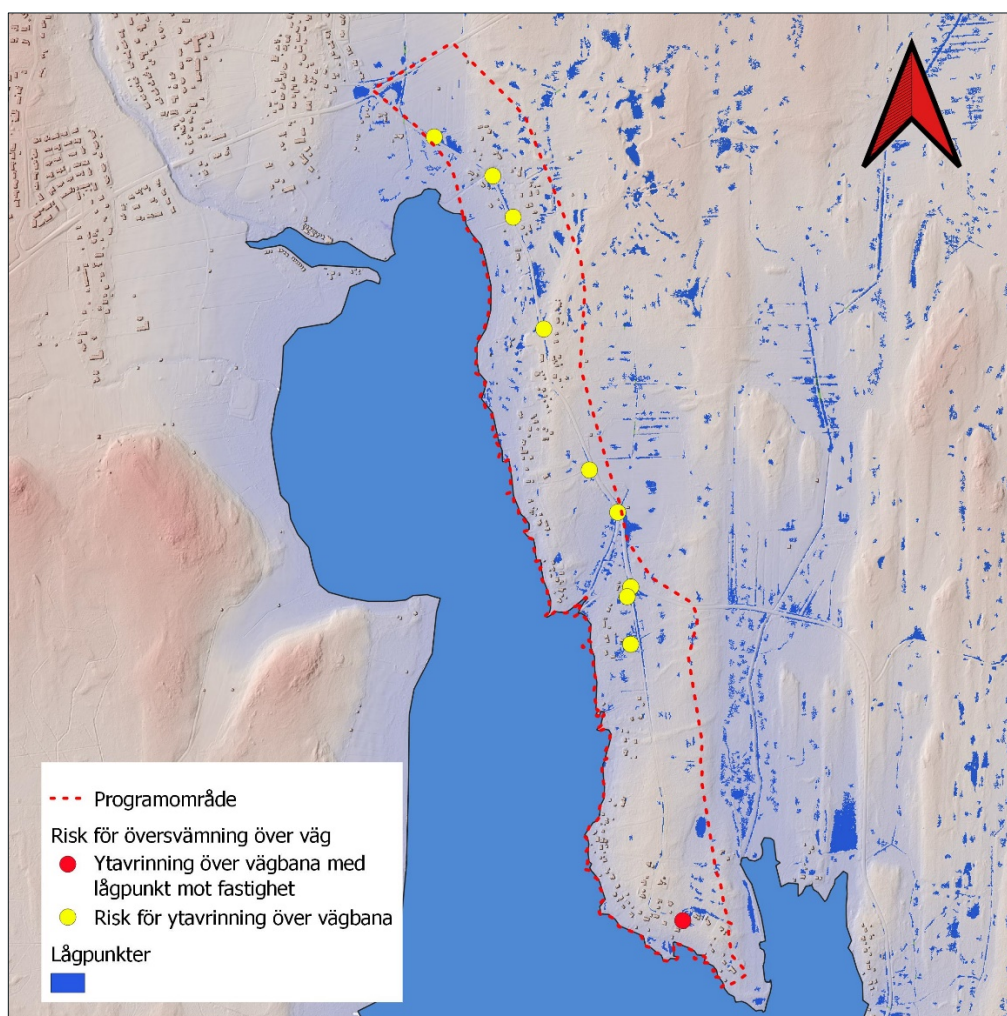
I Tabell 15 redovisas skyfallsflöden före och efter exploatering vid dimensionerande 100-årsregn där klimatfaktor 1,3 tillämpas enligt (Umeå kommun, 2022).

Tabell 15. Dimensionerande flöden vid skyfall för befintlig och exploaterad situation.

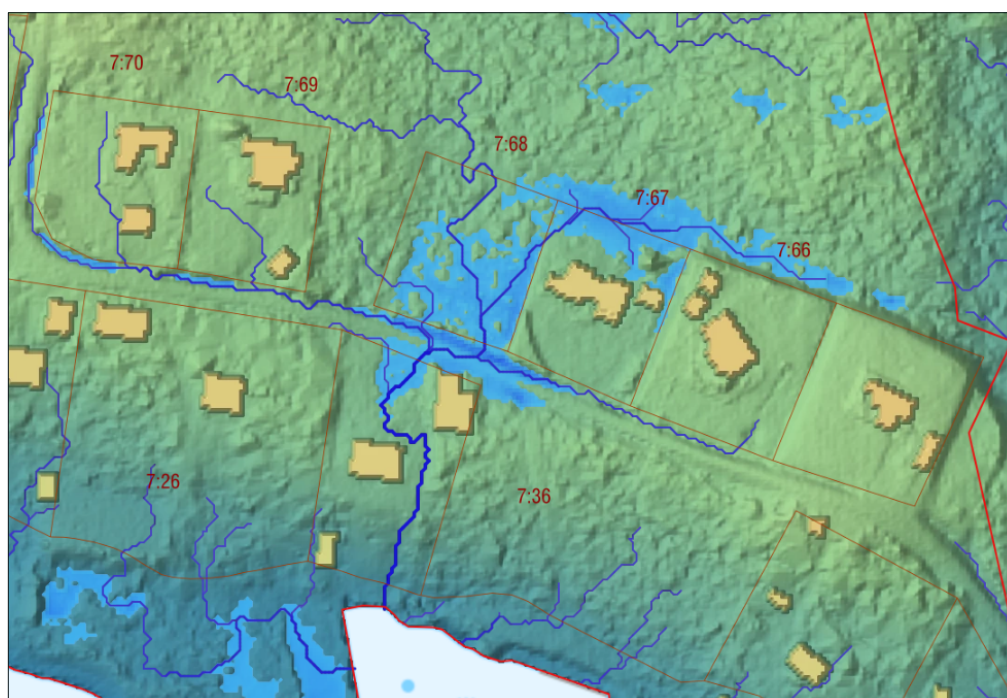
Markanvändning	Koeff. φ	Befintligt flöde		Exploaterat flöde	
		Q _{dim.}	100-årsregn [l/s]	Q _{dim.}	100-årsregn [l/s]
Väg Asfalt	0,8		524		523
Väg Grus	0,6		310		308
Förskoletomt	0,4		-		285
Villaområde	0,3		-		3107
Fritidshusområde	0,25		3000		2239
Jordbruksmark	0,26		2612		523
Blandat grönområde	0,2		523		1178
Hygge	0,15		320		141
Skogsmark	0,15		1178		1289
Totalt			8469		9593

8.2 SKYFALLS ANALYS

Det är viktigt att avledning mot fastigheter och runt vägar planeras så att inte avrinning sker från en fastighet till en annan. Planeras en fastighet nedströms en annan bör höjdsättning eller avskärande diken anläggas mellan fastigheterna för att säkerställa att dagvatten vid skyfall leds runt fastigheten nedströms. Efter närmare planering av gator och indelning av fastigheter kan diken och trummor också planeras in för avledning av stora flöden. Vid skyfall finns risken att trummor inte kan avleda allt dagvatten och ytavrinning kommer att ske över vägbana. I utredningsskedet har det identifierats platser där risk för avrinning över vägbana kan ske. Det är främst vid anslutande vägar mot Rovågersvägen och bedöms inte innebära några större risker. Endas en plats bedöms som mer utsatt och bör utredas vidare då det enligt simulering visar en lågpunkt mot en byggnad. I Figur 12 har markeringar gjorts där ytavrinning över vägbana riskeras vid skyfall och Figur 13 visar potentiellt utsatt lågpunkt.

Figur 12. Identifierade lågpunkter och platser med risk för avrinning över vägbana vid skyfall.

Figur 13. Utsatt lågpunkt som bör utredas vidare.

9 FÖRDRÖJNING OCH RENING AV DAGVATTEN

9.1 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DAGVATTENRENING

9.1.1 Fördröjningskrav

Från kommunens policy framgår inget generellt krav av fördröjning av dagvatten. Endast att det vid behov ska ske. Inga dagvattenledningar finns i område och recipienten bedöms inte som flödeskänslig. Därmed föreslås inget fördröjningskrav. Fördröjningsberäkningar genomförs dock och redovisas för dimensionerande 10-årsregn. Vissa fördröjningsåtgärder kommer krävas för att uppfylla de reningskrav som ställs.

9.1.2 Reningskrav

Från kommunens dagvattenprogram framkommer krav och riktlinjer.

Målet är att totalt, sett över tid, minska tillförseln av föroreningar och näringsämnen jämfört med idag för att klara miljökvalitetsnormerna och inte försämra vattenkvaliteten

Riktlinjer för att uppnå målet

- Hantera dagvattnet utifrån hur förorenat det är och hur känslig recipienten är.
- I första hand begränsas utsläppen av föroreningar vid källan. I andra hand fördröjs och avskiljs föroreningar så högt upp i systemet som möjligt eller avleds till annan, mindre känslig recipient.
- Välj renings- och fördröjningsåtgärder utifrån markens lämplighet. Bevuxen mark har bäst förutsättning att ta upp och dra nytta av näringsämnen.
- Renings- och fördröjningsmetoder ska ta hänsyn till vårt kalla klimat dvs avrinning från tjälad mark, snöhantering m.m.
- Reningsmetoder, drift och utsläpp för dagvattenanläggningar ska följas upp.

(Umeå kommun, 2022)

Utredningen utgår från att föroreningar till recipient ska vara oförändrade eller minskade efter exploatering. Dagvattenhanteringen utgår från att lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) används och gäller som huvudprincip med öppna dagvattenlösningar som förstahandsval. Där det är möjligt rekommenderas att behålla naturmark. Detta för att bevara den naturliga fördröjningen och reningen.

9.2 DIMENSIONERADE FLÖDEN

Flödesberäkning visar att flödet ökar med ca 13% efter exploateringen, se Tabell 16. Programområdet har indelats i delområden efter avrinningsområden. Beräknade flöden och erforderlig fördröjning per delområde redovisas i Tabell 17, där områden med blå markering inte påverkas av exploateringen. Fördröjningen är beräknad utifrån att hela det dimensionerande 10-årsregnet fördröjs.

Tabell 16. Dimensionerade flöden för hela programområdet före och efter exploatering.

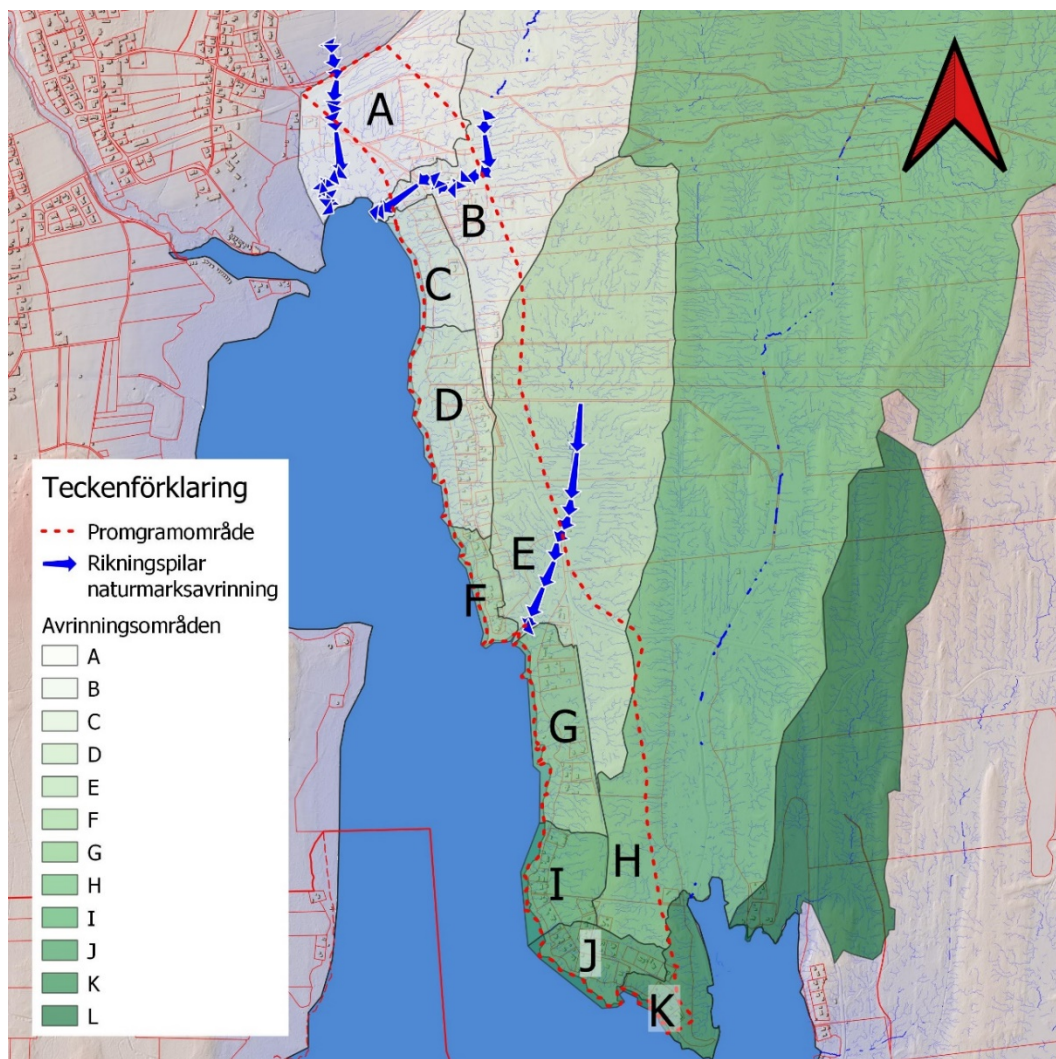
Markanvändning	Koeff. φ	Befintligt flöde	Exploaterat flöde
		Q _{dim.} 10-årsregn [l/s]	Q _{dim.} 10-årsregn [l/s]
Väg Asfalt	0,8	236	235
Väg Grus	0,6	139	139
Förskoletomt	0,4	-	128
Villaområde	0,3	-	1396
Fritidshusområde	0,25	1349	1006
Jordbruksmark	0,26	1174	235
Blandat grönområde	0,2	235	530
Hygge	0,15	144	63
Skogsmark	0,15	530	580
Totalt		3807	4312

Tabell 17. Dimensionerade flöden före och efter exploatering per delområde, samt erforderlig fördröjning.

Delområde	Befintligt	Exploaterat	Beräknad
	Q _{dim.} 10-årsregn [l/s]	Q _{dim.} 10-årsregn [l/s]	Erforderlig fördröjning [m ³]
A	464	585	702
B	400	486	583
C	200	200	-
D	468	507	609
E	761	1046	1255
F	110	110	-
G	362	362	-
H	270	367	441
I	230	321	386
J	231	242	290
K	85	85	-

9.2.1 Naturmarksavrinning

I område A, B och E (se Figur 14) sker bidragande naturmarksavrinning genom området. Bidragande naturmarksflöden är beräknade med Trafikverkets metod och redovisas i Tabell 18.

Figur 14. Naturmarksflöden genom programområdet.

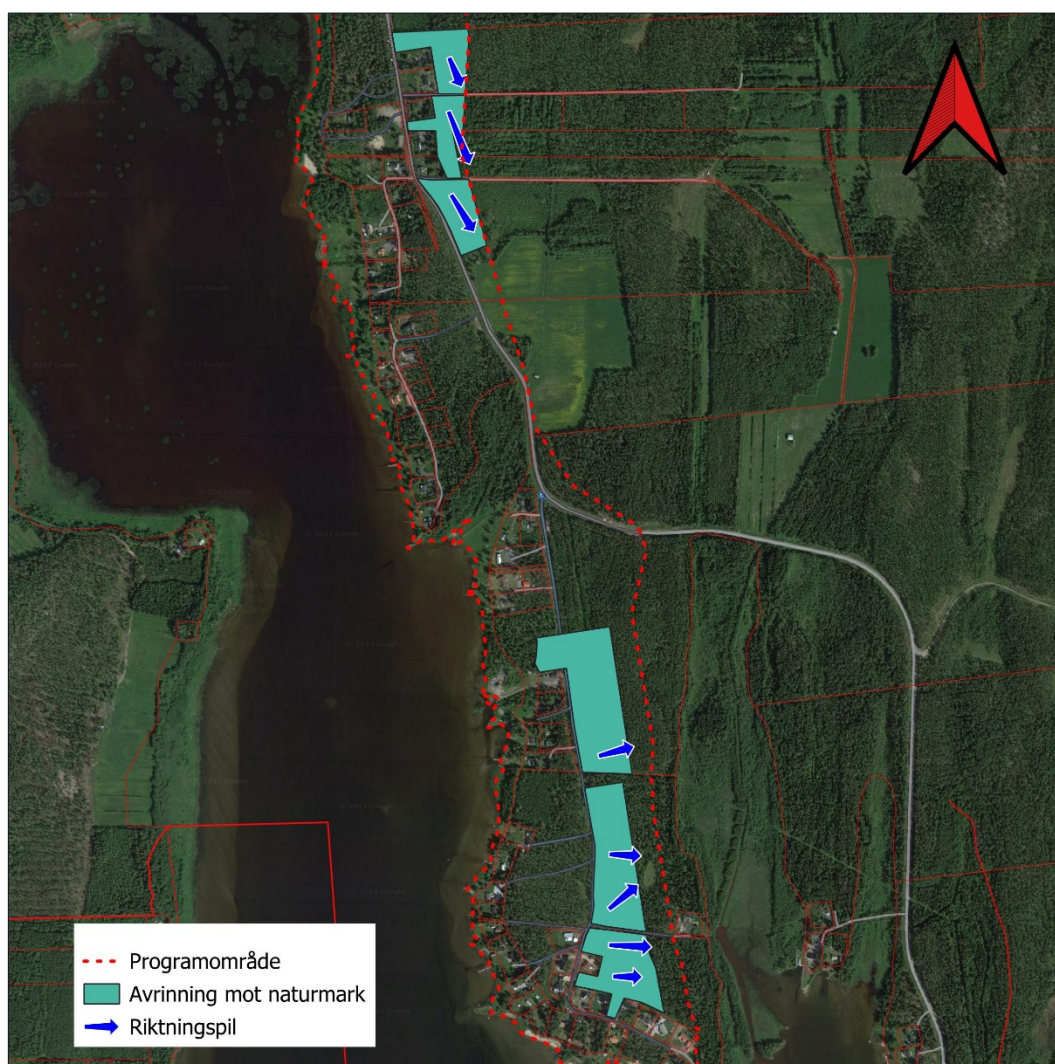
Tabell 18. Beräknade naturmarksflöden.

Naturmarksflöden genom delområden	Area [km ²]	HQ50 [l/s]	MHQ [l/s]
A	1,72	1030	330
B	2,22	1250	424
E	0,46	470	88

9.3 ÅTGÄRDER FÖR FÖRDRÖJNING OCH RENING

För att uppfylla minskning av tillförsel av föroreningar och näringsämnen behöver åtgärder vidtas både inom kvartersmark och allmän platsmark. Infiltrationsförmågan kan på de största delarna av området förväntas vara medelgoda medan fastigheter närmare vattnet kan väntas ha höga grundvattennivåer vilket försämrar möjligheten till infiltration. I utredningsskedet är det komplicerat att ge tydliga förslag på utformning och placeringar av åtgärder då lokalgator för exploateringsytor och fastighetsindelningar saknas. I Figur 15 illustreras ytor som planeras att exploateras och som har avrinning mot naturmark. För dessa ytor kan naturmarken anses bli en översilningsyta vilket är bra ur både fördröjnings och reningsperspektiv. Hänsyn behöver tas till markägarförhållanden. Vid de fall markägarförhållande inte tillåter släpp mot naturmark bör höjdsättning ske på ett sådant sätt att avrinning sker mot lokalgator med vägdiken.

För de tre områdena i den södra delen, bör hänsyn tas till om en framtida exploatering ska ske nedströms området. Kan det komma att ske framtida exploatering nedström dessa områden bör åtgärder med avledning och samlad fördröjning planeras. Båda alternativen redovisas under rubrik 9.3.2.

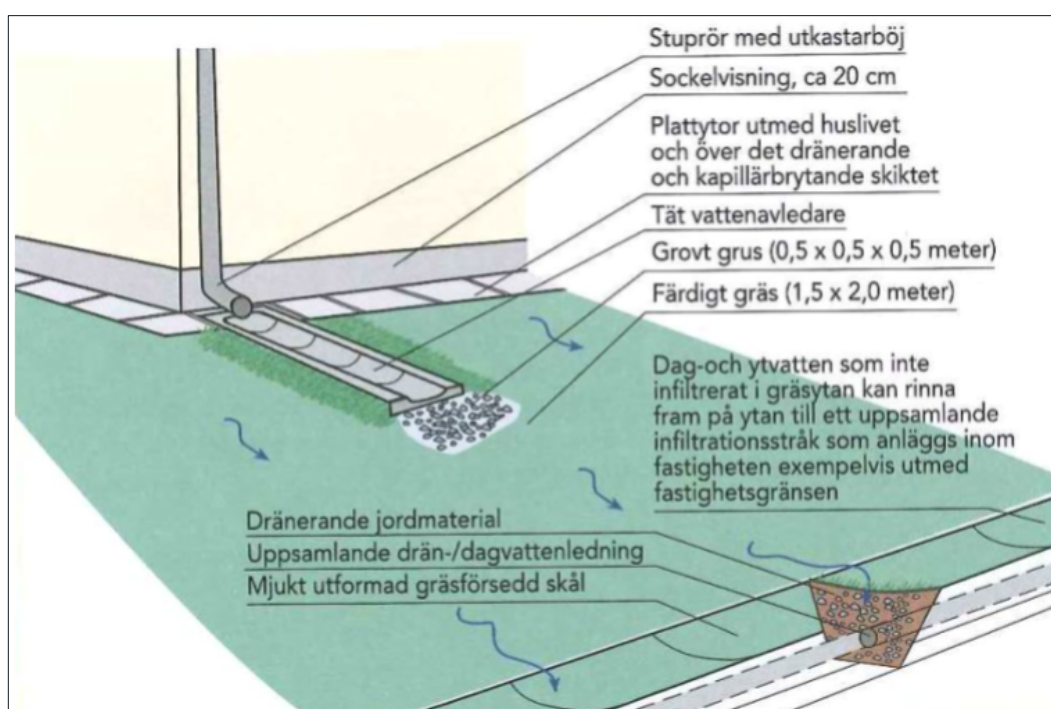

Figur 15. Planerade ytor för exploatering med avrinning mot naturmark.

9.3.1 Kvartersmark

Inom quartersmark föreslås att dagvatten omhändertas lokalt i största möjliga utsträckning. Detta medför lägre avrinning till allmän platsmark och bidrar till minskade behov av reningsåtgärder nedströms närmare recipienten. Utredningen föreslår anläggning av svackdiken och vattenutkastare mot grönytor för villatomter.

Huvudsyftet med svackdike är att avleda och fördröja dagvatten. Då marken i området har medelgod genomsläpplighet är detta ett bra alternativ för att både fördröja och rena dagvattnet. I området kan även dike med makadam i underbyggnaden användas då detta skapar bättre förutsättningar för reningsgraden. I underbyggnaden kan det med fördel anläggas ett dräneringsrör med ansluten spolbrunn för att underlätta rensning av anläggningen. Ett bra område att anlägga diken är nedströms fastigheten, längst med fastighetsgräns då de kan fördröja dagvatten samt förhindra att dagvatten rinner in på närliggande fastigheter. För nya exploaterade tomter närmast vattnet kan det finnas behov att mer noggrant undersöka grundvattenförhållanden för att undvika inträngande grundvatten i diken och fördröjningslösningar. I vissa fall kan täta diken och lösningar behöva användas. Takavvattning föreslås ledas till grönyta som i sin tur lutar mot diket enligt Figur 16.

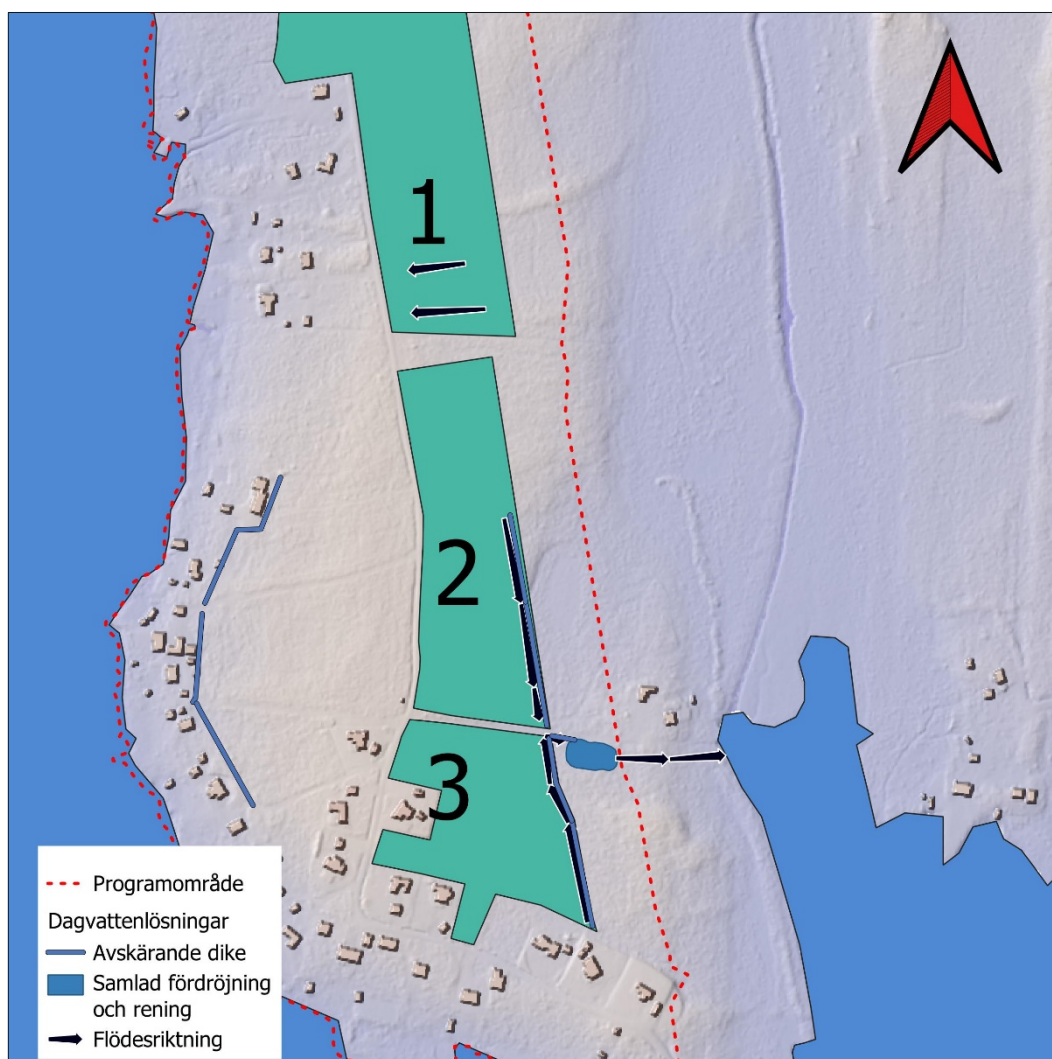
Figur 16. Principskiss där takavvattning leds till grönyta. Dagvatten som inte infiltreras rinner till dräneringsstråk/dike vidare ut från fastigheten. Bild erhållen från Svenskt Vatten P105).

9.3.2 Allmän platsmark

För allmän platsmark föreslås generella lösningar med diken. Diken längst lokalgator och Rovågersvägen behöver säkerställas för att klara de ökade flöden som beräknas efter exploateringen. Flera reningsanläggningar i följd är ett bra sätt att öka reningsgraden. Exempelvis kan ett svackdike leda till ett dike med kross som i sin tur leder till en torr damm. Förslagsvis kan svackdiken från quartersmark anslutas till makadamdiken.

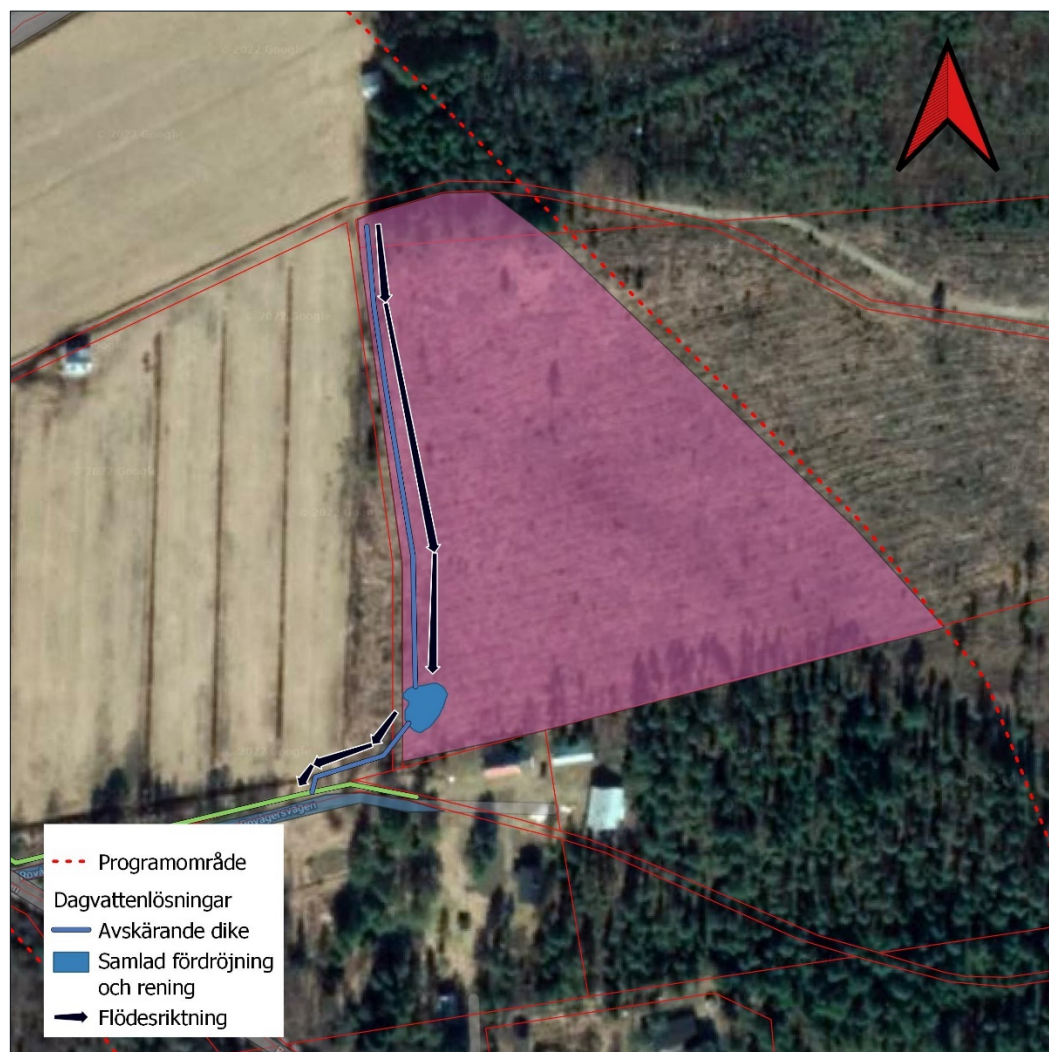
I Figur 17 illustreras ett exempel på dagvattenlösningar i det fall en framtida exploatering öster om utpekade område kan komma att ske. Yta 1 bör justeras i höjdsättning så avrinning kan ske ner mot vägen och dess vägdiken. De två södra delarna nr två och tre kan med hjälp av diken avledas till en samlad fördröjning öster om området för att sedan släppas ut mot recipienten. Den samlade fördröjningen kan utföras som en torr damm eller översilningsyta. En torrdamm tar ca 500m² i anspråk

om hela det dimensionerande regnet ska fördröjas med en kapacitet på ca 260m³. Ska ingen framtida exploatering ske i området bedöms den befintliga situationen kunna omhänderta dagvattnet. Avrinning sker då mot skogsmark i öst som kommer fungera som en översilningsyta.

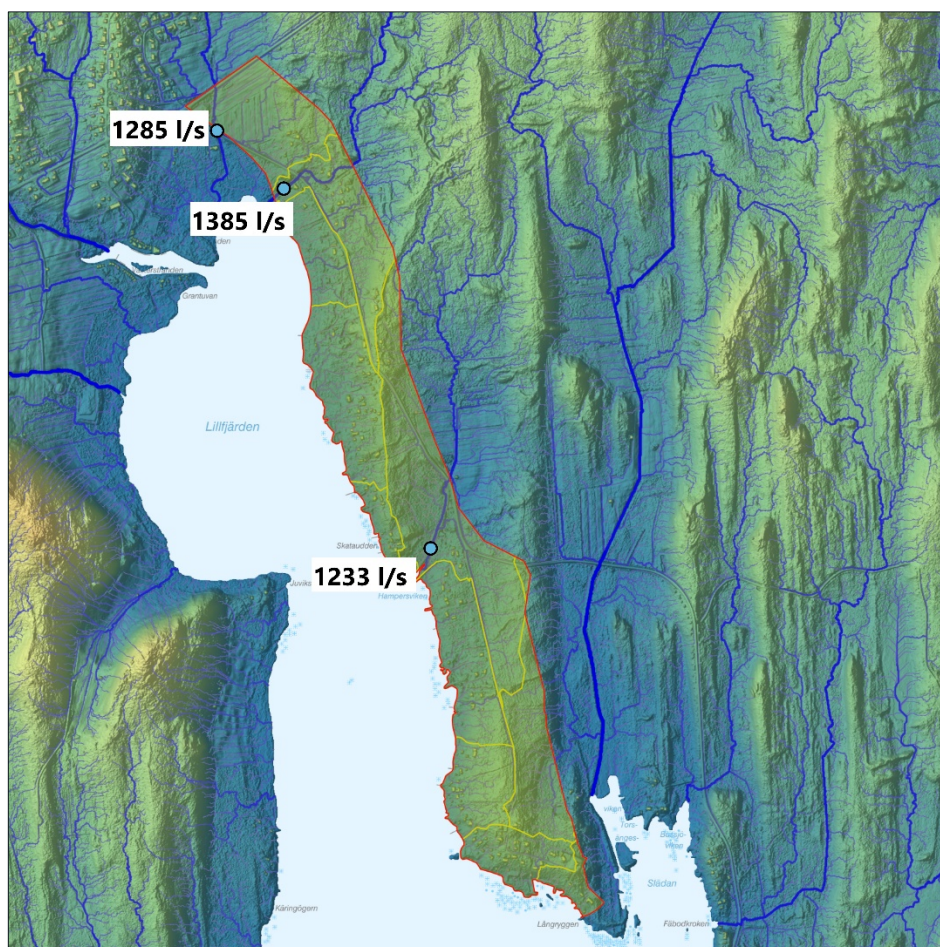
Figur 17. Dagvattenlösningar med hänsyn till eventuell framtida exploatering.

Vid den planerade förskoletomten kan det förväntas att transporter och andelen hårdgjorda ytor ökar jämfört med övriga exploaterade ytor i området. Detta ger en större flödes- och föroreningsbelastning vilket medför ökat behov av rening och fördröjning. Ett bra sätt att nå reningsbehoven är att leda vattnet till en samlad fördröjningsyta där reningen kan ske i ett tidigt skede när källan, se Figur 18. Ska förskoletomten fördröja hela det dimensionerande regnet behövs en anläggning som kan fördröja ca 150m³.

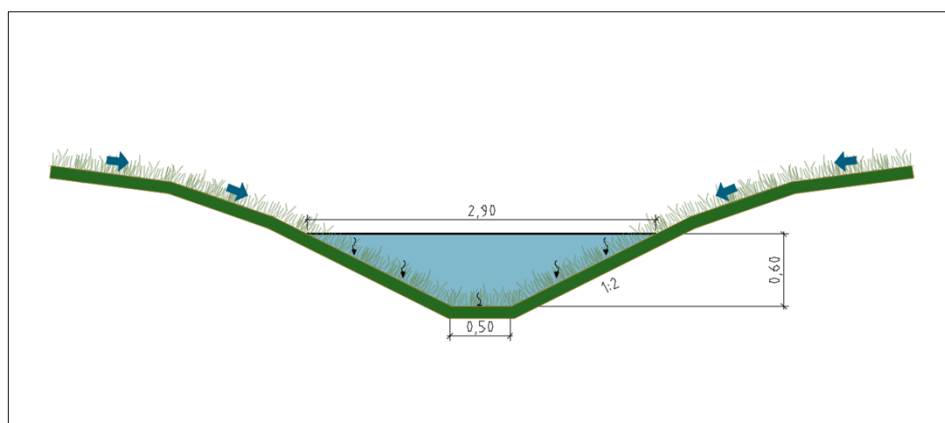
Figur 18. Exempel på systemlösning för förskoletomt.

Högsta samlade flöden inom programområdet återfinns i område A, B och E. Flödena som beräknats är 1285, 1385 och 1233 l/s för respektive område, inkluderat flöden från naturmark, se Figur 19.

Figur 19. Beräknade högsta samlade flöden inom programområdet vid dimensionerande regn.

För att avleda dessa flöden beräknas en dikessektion med bottenbredd på 0,5m och reglervolym på 0,6m, slänter är satta till 1:2. En principskiss på dikessektion kan ses i **Error! Reference source not found.** och beräknad kapacitet kan ses i Tabell 19.

Figur 20. Föreslagen dikessektion till område A, B och E för att kunna avleda samlade flöden vid dimensionerande regn.

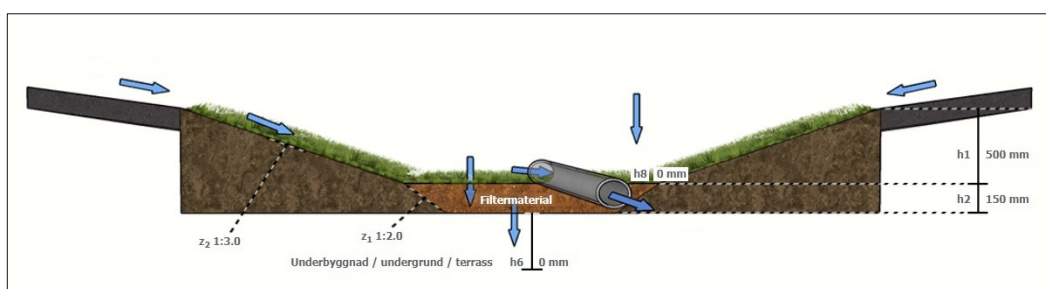
Tabell 19. Beräknad kapacitet med föreslagen utformning.

Område	Beräknade flöden [l/s]	Antagen längsgående lutning i ‰	Dikets kapacitet [l/s]
A	1285	8	1423
B	1385	10	1591
E	1233	6	1233

9.4 SYSTEMLÖSNINGAR

9.4.1 Svackdike

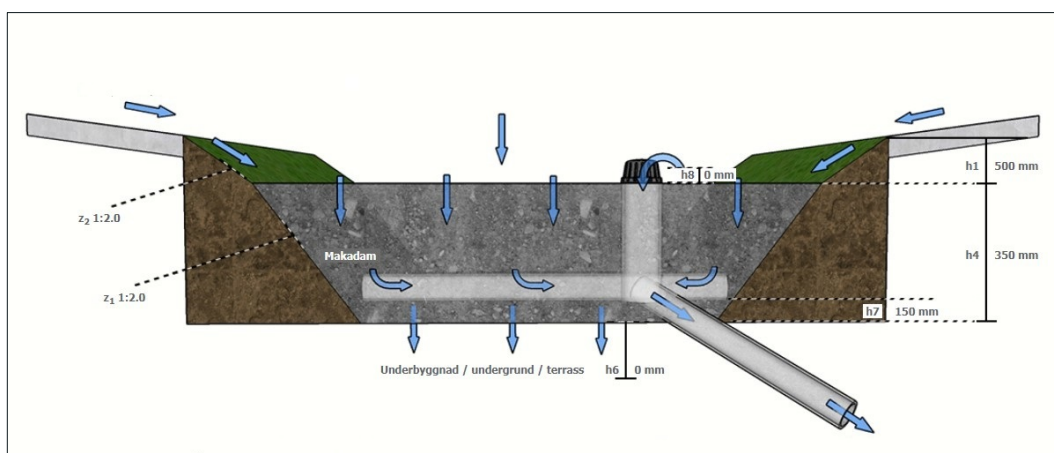
Svackdiken är en relativt enkel lösning för att fördröja och avleda dagvatten. De utformas som ett svagt sluttande skålformat och gräsbeklätt dike. Anläggs diket med svaga släntlutningar är det lätt att klippa och blir en naturlig del av en gräsmatta. Reningsförmågan består främst i att avskilja grövre partiklar och passar främst som förbehandling till andra reningstekniker. Ett väl tilltaget svackdike där vattnet även kan infiltreras i marken bidrar till högre grad av rening.

Figur 21. Principskiss för ett svackdike. Bild från (StormTac, 2022).

9.4.2 Makadamdiken.

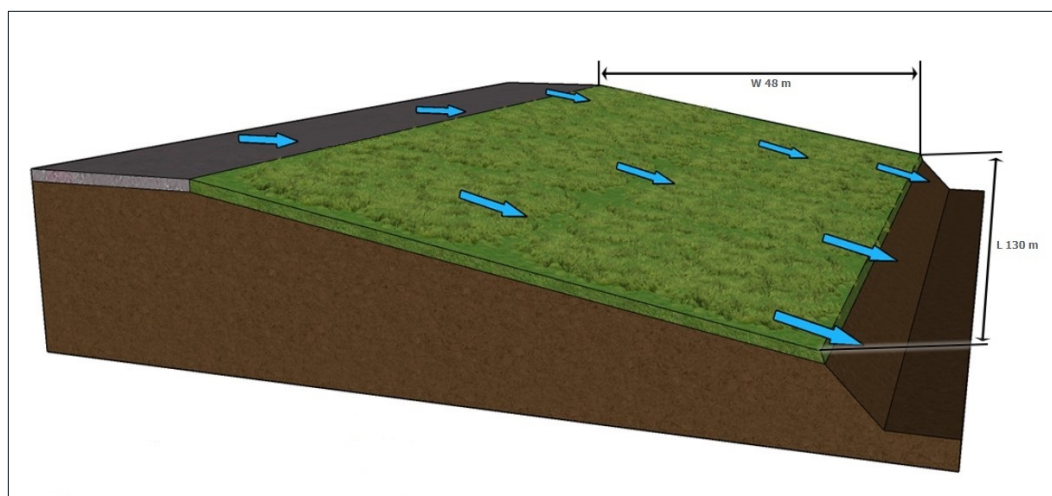
Makadamdiken avleder, fördröjer och renar dagvatten. De är diken fyllda med makadam och har ett dräneringsrör i botten anslutet. Dikesbotten kan vara både öppen eller tät beroende på om lokala förutsättningar tillåter infiltration till underliggande mark. I Figur 22 visas en skiss på principlösningen för ett makadamdike.

Figur 22. Principlösning av ett makadamdike. Bild från (StormTac, 2022).

9.4.3 Översilningsyta

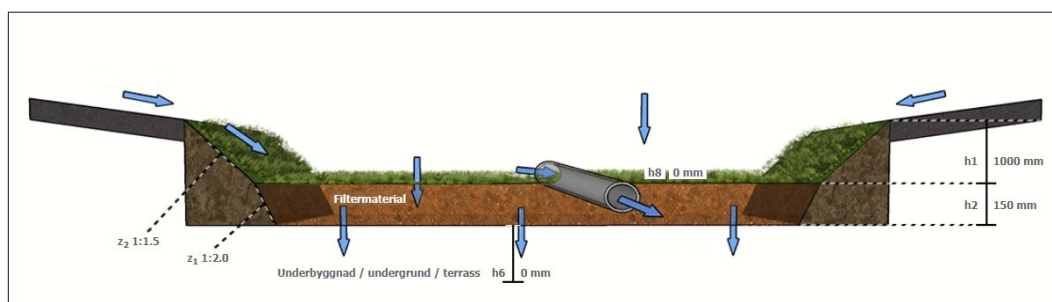
Översilningsytor är svagt sluttande ytor som är beklädda med vegetation. Med bred front leds vattnet över ytan där en del rinner över ytan och en del infiltreras. Rening uppstår genom att partikelbundna föroreningar sedimenteras i vegetationen när vattnet passerar.

Figur 23. Principskiss av en översilningsyta. Bild från (StormTac, 2022).

9.4.4 Torra dammar

Torra dammar är främst ett komplement till andra dagvattenlösningar för att hantera större momentana dagvattenflöden. I torra dammar kan en tillfällig vattenspiegel uppstå, men vattnet infiltrerar gradvis. Om underliggande mark har en begränsad genomsläpplighet kan ett stryp utlopp installeras i botten.

Figur 24. Principskiss av en torr damm. Bild (StormTac, 2022).

10 FÖRORENINGSMODELLERING

10.1.1 Metod och förutsättningar

Föroreningsberäkningar har utförts med StormTac (v.22.1.1). I StormTac finns resultat från samlad forskning gällande vilka typer av dagvattenföroreningar som uppkommer vid olika markanvändningar. För lokalgator i området sätts en ÅDT på 300 och för Rovågervägen 500 ÅDT. StormTac är inget exakt beräkningsverktyg och bör endast användas för att få en generell bild av hur föroreningsituationen före och efter ombyggnad kan se ut. Hur stor den faktiska reningseffekten blir är beroende av hur varje enskild reningsanläggning utformas och förutsättningarna på platsen. Variationer såväl till det bättre som sämre kommer även att finnas för olika ämnen och vid olika årstider.

10.1.2 Resultat på föroreningsberäkningar

I Tabell 20 och Tabell 21 presenteras föroreningsbelastning ($\mu\text{g/l}$ och kg/år) före och efter exploatering. Blåmarkerade ämnen är prioriterade ämnen som inte bör eller får öka. Ljust rödmarkerade ämnen är ämnen som ökar trots rening med angiven metod.

Tabell 20. Föroreningsberäkningar koncentration $\mu\text{g/l}$.

Ämne	Befintligt	Exploatering - utan rening	Exploatering -med rening Svackdiken	Exploatering -med rening Makadamdiken
P	140	160	150	80
N	1700	1700	1600	810
Pb	4,7	5	2,5	1,6
Cu	10	11	7,5	4,7
Zn	33	43	25	10
Cd	0,25	0,27	0,20	0,072
Cr	3,5	3,1	2,1	1,3
Ni	3,8	3,9	2,8	1,5
Hg	0,015	0,013	0,013	0,0074
SS	36000	34000	21000	13000
Oil	210	230	75	34
BaP	0,017	0,022	0,013	0,0087
ANT	0,0074	0,0079	0,0055	0,0040
Benz	0,39	0,31	0,22	0,16
PBDE 47	0,00016	0,00017	0,00012	0,000084
PBDE 99	0,0002	0,00021	0,00015	0,00010
PBDE 209	0,016	0,016	0,011	0,0080
TBT	0,0018	0,0019	0,0013	0,00093
As	2,7	2,6	1,8	1,1
TOC	8100	8300	5800	4200

Tabell 21, Föroreningsmängder kg/år,

Ämne	Befintligt	Exploatering - utan rening	Exploatering -med rening Svackdiken	Exploatering -med rening Makadamdiken
P	22	30	28	15
N	270	320	310	150
Pb	0,74	0,94	0,48	0,30
Cu	1,6	2,1	1,4	0,89
Zn	5,2	8,1	4,7	1,9
Cd	0,04	0,051	0,038	0,014
Cr	0,55	0,58	0,39	0,25
Ni	0,6	0,74	0,53	0,28
Hg	0,0023	0,0025	0,0024	0,0014
SS	5700	6300	3900	2400
Oil	33	42	14	6,4
BaP	0,0027	0,004	0,0024	0,0016
ANT	0,0012	0,0015	0,0010	0,00075
Benz	0,062	0,059	0,041	0,029
PBDE 47	0,000025	0,000032	0,000022	0,000016
PBDE 99	0,000031	0,000039	0,000027	0,000020
PBDE 209	0,0025	0,003	0,0021	0,0015
TBT	0,00028	0,00035	0,00024	0,00018
As	0,42	0,5	0,35	0,20
TOC	1300	1600	1100	780

10.2 MILJÖKVALITETSNORMER

Beräkningarna visar att de flesta ämnen får ökad koncentration och mängd efter exploatering om inga åtgärder vidtas. Prioriterade ämnen Hg och PDBE får ej öka i recipienterna. För recipienten Lillfjärden som utöver prioriterade ämnen även har problem med övergödning bör extra hänsyn tas till ämnena kväve och fosfor. Eftersom det råder stora osäkerheter i beräkningarna och även hur reningshantering ska ske är det svårt att ge ett tydligt förslag för vilka reningslösningar som bör användas. En anläggning med endast svackdike ser inte ut att nå önskvärd reningsgrad medan en lösning med makadamdiken gör det. Sammanfattningsvis kan en god reningsgrad uppnås med hjälp av en lösning med hög reningsgrad eller flera seriekopplade lösningar. MKN bedöms inte påverkas negativt vid dimensionerande regn och vald reningslösning i form av makadamdike. I området kan det förekomma sulfidjordar vilket också kan påverka valet av reningslösningar. Mer geotekniska undersökningar behöver utföras för att se var sulfidjordar förekommer. Därefter kan höjdsättning och val av dagvattenlösningar avgöras säkrare.

10.3 RENING AV SMÄLTVATTEN

Det finns alltid risk för isbildning/igenfrysning vid låga temperaturer, vilket både minskar infiltrationskapacitet och reningseffekten samt att tillkommande föroreningar till följd av halkbekämpning och slitage ökar. Detta innebär att ökade föroreningsmängder är svåra att undvika samt att mäta. Vid snösmältning kommer suspenderat material kunna fördröjas och sedimenteras i de diken som föreslås. Gradvis ökas reningen allteftersom infiltrationen i marken återkommer och suspenderade material kan fastna i reningsanläggningarna.

11 DRIFT OCH UNDERHÅLL

För drift och underhåll av dagvattenanläggningar ligger ansvar på väghållaren. Torra dammar anläggs på allmän platsmark tillhörande kommunen och ansvaras därmed av kommunen.

11.1 MAKADAMDIKEN

Det löpande underhållet innefattar renhållning och ogrärensning. Yta och översvämningsskydd måste kontrolleras regelbundet så att de inte sätter igen. På längre sikt kan det finnas behov av att byta ut makadamfyllningen. Sedimenterade partiklar kan sätta igen porer och därmed minska infiltrationskapaciteten, särskilt om belastningen är hög.

11.2 SVACKDIKEN

Snabbväxande gräs bör planteras i nyanlagda svackdiken som erosionsskydd och för att hämma ogrästtillväxten. Det löpande underhållet innefattar gräsklippning, renhållning och sedimentrensning. In- och utlopp för trummor bör kontrolleras och rensas regelbundet.

11.3 TORRA DAMMAR

En gång per år vid låg vattennivå bör gräset slås av. Det är viktigt att veta ytans bärighet och om den måste vara torrlagt eller ej för att bära parkmaskiner. Träd, buskar och sly som inte är gräs bör avlägsnas. Vid hög föroreningsbelastning kan sediment behöva avlägsnas från ytan, vilket görs vid torrläggning.

Referenser

- Andersson, J., Stråe, D., Byström, Y., Van der Nat, D., & Granath, M. (2013). *Skötsel av dagvattendammar - handbok*. Uppsala: WRS Uppsala AB. Hämtat från <https://www.oxunda.se/files/contentFiles/dokument/dagvatten/skotsel-av-dagvattendammar/Skotsel-av-dagvattendammar-en-handbok.pdf> den 17 10 2022
- Havs och vattenmyndigheten. (2016). *Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten*. Stockholm: Havs och Vattenmyndigheten. Hämtat från <https://www.havochvatten.se/download/18.1d58828a15f50337fd4466c4/1633079597927/HVMF-S-2016-17-ev.pdf> den 26 09 2022
- Kingspan Baga AB. (den 21 10 2022). <https://www.baga.se/>. Hämtat från <https://www.baga.se/nyheter/fem-tips-nar-du-valjer-avlopp/#:~:text=Minireningsverk%20har%20funnits%20p%C3%A5%20svenska,%E2%80%93%20%C3%A5r%20%E2%80%93%20utan%20underh%C3%A5ll!>
- Länsstyrelsen. (den 07 10 2022). *EBH-kartan*. Hämtat från EBH-kartan: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>
- Malm, A., Hortsmark, A., Larsson, G., Uusijärvi, J., Meyer, A., & Jansson, E. (2011). *Rörmaterial i svenska VA-ledningar- egenskaper och livslängd*. Stockholm: Svenskt Vatten.
- Naturvårdsverket. (2008). *Små avloppsanläggningar, handbok till allmänna råd*. Stockholm: Havs och vattenmyndigheten. Hämtat från <https://www.havochvatten.se/download/18.5f66a4e81416b5e51f7c41/1381136453410/handbok-sma-avloppsanlaggningar.pdf> den 25 09 2022
- Naturvårdsverket. (den 22 09 2022). *Skyddad Natur*. Hämtat från skyddadnatur naturvårdsverket: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Regeringskansliet. (den 23 09 2022). *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*. Hämtat från Regeringskansliets rättsdatabaser: <https://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2006:412>
- Rivera, M. P. (2009). *Lagar och regler fördig med enskilt avlopp*. Hämtat från Avloppsguiden.se: <https://avloppsguiden.se/wp-content/uploads/2018/06/Lagar-och-regler-for-dig-med-enskilt-avloppbroschyr.pdf>
- Scalgo. (den 20 06 2022). *Scalgo*. Hämtat från Scalgo: <https://scalgo.com/live/sweden>
- SMHI. (den 20 10 2022). *SMHI framtida medelvattenstånd*. Hämtat från <https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/framtida-medelvattenstand-1.165493>
- SMHI. (den 20 10 2022). *SMHI rekord vattenstånd*. Hämtat från Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: <https://www.smhi.se/data/oceanografi/havsvattenstand/rekord-havsvattenstand-1.2269>
- StormTac. (den 17 10 2022). *StormTac*. Hämtat från <http://app.stormtac.com/>
- Svergies Geologiska undersökning. (den 07 10 2022). *SGUs kartvisare*. Hämtat från SGU.se: <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>
- Tideström, H., Nilsson, L., Örberg, M., & Åström Annika. (2012). *VA-utredning Täfteå, Umeå kommun*. Stockholm: Tyrens.
- Umeå kommun. (2022). *Dagvattenprogram för Umeå*. Umeå: Umeå Kommun. Hämtat från https://www.umea.se/download/18.280593a81805e61cf74ee2/1651215997097/PO-0110_UK_Dagvattenprogram.pdf den 07 10 2022
- VAguiden. (den 17 10 2022). *VAguiden*. Hämtat från <https://vaguiden.se/dagvatten/anlaggningswiki/>
- VISS Vattenkarta. (den 07 10 2022). Hämtat från VISS vatteninformationssystem Sverige: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>
- WSB Clean. (den 21 10 2022). *watersystems*. Hämtat från <https://watersystems.se/>
- Ødegaard, H. (den 13-18 08 1995). Environmental Impact and Cost Efficiency in Municipal Wastewater treatment. *Paper pres-ented at Stockholm Water Symposium*.

BILAGOR

Bilaga 1, Förslag gemensamt avlopp

Bilaga 2, Förslag kommunalt avlopp

Bilaga 3, Placering tekniska anläggningar, gemensamt avlopp

Bilaga 4, Placering tekniska anläggningar, kommunalt avlopp

Bilaga 5, Svarslista VA-/Dagvattenutredning

Bilaga 1. Redovisning över avloppssituationen i Lillfjärden

Fastighet	Dnr	Typ av avloppslösning	Tillsyn	Vakins slamtömningsregister
Täfteå 1:40	1998-410	Slamavskiljare med efterföljande infiltration		Inom verksamhetsområde
Täfteå 1:15				Inom verksamhetsområde
Täfteå 1:19				Inom verksamhetsområde
Täfteå 1:20				Inom verksamhetsområde
Täfteå 1:21				Inom verksamhetsområde
Täfteå 1:33				Inom verksamhetsområde
Täfteå 1:66				Inom verksamhetsområde
Täfteå 10:19				Inom verksamhetsområde
Täfteå 10:20				Inom verksamhetsområde
Täfteå 10:23				Inom verksamhetsområde
Täfteå 10:37				Inom verksamhetsområde
Täfteå 8:46				Inom verksamhetsområde
Täfteå 38:1				Obebyggd, i anslutning till verksamhetsområde
Täfteå 8:53				Obebyggd, i anslutning till verksamhetsområde
Täfteå S:35				Obebyggd, i anslutning till verksamhetsområde
Täfteå 10:205				Obebyggd, inom verksamhetsområde
Täfteå 8:55				Obebyggd, inom verksamhetsområde
Täfteå 1:26	2001-706	Slamavskiljare med efterföljande infiltration	Inga anmärkningar vid tillsyn (2011-1392)	Slamavskiljare WC
Täfteå 1:44	2002-1738	Slamavskiljare med efterföljande markbädd	Avloppslösningen var godtagbar enligt tillsyn (2011-1395)	Slamavskiljare WC
Täfteå 5:13	2003-2833	Slamavskiljare med efterföljande infiltration		Slamavskiljare WC, verksamhet
Täfteå 1:41	2008-1716	Slamavskiljare med efterföljande markbädd		Slamavskiljare WC
Täfteå 5:20	2009-2782	Pipelife septic III med efterföljande förstärkt infiltrationsanläggning		Slamavskiljare WC
Täfteå 13:3	2013-4252	Pipelife Septic III (2 m3), och en markbädd med efterföljande fosforfilter.		Slamavskiljare WC
Täfteå 13:4	2014-2886	Ecotech Small S1		Minireningsverk
Täfteå 1:23	2015-17	Minireningsverk, Uponor Clean		Minireningsverk
Täfteå 1:25	2015-3707	Minireningsverk, Ecobox small		Minireningsverk

Täfteå 5:15	2016-1424	August ir Ko modell AT8 med fosforfällning		Minireningsverk
Täfteå 1:89	2020-1736	4evergreen BioCleaner NG		Minireningsverk
Täfteå 1:90	2022-2140	4Evergreen kemfritt		Minireningsverk
Täfteå 1:93	2022-3982	Conclean Professional		Minireningsverk
Täfteå 1:94	2023-1012	Conclean Professional		Minireningsverk
Täfteå 1:34	2023-3971	Baga Easy med efterföljande infiltration med бага biomoduler		Slamavskiljare WC
Täfteå 1:95	2025-551	Conclean professional minireningsverk		Minireningsverk
Täfteå 1:24			Enbart BDT, avloppslösningen för bdt (bad, disk, tvätt)-avloppen är inte godtagbar enligt tillsyn (2011-1391)	Ingen slamtömning
Täfteå 1:47		Sluten tank	Avloppsanläggningen består av en sluten tank med bräddavlopp för allt avloppsvatten, enligt tillsyn (2011-1398)	Ingen slamtömning
Täfteå 1:61		BDT-avlopp	Anläggningen för duschvatten och urin är ej godtagbar enligt tillsyn (2011-1401)	Ingen slamtömning
Täfteå 1:72		1-kammarbrunn med stenkista	Slamavskiljaren har enbart en kammare och volymen är för liten, godtagbar efterbehandling saknas enligt tillsyn (2011-1402)	Ingen slamtömning
Täfteå 10:206				Ingen slamtömning
Täfteå 3:19		Ev. slamavskiljare med efterföljande infiltration	Infiltrationen/markbädden har inte gått att bedöma på grund av att slamavskiljaren inte kunde lokaliseras på fastigheten enligt tillsyn (2011-1446)	Ingen slamtömning
Täfteå 1:96				Obebyggd
Täfteå 15:1				Obebyggd
Täfteå 1:46		1-kammarbrunn med stenkista	1-kammarbrunn där avloppsvattnet pumpas vidare till en stenkista enligt tillsyn (2011-1397)	Slamavskiljare BDT
Täfteå 1:42		Enbart BDT	Avloppslösningen för bdt är inte godtagbar enligt tillsyn (2011-1394)	Slamavskiljare WC
Täfteå 1:45		Oklart vilken typ av avlopp som finns	Antagligen enbart bdt och torrtoalett enligt tillsyn (2011-1396)	Slamavskiljare WC
Täfteå 1:58			Inga brister enligt tillsyn (2011-1399)	Slamavskiljare WC
Täfteå 1:60		Slamavskiljare med efterföljande infiltration	Brister noterade, luftningsrör saknades enligt tillsyn (2011-1400)	Slamavskiljare WC
Täfteå 11:39			Noterade brister, vatten i luftningsrör samt högvattenmärken, i form av slamrester enligt tillsyn (2011-1424)	Slamavskiljare WC
Täfteå 3:35		1-kammarbrunn med stenkista	De två anläggningarna för urin, bad, disk och tvättvatten består av stenkista/1-kammarbrunnar enligt tillsyn (2011-1449)	Slamavskiljare WC

Länsstyrelsen
Västerbotten

Remiss

Datum
2026-06-25

254

Diarienummer
4616-2026

Umeå kommun, Miljö- och hälsoskydd
miljoochhalsoskydd@umea.se

Vattenförsörjning och avloppshantering för fastigheter i Täfteå/Lillfjärden, Umeå kommun

Bakgrund

Länsstyrelsen har fått en begäran om att pröva Umeå kommuns skyldighet kom att enligt lagen om allmänna vattentjänster tillhandahålla vatten och avlopp till Täfteå/Lillfjärden, se bifogad karta.

I lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) anges i 6 § sammanfattningsvis att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang så är det ett kommunalt ansvar att ordna detta. Med stöd av 51 § utövar Länsstyrelsen tillsynen över att kommunen fullgör denna skyldighet.

Begäran om yttrande

För att kunna ta ställning till om Länsstyrelsen anser om det är ett kommunalt ansvar att tillhandahålla vattentjänster för fastigheterna i det aktuella området önskar Länsstyrelsen att miljö- och hälsoskydd yttrar sig i ärendet. Länsstyrelsen önskar att yttrandet innehåller svar på följande:

1. Vad är er uppfattning om statusen, ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv, på de små avloppen respektive dricksvattnet som finns i aktuellt område?
2. Om avloppssituationen idag anses vara undermålig, på vilket sätt är den det och har ni agerat på något sätt?

3. Hur har kommunen bedömt området när det gäller hög/normal skyddsnivå för små avlopp?
4. Hur anser ni att, ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv, en framtida lösning ska se ut? Går det att ordna egna avloppsanläggningar på respektive fastighet eller krävs det en samlad lösning för några eller alla fastigheter i området?
5. Finns det risk att avloppen förorenar område som är viktigt för vattenförsörjningen?
6. Hur ser de fysiska omständigheterna ut på platsen med tanke på berg, jordmån, sluttning, avstånd till recipient och eventuellt storlek på fastigheter?
7. Bedömer ni att de små avloppen kan påverka Lillfjärden negativt?
8. Finns det problem med dagvatten inom området? (t ex översvämningar, svårt att avleda)
9. Finns det utredningar/grundvattenprovtagning med anledning av den förorenad mark intill området? Finns det enligt er bedömning risk för att det förorenade området kan påverka dricksvatten i aktuellt område?
10. Finns det avloppsinventering, dricksvattenprov, andra undersökningar som kan vara aktuella för området önskar Länsstyrelsen gärna att ta del av dem.
11. Övriga synpunkter ni vill lämna?

Länsstyrelsen önskar att ovanstående begäran besvaras **senast den 25 september 2026**. Använd gärna vår e-tjänst Komplettering eller yttrande i ärende alternativt skicka svaret till vasterbotten@lansstyrelsen.se och uppge att ärendet rör dnr 4616-2026.

Övrigt

Enligt miljöbalkens bestämmelser är det kommunen som genom behörig nämnd har ansvaret för att avloppsfrågorna får en godtagbar lösning ur hälso- och miljöskyddets perspektiv.

Länsstyrelsen har även begärt yttrande från Vakin AB i egenskap av huvudman för allmänna vattentjänster.

Hans Sandberg
Miljöhandläggare

Denna skrivelse har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

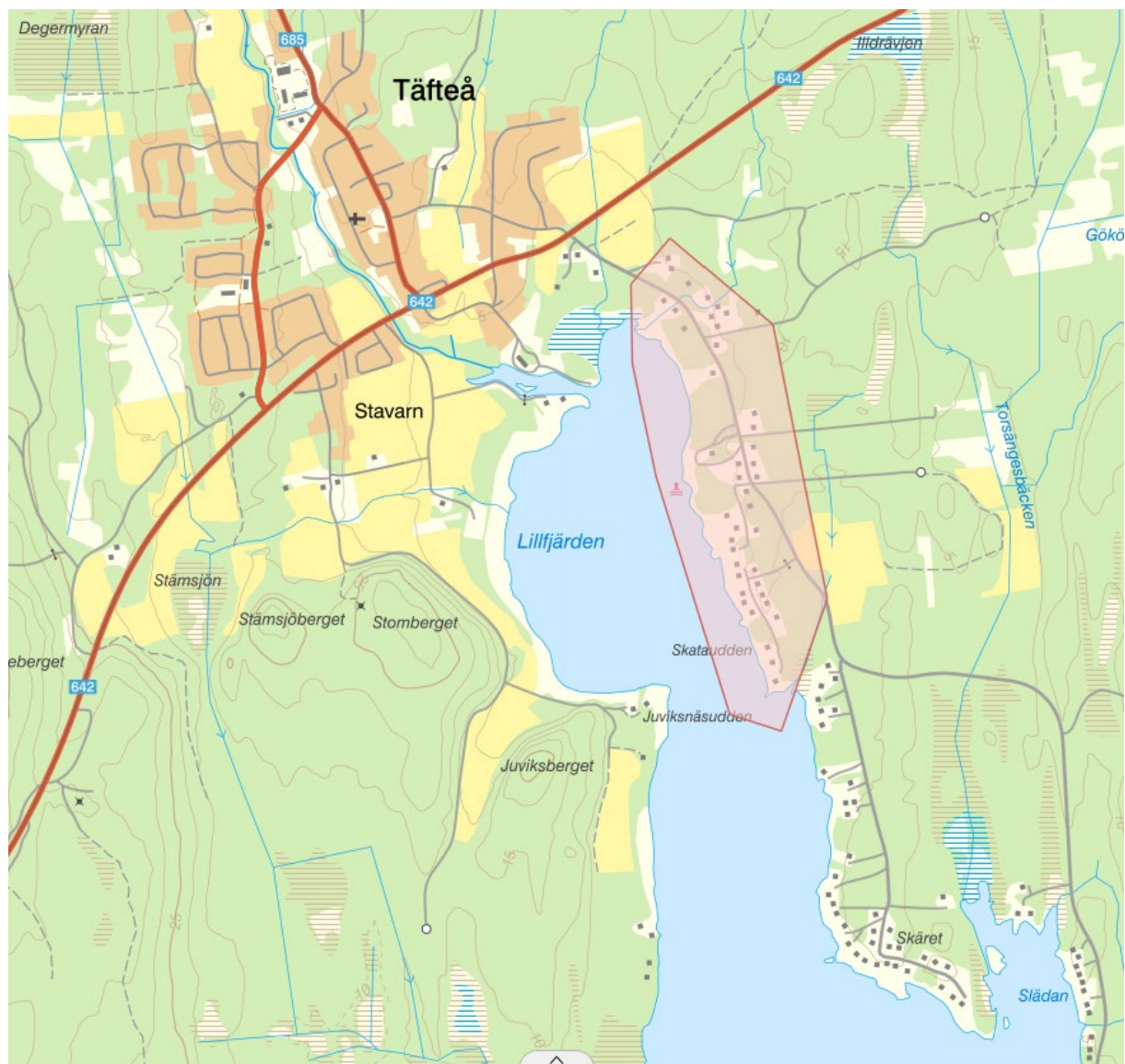
Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Hans Sandberg, för frågor på telefon 010-225 43 91 eller via e-post hans.r.sandberg@lansstyrelsen.se.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel. Telefonnummer finns längst ner på första sidan.

Bilaga:

Till Länsstyrelsen inkommen skrivelse med kartunderlag

Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-09-10

Ärendenummer: 2026-1023

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till augusti

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att:

1. Rapport till KS för perioden januari till augusti 2026 godkänns
2. Verksamhetsuppföljning för perioden januari till augusti 2026 godkänns
3. Uppföljning av internkontrollplan för perioden januari till augusti 2026 godkänns och därmed gör bedömningen att den interna styrningen och kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig
4. Ärendet justeras omedelbart

Ärendebeskrivning

För att ge kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker rapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via årsredovisning, delårsbokslut samt via en förenklad rapport för perioden januari till april.

Sista datum att lämna in rapporten till KS är 25:e september. Ärendet måste därför direktjusteras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-09-10

Nämndens rapport till KS för perioden januari till augusti 2026

Nämndens uppföljning av riskanalys och Internkontrollplan januari till augusti 2026

Nämndens uppföljning av verksamheten för januari till augusti 2026

Beredningsansvarig

Fredrik Hedlund, tf Stadsbyggnadsdirektör
Camilla Högdahl, HR chef
Peder Johansson, Ekonomicontroller

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen, ksdiarium@umea.se

Bilagor

Nämndens rapport till KS för perioden januari till augusti 2026
Nämndens uppföljning av riskanalys och Internkontrollplan januari till augusti 2026
Nämndens uppföljning av verksamheten för januari till augusti 2026

Fredrik Hedlund
tf Stadsbyggnadsdirektör

Miljö- och hälsoskyddsnämndens rapport till KS, januari–augusti 2026

Verksamhetsrapport

Nämndens grunduppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Bedömning januari-augusti 2026	Prognos för januari-december 2026
Nämndens grunduppdrag i sin helhet.	I hög grad uppfyllt.	I hög grad uppfyllt.

Bedömning och motivering

Nämnden gör utifrån nyckeltal i perspektiven kund, personal, ekonomi och verksamhet bedömningen att grunduppdraget i hög grad är uppfyllt. Uppföljning av nyckeltal och nämndspecifika mål sker i nämndens verksamhetsuppföljning som redovisas i en bilaga.

Inriktningsmål och program

Miljö- och hälsoskyddsnämnden agerar i dessa frågor utifrån sitt reglemente och grunduppdrag gällande löpande tillsynsfrågor och ärenden, för att bl.a. kunna bidra till att uppnå en ekologisk hållbarhet i alla typer av frågor.

Övriga aktiviteter inom avdelningen sker bland annat genom:

- Genomförande av aktiviteter kopplat till Umeå kommuns utvecklingsstrategi för vatten och avlopp t.ex. Handlingsplan för tillsyn att alla små avlopp ska uppfylla miljöbalkens krav på rening, Utökat miljörecipientprovtagningsprogram för vatten
- Genomförande av tillsyn kopplat dagvatten som avvattnas från detaljplanelagd mark, för att säkerställa att ändamålsenlig rening sker före utsläpp till recipient
- Deltagande i arbete kopplat till åtgärdsprogram Renare luft
- Deltagande i arbete kopplat till åtgärdsprogram Buller
- Deltagande i arbete kopplat till åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 gällande Bottenvikens vattendistrikt
- Deltagande i arbete kopplat till Klimatneutrala Umeå 2040.
- Aktiviteter i förvaltningens handlingsplan för ökat bostadsbyggande.
- Deltagande i arbete kopplat till åtgärdsprogrammet för Umeås lokala miljömål och Umeå klimatfärdplan.
- Projektledning och genomförande av School food for change och Cirkulära Västerbotten.

- Energi- och klimatrådgivning.
- Genomförande av budget- och skuldrådgivning samt dess förebyggande arbete
- Genomförande av LOS-tillsyn (Lokal Områdes Samverkan) med andra myndigheter
- Genomförande tillsyn kopplat till serveringstillstånd
- Deltagande part i Krogar mot Knark

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

- I Umeå finns cirka 130 verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd. Under perioden har hälften av den planerade tillsynen under året genomförts. Krogar mot knark har genomfört första utbildningstillfället och första certifiering. Lättnader i alkohollagen har trätt i kraft dvs att kravet på servering av mat vid försäljning av alkohol har tagits bort.
- Under perioden har 776 livsmedelskontroller genomförts och 77 % av kontrollplanen är genomförd. Kontroller har bl.a. skett på ett antal matfestivaler under sommaren.
- Budget- och skuldrådgivningen har haft 895 stycken frågor/ärenden under perioden och konsumentrådgivningen 942 stycken. Det förebyggande arbetet betonas i nya socialtjänstlagen. BUS och KVL har skickat 18-årsbrevet, startat upp arbetet tillsammans med kommunikatör för att färdigställa ett informationsmaterial om ekonomiskt våld, genomfört viss samverkan, flera föreläsningar och planerat för årets välkomstmässa på Umeå universitet.
- Inom miljöbalkens område har 805 tillsynsbesök genomförts vilket motsvarar 73 % av tillsynsplanen. Industriområdesprojekt Ersboda har påbörjats och kommer att slutföras under hösten.
- Nytt samarbetsavtal har skrivit med kranskommunerna gällande Energi- och klimatrådgivning. Fr.o.m. 1/8 så bedriver Umeå kommun denna verksamhet åt kranskommunerna.

Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Uppdrag	Status, jan–aug	Motivering/kommentar	Prognos, status helår
Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta .	Genomfört	Nämndens arbete pågår enligt anvisningar från KS. Arbete med verksamhetsanalys beräknas genomföras under hösten	Genomfört
Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.	Genomfört	Nämndens arbete pågår enligt anvisningar från KS. Nämnden har efter analys ingen identifierad personalbrist under perioden.	Genomfört
Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.	Delvis genomfört	Samarbetet fungerar i flera sammanhang mycket bra. Fortsatt mycket stora utmaningar finns i arbetet med den ekologiska hållbarheten. Två exempel på frågor där ansvarstagande behöver ske är klimatåtgärder och rening av dagvatten.	Delvis genomfört
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.	Genomfört	Analys genomförd och kommer att tas upp i miljö- och hälsoskyddsnämnden under oktober månad. Sett till kommunens befolkningsutveckling och verksamhetens målgrupper är de demografiska utmaningarna för miljö- och hälsoskyddsnämnden små. Befolkningsökningen innebär på sikt ett ökat behov av myndighetshetsutövning, förebyggande insatser samt rådgivning, vilket innebär delvis ökade kostnader, dock inte i den omfattningen att de inte kan bäras över tid. Andra faktorer såsom t.ex. digitalisering, kompetensförsörjning och förändrade verksamhetskrav bedöms ha större påverkan på nämndens verksamhet än demografin i sig.	Genomfört

Personalrapport

Nämndens arbete för att nå personalpolitiska mål

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Bedömning av nämndens arbete med personalpolitiska mål
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	Enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	Enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	Mer arbete krävs

Åtgärder och viktig utveckling/viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare (mål 5)

Förvaltningen har en gemensam träff varje termin och vårens förvaltningsträff innehöll en föreläsning om personlig hållbarhet (grunden till effektivt självledarskap och medveten återhämtning) och om att kommunicera på hjärnans villkor och nå fram till mottagaren.

Verksamheten har deltagit på arbetsmarknadsdagen på Umeå Universitet, Uniaden, och har under vårterminen haft ett antal praktikanter.

Ledarskap (mål 6)

Den nya organisationen med fem enheter är på plats och efter sommaren har enhetschefen för Förvaltarenheten börjat sin anställning. Det kommer ge bättre förutsättningar för ett närvarande ledarskap inom verksamheten.

Förvaltningen fortsätter sitt arbete med att stärka chefer via det gemensamma chefsnätverket, vilket erbjuder framför allt möjlighet att utbyta erfarenheter chefer och ledare emellan. Vårens träffar har handlat om brottsförebyggande arbete och uppföljning från den gemensamma förvaltningsträffen ("Neuroledarskap och Neurokommunikation – konsten att leda sig själv och andra på hjärnans villkor").

Friskfaktorer (mål 7)

Både den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete och den fördjupade analysen av sjukfrånvaron som gjordes under våren, visar på att verksamheterna har ett strukturerat och systematiskt arbete gällande arbetsmiljön. Arbete pågår utifrån handlingsplan och beslutade aktiviteter, mer eller mindre inom samtliga friskfaktorer.

Sjukfrånvaron fortsätter att minska under året och även jämfört med föregående år, och ligger efter åtta månader nära målvärdet för året.

Resultatmått	Målvärde 2026	Utfall jan–aug 2026			Utfall jan–aug 2025		
		kvinnor	Män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro, totalt i procent av anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	5,0	6,2	4,5	5,6	7,8	5,4	7,0
Andel långtidsfriska (%)	80	61	60	60	65	67	66
Andel heltidsanställda (%)	90	98	100	99	98	100	99

Ekonomirapport

Budgetavvikelse, åtgärder och årsprognos

Nämnden redovisar en budgetavvikelse på -0,2 mnkr för perioden. Verksamheterna totalt följer i stort sett budget även om det finns avvikelser inom vissa verksamheter men dessa bedöms delvis vara säsongsrelaterade. Både intäkter och kostnader är lägre än vad som förutsågs i budgeten på grund av en lägre bemanning än planerat vilket påverkar personalkostnaderna men även debiterbar tid och därmed intäkterna. I utfallet ingår ekonomiska konsekvenser från nedskrivna kundfordringar, nettoeffekten uppgår till -0,3 mnkr t o m augusti månad. En del av de nedskrivna fordringarna avser överklagade ärenden gällande tillsyn av enskilda avlopp. Om överklagandena avgörs till nämndens fördel återförs intäkterna till utfallet. Inom nämnden bedrivs ett antal projekt som finansieras av externa medel, varav ett större projekt som har slutrapporterats till EU under perioden. Tidsramen för när finansören lämnar ett besked om samtliga kostnader är stödberättigade är ännu inte fastställd och eventuella effekter på årets utfall ingår därför inte i prognosen. Den preliminära bedömningen är att beskedet kommer att vara positivt och medföra en positiv effekt på utfallet i slutet av innevarande år eller början av nästa. Sammantaget kvarstår nämndens nollprognos för helåret. Intäkterna beräknas även under kommande månader ligga på en lägre nivå än budgeterat, men lägre kostnader bedöms balansera upp effekten på nettokostnaderna.

(mnkr med en decimal)	Budget jan–aug 2026	Utfall jan–aug 2026	Budget- avvikelse jan–aug 2026	Budget- avvikelse jan–aug 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens intäkter	22,4	20,4	-2,0	-4,9	33,9	30,9	-3,0
Verksamhetens kostnader	-35,4	-33,7	1,8	+4,5	-56,5	-53,5	+3,0
Verksamhetens nettokostnad	-13,0	-13,3	-0,2	-0,4	-22,7	-22,7	0,0

Investeringar

Investeringarna under perioden avser inköp av inventarier. Prognosen är investeringarna kommer upp i budgeterad nivå på helårsbasis.

(mnkr med en decimal)	Budget 31 aug 2026	Utfall 31 aug 2026	Budget- avvikelse 30 aug 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens nettoinvesteringar	-0,2	-0,1	0,1	-0,1	-0,3	-0,3	0,0

Flyktingmottagning från Ukraina

Nämnden har ingen ekonomisk påverkan av flyktingmottagandet under perioden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Verksamhetsuppföljning T2 2026

2026-09-16

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

www.umea.se

**UMEÅ
KOMMUN**

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	4
Grunduppdrag	4
Styrning och ledning.....	4
Bedömningar	5
Uppföljning - Grunduppdrag	6
Kund.....	7
Verksamhet	8
Personal.....	10
Ekonomi.....	11
Uppföljning - Inriktningsmål och program	11
Uppföljning - Tilläggsuppdrag	11
Uppföljning - Internkontroll	11

Sammanfattning

Grunduppdrag

Nämnden gör bedömningen att grunduppdraget under perioden i hög grad har uppfyllts.

Internkontroll

Nämnden bedömer att den interna styrningen och kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

Enligt kommunens riktlinjer för aktiverande styrning ska alla nämnder ha ett av kommunfullmäktige beslutat skriftligt grunduppdrag som förtydligar ändamålet med nämnden. Respektive nämnd har ansvar att föreslå hur grunduppdraget bör formuleras och om skäl finns påtala behov av revidering. Respektive nämnd ansvarar även för att verkställa sitt grunduppdrag inom de ramar som lagstiftning och resurstilldelning ger samt utforma en verksamhetsstyrning utifrån behovet. Respektive nämnd ansvarar vidare för att utforma och genomföra uppföljning och bedömning av grunduppdragets genomförande i enlighet med anvisning från kommunstyrelsen. Grunduppdraget är formulerat på följande sätt:

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.

Kommunfullmäktige följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag.

Styrning och ledning

Ett viktigt verktyg för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsstyrning är verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen upprättas med utgångspunkt i kommunfullmäktiges planeringsdirektivet och budget. Till verksamhetsplanen beslutar även nämnden om internkontrollplan, nyckeltal för uppföljning av grunduppdraget och tillsynsplaner. Syftet med uppföljningen är att ge nämnderna insyn och möjlighet att hantera avvikelser. Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnden möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och

riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas. Nämnden beslutade under 2022 hur styrning och uppföljning av nämndens grunduppdrag ska ske.

Uppföljning av grunduppdrag: Nämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertiäl eller år.

Bedömningar

Uppföljning av grunduppdraget sker genom att nämnden bedömer i vilken omfattning nämnden verkställt grunduppdraget och rapporterar bedömningen till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive nämnd lämnar rapport med bedömning av hur väl man lyckats med sitt grunduppdrag inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Nämndens bedömning styrks med sammanställning av relevanta underlag av kvantitativ och kvalitativ karaktär (statistik, mätningar, medborgare/brukarundersökningar, medborgardialoger, etc).

Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske. För att ge kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker rapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via årsredovisning, delårsbokslut samt via en förenklad rapport som behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde i juni.

Förenklad rapport:	I maj för perioden 1 januari till och med 30 april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till nämndens personalförhållanden samt ekonomisk ställning och prognos för helåret. Den förenklade rapporten är ej att betrakta som ett delårsbokslut.
Delårsbokslut:	I september för perioden 1 januari till och med 30 augusti.
Årsredovisning:	I februari för helåret.

Uppföljning - Grunduppdrag

Uppföljning av nämndens verksamhet sker i perspektiven kund, personal, ekonomi och verksamhet. Finner nämnden skäl att styra verksamheten åt något håll sätts ett målvärde på det aktuella nyckeltalet. Målbilden är att kommunens plattform för Öppna data framöver kommer nyttjas för uppföljning av nyckeltalen.

Kund

Nämndens kunder är sökanden, berörda grannar och våra allmänna intressen. Uppföljning av kundperspektivet har detta breda anslag och behöver utvecklas över tid.

Personal

För nämnden, chefer och medarbetare inom förvaltningen ger nyckeltalen möjlighet att följa och uppmärksamma trender som behöver hanteras utifrån en god personalpolitik och ambitionen om att vara en attraktiv arbetsplats. Arbetet med systematiskt arbetsmiljöarbete och med kompetensförsörjning.

Ekonomi

För en god kunskap och för att uppmärksamma trender över tid är detta perspektiv viktigt. Nyckeltal som följer och beskriver hur taxor och avgifter finansierar verksamheten.

Verksamhet

Resultat och prestationer som nämnden levererat under året utifrån avdelningens tillsyns- och aktivitetsplan.

Kund

Nyckeltal kund

Nr	Nyckeltal	2022	2023	2024	2025 T2	2026 T2	Mål
K1a	NKI Miljöbalken företag	71	73	80	Helår	Helår	
K1b	NKI Livsmedel företag	81	83	82	Helår	Helår	
K1c	NKI Serveringstillstånd företag	79	71	70	Helår	Helår	
K1d	NKI Miljöbalken övriga	76	61	68	Helår	Helår	
K1e	NKI Livsmedel övriga	88	93	87	Helår	Helår	
K2	NKI – Insatser HP Insikt (%)	-	100	100	Helår	Helår	100
K3a	Återkoppling – Enskilt avlopp	98	94	85	46	9	100
K3b	Återkoppling - Värmepump	99	96	97	100	100	100
K3c	Återkoppling - Vattenverksamhet	100	100	100	100	100	100
K3d	Återkoppling - Anmälan	93	94	94	93	100	100
K3e	Återkoppling - Miljörapport	100	88	94	100	96	100
K3f	Återkoppling - Klagomål	96	97	99	97	95	100
K3g	Återkoppling – Utfört tillsyns- och kontrollbesök	-	-	-	95	90	100
K4a	Rådgivning – Budget och skuld	100	100	100	100	90	100
K4b	Rådgivning - Konsument	34	52	47	100	100	100
K4c	Rådgivning – Energi och klimat	100	100	100	97	100	100
K5	Rättssäkerhet – (%)	-	75	75	Helår	Helår	100

Kommentarer Nyckeltal

- K3a: Stor minskning från T1 på 70 %. Trolig orsak är ett ändrat arbetssätt kring första granskning. I början av juni övergick handläggarna till att göra en mer grundlig första granskning för att underlätta och spara tid för fortsatt handläggning och den nya handläggaren. En första granskning tar i snitt 2 h per ärende (jämfört med ca 30-40 min med tidigare arbetssättet). Det tidigare arbetssättet skapade ett dubbelarbete där ansökan behövde granskas 2 gånger och sökande även fick kompletteringar i 2 omgångar. 3 utsedda handläggare jobbar nu med första granskning. Arbetsgruppen har utvärderat arbetssättet och kommit fram till ett par åtgärder för att göra processen smidigare.

Övriga kommentarer Kund

- Avdelningens förbättringsarbeten gällande enhetlighet och enkelhet gällande våra mallar kopplat till vårt ärendehanteringssystem fortgår. Likaså arbete med att fortsatt arbeta med att ta fram smarta e-tjänster.
- Endast tre personuppgiftsincidenter har registrerats under perioden. Hantering av incidenterna har skett enligt gällande rutiner.

Verksamhet

Nyckeltal verksamhet

Nr	Nyckeltal	2022	2023	2024	2025 T2	2026 T2	Mål
V1a	Tillsynstillfällen miljöbalken (st)	331	297	905	300	805	
V2a	Andel genomförd tillsyn miljöbalken (%)	98	100	68	32	73	100
V2b	Andel genomförd kontroll livsmedel (%)	-	98	100	68	77	100
V2c	Andel genomförd tillsyn serveringstillstånd (%)	-	97	73	48	54	100
V2d	Andel genomförd tillsyn tobak, tobaksfria, folköl (%)	-	85	77	27	30	100
V2e	Andel genomförd receptfria läkemedel (%)	-	-	-	100	100	100
V3a	Livsmedel kontroll - Kontrolltillfällen	1115	983	1063	725	776	
V3ba	Livsmedel kontroll - Planerad (st.)	893	820	763	485	498	
V3bb	Livsmedel kontroll - Uppföljande (st.)	196	143	273	137	152	
V3bc	Livsmedel kontroll - Oplanerad (st.)	26	20	27	26	38	
V4	Antal föreläggande och förbud (st.)	-	-	90	Helår	Helår	
V5	Antal tillsynstillfällen miljöbalken per årsarbetsk. (st.)	28	26	36	Helår	Helår	
V6	Antal kontrolltillfällen livsmedel per årsarbetsk. (st)	164	142	159	Helår	Helår	
V7a	Arbetsvolym – Registrerade livsmedelant per åa (st)	144	130	148	Helår	Helår	
V7b	Arbetsvolym – Stadigvarande serveringstillstånd (st)	-	-	125	Helår	Helår	
V7c	Arbetsvolym – Tillfälliga serveringstillstånd	-	-	41	Helår	Helår	
V7d	Arbetsvolym - Rådgivningar budget och skuld (st)	445	852	1155	890	895	
V7e	Arbetsvolym - Rådgivningar konsument (st)	322	576	718	827	942	
V7f	Arbetsvolym - rådgivningar energi- och klimat (st)	127	255	321	135	136	
V8	Åtalsanmälningar – Miljöbalken och livsmedel	1	8	17	Helår	Helår	
V9	Miljösanktionsavgifter	27	23	32	Helår	Helår	
Förorenad mark							
V10a	Antalet identifierade objekt – Riskklass 1	-	-	4	Helår	Helår	
V10b	Antalet identifierade objekt – Riskklass 2	-	-	33	Helår	Helår	
V10c	Antalet identifierade objekt – Riskklass 3	-	-	7	Helår	Helår	
V10d	Antalet identifierade objekt – Riskklass 4	-	-	7	Helår	Helår	
V10e	Procentuellt färdigsanerade objekt – Riskklass 1	-	-	0%	Helår	Helår	
V10f	Procentuellt färdigsanerade objekt – Riskklass 2	-	-	36%	Helår	Helår	
V10g	Procentuellt färdigsanerade objekt – Riskklass 3	-	-	71%	Helår	Helår	
V10h	Procentuellt färdigsanerade objekt – Riskklass 4	-	-	43%	Helår	Helår	
V10i	Arbetsvolym – Inkommande ärenden	-	-	-	Helår	Helår	

Kommentarer Nyckeltal

- V1a: Stort antal tillsynsbesök gällande små avlopp har skett under sommaren, precis som planerat.
- V2d: Kommer i huvudsak att genomföras som ett samlat projekt under hösten
- V2e: Har genomförts som ett samlat projekt.

Övriga kommentarer Verksamhet

- Servering/Tobak. Krogar mot knark har genomfört första utbildningstillfället och första certifiering. Lättnader i alkohollagen har trätt i kraft dvs att kravet på servering av mat vid försäljning av alkohol har tagits bort.
- Livsmedel/Receptfria läkemedel. Kontroller har skett på ett antal matfestivaler under sommaren.
- BUS/KVL. Det förebyggande arbetet betonas i nya socialtjänstlagen. BUS och KVL har skickat 18-årsbrevet, startat upp arbetet tillsammans med kommunikatör för att färdigställa ett informationsmaterial om ekonomiskt våld, genomfört viss samverkan, flera föreläsningar och planerat för årets välkomstmässa på Umeå universitet.
- Miljöplanering. Fortsatt arbete med åtgärdsprogrammet för buller pågår. Utmanande process, då den konsult som används inte upplevs uppfylla gällande avtal.
- Energi & Klimat. Samarbetsavtal har skrivits med samtliga kranskommuner (förutom Vindeln) och påbörjats 1/8. Detta innebär att rådgivarna kommer att arbeta i samtliga av dessa kommuner framgent med EKR-frågor. Under våren har 7 avsnitt av kimatekot producerats med lyckad framgång där lyssnarantalet och spridningsfrekvens ökat med 255 %
- Uppstart av 5 nya förskolor och skolor i SF4C-arbetet. Vi benämner arbetet som "Mer hållbara måltider" nu i stället för SchoolFood4Change. Totalt arbetar vi nu med 24 förskolor och skolor.
- Projektansökningar. Projektgruppen har perioden lämnat in flertalet nya projektansökningar som vi hoppas få positiva besked om innan årets slut.
- Vatten. Fortsatt arbete LOVA-projekten, Västerlångslädan och Lövosundet, utredning kopplat till övergödning samt Stöcksjön - utökad provtagning.
- Miljöskydd. Industriområdesprojekt Ersboda har påbörjats och kommer att slutföras under hösten.
- Små avlopp. Börjat med nytt arbetssätt där vi anställer sommarjobbare under juni-aug för att genomföra tillsyn. En första utvärdering visar att det var ett lyckat arbetssätt. En stor andel av årets tillsyn är utförd och vi har fått positiv återkoppling från sommarjobbarna som upplevde arbetet som roligt och intressant. 2 av sommarjobbarna har fått förlängd anställning året ut och en sommarjobbare har lämnat önskemål om att få komma och jobba nästa sommar. En fördjupad utvärdering kommer att ske under hösten.

Personal

Nyckeltal personal

Utöver det som redovisas nedan följs flera nyckeltal upp på avdelnings- och enhetsnivå för en ändamålsenlig styrning och ledning av verksamheten.

Nr	Nyckeltal	2022	2023	2024	2025 T2	2026 T2	Mål
P1	Sjukfrånvaro nämnd (%), personalpolitiskt mål	5,1	4,5	4,8	6,9	5,6	5,0
P2	Långtidsfriska nämnd (%), personalpolitiskt mål	63	70	68	66	60	80
P3	Heltidsanställda nämnd (%), personalpolitiskt mål	99	99	99	99	99	90
P4	Tillsvidareanställningar (%), personalpolitiskt mål	92	99	99	98	92	95
P5	Skyddsombud (%), personalpolitiskt mål	100	100	100	Helår	Helår	90
P6	Chefer med max 30 medarb. (%), personalpolitiskt mål	100	100	75	Helår	Helår	85
P7	Medarbetarenkäten medelvärde OSA, personalpolitiskt mål nämnd	4,8	4,9	5,0	Helår	Helår	4,8
P8	Medarbetarenkäten HP (%), personalpolitiskt mål nämnd	100	100	100	Helår	Helår	100
P9	Personalomsättning (%), personalpolitiskt mål nämnd	10,1	3,2	7,2	Helår	Helår	3-6
P10	Anställda tillsvidare, antal (st)	62	65	72	Helår	Helår	
P11	Genusfördelning nämnd kvinnor/män (%)	-	67/33	65/35	Helår	Helår	
P12	Medelålder nämnd (år)	-	45,9	46,3	Helår	Helår	
P13	Åldersfördelning nämnd (10-årsklasser), < 30 år (st)	-	4	3	Helår	Helår	
	30-39	-	13	17	Helår	Helår	
	40-49	-	26	27	Helår	Helår	
	50-64	-	23	27	Helår	Helår	
	65-	-	1	1	Helår	Helår	
P14a	Årsarbetskrafter för miljöbalkstillsyn	20,1	22,5	25,3	Helår	Helår	
P14b	Årsarbetskrafter för livsmedelskontroll	6,9	6,9	6,7	Helår	Helår	
P14c	Årsarbetskrafter för tillsyn serveringstillstånd	-	-	4,0	Helår	Helår	
P15a	Årsarbetskrafter för miljöbalkstillsyn per 10 000 invånare	1,55	1,69	1,9	Helår	Helår	
P15b	Årsarbetskrafter för livsmedelskontroll per 10 000 invånare	0,52	0,52	0,5	Helår	Helår	
P15c	Årsarbetskrafter för tillsyn serveringstillstånd per 10 000 invånare	-	-	0,3	Helår	Helår	

Kommentarer Nyckeltal

- P1: Sjukfrånvaron fortsätter att sjunka dvs samma trend som avslutade T1:an håller i sig.

Ekonomi

Nyckeltal ekonomi

Nr	Nyckeltal	2022	2023	2024	2025 T2	2026 T2	Mål
E1	Ram (tkr)	17 658	18 990	20 640	Helår	Helår	
E2	Bokslut (tkr)	+604	-1 835	-598	Helår	Helår	0
E3a	Intäkt taxor – Nämnd (tkr)	17 468	17 760	21 046	15 652	16 830	
E3b	Intäkt - Miljöbalken (tkr)	9 350	9 784	14 926	11 069	12 037	
E3c	Intäkt - Livsmedelslagen (tkr)	4 270	4 596	3 000	2 307	2424	
E3d	Intäkt - Alkohollagen (tkr)	1 814	2 525	2 384	1 735	1836	
E4a	Kostnadstäckningsgrad - Nämnd (%)	-	-	-	Helår	Helår	
E4b	Kostnadstäckningsgrad - Miljöbalken (%)	56	53	67	Helår	Helår	
E4c	Kostnadstäckningsgrad - Livsmedel (%)	82	66	50	Helår	Helår	
E4d	Kostnadstäckningsgrad - Alkohollagen (%)	69	62	68	Helår	Helår	
E6	Intäkt för miljöbalkstillsyn per åa	405	453	590	Helår	Helår	
E7	Intäkt för livsmedelskontroll per åa	540	597	448	Helår	Helår	
E8	Debiterade tim. för miljöbalkstillsyn per åa	385	408	459	Helår	Helår	
E9	Debiterade tim. för livsmedelskontroll per åa	408	475	307	Helår	Helår	
E10a	Timtaxa miljöbalkstillsyn	1 050	1 113	1 160	1215	1253	
E10b	Timtaxa livsmedelskontroll	1 324	1 403	1 460	1530	1577	

Övriga kommentarer Ekonomi

- Rutiner för dialog och arbetssätt gällande debitering finns för att förtydliga de krav som ställs gällande debiteringsgrad hos medarbetare som arbetar med tillsyn och kontroll. Dialog sker fortlöpande på de enheter som berörs av frågan.

Uppföljning - Inriktningsmål och program

Uppföljning sker i KS-rapporten.

Uppföljning - Tilläggsuppdrag

Uppföljning sker i KS-rapporten.

Uppföljning - Internkontroll

Kommunstyrelsen följer kontinuerligt upp nämndernas arbete med intern styrning och kontroll. Nämnderna ska därför tertialvis rapportera status i arbetet med intern kontroll och styrning. I samband med nämndens beslut om att godkänna nämndens rapporter till kommunstyrelsen ska nämnden även ta del av och godkänna rapport över nämndens arbete med intern kontroll för motsvarande period.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden – Uppföljning av internkontrollplanen T2

Nämnden ska i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för intern styrning och kontroll (KF 2011-05-26) samt i enlighet med kommunstyrelsens handledning (KS 2019-01-15) upprätta riskanalys och plan för intern kontroll för kommande verksamhetsår.

Definition av intern styrning och kontroll

Politiker och anställda har ledningsverktyget *Intern styrning och kontroll* till sin hjälp för att *med rimlig säkerhet* uppnå av kommunfullmäktige fastställda mål samt de så kallade verksamhetskraven. Verksamhetskraven innebär att verksamheterna ska:

- hushålla väl med kommunens medel
- bedrivs effektivt
- bedrivs enligt gällande rätt
- redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt

Intern kontroll ska ses som en del av verksamhets- och ekonomistyrningen och hjälpa till att styra verksamheten genom kontroll över de faktorer som kan hindra verksamheterna från att leva upp till verksamhetskrav och/eller nå sina mål. Riskanalysen ska resultera i dokumentation av vilka dessa risker är och hur de bör åtgärdas och kontrolleras.

Ansvar och organisation

Kommunfullmäktige fastställer riktlinjerna för hur kommunens interna kontroll ska bedrivas samt även nämndernas ansvar och befogenheter i ett nämndsreglemente.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern styrning och kontroll i kommunen. Kommunstyrelsen ska också vid behov föreslå förändringar av riktlinjerna.

Nämnderna har enligt kommunallagen det yttersta ansvaret inom sitt verksamhetsområde att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att den fungerar på ett betryggande sätt. I riktlinjerna anges vidare bland annat att nämnderna ansvarar inför kommunfullmäktige för att uppnå de mål och åtaganden som fastställts i verksamhetsplan samt ovan nämnda verksamhetskrav. Av detta kommer att nämnden ansvarar för att:

- vara aktiv part i arbetet med intern styrning och kontroll samt löpande hålla sig uppdaterad om arbetet
- ställa tydliga krav på processen samt på underlag och rapporter för att genomföra och bedöma den interna kontrollen
- regler och anvisningar antas och efterlevs
- de anställda är väl förtrogna med syften och mål för verksamheten

Intern styrning och kontroll ska vara en integrerad del i nämndens verksamhetsplanering både vad gäller praktiskt arbete och rapportering.

Nämndens organisation för intern kontroll

Nämndens organisation för den interna kontrollen fördelas till förvaltnings- och avdelningschefer.

Riskinventering och riskanalys

Nämnden genomför årligen en riskinventering och riskanalys. Riskanalysen ska resultera i dokumentation av vilka riskerna är och hur ska åtgärdas och följas upp. Nämnden har genomfört en riskanalys inför 2026 utifrån en kommungemensam metodik. Riskerna får ett riskvärde utifrån sannolikhet och konsekvens enligt nedan.

Sannolikhet	Definition	Värde
Osannolik	Praktisk taget obefintlig risk att fel uppstår	1
Mindre sannolik	Mycket liten risk att fel uppstår	2
Möjlig	Det finns en möjlig risk att fel uppstår	3
Sannolik	Det är mycket troligt att fel uppstår	4

Konsekvens	Definition	Värde
Försumbar	Konsekvensen av ett fel är obetydlig för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	1
Lindrig	Konsekvensen av ett fel är liten för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	2

Kännbar	Konsekvensen av ett fel uppfattas som besvarande för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	3
Allvarlig	konsekvensen av ett fel är så stor att felet inte får uppstå	4

Riskhantering

Utifrån den kommungemensamma modellen ska riskerna hanteras enligt nedan.

Riskvärde	Rekommendation till hur risken ska hanteras	Innebär
12-16	Minimera risk	Direkta och omfattande åtgärder ska finnas med i internkontrollplan
4-11	Reducera risk	Åtgärder för att minska risk ska finnas med i internkontrollplan
1-3	Acceptera risk	Inget agerande krävs – åtgärder tas ej med i internkontrollplan

Internkontrollplan

Risker med riskvärde mellan 4–16 ska finnas med i internkontrollplanen.

Internkontrollplanen för 2026 återfinns på följande sidor.

Umeå 2026-09-02

Fredrik Hedlund
Tf. Stadsbyggnadsdirektör

Kontrollområde	Identifierad risk	Åtgärd	Ansvarig	Återrapporteras
Verksamhet				
R1 Riskvärde: 4x4=16	Risken att ekologisk hållbarhet inom kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 inte uppfylls. Risken baseras på kommunstyrelsens bedömning i delårsrapport 2025, överskridande av planetära gränser, nationell bedömning uppföljning miljömål och Västerbottens bedömning uppföljning av miljömål.	a. Nämnden fortsätter påtala att ekologisk hållbarhet borde vara ett fokusområde inom program tillväxt. b. Nämndfokus i verksamheten framåt.	Förvaltningschef	T3

Kompetensförsörjning				
R2 Riskvärde: 3x3=9	Svårigheter att rekrytera erfaren personal.	a. Fortsatt arbete mot den goda arbetsplatsen. b. Årlig revidering av kompetensförsörjningsplanen. c. Tydlig samverkan med Universitetet gällande möjligheten till praktikplatser, examensarbeten, sommaranställningar, etc.	HR-chef Avdelningschef	T3
R3 Riskvärde: 3x3=9	Svårigheter att behålla erfaren personal med nyckelkompetenser.	a. Arbeta utifrån framtagna OSA-handlingsplaner för att säkerställa en god arbetsmiljö. Kontinuerligt arbete med att förnya/förbättra kontorets fysiska miljö. b. Arbeta fram lönestrategier för avdelningens olika roller, för att möjliggöra attraktiv löneutveckling. c. Vid RUS-samtal säkerställa de personliga utvecklings-planerna för respektive medarbetare.	Avdelningschef	T3

Arbetsmiljö				
R4 Riskvärde: 2x4=8	IT-system ligger nere eller är otillgängligt under längre tid.	a. Tydligt beskriva hantering av detta scenario i avdelningens krisledningsplan.	Avdelningschef	T1, T2, T3 T1: Inga incidenter under året så långt. T2: Inga incidenter under året så långt. Arbete med kontinuitetsplanering pågår och beräknas vara klart under året.
R5 Riskvärde: 2x2=4	Risk för försämrade arbetsmiljö vid distansarbete.	a. Arbetsmiljöfrågan kopplat till distansavtal följas upp i samband med RUS-samtal och övriga avstämningssamtal med medarbetarna. b. Arbetsgivaren har i samband med skrivande av avtalet genomfört en riskbedömning, där det säkerställts att medarbetaren har en god arbetsmiljö samt de ergonomiska hjälpmedel som behövs kopplat till den digitala utrustningen	Avdelningschef	T3

R6 Riskvärde: 2x4=8	Risk för otillbörlig påverkan och bristande säkerhet.	a. Följa avdelningens rutin gällande hot och våld samt årligen lyfta denna samt diskutera dess innebörd i samband med enhets- och avdelningsmöten.	Avdelningschef	T3
R7 Riskvärde: 2x3=6	Brist på adekvat skyddsutrustning vid utomhusarbete och arbetsplatsbesök	a. Arbetet sker löpande efter fastställda rutiner. b. Riskbedömning per enhet uppdateras och följs upp vid ett antal ggr per år. c. Inköp sker i samband med nyanställningar samt när skyddsutrustning blivit uttjänad.	Avdelningschef	T1, T2, T3 T1: Medarbetare får löpande tillgång till skyddsutrustning utifrån gällande bestämmelser. T2: Medarbetare får löpande tillgång till skyddsutrustning utifrån gällande bestämmelser.
R8 Riskvärde: 3x3=9	Trafiksäkerhet	a. Årlig dialog gällande risker och trafiksäkerhet i samband med enhetsmöten	Avdelningschef	T3

Ekonomi				
R9 Riskvärde: 3x3=9	Avgiftsfinansierad verksamhet är inte självfinansierad.	a. Se över verksamheternas kostnadstäckningsgrad och avgifter. Uppföljning av debiterade timmar per åa.	Avdelningschef	T1, T2, T3 T1: Ekonomin följs löpande och redovisas till nämnden månatligen. Avgiftsdelarna följs och redovisas per tertial. T2: Ekonomin följs löpande och redovisas till nämnden månatligen. Avgiftsdelarna följs och redovisas per tertial.

R10 Riskvärde: 3x3=9	Budget i obalans.	a. Handlingsplan "Budget i balans"	Förvaltningschef	T1, T2, T3 T1: Följs löpande och redovisas till nämnden månatligen. Vid avvikelse större än KS riktvärden tas HP fram. T2: Följs löpande och redovisas till nämnden månatligen. Vid avvikelse större än KS riktvärden tas HP fram.
R11 Riskvärde: 3x3=9	Regler för representation och gåvor följer inte Skatteverkets regler	a. Arbeta utifrån gällande rutiner. Följa upp via internkontroll i ekonomisystemet.	Avdelningschef	T3
R12 Riskvärde: 3x3=9	Förtroendeskada - mutor bestickning och jäv samt bisysslor, representation och gåvor	a. Årligen genomgång av förvaltningens rutin gällande mutor, bestickning och jäv	Avdelningschef	T3

Informationssäkerhet				
R13 Riskvärde: 3x3=9	Risk att medarbetare och nämnd ej har tillräcklig kunskap om gällande arbetssätt/lagstiftning.	a. Kontinuerlig översyn av rutiner för informationssäkerhet b. Erbjuder deltagande gällande årlig kommunövergripande utbildningsinsats kopplat till informationssäkerhet.	Avdelningschef	T3
R14 Riskvärde: 3x3=9	Sårbarhet vad gäller diarietext och arkivering genom att det saknas möjlighet att leverera handlingar digitalt till Stadsarkivet/E-arkiv.	a. Rutiner finns men kontinuerlig översyn av rutiner och prioriteringar förordas.	Förvaltningschef	T1, T2, T3 T1: Funktionellt central e-arkiv saknas. T2: Funktionellt central e-arkiv saknas.
R15 Riskvärde: 3x3=9	Risk att obehöriga får tillgång till data p.g.a. osäker datalagring av vissa handlingar	Initiera en dialog med leverantören av diariesystemet angående loggning av diarieaktivitet.	Avdelningschef	T3

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande gällande informations- säkerhetspolicy och informationssäkerhetsriktlinjer

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna synpunkter enligt nedan

Ärendebeskrivning

Den reviderade informationssäkerhetspolicyn har uppdaterats utifrån ny lagstiftning på informationssäkerhetsområdet (cybersäkerhetslagen) och det förändrade omvärldsläget. Policyn syftar till att beskriva informationssäkerhetsarbetets övergripande inriktning.

Den nuvarande informationssäkerhetsriktlinjen är mycket omfattande och kommer i samband med revideringen att delas upp och omhändertas utifrån olika områden, för en tydligare och mer ändamålsenlig styrning av informationssäkerhetsarbetet.

Den reviderade riktlinjen "systematiskt informationssäkerhetsarbete" har uppdaterats utifrån ny lagstiftning inom informationssäkerhetsområdet (cybersäkerhetslagen) och det förändrade omvärldsläget. Riktlinjen syftar till att stödja nämndernas arbete genom att beskriva och konkretisera de fokusområden som Umeå kommuns verksamheter ska arbeta med för att uppnå ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete i enlighet med lagstiftning och relevanta standarder.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bifaller policyn och dess riktlinjer i nuvarande utformning.

Dokumentet är tydligt skrivna och nämnden arbetar redan idag utifrån dessa. Exempel på detta är:

- Informationskartläggning är genomförd och revideras årligen enligt ledningsgruppens årshjul

- Informationssäkerhetsklassning är genomförd och revideras årligen enligt ledningsgruppens årshjul.

Nämnden ser ett stort värde i att kommunens gemensamma kunskapsnätverk gällande informationssäkerhet bistår i detta arbete för att säkerställa att arbetet inom detta område genomförs och upprätthålls.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2026-08-31

Remissversion – Informationssäkerhetspolicy, 2026-05-11

Remissversion - Riktlinje informationssäkerhet och systematiskt informationssäkerhetsarbete, 2026-05-11

Beredningsansvarig

Fredrik Hedlund, tf. Stadsbyggnadsdirektör

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen, ksdiarium@umea.se

Fredrik Hedlund

tf. Stadsbyggnadsdirektör

REMISSVERSION**Informationssäkerhetspolicy**

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Dokumenttyp:
Policy

Diarienummer:
[XXXX]

Giltighetstid:
[20XX-XX-XX]

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Kommunstyrelsen

Dokumentet styr:
Alla nämnder

Informationssäkerhetspolicy

Umeå kommuns informationssäkerhetsarbete omfattar Umeå kommuns verksamhetsinformation och utgår från principen att var och en ska kunna lita på informationen och vara trygg med hur den hanteras.

Verksamhetsinformation omfattar all information som skapas, tas emot och förvaltas i aktiviteter under Umeå kommuns uppdrag i alla dess former, oavsett hur informationen hanteras.

All verksamhetsinformation har en informationsägare. Informationsägaren ansvarar för verksamhetsinformation ges ett tillräckligt skydd. Verksamhetsinformation ägs organisatoriskt av respektive myndighet där den ansvarige är nämnden.

Informationssäkerhetsarbetets inriktning

1. Det kommungemensamma arbetet med informationssäkerhet utformas utifrån ISO/IEC 27001 och 27002 och inriktningen i denna policy. Arbetet ska kontinuerligt utvecklas, följas upp och förbättras.
2. Informationssäkerhetsarbetet i alla nämnder ska säkerställa att informations konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet upprätthålls.
3. Information ska erhålla rätt nivå av skydd genom ett systematiskt och riskbaserat arbetssätt.
4. Information ska skyddas genom organisatoriska, fysiska, tekniska och personalrelaterade säkerhetsåtgärder i enlighet med författningskrav och interna styrdokument.

Begrepp

Information: Kunskap om objekt, såsom fakta, händelser, saker, processer eller idéer, inklusive begrepp, som inom ett visst sammanhang har en särskild betydelse.

Informationssäkerhet: Bevarande av informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

Informationsägare: Person eller enhet som har ansvaret för den information som skapas och hanteras inom den egna verksamheten.

Konfidentialitet: Egenskap som innebär att information inte tillgängliggörs eller avslöjas för obehöriga individer, objekt eller processer.

Riktighet: Egenskap som innebär att information är korrekt och fullständig.

Säkerhetsåtgärd: Åtgärd för att bibehålla och/eller förändra risker.

Tillgänglighet: Egenskap som innebär att information är åtkomlig och användbar på begäran från ett behörigt objekt.

Verksamhetsinformation: Information som skapas, tas emot och underhålls som bevis och/eller som en tillgång av en organisation eller person för att uppfylla legala förpliktelser eller för att utföra transaktioner i verksamheten, oavsett typ av medium och format.

Relaterade styrdokument

- Riktlinjer för informationssäkerhet
- Policy för informationsförvaltning

REMISSVERSION

Riktlinje informationssäkerhet

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp:
Riktlinje

Diarienummer:
[XXXX]

Giltighetstid:
[20XX-XX-XX]

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Kommunstyrelsen

Dokumentet styr:
Alla nämnder

Innehåll

Inledning.....	3
Bakgrund och syfte.....	3
Lagar och standarder.....	3
Angränsande styrdokument.....	3
Omfattning och avgränsning.....	4
Begrepp och definitioner	5
Ansvar.....	6
Informationsägare.....	6
Systemägare	6
Fokusområden i nämndernas systematiska arbete	7
Informationskartläggning.....	7
Informationssäkerhetsklassning	7
Riskhantering.....	7
Säkerhetsåtgärder	8
Informationssäkerhet i leverantörskedjan.....	8
Incidenthantering.....	9
Kontinuitetshantering	9
Informationssäkerhetskultur och utbildning	9
Bilaga 1 – Informationssäkerhetsklassning och skyddsnivåer	10
Klassningsmatris.....	11
Bilaga 2 – Riskhantering	12
Kriterier för värdering av sannolikhet och konsekvens	12
Sannolikhet.....	12
Konsekvens.....	12
Riskmatris	13
Kriterier för riskacceptans	13

Inledning

Bakgrund och syfte

Umeå kommuns informationssäkerhetsarbete omfattar Umeå kommuns verksamhetsinformation och utgår från principen att var och en ska kunna lita på informationen och vara trygg med hur den hanteras.

Ett systematiskt informationssäkerhetsarbete utgör grunden för att skydda information, upprätthålla förtroendet för organisationen och efterleva författningskrav. Ett systematiskt informationssäkerhetsarbete ökar också möjligheten att kunna stå emot och hantera störningar och avbrott kopplat till informationshanteringen.

Denna riktlinje syftar till att stödja nämndernas arbete genom att beskriva och konkretisera de fokusområden som Umeå kommuns nämnder ska arbeta med för att uppnå ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete.

Lagar och standarder

Krav på informationssäkerhet utgår från gällande lagstiftning och relevanta standarder, t.ex:

- Cybersäkerhetslagen
- *Myndigheten för civilt försvars och allmänna råd om säkerhetsåtgärder och utbildning (ej beslutade)*
- *Myndigheten för civilt försvars föreskrifter om incidentrapportering och informationsskyldighet (ej beslutade)*
- Dataskyddsförordningen
- Offentlighets- och sekretesslagen
- Arkivlagen
- ISO/IEC 27001 och 27002

Angränsande styrdokument

- Informationssäkerhetspolicy
- Policy för informationsförvaltning

Omfattning och avgränsning

Denna riktlinje gäller för alla nämnder i Umeå kommun och all information som skapas, tas emot och förvaltas i aktiviteter under kommunens uppdrag i alla dess former, oavsett hur informationen hanteras.

Om det vid något tillfälle råder motsättningar mellan författningskrav och interna styrdokument har författningskrav företräde i tolkningen.

Verksamhet och information som omfattas av säkerhetsskyddslagen omfattas inte av denna riktlinje. För sådan gäller säkerhetsskyddslagen och dess relaterade författningskrav och interna styrdokument.

Begrepp och definitioner

Samtliga begrepp och definitioner är hämtade från Umeå kommuns begreppsmodell för informationsförvaltning¹.

Incident: Händelse som kan vara eller skulle kunna leda till en störning, en förlust, ett nödläge, eller en kris.

Information: Kunskap om objekt, såsom fakta, händelser, saker, processer eller idéer, inklusive begrepp, som inom ett visst sammanhang har en särskild betydelse.

Informationssystem: Uppsättning av applikationer, tjänster, informationsteknologiska tillgångar och andra informationshanteringskomponenter.

Informationssäkerhet: Bevarande av informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

Informationstillgång: information, och resurser som hanterar den, som är av värde för en organisation.

Informationsägare: Person eller enhet som har ansvaret för den information som skapas och hanteras inom den egna verksamheten.

Konfidentialitet: Egenskap som innebär att information inte tillgängliggörs eller avslöjas för obehöriga individer, objekt eller processer.

Kontinuitet: Förmåga att upprätthålla verksamhet på en i förhand bestämd nivå.

Riktighet: Egenskap som innebär att information är korrekt och fullständig.

Tillgänglighet: Egenskap som innebär att information är åtkomlig och användbar på begäran från ett behörigt objekt.

Skyddsnivå: Samling uttalade behov avseende skydd.

Systemägare: Den som äger och har ett överordnat ansvar för administration, drift och säkerhet för ett informationssystem.

Säkerhetsåtgärd: Åtgärd för att bibehålla och/eller förändra risker.

Verksamhetsinformation: Information som skapas, tas emot och underhålls som bevis och/eller som en tillgång av en organisation eller person för att uppfylla legala förpliktelser eller för att utföra transaktioner i verksamheten, oavsett typ av medium och format.

¹ [Begreppsmodell informationsförvaltning — OpenDataUmea](#)

Ansvar

Umeå kommun ska bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete enligt kommunens informationssäkerhetspolicy. Ansvar för informationssäkerhet följer ordinarie verksamhetsansvar. Den betyder att den som är chef för en viss verksamhet är också formellt ansvarig för informationssäkerhetsarbetet i verksamheten.

Informationsägare

All verksamhetsinformation (benämns härnäst information i detta dokument) ska ha en utsedd informationsägare. Respektive nämnd är ytterst ansvarig för den information som hanteras i nämnden, förvaltningen och dess verksamheter. Det innebär att nämnden är informationsägare ur ett juridiskt perspektiv.

Nämnden delegerar det operativa ansvaret till förvaltningen som har det operativa ansvaret för att informationssäkerhetsarbetet bedrivs systematiskt och riskbaserat.

Som informationsägarens representant ansvarar förvaltningen och dess verksamheter för att informationssäkerhetsarbetet leds, planeras, genomförs, dokumenteras och följs upp.

Informationssäkerhetsarbetet ska integreras med befintliga sätt att leda och styra organisationen.

Systemägare

Alla informationssystem ska ha en utsedd systemägare. Respektive nämnd är ytterst ansvarig för de informationssystem som förvaltas i nämnden, förvaltningen och dess verksamheter. Det innebär att nämnden är systemägare ur ett juridiskt perspektiv.

Nämnden delegerar det operativa ansvaret till förvaltningen vilket innebär att förvaltningen har det operativa ansvaret för drift och säkerhet i de informationssystem som förvaltningen innehar.

Som systemägarens representant ansvarar förvaltningen och dess verksamheter för att säkerställa att informationssystem upprätthåller det skydd som motsvarar skyddsbehovet i den information som förekommer i informationssystemet. Skyddsnivå fastställs av informationsägaren.

För informationssystem som ingår i ett samverkansobjekt enligt Umeå kommuns samverkansmodell för digitalisering så utgör objektägaren förvaltningens representant för systemägaren.

Fokusområden i nämndernas systematiska arbete

Nedan beskrivs de områden som informationsägare och systemägare (genom dess representanter i förvaltningen och dess verksamheter) ansvarar för i arbetet med att upprätthålla ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete.

Informationskartläggning

Informationsägaren ska säkerställa att all information är kartlagd och dokumenterad.

Dokumentationen ska redogöra för vilken verksamhetsprocess informationen hanteras i, vem som är informationsägare samt var informationen hanteras (t.ex. informationssystem).

Informationssäkerhetsklassning

Informationsägaren ansvarar för att arbete med informationssäkerhetsklassning genomförs och dokumenteras.

All information ska värderas avseende konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet utifrån vilka konsekvenser ett bristande skydd kan få. Författningskrav och interna krav ska vägas in i klassningen.

Informationssäkerhetsklassning ska genomföras innan information behandlas i informationssystem.

Informationssäkerhetsklassningen ska följas upp och utvärderas vid behov men minst årligen.

Se bilaga 1 - Informationssäkerhetsklassning och skyddsnivåer.

Riskhantering

Informationsägaren ska utifrån ett allriskperspektiv identifiera, analysera och värdera risker med informationshanteringen för att få underlag för valet av lämpliga och proportionella säkerhetsåtgärder. Resultatet av informationssäkerhetsklassningen och eventuella risker som identifierats genom omvärldsbevakning används som ett ingångsvärde i riskanalysen.

Riskanalys ska genomföras innan information behandlas i informationssystem och vid förändrade hot och nya sårbarheter.

De säkerhetsåtgärder som väljs för att åtgärda identifierade risker ska dokumenteras i en åtgärdsplan. Arbetet med säkerhetsåtgärder enligt åtgärdsplanen ska följas upp utifrån identifierat behov, men minst var tredje månad.

Informationsägaren ansvarar för att arbete med riskhantering utförs och att resultatet fastställs avseende den information denne ansvarar för.

Systemägaren ansvarar för att arbete med riskhantering utförs och att resultatet fastställs avseende de informationssystem och de delar av den digitala miljön som denne ansvarar för.

Se bilaga 2 – Riskhantering.

Säkerhetsåtgärder

Informationsägaren ska säkerställa att information skyddas med lämpliga och proportionella säkerhetsåtgärder utifrån resultat från genomförda informationssäkerhetsklassningar och riskanalyser.

Informationsägaren ska involvera systemägaren i arbetet med att identifiera och hantera behov av säkerhetsåtgärder i informationssystem. Informationsägaren fastställer och kommunicerar krav på säkerhetsåtgärder i informationssystem till systemägare som har ett överordnat ansvar för informationssäkerheten i informationssystem.

Informationsägaren ska vid behov men minst årligen bedöma effektiviteten av införda säkerhetsåtgärder genom att följa upp och utvärdera deras lämplighet och proportionalitet i förhållande till externa krav, interna behov och identifierade risker.

Säkerhetsåtgärder avseende information som hanteras i informationssystem är framtagna i en kommungemensam kravkatalog. Kravkatalogen anger en miniminivå av rekommenderade säkerhetsåtgärder för informationssystem, med utgångspunkt i informationens skyddsnivå. Kravkatalogen utgår från SS-EN ISO/IEC 27002: 2022 samt gällande lagstiftning inom informationshanteringsområdet.

Informationssäkerhetsklassning ligger till grund för vilka säkerhetsåtgärder som väljs från kravkatalogen. Riskanalys ligger till grund för ytterligare säkerhetsåtgärder som behöver vidtas utifrån de åtgärdsförslag som beslutats i riskanalysen.

Informationssäkerhet i leverantörskedjan

Innan avtal upprättas med en leverantör som ska behandla kommunens information, t.ex. i ett av leverantören tillhandahållt informationssystem ska informationsägaren ha:

- Säkerställt att systemägare är utsedd.
- Genomfört en informationssäkerhetsklassning av den information som ska hanteras av leverantören och i informationssystemet.

- Identifierat och åtgärdat de risker som finns med att informationen hanteras av leverantören och i informationssystemet.
- Identifierat de krav på säkerhetsåtgärder som behöver ställas på leverantören och informationssystemet.
- Kontrollerat att tilltänkt leverantör och informationssystem uppfyller kraven på säkerhetsåtgärder och bedömt att dessa kommer att kunna uppfylla kraven under avtalstiden.

Innan leverantören påbörjar behandlingen av information ska informationsägaren godkänna informationsbehandlingen och systemägare fatta beslut om driftsättning av informationssystemet.

Incidenthantering

Informationsägaren ska säkerställa att incidenter relaterade till information och informationssystem upptäcks, rapporteras, hanteras, dokumenteras och följs upp i samverkan med systemägaren. Incidenter ska hanteras och åtgärdas skyndsamt för att minimera skador i verksamheten och för individer.

Informationsägaren ska säkerställa att informationssäkerhetsincidenter och personuppgiftsincidenter där anmälningsskyldighet finns enligt lag eller förordning, anmäls till ansvarig myndighet.

Kontinuitetshantering

Verksamhet som kommunen är skyldig att utföra enligt författning ska kunna bedrivas på en acceptabel nivå trots nedsatt funktionalitet eller allvarlig störning/avbrott i informationssystem.

Informationsägaren ska säkerställa att det finns avbrottsplaner eller kontinuitetsplaner för informationssystem som är nödvändiga för att bedriva sådan verksamhet.

Informationssäkerhetskultur och utbildning

Informationsägaren ska säkerställa att alla medarbetare har förutsättningar för att behandla information på ett säkert sätt. Alla medarbetare ska ha relevant och aktuell kunskap och kompetens för att kunna omhänderta risker vid åtkomst till information och informationssystem, utifrån sina behov.

Bilaga 1 – Informationssäkerhetsklassning och skyddsnivåer

Klassning av information görs utifrån tre olika perspektiv - konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Informationen värderas utifrån vilka konsekvenser som kan uppstå om dessa perspektiv inte upprätthålls.

- **Konfidentialitet** – information ska enbart vara tillgänglig för den som är behörig till den.
- **Riktighet** – information ska vara korrekt och fullständig.
- **Tillgänglighet** – information ska finnas tillgänglig för den som behöver den när den behöver den.

Bedömningen av vilka konsekvenser som kan uppstå om konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet brister leder fram till att man kan avgöra skyddsnivå.

Umeå Kommun använder sig av fem skyddsnivåer vid klassning av information, se klassningsmatris.

Klassningsmatris

Skyddsnivå	Konfidentialitet	Riktighet	Tillgänglighet
5. Särskild	K5 Information som omfattas av Säkerhetsskyddslagen. Hanteras enligt särskilda rutiner.	R5 Information som omfattas av Säkerhetsskyddslagen. Hanteras enligt särskilda rutiner.	T5 Information som omfattas av Säkerhetsskyddslagen. Hanteras enligt särskilda rutiner.
4. Hög	K4 Information där förlust av konfidentialitet kan medföra allvarlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra allvarlig påverkan på liv och hälsa.	R4 Information där förlust av riktighet kan medföra allvarlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra allvarlig påverkan på liv och hälsa.	T4 Information där förlust av tillgänglighet kan medföra allvarlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra allvarlig påverkan på liv och hälsa.
3. Utökad	K3 Information där förlust av konfidentialitet kan medföra betydande påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra betydande påverkan på liv och hälsa.	R3 Information där förlust av riktighet kan medföra betydande påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra betydande påverkan på liv och hälsa.	T3 Information där förlust av tillgänglighet kan medföra betydande påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra betydande påverkan på liv och hälsa.
2. Grundläggande	K2 Information där förlust av konfidentialitet kan medföra måttlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra måttlig påverkan på liv och hälsa.	R2 Information där förlust av riktighet kan medföra måttlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra måttlig påverkan på liv och hälsa.	T2 Information där förlust av tillgänglighet kan medföra måttlig påverkan på förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra måttlig påverkan på liv och hälsa.
1. Låg	K1 Information där förlust av konfidentialitet inte medför negativa konsekvenser för förmågan att upprätthålla verksamhet, bibehålla förtroende, efterleva lagstiftning eller medföra någon påverkan på liv och hälsa.	Krav finns alltid att information ska vara riktig, bedöms ej.	Krav finns alltid att information ska vara riktig, bedöms ej.

Bilaga 2 – Riskhantering

Vid en riskanalys identifieras vilka oönskade händelser som kan påverka informationshanteringen och varför de kan ske, detta formuleras som risker.

Riskerna värderas utifrån hur stor sannolikhet det är att risken inträffar och vilka konsekvenser risken kan medföra om den inträffar. Därefter identifieras vilka åtgärder som bör vidtas för att minska riskerna och vem som är ansvarig för att åtgärderna vidtas.

Umeå Kommun använder sig av fyra nivåer vid bedömning av sannolikhet och konsekvens, se riskmatris.

Utifrån riskernas värdering finns krav på att riskerna hanteras, se kriterier för riskacceptans.

Kriterier för värdering av sannolikhet och konsekvens

Sannolikhet

Sannolikhet innebär bedömningen av hur stor chans det är att en identifierad oönskad händelse inträffar. Sannolikheten bedöms utifrån fyra nivåer:

1. Osannolik/ Mycket låg
2. Mindre sannolik
3. Möjlig/ Hög
4. Sannolik/ Mycket hög/ Kan ej bedömas

Konsekvens

Konsekvens innebär bedömningen av hur det påverkar en verksamhet eller en enskild individ om en identifierad oönskad händelse inträffar. Konsekvensen bedöms utifrån fyra nivåer:

1. Ingen/ Försumbar skada
2. Måttlig skada
3. Betydande skada
4. Allvarlig skada

Riskmatris

Riskmatrisen visar hur risker värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. Genom att multiplicera värdet för sannolikhet med värdet för konsekvens erhåller varje risk ett riskvärde.

Allvarlig 4				
Betydande 3				
Måttlig 2				
Försumbar 1				
Konsekvens/ Sannolikhet	Osannolik	Mindre sannolik	Möjlig	Sannolik/kan ej bedömas

Kriterier för riskacceptans

Tabellen visar hur beslut om att acceptera risker eller vidta åtgärder ska fattas.

Riskvärde	Riskhantering	Åtgärder	Krav på genomförande av åtgärd
Låg risk 1-2	Acceptera risk	Inga krav	Inga krav
Medelhög risk 3-6	Reducera risk	Åtgärder för att minska risk (sannolikhet eller konsekvens) ska finnas med i åtgärdsplan	Ska genomföras inom rimlig tid baserat på åtgärdens omfattning (tid, kostnad, resurser)
Hög risk 8-9	Reducera risk	Åtgärder för att minska risk (sannolikhet eller konsekvens) ska finnas med i åtgärdsplan	Ska genomföras snarast möjligt baserat på åtgärdens omfattning (tid, kostnad, resurser)
Mycket hög risk 12-16	Eliminera/undvik risk	Omfattande åtgärder för att minska risk ska finnas med i åtgärdsplan, alt. ändra förfarande helt för att undvika risken	Ska genomföras omedelbart.

Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-08-31

Ärendenummer: 2026-4259

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande gällande Policy för integrationsarbete i Umeå kommun

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna synpunkter enligt nedan

Ärendebeskrivning

Integrationsstrategi och aktivitetsplan 2019 antogs av kommunfullmäktige 2019-02-25.

Till följd av de förändrade förutsättningarna för mottagande, bosättning, arbetsmarknad och samhällsutveckling krävs en uppdaterad och mer strategisk inriktning på styrningen. Av den anledningen fattade kommunfullmäktige beslut 2025-11-24 att tidigare antagen integrationsstrategi ska revideras.

Revideringen 2026 av styrdokumentet syftar till att det fortsatt ska fungera som ett stöd för det strategiska och kommunövergripande integrationsarbetet i Umeå kommun. Det ska tydliggöra kommunens långsiktiga inriktning för integration och etablering samt hur arbetet ska bidra till social hållbarhet, kompetensförsörjning och ett tryggt samhälle.

I denna revidering ingår också att styrdokumentet går från att vara en strategi till att vara en policy för integrationsarbete i enlighet med det av kommunfullmäktige antagna riktlinjer för styrande dokument i Umeå kommun.

Syftet med policy för integrationsarbete i Umeå kommun är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet. Policyn ska ge en gemensam inriktning och vara vägledande för nämnder, förvaltningar och verksamheter i planering, beslut och genomförande av insatser som rör integration.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bifaller policyn och dess riktlinjer i nuvarande utformning.

Inkluderande livsmiljöer, blandade boendeformer och planering av mötesplatser och offentliga rum är exempel på frågor och perspektiv som hanteras inom nämndens ordinarie arbete med fysisk planering. Sociala konsekvenser av nya detaljplaner analyseras i alla delar av planeringsprocessen.

Dokumentet förstärker viktiga faktorer inom perspektivet integration och kommer, precis som övriga centrala styrdokument, att beaktas i nämndens arbete och integreras i nämndens ordinarie verksamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-08-31

Policy för integrationsarbete i Umeå kommun, 2026-04-27

Protokollsutdrag Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2026-05-20

Beredningsansvarig

Fredrik Hedlund, tf. Stadsbyggnadsdirektör

Beslutet ska skickas till

Gymnasie- och utbildningsförvaltningen, utbildningskontoret@umea.se

Fredrik Hedlund

tf. Stadsbyggnadsdirektör

Policy för integrationsarbete i Umeå kommun

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Dokumenttyp:
Policy

Diarienummer:
[XXXX]

Giltighetstid:
Tills vidare

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Dokumentet styr:
Nämnder och bolag

Bakgrund

Integrationsarbetet berörs av flera faktorer, som lagstiftning, migrationsmönster och arbetsmarknadens behov. Umeå kommun har gått från ett initialt mottagandefokus, kopplat till Bosättningslagen (2016:38), till ett mer långsiktigt och strukturerat integrationsarbete med fokus på egenförsörjning, självständighet, social inkludering och aktivt samhällsdeltagande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett övergripande ansvar för att leda, samordna och utveckla kommunens integrationsarbete. Arbetet sker i nära samverkan med kommunens verksamheter, utbildningsaktörer, näringsliv och civilsamhälle, med målet att skapa hållbara strukturer som stärker individers delaktighet, försörjning och utveckling för att stärka individers möjligheter till etablering i arbetsliv och samhällsliv.

Förutsättningarna för integration har samtidigt blivit mer komplexa. Migrationen präglas idag av flera olika grupper, såsom kvotflyktingar, skyddsbehövande från Ukraina, anhöriginvandring, arbetskraftsinvandring och internationella studenter. Parallellt har förändringar inom etableringsuppdraget, utbildningssystemet och arbetsmarknaden skapat både nya utmaningar och möjligheter. Centrala områden som språk, utbildning, bostad, hälsa och social sammanhållning har därmed fått ökad betydelse.

Mot denna bakgrund har kommunen stärkt samverkan i etableringsprocessen mellan kommun, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. Genom gemensamma insatser som kombinerar språk, praktik och kompetensutveckling har fler vägar skapats till arbete, utbildning och delaktighet.

Integrationsarbetet är en ömsesidig och samhällsbärande process. Den ska bidra till en gemensam riktning för kommunens fortsatta arbete med att skapa ett inkluderande och hållbart samhälle där alla invånare ges likvärdiga möjligheter att delta, påverka och utvecklas.

Syfte

Syftet med denna policy är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet. Policyn ska ge en gemensam inriktning och vara vägledande för nämnder, förvaltningar och verksamheter i planering, beslut och genomförande av insatser som rör integration.

Policyn ska bidra till ett långsiktigt, samordnat och kunskapsbaserat arbete som stärker förutsättningarna för egenförsörjning, social inkludering och aktivt deltagande i samhällslivet. Den ska även bidra till att människors kompetenser, erfarenheter och drivkrafter är en resurs som ska tas tillvara och bidra till kommunens utveckling, innovation, sociala sammanhållning och hållbara tillväxt.

Lagar och andra krav

Tillämpningen av policyn ska ske i enlighet med gällande lagstiftning, kommunens styrdokument och internationella åtaganden, såsom:

Nationell lagstiftning:

- Socialtjänstlagen (2025:400)
- Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning
- Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
- Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Omfattning och avgränsning

Policyn omfattar Umeå kommunkoncern. Den kommunala koncernen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse, kommunens nämnder och förvaltningar samt helägda kommunägda bolag. I delägda bolag och andra associationsformer verkar kommunen för att policyn ska tillämpas i tillämpliga delar. Vad som är tillämpliga delar ska avgöras utifrån ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Integrationsarbetet berör flera samhällsområden och ska ses i ett sammanhang med kommunens övriga arbete inom exempelvis utbildning, social hållbarhet, folkhälsa och trygghet.

Förhållningssätt för kommunens integrationsarbete

Umeå kommun ska vara en inkluderande, trygg och hållbar kommun där alla invånare, oavsett bakgrund, ges förutsättningar att delta i, påverka och bidra till samhällsutvecklingen. Integrationsarbetet ska utgå från en helhetssyn där individens resurser, erfarenheter och behov tas tillvara för att främja långsiktig etablering och delaktighet.

Integration är en ömsesidig och samhällsbärande process som förutsätter gemensamt ansvar mellan individ, kommun, myndigheter, arbetsliv och civilsamhälle. Arbetet ska stärka självständighet, egenförsörjning och möjligheten att aktivt delta i arbetsliv, utbildning och samhällsliv.

Integrationsarbetet ska genomsyras av likvärdighet, jämställdhet, barnrättsperspektiv och icke-diskriminering samt vilar på respekt för mänskliga rättigheter. Det ska bidra till att motverka strukturella hinder och skapa jämlika livsvillkor.

Integration är en central del av kommunens arbete för social hållbarhet och långsiktig utveckling. Genom att ta tillvara människors kompetenser och erfarenheter stärks både individens möjligheter och kommunens attraktionskraft, tillväxt och sociala sammanhållning.

Principer

Umeå kommuns integrationsarbete omfattar flera centrala samhällsområden som tillsammans skapar förutsättningar för etablering, delaktighet och långsiktig inkludering. Arbetet ska präglas av helhetssyn, samverkan och långsiktighet, där insatser inom olika områden samspelar och förstärker varandra.

Kommunen ska verka för att undanröja hinder och skapa strukturer som möjliggör att invånare, oavsett bakgrund, kan etablera sig, utvecklas och delta aktivt i samhällslivet. Integrationsarbetet ska utgå från individens förutsättningar och behov, samtidigt som det bidrar till samhällets gemensamma utveckling och sammanhållning.

Arbete, utbildning och språkutveckling

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för att fler invånare når egenförsörjning genom arbete eller studier. Egenförsörjning är en central del av integrationen och en grund för självständighet, delaktighet och långsiktig etablering.

Språkutveckling ska utgöra en integrerad del av etableringsprocessen och kombineras med utbildning, praktik och arbetslivserfarenhet. Individens språkliga och yrkesmässiga kompetenser ska utvecklas parallellt och i samspel.

Utbildning, kompetensutveckling och validering av tidigare erfarenheter ska främjas för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Samverkan med arbetsgivare, näringsliv och utbildningsaktörer är avgörande för att skapa relevanta och hållbara vägar till arbete samt för att möta arbetsmarknadens kompetensbehov.

Boende, hälsa och social hållbarhet

Ett tryggt och stabilt boende är en grundläggande förutsättning för etablering och delaktighet i samhället. Umeå kommun ska verka för hållbara boendelösningar under etableringsperioden som främjar trygghet, stabilitet och goda livsvillkor.

Integrationsarbetet ska bidra till att stärka individens fysiska och psykiska hälsa, då hälsa är en avgörande faktor för möjligheten att delta i arbetsliv, utbildning och samhällsliv. Insatser ska utformas så att de stödjer individens förmåga att leva ett självständigt och aktivt liv.

Arbetet ska även bidra till att motverka segregation och främja inkluderande livsmiljöer där människor möts, bygger relationer och ges möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Trygghet, tillit och social sammanhållning ska vara vägledande i utvecklingen av dessa miljöer.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Barn och unga ska ges likvärdiga förutsättningar att växa upp, utvecklas och nå sin fulla potential. Förskola och skola ska utgöra trygga och inkluderande miljöer som främjar språk, lärande och delaktighet.

Tidiga och samordnade insatser är avgörande för att stärka barns och ungas utveckling och framtida möjligheter till utbildning, arbete och aktivt deltagande i samhället.

Delaktighet i samhälls-, kultur- och fritidsliv

Umeå kommun ska verka för att alla invånare ges möjlighet att delta i samhälls-, kultur- och fritidsliv. Mötesplatser, föreningsliv och kulturella aktiviteter ska främja gemenskap, tillhörighet och inkludering. Ett aktivt deltagande i samhällslivet stärker individens delaktighet och bidrar till social sammanhållning.

Samverkan med näringsliv och civilsamhälle

Ett effektivt och hållbart integrationsarbete förutsätter ett nära och långsiktig samverkan mellan kommunen, arbetsgivare, myndigheter och civilsamhälle. Genom gemensamma insatser och partnerskap ska kommunen bidra till att skapa fler vägar till arbete, utbildning och delaktighet.

Näringslivet är en central aktör för att möjliggöra etablering och egenförsörjning, medan civilsamhället bidrar med viktiga kompletterande insatser, sociala nätverk och mötesplatser. Genom att ta tillvara dessa aktörers kompetens och engagemang stärks integrationsarbetet och fler vägar till delaktighet och inkludering skapas.

Organisation och ansvar

Integrationsarbetet är ett gemensamt ansvar för hela Umeå kommun. Samtliga nämnder och verksamheter ska, inom sina respektive ansvarsområden, beakta denna policy i planering, beslut och genomförande. Integrationsarbetet bör vara en del av verksamhetsplaneringen och följs upp i ordinarie styr- och ledningssystem.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har, i enlighet med sitt reglemente, ett övergripande ansvar för ledning, samordning och utveckling av kommunens arbetsmarknadsinsatser och integrationsarbete. Nämnden ansvarar bland annat för kommunal vuxenutbildning, svenska för invandrare (SFI), arbetsmarknadsåtgärder samt mottagande och etablering av vissa nyanlända invandrare.

Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen, som organisatoriskt tillhör nämnden, har ett särskilt ansvar att operativt leda, samordna och följa upp integrationsarbetet. Avdelningen ska verka för att skapa ett sammanhållet och effektivt arbete i nära samverkan med övriga förvaltningar, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle.

Relaterade styrdokument

- Policy för jämställdhetsarbete i Umeå kommun

Umeå kommun följer löpande förändringar i lagstiftning, statlig styrning och internationell migration. Policyn för integrationsarbete kommer därmed att utvecklas i takt med samhällsförändringar, för att säkerställa ett aktuellt, rättssäkert och verkningsfullt integrationsarbete. På kommunal nivå ska arbetet samspela med andra framtagna styrdokument inom kommunens olika områden.

§ 45

Diariennr: SK-2026/00220

Remiss av Policy för integrationsarbete i Umeå kommun**Beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar

att överlämna remissutgåva av policy för integrationsarbete i Umeå kommun (bilaga 2) till kommunens nämnder och bolag för yttrande.

Ärendebeskrivning

Integrationsstrategi och aktivitetsplan 2019 antogs av kommunfullmäktige 2019-02-25.

Till följd av de förändrade förutsättningarna för mottagande, bosättning, arbetsmarknad och samhällsutveckling krävs en uppdaterad och mer strategisk inriktning på styrningen. Av den anledningen fattade kommunfullmäktige beslut 2025-11-24 (bilaga 1) att tidigare antagen integrationsstrategi ska revideras.

Revideringen 2026 av styrdokumentet syftar till att det fortsatt ska fungera som ett stöd för det strategiska och kommunövergripande integrationsarbetet i Umeå kommun och ska tydliggöra kommunens långsiktiga inriktning för integration och etablering samt hur arbetet ska bidra till social hållbarhet, kompetensförsörjning och ett tryggt samhälle.

I denna revidering ingår också att styrdokumentet går från att vara en strategi till att vara en policy för integrationsarbete i enlighet med det av kommunfullmäktige antagna riktlinjer för styrande dokument i Umeå kommun.

Syfte

Syftet med policy för integrationsarbete i Umeå kommun är att ange övergripande förhållningssätt och principer för integrationsarbetet.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2026-05-20

Policyn ska ge en gemensam inriktning och vara vägledande för nämnder, förvaltningar och verksamheter i planering, beslut och genomförande av insatser som rör integration.

Remissförfarande

Förslag till policy (bilaga 2) föreslås nu lämnas på remiss till kommunens nämnder (ej gemensamma nämnder), samt till UKF:s VD för vidarebefordran till berörda bolag för yttrande där gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden önskar synpunkter kring policyns upplägg och innehåll.

Remissyttrandet ska vara inlämnat till gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen senast den 29 oktober 2026. Vid inlämning av remissyttrandet ska ärendenummer SK-2026/00220 framgå i ärenderaden. Skicka yttrandet till utbildningskontoret@umea.se.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Aktualitets- och relevansprövning KF 2025-11-24 § 254

Bilaga 2: Remissversion av Policy för integrationsarbete i Umeå kommun

Beredningsansvariga

Helén Andersson, verksamhetschef Arbetsmarknads- och integrationsenheten

Ismail Al-Mansoury, processledare, Arbetsmarknads- och integrationsenheten

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Anna Persson, utbildningsstrateg

Yrkanden

Socialdemokraterna och Liberalerna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2026-05-20

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Beslutet ska skickas tillByggnadsnämnden, bndiarium@umea.seFritidsnämnden, umea.fritid@umea.seFör- och grundskolenämnden, utbildningskontoret@umea.seIndivid- och familjenämnden, ifnamnden@umea.seJämställdhetsutskottet, sofia.gustafsson.2@umea.seKommunstyrelsen, ksdiarium@umea.seKulturnämnden, umea.kultur@umea.seMiljö- och hälsoskyddsnämnden, miljoochhalsoskydd@umea.sePersonalnämnden, olov.haggstrom@umea.seTekniska nämnden, tndiarium@umea.seUmeå kommunföretag AB, fredrik.lundberg.ukf@umea.seÄldrenämnden, aldrenamnden@umea.se

Beslutsförteckning över delegerade ärenden - miljö- och hälsoskyddsnämnden 2026-09-24

Utdragsdatum: 2026-09-10

Ärenderubrik

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-5077	2026-08-12	Susanna Vainio	2026-1975	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	OBBOLA 23:369, Värmepump
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-5054	2026-08-11	Susanna Vainio	2026-1959	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	Ansmark 9:10, Värmepump
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-5182	2026-08-26	Tina Enquist	2026-2089	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	Myrsloken 2
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-5241	2026-08-25	Susanna Vainio	2026-2082	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	Baggböle 4:36, Värmepump
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-5078	2026-08-13	Tina Enquist	2026-1981	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	Stöcksjö 20:48
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-4786	2026-08-04	Joakim Linder	2026-1946	Beslut		HÄGGNÄS 2:15
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-5127	2026-08-14	Joakim Linder	2026-1988	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	Sävar 39:2
Anmälan av installation av värmepump - Bergvärme 2026-4818	2026-08-04	Joakim Linder	2026-1945	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	Ladugården 11
Anmälan av installation av värmepump - Jordvärme 2026-5273	2026-08-25	Joakim Linder	2026-2076	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	ÖVERBODA 4:36

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Anmälan av miljöfarlig verksamhet 2026-4292	2026-08-31	William Jonsson	2026-2153	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	GRUBBE 9:21
Anmälan av miljöfarlig verksamhet - Anmälningspliktig verksamhet 2026-2449	2026-08-17	Patrick Sandström	2026-2002	Beslut om avgift		Lådan 1
Anmälan av miljöfarlig verksamhet avseende ändring - Ej längre anmälningspliktig verksamhet 2026-5220	2026-08-19	Patrick Sandström	2026-2039	Beslut		SCA Energy, Gimonäs, SOFIEHEM 9:4, Miljöfarlig verksamhet
Anmälan om avhjälpandeåtgärd för förorening 2026-4764	2026-08-11	Mathias Andersson	2026-1960	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	NORRFORS 3:3
Anmälan om vattenverksamhet 2025-3824	2026-08-14	Björn Eriksson	2026-1998	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	Holmsund 4:8
Anmälan om vattenverksamhet - Pir 2026-5047	2026-08-20	Björn Eriksson	2026-2044	Anmälningsbeslut	Föreläggande om försiktighetsåtgärder	NORRBYN 1:85
Ansökan om dispens 2026-5025	2026-08-18	Joakim Linder	2026-2020	Beslut		Amalienborg 1
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-4984	2026-08-04	Lisa Jonsson	2026-1942	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	Innertavle 4:31
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-4965	2026-08-03	Lisa Jonsson	2026-1938	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	Norrbyn 2:13
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-4997	2026-08-04	Lisa Jonsson	2026-1944	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	STRÖM 2:22
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-5065	2026-08-11	Lisa Jonsson	2026-1961	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	SKOGSBRYNET 10
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-5157	2026-08-17	Lisa Jonsson	2026-2009	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	Obbola 21:74
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-5156	2026-08-17	Lisa Jonsson	2026-2008	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	Kalven 2
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-5150	2026-08-17	Lisa Jonsson	2026-2001	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	BLÅELDEN 3

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Eget omhändertagande, matavfall 2026-5086	2026-08-12	Lisa Jonsson	2026-1972	Dispensbeslut	Beviljat med förbehåll	NORRMJÖLE 4:22
Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd, allmänheten 2026-4684	2026-08-11	Ida-Maria Hallberg	2026-1956	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Hedlundadungen - Konsert med Håkan Hellström, SÖMMEN 1, Övrig anläggning
Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd, allmänheten 2026-5030	2026-08-18	Lina Lindberg	2026-2016	Tillståndsbeslut	Beviljat	UMEÅ 2:1
Ansökan om tillfälligt utökat serveringstillstånd 2026-5341	2026-08-31	Jenny Wallin	2026-2152	Tillståndsbeslut	Beviljat	Eljest, Ön 2:43, Övrig anläggning
Ansökan om tillfälligt utökat serveringstillstånd 2026-5076	2026-08-11	Jenny Wallin	2026-1964	Tillståndsbeslut	Beviljat	Zanas Taverna, Stöcke 7:34, Övrig anläggning
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp 2024-5981	2026-08-04	Jonas Åström	2026-1943	Beslut		KASSJÖ 2:17, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Infiltration 2026-4608	2026-08-19	Mia Blomberg	2026-2028	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Sävar 31:17
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Infiltration 2026-2259	2026-08-11	Mia Blomberg	2026-1958	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Obbola 21:74
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Infiltration 2026-1511	2026-08-06	Jonas Åström	2026-1948	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	NORRBYN 3:25, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Infiltration 2025-4044	2026-08-14	Mia Blomberg	2026-1991	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Holmsund 7:70, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Infiltration med fosforfällning 2026-4503	2026-08-19	Erik Nilsson	2026-2023	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Tavelsjö 59:6
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Infiltration och marklov 2026-2086	2026-08-10	Anna Eriksson	2026-1953	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	HÅKNÄS 1:30, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Infiltration och marklov 2026-2086	2026-08-10	Anna Eriksson	2026-1954	Beslut		HÅKNÄS 1:30, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Markbädd 2026-1465	2026-08-25	Mia Blomberg	2026-2083	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Hörneå 7:60, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Markbädd med fosforfällning 2025-6437	2026-08-28	Mia Blomberg	2026-2137	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Sörböle 3:24, Enskilt avlopp

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Markbädd med fosforfällning och marklov 2026-2558	2026-08-06	Erik Nilsson	2026-1949	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	NORRMJÖLE 2:33, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Markbädd med fosforfällning och marklov 2026-2558	2026-08-06	Erik Nilsson	2026-1950	Beslut		NORRMJÖLE 2:33, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk 2026-2500	2026-08-19	Mia Blomberg	2026-2024	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Obbola 23:368
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk 2026-2313	2026-08-17	Anna Eriksson	2026-2011	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	STÖCKE 4:4, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk 2026-4522	2026-08-11	Mia Blomberg	2026-1963	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Holmön 8:11, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk 2026-4809	2026-08-17	Mia Blomberg	2026-2003	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Täfteå 1:74
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk 2026-2094	2026-08-25	Ylva Bergström	2026-2084	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	OBBOLA 21:75
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk fosforfilter 2025-6143	2026-08-21	Nina Stenbacka	2026-2059	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	INNERTAVLE 7:28, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk fosforfilter 2026-4576	2026-08-28	Nina Stenbacka	2026-2120	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Degernäs 5:65
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk fosforfilter 2026-401	2026-08-25	Erik Nilsson	2026-2074	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Holmsund 7:46, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk med fosforfällning 2026-1505	2026-08-27	Erik Nilsson	2026-2103	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Sörmjöle 2:117, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk med fosforfällning 2026-2471	2026-08-14	Erik Nilsson	2026-1986	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	SÖRMJÖLE 3:68, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk med fosforfällning 2026-2099	2026-08-28	Nina Stenbacka	2026-2122	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Obbola 21:124, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk med fosforfällning 2026-2103	2026-08-28	Nina Stenbacka	2026-2126	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Obbola 21:125, Enskilt avlopp
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk med fosforfällning 2026-509	2026-08-21	Erik Nilsson	2026-2056	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Sörmjöle 4:74, Enskilt avlopp

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - Minireningsverk med fosforfällning						
2026-1955	2026-08-21	Erik Nilsson	2026-2054	Tillståndsbeslut	Beviljat med villkor	Sörmjölle S:1
Händelsestyrd tillsyn - Serveringstillstånd - Kvällstid						
2026-5192	2026-08-19	Jenny Wallin	2026-2030	Beslut om avgift		Hedlundadungen - Konsert med Håkan Hellström, SÖMMEN 1, Övrig anläggning
Händelsestyrd tillsyn - Serveringstillstånd - Nattetid						
2026-4459	2026-08-11	Jenny Wallin	2026-1962	Beslut om avgift		Brännbollsyran Festivalen Nolia, SÖMMEN 1, Övrig anläggning
Information om upphörande av verksamhet						
2026-4566	2026-08-24	Cecilia Vollan Johansson	2026-2070	Beslut		Matbiten Butik, TEATERN 4, Övrig anläggning
Information om upphörande av verksamhet - Miljöfarlig verksamhet						
2026-5346	2026-08-27	Patrick Sandström	2026-2110	Beslut		Umeå Terräng & Motor AB, DEPÅN 1, Miljöfarlig verksamhet
Information om upphörande av verksamhet - Miljöfarlig verksamhet						
2026-5278	2026-08-24	Susanna Vainio	2026-2069	Beslut		Älvis Bilvård, Bunken 35, Miljöfarlig verksamhet
Klagomål livsmedel						
2026-5121	2026-08-14	Tomas Karlsson	2026-1987	Beslut om avgift		Espresso House Kungsgatan, AUDUMBLA 3, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5264	2026-08-21	Jenny Söderholm	2026-2062	Beslut om klassning		Umeå studentkår, STADSLIDEN 6:6, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5146	2026-08-14	Jenny Söderholm	2026-1995	Beslut om klassning		Korpens dryck, STADSLIDEN 6:6, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5286	2026-08-26	Bia Nilsson	2026-2097	Beslut om klassning		Förskolan Berghems kök, BERGHEMSSKOLAN 2, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5389	2026-08-31	Carina Lindberg	2026-2148	Beslut om klassning		McDonalds Kronoparken, KRONOSKOGEN 2, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5326	2026-08-26	Tobias Eriksson	2026-2093	Beslut om klassning		Göran Danielsson, Klabböle 19:1, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5288	2026-08-25	Sarah Nilsson	2026-2077	Beslut om klassning		Max Västra Esplanaden, SLÄGGAN 6, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5352	2026-08-27	Fitsumberihu Gebrehiwot	2026-2112	Beslut om klassning		Ankan & CO, FORSETE 4, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens						
2026-5364	2026-08-28	Sarah Nilsson	2026-2117	Beslut om klassning		Circle K Sandåkern - Detaljist, BARRET 1, Livsmedelsanläggning

Ärenderubrik

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens 2026-5329	2026-08-26	Tobias Eriksson	2026-2094	Beslut om klassning		AG Kök och Bar, HUGGORMEN 1, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens 2026-5031	2026-08-05	Tomas Karlsson	2026-1947	Beslut om klassning		Ruccola Haga, KARBINEN 3, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens 2026-5216	2026-08-19	Bia Nilsson	2026-2031	Beslut om klassning		Carlslundsskolan, Vårdshuset 1, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens 2026-5334	2026-08-26	Bia Nilsson	2026-2100	Beslut om klassning		Biskopens förskola, BISKOPEN 1, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Fastställande av kontrollfrekvens 2026-5328	2026-08-26	Sofia Blanch	2026-2095	Beslut om klassning		Boende Kandidatvägen 19 , SOCIONOMEN 2, Livsmedelsanläggning
Klassning av anläggning/verksamhet - Årlig avgift för tillsyn enligt miljöbalken 2026-4928	2026-08-19	Daianna Minotta	2026-2029	Beslut om klassning		Wrangs Fothälsa, Lämmeln 4, Hälsoskyddsverksamhet
Klassning av anläggning/verksamhet - Årlig avgift för tillsyn enligt miljöbalken 2026-4925	2026-08-19	Daianna Minotta	2026-2027	Beslut om klassning		Permanent Beauty - Magdalena, FRIGG 12, Hälsoskyddsverksamhet
Miljösanktionsavgift - Cistern 2026-5018	2026-08-21	Sabine Olsson	2026-2064	Beslut om miljösanktionsavgift		Norrbotniabanan 1:1
Miljösanktionsavgift - Köldmedia 2026-4793	2026-08-19	Susanna Vainio	2026-2041	Beslut om miljösanktionsavgift		Grant Thornton, Båtsmannen 2, Köldmedieanläggning
Miljösanktionsavgift - Köldmedia 2026-1181	2026-08-12	Susanna Vainio	2026-1973	Beslut		BÖLEÅ 1:77, Köldmedieanläggning
Miljösanktionsavgift - Köldmedia 2026-1532	2026-08-18	Susanna Vainio	2026-2021	Beslut om miljösanktionsavgift		Rättsmedicinska enheten i Umeå, SOFIEHEM 3:1, Köldmedieanläggning
Planerad tillsyn - Förerenade områden 2023-3807	2026-08-26	Christina Hagman	2026-2087	Beslut om åtgärdskrav	Föreläggande	Tegelslagaren 5, TEGELSLAGAREN 5, Övrig anläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5120	2026-08-12	Carina Lindberg	2026-1974	Beslut om avgift		ICA Nära Matboa, TAVELSJÖ 56:52, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5116	2026-08-31	Tomas Karlsson	2026-2144	Beslut om avgift		Willys Ersboda, LÄNKEN 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5114	2026-08-20	Carina Lindberg	2026-2051	Beslut om avgift		Stora Coop Ersboda, SINGELN 1, Livsmedelsanläggning

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5087	2026-08-17	Tomas Karlsson	2026-2000	Beslut om avgift		Baloogrillen, STIPENDIET 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5071	2026-08-17	Tomas Karlsson	2026-1999	Beslut om avgift		Backens Pizzeria & Grill, KYRKOHERDEN 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5055	2026-08-10	Tomas Karlsson	2026-1952	Beslut om avgift		Ali-Baba Pizzeria, TUNNELBACKEN 6, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5029	2026-08-07	Tomas Karlsson	2026-1951	Beslut om avgift		Ruccola Haga, KARBINEN 3, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-1369	2026-08-13	Bia Nilsson	2026-1977	Beslut om avgift		Kronans Apotek Holmsund, RESEDAN 3, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5235	2026-08-31	Jenny Söderholm	2026-2149	Beslut om avgift		Elite Hotel Mimer, MIMER 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5275	2026-08-25	Tomas Karlsson	2026-2073	Beslut om avgift		ICA Supermarket Teg, MOTORMANNEN 10, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5337	2026-08-31	Tomas Karlsson	2026-2145	Beslut om avgift		Coop Hörnefors, HÖRNEÅ 24:11, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5279	2026-08-24	Sofia Blanch	2026-2068	Beslut om avgift		Kummin Komatsu, Timmeravlägget 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5293	2026-08-25	Sofia Blanch	2026-2079	Beslut om avgift		Förskolan Sandgårdans kök, HÖRNEÅ 8:695, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5277	2026-08-24	Carina Lindberg	2026-2067	Beslut om avgift		Coop Grisbacka, HARTVIGSGÅRD 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5350	2026-08-27	Bia Nilsson	2026-2111	Beslut om avgift		Förskolan Stengärdan, STENGÄRDAN 13, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5224	2026-08-26	Bia Nilsson	2026-2099	Beslut om avgift		Förskolan Berghems kök, BERGHEMSSKOLAN 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5225	2026-08-26	Bia Nilsson	2026-2101	Beslut om avgift		Biskopens förskola, BISKOPEN 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5203	2026-08-18	Jenny Söderholm	2026-2018	Beslut om avgift		Hus 5, FORMEN 1, Livsmedelsanläggning

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5231	2026-08-21	Tomas Karlsson	2026-2052	Beslut om avgift		Willys Umeå Syd, MARKNADSPLATSEN 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5285	2026-08-31	Tobias Eriksson	2026-2155	Beslut om avgift		O'Learys Umeå, FORSETE 4, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5330	2026-08-26	Sofia Blanch	2026-2098	Beslut om avgift		Boende Kandidatvägen 19 , SOCIONOMEN 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5327	2026-08-27	Tobias Eriksson	2026-2104	Beslut om avgift		Göran Danielsson, Klabböle 19:1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5240	2026-08-25	Tomas Karlsson	2026-2081	Beslut om avgift		Beirut, SINGELN 26, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5243	2026-08-20	Fitsumberihu Gebrehiwot	2026-2048	Beslut om avgift		Café Victoria, BJÖRNJÄGAREN 6, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5250	2026-08-21	Carina Lindberg	2026-2058	Beslut om avgift		Stora Coop Avion, Marknadsplatsen S: 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5324	2026-08-27	Fitsumberihu Gebrehiwot	2026-2115	Beslut om avgift		Times Kitchen, SPAKEN 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5308	2026-08-25	Sarah Nilsson	2026-2085	Beslut om avgift		Max Söderslätt, Marknadsplatsen S: 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5265	2026-08-21	Jenny Söderholm	2026-2063	Beslut om avgift		Umeå studentkår, STADSLIDEN 6:6, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5331	2026-08-27	Tobias Eriksson	2026-2105	Beslut om avgift		AG Kök och Bar, HUGGORMEN 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5368	2026-08-31	Tomas Karlsson	2026-2146	Beslut om avgift		Tonka Bistro Café , ODIN 12, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5295	2026-08-25	Sofia Blanch	2026-2080	Beslut om avgift		Förskolan Sandgårdans avdelningar, HÖRNEÅ 8:695, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5133	2026-08-13	Jenny Söderholm	2026-1982	Beslut om avgift		Chopchop Avion, MARKNADSPLATSEN 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5136	2026-08-13	Carina Lindberg	2026-1984	Beslut om avgift		ICA Supermarket Sävar, SÄVAR 10:59, Livsmedelsanläggning

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5300	2026-08-26	Tobias Eriksson	2026-2086	Beslut om avgift		Kummin Restaurang Nolia, SÖMMEN 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5138	2026-08-14	Carina Lindberg	2026-1989	Beslut om avgift		Förskolan Solens avdelningar, SÄVAR 61:276, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5398	2026-08-31	Bia Nilsson	2026-2158	Beslut om avgift		Förskolan Mariehems avdelningar, LOCKROPET 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5147	2026-08-14	Jenny Söderholm	2026-1996	Beslut om avgift		Korpens dryck, STADSLIDEN 6:6, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5214	2026-08-19	Bia Nilsson	2026-2035	Beslut om avgift		Carlslundsskolan, Vårdshuset 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5374	2026-08-28	Fitsumberihu Gebrehiwot	2026-2130	Beslut om avgift		Jobmeal, Kopplingen 5, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5218	2026-08-19	Sofia Blanch	2026-2034	Beslut om avgift		Wårdshuset Tavelsjö, TAVELSJÖ 6:22, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5166	2026-08-17	Carina Lindberg	2026-2005	Beslut om avgift		Coop Holmsund, RESEDAN 20, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5168	2026-08-17	Jenny Söderholm	2026-2006	Beslut om avgift		Nya Konditoriet, BALDER 6, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5367	2026-08-28	Sarah Nilsson	2026-2119	Beslut om avgift		Circle K Sandåkern - Detaljist, BARRET 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5289	2026-08-25	Sarah Nilsson	2026-2078	Beslut om avgift		Max Västra Esplanaden, SLÄGGAN 6, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5196	2026-08-19	Tomas Karlsson	2026-2022	Beslut om avgift		Willys Klockarbäcken, Skullen 1, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5197	2026-08-20	Tomas Karlsson	2026-2042	Beslut om avgift		Golden Fork, STIPENDIET 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5198	2026-08-18	Carina Lindberg	2026-2015	Beslut om avgift		Coop City, ODIN 12, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5202	2026-08-18	Sofia Blanch	2026-2017	Beslut om avgift		Västangårdsskolan, Västans skolmatsal, TEATERN 6, Livsmedelsanläggning

Ärenderubrik

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Planerad tillsyn - Livsmedel 2026-5391	2026-08-31	Carina Lindberg	2026-2156	Beslut om avgift		McDonalds Kronoparken, KRONOSKOGEN 2, Livsmedelsanläggning
Planerad tillsyn - Serveringstillstånd - Inre tillsyn 2025-2830	2026-08-13	Cecilia Vollan Johansson	2026-1983	Beslut om åtgärdskrav	Övrigt	Hörnefors Restaurang, HÖRNEÅ 35:23, Övrig anläggning
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2023-6071	2026-08-27	Emil Sperring	2026-2108	Beslut om avgift		Ström 10:20, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2023-6467	2026-08-11	Emil Sperring	2026-1957	Beslut om åtgärdskrav	Förbud	Sörböle 6:23, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2023-6528	2026-08-18	Emil Sperring	2026-2019	Beslut om åtgärdskrav	Föreläggande	ÅHEDEN 1:7, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2023-6803	2026-08-31	Christina Robertsson	2026-2161	Beslut om avgift		Sörmjölle S:1, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2024-453	2026-08-25	Christina Robertsson	2026-2075	Beslut om avslut	Åtgärd vidtagen	Sörmjölle 5:148, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2024-400	2026-08-12	Nina Stenbacka	2026-1966	Beslut om åtgärdskrav	Förbud	Sörmjölle 35:1, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2024-241	2026-08-18	Emil Sperring	2026-2014	Beslut om åtgärdskrav	Förbud	Sörmjölle 2:16, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2023-5809	2026-08-27	Christina Robertsson	2026-2116	Beslut om avgift		HÅKNÄS 5:11, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2023-5925	2026-08-24	Erika Lindgren	2026-2065	Beslut om avgift		HÖRNEÅ 8:743, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn av enskilda avlopp 2024 2024-479	2026-08-21	Christina Robertsson	2026-2057	Beslut om avgift		Sörmjölle 3:73, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025 2025-2065	2026-08-20	Emil Sperring	2026-2047	Beslut om avgift		Obbola 23:29, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025 2025-2011	2026-08-13	Emil Sperring	2026-1978	Beslut om avgift		OBBOLA 23:9, Enskilt avlopp
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025 2025-2023	2026-08-12	Emil Sperring	2026-1971	Beslut om avgift		DEGERNÄS 2:21, Enskilt avlopp

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						DEGERNÄS 38:6, Enskilt avlopp
2025-2031	2026-08-20	Emil Sperring	2026-2050	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:71, Enskilt avlopp
2025-2040	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2138	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 21:58, Enskilt avlopp
2025-2009	2026-08-31	Christina Robertsson	2026-2159	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 22:74, Enskilt avlopp
2025-2062	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2140	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:38, Enskilt avlopp
2025-1964	2026-08-28	Emil Sperring	2026-2135	Beslut om åtgärdskrav	Förbud	
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 21:100, Enskilt avlopp
2025-2072	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2131	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 23:19, Enskilt avlopp
2025-2084	2026-08-20	Emil Sperring	2026-2046	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 23:109, Enskilt avlopp
2025-2089	2026-08-31	Christina Robertsson	2026-2160	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 22:127, Enskilt avlopp
2025-2093	2026-08-31	Christina Robertsson	2026-2157	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 23:43, Enskilt avlopp
2025-2096	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2136	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 23:8, Enskilt avlopp
2025-2110	2026-08-13	Emil Sperring	2026-1976	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 22:89, Enskilt avlopp
2025-2043	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2139	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 21:48, Enskilt avlopp
2025-1903	2026-08-12	Emil Sperring	2026-1969	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 23:33, Enskilt avlopp
2026-695	2026-08-20	Emil Sperring	2026-2043	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						HOLMSUND 7:173, Enskilt avlopp
2025-1202	2026-08-26	Emil Sperring	2026-2092	Beslut om åtgärdskrav	Förbud	

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 23:198, Enskilt avlopp
2025-1207	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2143	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 21:60, Enskilt avlopp
2025-1853	2026-08-14	Emil Sperring	2026-1990	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 23:17, Enskilt avlopp
2025-1856	2026-08-13	Emil Sperring	2026-1980	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						DEGERNÄS 53:1
2025-1857	2026-08-19	Emil Sperring	2026-2026	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:101, Enskilt avlopp
2025-2008	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2129	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 23:83, Enskilt avlopp
2025-1881	2026-08-31	Christina Robertsson	2026-2151	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 23:46, Enskilt avlopp
2025-2118	2026-08-19	Emil Sperring	2026-2036	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 23:52, Enskilt avlopp
2025-1905	2026-08-20	Emil Sperring	2026-2045	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 21:40, Enskilt avlopp
2025-1907	2026-08-12	Emil Sperring	2026-1970	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 23:53, Enskilt avlopp
2025-1912	2026-08-19	Emil Sperring	2026-2037	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 21:35, Enskilt avlopp
2025-1948	2026-08-14	Emil Sperring	2026-1993	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:91, Enskilt avlopp
2025-2114	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2128	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:99, Enskilt avlopp
2025-2002	2026-08-17	Christina Robertsson	2026-2007	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBBOLA 21:97, Enskilt avlopp
2025-1865	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2121	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Degernäs 31:3, Enskilt avlopp
2026-936	2026-08-12	Emil Sperring	2026-1967	Beslut om avgift		

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						OBOLA 21:90, Enskilt avlopp
2025-2150	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2132	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:131, Enskilt avlopp
2025-2104	2026-08-14	Emil Sperring	2026-1994	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Degernäs 2:34, Enskilt avlopp
2025-2156	2026-08-12	Emil Sperring	2026-1968	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 22:245, Enskilt avlopp
2025-2197	2026-08-31	Christina Robertsson	2026-2150	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 22:244, Enskilt avlopp
2025-2198	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2141	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 22:238, Enskilt avlopp
2025-2200	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2142	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 22:234, Enskilt avlopp
2025-2201	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2134	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:95, Enskilt avlopp
2025-2147	2026-08-28	Christina Robertsson	2026-2124	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Holmsund 4:82, Enskilt avlopp
2025-3251	2026-08-24	Christina Robertsson	2026-2071	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Degernäs 9:28, Enskilt avlopp
2025-1314	2026-08-20	Emil Sperring	2026-2049	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:125, Enskilt avlopp
2025-1987	2026-08-28	Nina Stenbacka	2026-2127	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						Obbola 21:124, Enskilt avlopp
2025-1981	2026-08-28	Nina Stenbacka	2026-2123	Beslut om avgift		
Planerad tillsyn - Tillsyn små avlopp 2025						INNERTAVLE 7:28, Enskilt avlopp
2025-3224	2026-08-21	Nina Stenbacka	2026-2060	Beslut om avgift		
Registrering av livsmedelsanläggning						Café Aurora, STADSLIDEN 6:6, Livsmedelsanläggning
2026-5141	2026-08-14	Tomas Karlsson	2026-1992	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	
Registrering av livsmedelsanläggning						Imorich, MINNET 16, Livsmedelsanläggning
2026-5320	2026-08-26	Jenny Söderholm	2026-2090	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	

Ärenderubrik						
Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Registrering av livsmedelsanläggning						
2026-4992	2026-08-27	Tobias Eriksson	2026-2107	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	ELEMENTET 31
Registrering av livsmedelsanläggning						
2026-5340	2026-08-27	Jenny Söderholm	2026-2106	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	Pizzeria Rapido, Sävar 4:40, Livsmedelsanläggning
Registrering av livsmedelsanläggning						
2026-4323	2026-08-31	Sofia Blanch	2026-2154	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	BRÄNNLAND 21:1
Registrering av livsmedelsanläggning						
2026-5357	2026-08-28	Jenny Söderholm	2026-2118	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	Shawarma Falafel Umeå, MINNET 16, Livsmedelsanläggning
Registrering av livsmedelsanläggning						
2026-5180	2026-08-18	Jenny Söderholm	2026-2013	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	Sushi Daily Stora Coop Ersboda, SINGELN 1, Livsmedelsanläggning
Registrering av livsmedelsanläggning						
2026-5137	2026-08-14	Tomas Karlsson	2026-1985	Anmälningsbeslut	Ingen erinran	Matbiten, TEATERN 4, Livsmedelsanläggning
Remiss - MEX Grannemedgivande - Hagtornen 3						
2026-5165	2026-08-19	Linn Forsmark	2026-2033	Yttrande	Tillstyrks	
Remiss bygglov - Bygglov för fasadändring av vårdlokaler						
2026-5290	2026-08-26	Patrick Sandström	2026-2091	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	GLIMMERN 2
Remiss bygglov - Bygglov för nybyggnad av industribyggnad och tillbyggnad av carport samt rivning av befintlig komplementbyggnad						
2026-5332	2026-08-28	Patrick Sandström	2026-2125	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	FORMEN 10
Remiss bygglov - Bygglov för uppförande av plank						
2026-5292	2026-08-26	Patrick Sandström	2026-2096	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Bågen S: 1
Remiss bygglov - Förhandsbesked för nybyggnad av fyra enbostadshus, Obbola 22:107						
2026-4817	2026-08-11	Linn Forsmark	2026-1965	Yttrande	Inget ställningstagande	Obbola 22:107
Remiss bygglov - Nybyggnad av byggnad för batterilagring, tillhörande anläggningar och anordnande av parkeringsplatser - SÖRFORS 3						
2026-5258	2026-08-31	Patrick Sandström	2026-2147	Yttrande	Avstyrks	Sörfors 31:1
Remiss bygglov - Nybyggnad av enbostadshus och komplementbyggnad samt installation av eldstad - Norrmjölle 3:70						
2026-4991	2026-08-03	Mia Blomberg	2026-1939	Yttrande	Tillstyrks	Norrmjölle 3:70
Remiss bygglov - Nybyggnad av enbostadshus och komplementbyggnad samt rivning av befintligt hus - Ersmark 19:4						
2026-5261	2026-08-27	Erik Nilsson	2026-2102	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Ersmark 19:4
Remiss bygglov - Nybyggnad av fritidshus samt installation av eldstad inkl lovbefriad åtgärd - DEGERNÄS 5:80						
2026-4954	2026-08-10	Mia Blomberg	2026-1955	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Degernäs 5:80

Ärenderubrik

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Remiss bygglov - Nybyggnad av komplementbyggnad samt rivning samt installation av eldstad - Obbola 21:53 2026-5015	2026-08-13	Mia Blomberg	2026-1979	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Obbola 21:53
Remiss bygglov - Nybyggnad av lagerbyggnad - PLATTAN 4,5 och 6 2026-5194	2026-08-19	Patrick Sandström	2026-2032	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	
Remiss bygglov - Rivning av drivmedelsanläggning ST1 - Motormannen 4 2026-5085	2026-08-14	Christina Hagman	2026-1997	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	MOTORMANNEN 4
Remiss bygglov - Tidsbegränsat bygglov för nybyggnad av barack med eget vatten, egen avloppsanläggning, egen dagvattenhantering 2026-5144	2026-08-17	Patrick Sandström	2026-2010	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Åheden 2:22
Remiss miljöfarlig verksamhet - Ansökan om tillstånd för sulfidjordsdeponi för Norrbotniabanan, slutremiss - Sävar 13:19, 13:20 och 3 2026-2114	2026-08-21	Sabine Olsson	2026-2055	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Norrbotniabanan Dåva-Gryssjön, ASK 5, Miljöfarlig verksamhet
Remiss miljöfarlig verksamhet - Ansökan om tillstånd till yrkesmässig överlåtelse eller privat hantering av särskilt farliga kemiska produ 2026-5132	2026-08-17	Susanna Vainio	2026-2012	Yttrande	Tillstyrks	Snushyllan, RIND 11, Övrig anläggning
Remiss miljöfarlig verksamhet - Remiss om provotidsutredning U3 2026-2494	2026-08-19	William Jonsson	2026-2040	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Umeå hamn, HOLMSUND 2:65, Miljöfarlig verksamhet
Remiss ordningslagen - Food Truck La Mexicana, Tacos - Rådhusorget 2026-08-28--2026-10-31 2026-5375	2026-08-28	Amanda Jonsson	2026-2133	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	
Remiss ordningslagen - FoodTruck Storgatan 48 2026-5239	2026-08-21	Amanda Jonsson	2026-2053	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	Ägir 7
Remiss ordningslagen - Jojkdagarna - Vuölien Biejevieh - Konsert dansbanan Gamla 2026-09-05 2026-5349	2026-08-27	Patrick Sandström	2026-2113	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	
Remiss ordningslagen - Konsert med Håkan Hellström på Hedlunda 2026-08-14 2026-5026	2026-08-03	Kristina Hägglund	2026-1937	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	SÖMMEN 1
Remiss ordningslagen - Korvvagn på Rådhusorget fr.o.m. 2026-08-17 BRÅDSKANDE 2026-5222	2026-08-19	Amanda Jonsson	2026-2038	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	UMEÅ 2:1
Remiss ordningslagen - Pålning - Nya häktet, Ridvägen 10 2026-5164	2026-08-17	Patrick Sandström	2026-2004	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	
Remiss ordningslagen - Umeriver Maratonstafett, Bölesholmarna, 2026-09-20 2026-5345	2026-08-27	Linnéa Förare	2026-2109	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	
Remiss ordningslagen - Umeå Pride 2026 2026-5348	2026-08-27	Linnéa Förare	2026-2114	Yttrande	Tillstyrks med förbehåll	

Ärenderubrik

Ärendenr.	Beslutsdatum	Utförd av	Beslutsnr.	Beslut	Utfall	Anläggning eller Fastighet
Remiss planärenden - Detaljplan för fastigheten Umeå 5:1 - Del av Brogatan						
2026-5130	2026-08-21	Roger Vestman	2026-2066	Yttrande	Ej betydande miljöpåverkan	UMEÅ 5:1